

SVEZAK

ČASOPIS DRUŠTVA KNJIŽNICARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA

GODIŠTE XXIV

LIPANJ 2022

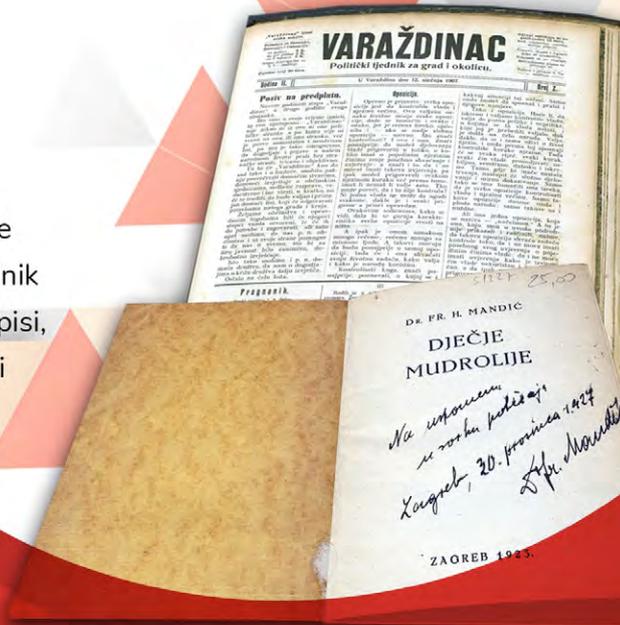
WWW.DRUSTVO-KNJIZNICARA-BPKP.HR

GODINA(E) ČITANJA

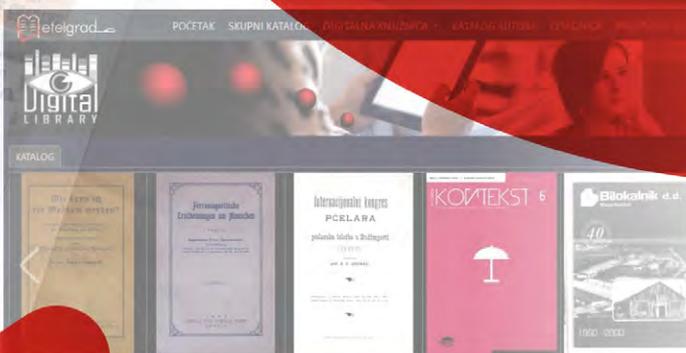
DIGITALNA KNJIŽNICA

- ▶ Knjige
- ▶ Časopisi
- ▶ Novine
- ▶ E-knjige
- ▶ Razglednice
- ▶ 3D preglednik
- ▶ Karte, rukopisi, mag. radovi

Katalog digitalizirane građe:

- fulltext pretraživanje
- pretraživanje po godinama izdanja
- zbirke prema više kriterija
- personalizirane zbirke

3D preglednik omogućava:

- Fulltext pretraživanje
- OCR prikaz
- Sadržaj
- Fullscreen
- Zoom
- Rotacija
- Negativ
- Share
- Negatice
- Scan prikaz
- PDF prikaz
- Knjige
- Novine
- Časopisi

DIGITALNA
KNJIŽNICA

Karakteristike i mogućnosti:

- Visoka kvaliteta digitalizacije
- Tekstualno pretraživanje
- 3D preglednik
- Podešavanje svjetline
- Zoom

PDF zaštita

Direktno iz
Metelwin programa

- otvoreni pristup
- samo za članove
- individualizirane dozvole
- mogućnost posudbe
- ograničavanje vremena
- napredna zaštita
- 3D flip preglednik
- mogućnost distribucije
- kreiranje repozitorija

Point d.o.o. Varaždin

📍 Vidovečka 56 b, 42 000 Varaždin

✉ point@point-vz.hr

🌐 www.library.foi.hr/

Kontaktirajte nas za sve dodatne informacije

042/206-306

Riječ urednice

Dragi čitatelji, pred vama je 24. broj Sveska, časopisa Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja.

Vlada Republike Hrvatske proteklu je 2021. godinu proglasila Godinom čitanja. Realizacija je to mjere Akcijskog plana *Nacionalne strategije poticanja čitanja* koja pridonosi razvoju kulture čitanja i omogućava što većem dijelu društva čitanje sa zadovoljstvom i razumijevanjem. U provedbi tog projekta cijela Hrvatska čitala je zajedno.

No pravo je pitanje jesmo li svi mi čitali samo u Godini čitanja ili je riječ o godinama provedenim u čitanju. Upravo to pitanje odlučili smo rasvijetliti temom ovogodišnjeg broja.

Priloge u rubrici *Tema broja* razvrstali smo na projekte, programe i izazove koji su pokrenuti ili provedeni u Godini čitanja. Autori priloga ističu kako je čitanje vještina koja se razvija tijekom života, od rođenja. Čitati valja od najranije dobi jer tada se dječji mozak oblikuje i uči razumijevati pročitano. Važnu ulogu u ovom nastojanju imaju upravo knjižničari. Jednaka zastupljenost priloga školskih knjižničara i knjižničara narodnih knjižnica govori o tome kako su tijekom svoga rada u nastojanju da dopru do korisnika došli do zajedničkih zaključaka. Slažu se kako u svojim programima treba ponuditi sadržaje koji su zabavni, privlačni, izazovni, drugačiji i koji potiču na kreativnost i stvaralaštvo, ali kako je ponekad potrebno promijeniti i pristup. Ono što je još zanimljivo jest činjenica da su autori priloga u zaključcima naveli kako je važno udružiti snage knjižničara i stručnjaka iz različitih područja u svrhu postizanja pozitivnih pomaka kod korisnika, s ciljem razvijanja ljubavi prema čitanju te promocije knjige i čitanja, ali i povećavanju svoje vidljivosti. Također, svoje programe i projekte provode godinama i nastaviti će ih provoditi kako bi ostvarili svoju ulogu. Dakle, da bismo stvorili naviku čitanja, potrebno je mnogo više od jedne godine.

U rubrici *Razglednice iz knjižnica* valja istaknuti da je početkom 2021. godine Ministarstvo kulture i medija RH raspisalo javni poziv *Čitanjem do uključivog društva* koji je usmjeren na povećanje socijalne uključenosti ranjivih skupina. Na listi dvanaest prihvaćenih projektnih prijedloga iz cijele Hrvatske našle su se dvije knjižnice našeg Društva, Narodna knjižnica Petra Preradovića iz Bjelovara za projekt *Moja putujuća knjižnica* i Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica za projekt *Potrubu za knjigu*. Dok će bjelovarska knjižnica dobivena sredstva utrošiti za nabavu i opremanje četvrtog po redu bibliobusa, krajnja svrha virovitičke knjižnice i čitaonice

je nabava bibliobusa za osnivanje Bibliobusne službe, dugo očekivane usluge u Virovitičko-podravskoj županiji.

Također, u rubrici saznajemo koja je narodna knjižnica dobila novi vizualni identitet, ali i koja je školska knjižnica imala veliku ulogu u odabiru najinovativnije škole u RH. Prema tome, možemo zaključiti da su knjižničari itekako pokretači pozitivnih promjena u društvu koji novim i inovativnim uslugama privlače posjetitelje, stvaraju korisnike i odgajaju ih za budućnost.

Rubrika *Učimo bez granica* sadrži radove koji nude pregled novosti i stručna znanja stečena tijekom stručnih skupova, edukacija i posjeta knjižnicama u zemlji i svijetu. U centru pozornosti ovogodišnjeg broja je izdvojena rubrika Erasmus +. Naime, Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja prvo je Društvo knjižničara u Hrvatskoj koje provodi Erasmus + projekt. Ponosni smo na bjelovarske knjižničarke koje su u okviru Erasmus + projekta *Mobilnost osoblja koje radi u području obrazovanja odraslih* posjetile knjižnice u Litvi. Također, dvije članice našeg Društva, Silvija Perić i Ljiljana Vugrinec, s ponosom predstavljaju hrvatske knjižnice i knjižničare u svijetu kroz Erasmus + projekt *Putujuće knjižnice bez granica*.

Narodne knjižnice i ove su godine iz fonda zavičajnih zbirki izdvojile nekoliko najznačajnijih i najzanimljivijih novih naslova i predstavile ih u rubrici *Zavičajno nakladništvo*.

Izdvojili smo knjigu Ilije Pejića koja je objavljena u povodu njegove 65. godišnjice života. Pokojni kolega Ilija bio je istaknut član Društva, ujedno i zaslužan za početke izlaženja Sveska te za održavanje časopisa kroz sve ove godine. U čast zahvale za njegov doprinos, upravo njemu smo posvetili i rubriku pod nazivom *Stvaralaštvo učitelja*, koju je pripremila Zorka Renić. Rubrika recenzijom knjige predstavlja najcjelovitiji prikaz života i rada prerano preminulog profesora Ilije Pejića.

Iz rada Društva naziv je rubrike koja obuhvaća priloge o aktivnostima u radu Društva u proteklom razdoblju, koje je pripremila predsjednica Silvija Perić.

Na kraju slijedi pregled važnih postignuća, nagrada i priznanja članovima Društva. Ljiljana Vugrinec i Zorka Renić pripremile su galeriju fotografija koja nas podsjeća na trenutke provedene s dvoje dragih preminulih kolega, istaknutih članova Društva, Iliju Pejića i Lucu Matić.

Zahvaljujem autorima priloga, urednicima rubrika i suradnicima na doprinosu u radu tijekom nastanka novog broja časopisa.

Tanja Nađ

Impresum

Izdavač: Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, Trg Eugena Kvaternika 11, Bjelovar

Za izdavača: Silvija Perić

Uredništvo:

Ida Gašpar, Bernarda Ferderber, Romana Horvat, Biljana Barišić Mudri, Andrea Katanović, Vesna Zvečić, Martina Majdak, Lucija Miškić Barunić, Maja Krulić Gačan, Branka Mikačević, Robert Fritz i Tihana Lončarić

Glavna urednica: Tanja Nađ

Zamjenica glavne urednice: Ana Škvarić

Lektura i korektura: Rajna Gatalica i Tihana Lončarić

Marketing: Robert Fritz i Ljiljana Vugrinec

Grafička urednica: Sara Poturica, Jezičnica j.d.o.o.

Tisak: Grafički zavod Hrvatske, Zagreb

Uredništvo mrežnih stranica: Romana Horvat, Ljiljana Vugrinec i Silvija Perić

Webmaster: Romana Horvat

Naklada: 500 primjeraka

Tisak 24. broja časopisa Svezak financijski su pomogli grad Čazma i Grad Koprivnica te Koprivničko-križevačka županija.

Pišite nam na svezak.urednistvo@gmail.com

Pratite nas na Facebooku!

Svezak - Digitalizirana baza

Pišite i vi za Svezak!

DRUŠTVO KNJIŽNIČARA
Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

SADRŽAJ

PROJEKT DJEVOJAŠTVO, Snježana Berak, Biljana Barišić Mudri i Petra Dolanjski Harni	6
U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI PRIČAMA POMAŽEMO DJECI, Tanja Nad i Dijana Krajcar Magdić	9
AMBASADORI ČITANJA, Maja Krulić Gačan.	12
PROJEKT POTICANJA ČITANJA „BILO KUDA, KNJIGE SVUDA“, Marta Sabolić i Vesna Zvečić.	14
GODINE ČITANJA KROZ PROJEKT „NAŠA MALA KNJIŽNICA“, Jasminka Kurt i Marija Juranko Ladavac	16
ULOGA KNJIŽNICE U ZAČITAVANJU BJELOVARSKE JAVNOSTI, Tihana Lončarić, Lucija Miškić Barunić, Slaven Pejić i Irena Rašo	17
NOVI PROGRAM KOPRIVNIČKE KNJIŽNICE ZA MLADU U GODINI ČITANJA: „GODIŠNJA DOBA S HARRYJEM POTTEROM U HOGWARTSU“	20
Ljiljana Vugrinec	
DJEČJA ČAJANKA : AKTIVAN KONTINUIRAN PROGRAM ČITANJA U GRADSKOJ KNJIŽNICI „FRANJO MARKOVIĆ“ KRIŽEVCI, Maja Petračija	22
GODINA ČITANJA I VRIJEME IZAZOVA - „PERIČIN ČITATELJSKI IZAZOV“ I „100 RIJEČI“, Josip Strija	24
BOOKFLIX ZA MLADU VIROVITIČANE, Anja Krmpotić i Tatjana Kovač	25
KNJIŽNIČARI KAO ČUVARI USMENOG PRIPOVIJEDANJA, Martina Hranj i Ivanka Ferenčić Martinčić.	26
PROJEKT „MOJA PUTUJUĆA KNJIŽNICA“ NARODNE KNJIŽNICE „PETAR PRERADOVIĆ“ BJELOVAR UP.02.1.1.15.0072 U OKVIRU JAVNOG POZIVA „ČITANJEM DO UKLJUČIVOG DRUŠTVA“, Vjeruška Štivić	28
ISTRAŽIVAČKI PROJEKT ČITAM I U ČITANJU RASTEM, Snježana Berak.	29
DINOSAURI U KNJIŽNICI: SURADNJA DJEČJEG VRTIĆA „CICIBAN“ I NARODNE KNJIŽNICE „PETAR PRERADOVIĆ“ BJELOVAR, Branka Biketa Caktaš i Ivana Blažeković	31
GODINA ČITANJA U PODRUČNOJ KNJIŽNICI NOVA RAČA, Mirjana Štelcer	32
25. OBLJETNICA RADA PODRUČNE KNJIŽNICE NOVA RAČA, Marija Ježek, Ana Kraljić i Mirjana Štelcer	33
50 GODINA BJELOVARSKOG BIBLIUBUSA, Dražena Rajsz	34
„GLEDAM, SLUŠAM I OSJEĆAM BJELOVAR“ – TAKTILNA SLIKOVNICA O GRADU BJELOVARU, Branka Mikačević i Ivana Blažeković.	35
IZLOŽBA: STRIP - O POVIJESTI HRVATSKOG STRIPA ZA DJECU, Tatjana Petrec.	36
GODINA ČITANJA 2021. – KNJIŽNICA IZVAN KNJIŽNICE, Vinka Jelić-Balta	37
DANI SLAVKA KOLARA 2021., Vinka Jelić-Balta	38
PRIČA KOJA JE ISPALA IZ KNJIGE, Danijela Marić.	39
PUTEM PROMJENA, Ljiljana Budja.	40
GODINA(E) ČITANJA U GRADSKOJ KNJIŽNICI ĐURĐEVAC, Bernarda Ferderber	40
KOPRIVNIČKE PRIČE 2021. - KREATIVNI NATJEČAJ ZA NAJBOLJE KRATKE PRIČE NA TEMU „STRAH U KOPRIVNICI“, Dijana Sabolović-Krajina.	42
NOVA POMAGALA ZA ČITANJE ZA OSOBE S OŠTEĆENJEM VIDA I TEŠKOĆAMA ČITANJA U KNJIŽNICI I ČITAONICI „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA, Dijana Sabolović-Krajina	43
KOPRIVNIČKI BIBLIUBUS JEDINI U HRVATSKOJ SA 100% ŽENSKOM POSADOM!, Ljiljana Vugrinec.	44
PROGRAM „BIBLIUBUS VAM DOVODI U GOSTE...“ POPRMILO NOVU DIMENZIJU, Valentina Mikec	45
CIKLUS RADIONICA „NEOBIČNO PUTOVANJE JEDNE ČAROBNE KNJIGE“, Ranka Janus	46
RAZGLEDNICA DJEČJEG ODJELA KOPRIVNIČKE KNJIŽNICE, Danijela Petrić, Ida Gašpar i Jasminka Vajzović	47
NOVI VIZUALNI IDENTITET KNJIŽNICE I ČITAONICE „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA, Ana Škvarić	49
PROSTOR KNJIŽNICE INFORMIRA I PRIVLAČI POSJETITELJE KAO DOM MNOGIM RAZLIČITIM IZLOŽBAMA, Martina Majdak, Maja Petračija i Marjana Janeš-Žulj	49
NAJČITATELJI/CE U GODINI ČITANJA, Maja Petračija	52
LEGO-KOCKE POSUDI, SVOJU MAŠTU RAZBUDI!, Marina Srblić i Viktorija Šegina	54
2021. GODINA U KNJIŽNICI I ČITAONICI PITOMAČA, Irena Gavrančić	55
PROJEKT U GODINI ČITANJA: IZVAN GRANICA, Maja Lesinger.	56
DVA GODIŠNJA DOBA ZA NARODNU KNJIŽNICU VIRJE, Ivanka Ferenčić Martinčić.	57
PROJEKTI I PROGRAMI POTICANJA ČITANJA VIROVITIČKE GRADSKOJ KNJIŽNICE U GODINI ČITANJA, Robert Fritz	58
PROJEKT „POTRUBI ZA KNJIGU“ VIROVITIČKE GRADSKOJ KNJIŽNICE, Robert Fritz	59
DIGITALIZACIJA „VIROVITIČKOG LISTA“, Robert Fritz	60
VIROLIBER, Silvija Perić	61
ČITAJMO HRVATSKO, Anja Krmpotić i Tatjana Kovač	62
KNJIŽNIČNI MAČAK BUKI, Anja Krmpotić, i Tatjana Kovač	62
JEZICI NAŠIH MANJINA, Mirjana Kotromanović	63
BOŽIČNA VEČER(A) S HARRYJEM POTTEROM, Mirjana Kotromanović	63
RADIONICE PROGRAMIRANJA I ELEKTRONIKE U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI VIROVITICA, Dávid Karácsonyi.	64
IZVANŠKOLSKE AKTIVNOSTI NA DJEČJEM ODJELU GRADSKOJ KNJIŽNICE I ČITAONICE VIROVITICA, Dajana Horvat i Ivana Molnar.	65
OSNOVANA ZBIRKA BRANISLAVA GLUMCA U VIROVITIČKOJ GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI, Nela Krznarić	66
VRIJEDNA DONACIJA KNJIGA DNEVNOJ BOLNICI, Nela Krznarić	67
NAJSTARIJI ČLANOVI GRADSKOJ KNJIŽNICE I ČITAONICE VIROVITICA, Nela Krznarić.	67
ZA SVE SU KRIVE BAJKE, Zorka Renić	68
SNIVATI ZVIJEZDE, Zorka Renić	68
ZAGRLI MARULIĆA, Zorka Renić i Alice Bačeković Pavelić	69
PRVA SLOBODNA KNJIŽNICA U BJELOVARU, Zorka Renić i Andrea Petrić.	70
TRENIRAJ SVOJ MOZAK, Andrea Petrić i Vedrana Vlijevac Barić	70

IZLOŽBA MATE GERECIJA U KOMERCIJALNOJ I TRGOVAČKOJ ŠKOLI BJELOVAR, Tatjana Kreštan.....	71
OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA NAZORA DARUVAR – NAJINOVATIVNIJA ŠKOLA U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2021. GODINI, Irena Ivković	72
PREPORUKE RADIONICA IZ DRNJANSKOG KUTKA ZA ČITANJE, Stjepana Kadić	72
IZRADA PROMOTIVNIH MATERIJALA O VAŽNOSTI ČITANJA, Nataša Švaco	73
LJEKOVITI RECEPTI ZA DUŠU, Nataša Švaco	74
STIHOVIMA KROZ PODRAVINU, Nataša Švaco.....	75
POZICIONIRANJE ŠKOLSKE KNJIŽNICE U MEDIJSKOM OKRUŽENJU, Nikolina Sabolić	75
KAKO ŠKOLSKA KNJIŽNICA PRUŽA PODRŠKU UČENICIMA S TEŠKOĆAMA U ČITANJU, Nikolina Sabolić	76
UREĐENA I OPREMLJENA ŠKOLSKA KNJIŽNICA U KOPRIVNIČKOM IVANCU, Josip Ferlindeš.....	77
U POTRAZI ZA BIJELIM JELENOM JOSIPA GENERALIĆA, Andrea Katanović Babić	77
PUTUJUĆA TORBICA SLIKOVNICA, Nika Smolak	78
PREKO ZASLONA, Zrinka Radanović	79
MJESEC HRVATSKE KNJIGE 2021. OBILJEŽEN RAZNOLIKIM AKTIVNOSTIMA U OŠ EUGENA KUMIČIĆA SLATINA, Melita Schmitz.....	79
PARAOLIMPIJADA U ČITANJU, Đurđica Krčmar Zalar i Ivana Radić	80
NA MREŽI SMO - DOSLOVNO: GLIDE I SNATCHBOT KAO PRODULJENA RUKA ŠKOLSKOG KNJIŽNIČARA, Josip Strija.....	82
SAMO ZA VAS! – TOP PONUDA U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI, Josip Strija	83
O ČITANJU KLASIKA (NA MREŽI), Josip Strija.....	83
PRONAĐIMO ČITATELJA U SEBI! - GODINA ČITANJA 2021. U OSNOVNOJ ŠKOLI ZLATAR BISTRICA, Snježana Kovačević.....	84
13. SAVJETOVANJE ZA NARODNE KNJIŽNICE U REPUBLICI HRVATSKOJ „NARODNE KNJIŽNICE – JAČANJE KULTURNE, OBRAZOVNE I DRUŠTVENE ULOGE U GLOBALNIM KRIZNIM SITUACIJAMA”, Silvija Perić	86
OKRUGLI STOL S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM „KNJIŽNIČNE USLUGE ZA OSOBE S TEŠKOĆAMA ČITANJA U KONTEKSTU PANDEMIJE BOLESTI COVID-19 – IZAZOVI, MOGUĆNOSTI I PERSPEKTIVE”, Dijana Sabolović-Krajina	87
STRUČNI SKUPOVI/WEBINARI HKD-OVE KOMISIJE ZA KNJIŽNIČNE USLUGE ZA DJECU I MLADEŽ, Vjeruška Štivić i Ida Gašpar	88
VILINSKO IGRIŠĆE, Zorka Renić.....	89
VIRTUALNA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA SOLIDARITY IN CULTURE: HERITAGE PROTECTION UNDER CONDITIONS OF CRISIS, Dijana Sabolović-Krajina	89
VIRTUALNI 15. OKRUGLI STOL O POKRETNIM KNJIŽNICAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ I 9. FESTIVAL HRVATSKIH BIBLIOBUSA, Ljiljana Vugrinec	90
STRIP I KNJIŽNICE, Martina Majdak	91
NEMA DIGITALNIH ČASOPISA ZA DJECU, Stojanka Lesički	92
I. DANI MEDIJSKE PISMENOSTI S HRVATSKOM MREŽOM ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA, Josip Strija.....	94
PREGLED RADA STRUČNOG VIJEĆA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE, Mira Barberić.....	94
PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG STRUČNOG VIJEĆA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE, Andrea Katanović Babić	95
PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG STRUČNOG VIJEĆA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE, Josip Strija.....	96
BJELOVARSKA KNJIŽNIČARKE U OKVIRU ERASMUS+ PROJEKTA POSJETILE KNJIŽNICE U LITVI, Lucija Miškić Barunić i Ana Peranić	97
NASTAVAK ERASMUS+ PROJEKTA „PUTUJUĆE KNJIŽNICE BEZ GRANICA”, Ljiljana Vugrinec i Silvija Perić	98
O RADU DRUŠTVA, Silvija Perić	100
40. SKUPŠTINA DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA, Silvija Perić	100
BIBLIOKON, Silvija Perić	101
NAPREDOVANJA U STRUCI, Tihana Lončarić.....	102
ČLAN NAŠEG DRUŠTVA DOBITNIK NAGRADE MINISTARSTVA ZNANOSTI I OBRAZOVANJA I JAVNOG PRIZNANJA GRADA VIROVITICE, Tihana Lončarić	102
NAJKNJIŽNIČARKE DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA ZA 2021. GODINU, Andrea Katanović Babić i Ljiljana Vugrinec	102
BJELOVARSKO NAKLADNIŠTVO U 2021. GODINI, Lucija Miškić Barunić.....	104
ISKORACI U NAKLADNIŠTVU KNJIŽNICE I ČITAONICE „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA, Dijana Sabolović-Krajina.....	105
KRIŽEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2021. GODINI, Marijana Janeš-Žulj	106
VIROVITIČKO ZAVIČAJNO NAKLADNIŠTVO U 2021. GODINI, Nela Krznarić.....	106
NAKLADNIŠTVO OPĆINE VIRJE U 2021. GODINI, Tomislav Embreuš.....	107
SLATINSKO NAKLADNIŠTVO U 2021. GODINI, Marija Cindrić	108
NAKLADNIŠTVO ČEŠKE NACIONALNE MANJINE U 2021. GODINI, Fanika Stehna.....	109
VRIJEME U ČOVJEKU, Slaven Pejić, Vladimir Strugar i Zorka Renić.....	110
ILIJA PEJIĆ, Vjeruška Štivić	111
LUCA MATIĆ (1965. - 2021.), Ljiljana Vugrinec	112
VIŠNJA ROMAJ, Robert Fritz	113
RADMILA MAGIĆ ROĐ. MARKOVIĆ, Dijana Sabolović-Krajina	114
ZVONIMIR TOMAC, Dijana Sabolović-Krajina	114
MIRICA SAMBOL ROĐ. MAJHEN, Dijana Sabolović-Krajina.....	115

PROJEKT DJEVOJAŠTVO

Snježana Berak, Hrvatsko čitateljsko društvo
 Biljana Barišić Mudri, Gimnazija Bjelovar
 Petra Dolanjski Harni, KGZ, Knjižnica S. S. Kranjčević

Sažetak

„Djevojaštvo“ je kustoski, knjižničarski i umjetničko-istraživački projekt koji okuplja stručnjake iz različitih područja. Polazište je teorijsko promišljanje Catherine Driscoll prema kojoj djevojaštvo nije samo skup ideja i iskustava rezerviranih za teorijska intelektualna promišljanja, iako već neko vrijeme postoji kao akademska disciplina, već u obzir uzima svakodnevna pitanja i iskustva djevojaka. U središtu projekta su novoformirane čitateljske grupe u kojima sudjeluju srednjoškolke, aktivne i u drugim aspektima projekta. Temi djevojaštva pristupa se iz umjetničke, književne, antropološke te knjižničarske perspektive, s adekvatnim stručnjacima iz navedenih područja, s idejom da je važno doprinijeti uspostavi fluidnog otvorenog čitateljskog kanona, ali i fizičkog i simboličkog prostora u okviru narodnih i školskih knjižnica. Projekt će se baviti pitanjima kulturnog poimanja i prikazivanja djevojaka i djevojaštva, pritom stavljajući u središte „djevojke“ kao najznačajniji fokus proučavanja. U radu će biti date specifičnosti projekta kojima se otvaraju nove vizure i sagledavaju teme s više aspekata. Ispreplitanjem metoda i alata suvremenih umjetničkih praksi s praksama koje spadaju u knjižničnu djelatnost, širi se doseg i vidljivost suvremene umjetnosti, a kroz prateći edukativni program stvara se nova publika koja može opstati i trajati, i biti model.

Uvod

Djevojaštvo je kustoski, knjižničarski i umjetničko-istraživački projekt koji okuplja stručnjake iz različitih područja – teoretičarku kulture Lanu Pukanić, vizualnu umjetnicu Sanju Bistričić, antropologa Dorijana Vahtara, knjižničarke Irenu Bekić, Snježanu Berak, Biljanu Barišić Mudri i Petru Dolanjski Harni te suradnice druge knjižničarke. Temi djevojaštva svatko pristupa iz pozicije vlastitog polja djelovanja.

Projekt će se baviti pitanjima kulturnog poimanja i reprezentacije djevojaka i djevojaštva, kako bi se stekao uvid u teorijski i metodološki okvir same discipline te u središte stavilo „djevojke“ kao najznačajniji fokus proučavanja uključujući učenice srednjih škola (gimnazija u Zagrebu i gimnazije u Bjelovaru). Projektom se, kroz kolaboraciju galerije i knjižnice, želi otvoriti novi prostor za proučavanje teme i dati doprinos na sjecištu knjižničarstva i umjetnosti. Odabirom književnih djela, čitanjem i međusobnom raspravom na dogovorenim susretima, promišljanjem i osluškivanjem dolazi se do središnjeg segmenta, a to je umjetnički rad Sanje Bistričić nastao na temelju suradnje s ostalim sudionicima projekta, ali prvenstveno s djevojkama koje sudjeluju u novoosnovanim čitateljskim grupama. U suradnji s autoricom, one dodatno realiziraju vlastite vizualne radove kojima dokumentiraju ili imaginiraju svoju svakodnevnicu. Analiza djela, koju provodi antropolog, možda će otvoriti neka nova pitanja ili pak dati odgovore.

Teoretska platforma

Teorijsko polazište projekta je u djevojačkim studijama, koje s jedne strane, proizlaze iz studije mladenaštva, a s druge iz feminizma, odnosno feminističkih studija te se unutar ovog okvira uspostavljaju kao znanstveno polje. Catherine Driscoll, teoretičarka djevojačkih studija i autorica jedne od ključnih rasprava za ulazak djevojačkih studija u akademsko polje „Girls: Feminine adolescence in popular culture and cultural theory“, na pitanje u intervjuu za „Vox feminae“ kako se uopće zainteresirala za djevojačke studije, jasno ocrtava situaciju u akademskom polju devedesetih godina 20. stoljeća. Naime,

kako navodi, tekstovi koji su se čitali iz područja psihologije, filozofije, pa čak i kulturne teorije, a koji su trebali govoriti o djevojkama, djevojačkom iskustvu i problemima, redovito su pretpostavljali da su djevojke nedostatna i nepotpuna verzija dječaka, da žele biti dječaci ili barem poput dječaka, sagledavajući pritom djevojke u odnosu prema dječacima. Tek su se rijetki tekstovi bavili iskustvom djevojaka u bivanju djevojkama, odnosno načinom na koji one same sebe razumijevaju kao djevojke.

S druge strane, u dijelu teorije naglasak je bio na procesu postajanja ženom, pri čemu su djevojke predstavljale uvod koji je sam po sebi irelevantan, a djevojaštvo prijelaz prema postajanju ženom. Drugim riječima, djevojke se nije percipiralo kao politički subjekt. Tako povijest diskursa o djevojkama, djevojaštvo i djevojačkoj kulturi obuhvaća niz napetosti, od kojih su neke prethodno naznačene. Sve navedeno je važno za razmatranje i promišljanje suvremenog polja djevojačkih studija i u okviru drugih disciplina.

Ono što je posebno zanimljivo i važno u kontekstu djevojačkih studija kao akademske discipline jest to što su suvremene istraživačice učinile i čine velik iskorak u pokušaju redefiniranja tradicionalnog odnosa proučavane, odnosno ispitanice, i proučavateljice te samog proučavanja, uzimajući pritom djevojke o kojima govore i s kojima govore kao ravnopravne sugovornice te uz njihovu pomoć dolazeći do zaključaka.

Takav pristup pokazuje se kao prirodan i olakšava bavljenje temom i s aspekta knjižničarstva, u okviru knjižničnih usluga za mlade, jer se pri stvaranju bibliografije tekstova ili knjižničnih programa, u okviru kojih bi se navedeno polje interesa tematiziralo, djevojkama i djevojaštvo pristupa afirmativno. Umjesto stereotipiziranja i pojednostavlivanja, projektom se uvažava složenost djevojačkih realiteta i življenih iskustava, kako bi u konačnici, rezultati, usluge ili programi korespondirali s iskustvom bivanja djevojkom danas.

Temu djevojaštva pristupa se iz umjetničke, književne, antropološke te knjižničarske perspektive, s idejom da je važno doprinijeti uspostavi fluidnog otvorenog čitateljskog kanona, ali i fizičkog i simboličkog prostora u okviru narodnih i školskih knjižnica. Koji su to svjetovi koje djevojke danas

zamišljaju za sebe, u kakvom su odnosu s njihovom življenom svakodnevicom, jesu li imaginirani djevojački svjetovi koje su živjele djevojke u devedesetima, dvijetisućitima itd. radikalno drugačiji od onih koje djevojke žive u sadašnjem trenutku – ili se ipak priklanjamo tome da djevojaštvo u stvari nije završen proces, da je granica „odraslosti“ nejasna i da ostajemo itekako povezane ne samo s terminom cura/djevojka, već i s najrazličitijim fenomenima, tipovima ponašanja i iskustvima rezerviranim „za djevojke“, o čemu piše Catherine Dreiscoll, dajući nam pritom ne samo utjehu da je u redu osjećati se kao djevojka i da je ta granica djevojaštva i odraslosti fluidna i vremenski protežna, nego i teorijski legitimitet da svoja djevojačka i ženska življena iskustva ne moramo pospremiti u predviđene ladice, već ih možemo neprekidno obnavljati.

U središtu projekta su čitateljske grupe u kojima sudjeluju srednjoškolke, aktivne i u drugim aspektima projekta (antropološki, umjetnički itd.). One postaju ne samo ciljane grupa projekta već i aktivne kreatorice i generatorice spoznaja upravo kroz iščitavanje književnih tekstova, koji postižu ravnotežu između specifičnosti pojedinih djevojaštava i univerzalnosti koja ta djevojaštva može učiniti važnima bilo kome drugome. U tom smislu projekt djeluje u smjeru generacijskog i rodnog osnaživanja.

O zamislima i provedbi programa

„Djevojaštvo“ je projekt KGZ-a - Knjižnice S.S. Kranjčevića u sklopu Galerije Prozori. Odvija se još u KGZ-u - Knjižnici Gajnice i Gimnaziji Bjelovar, a u suradnji s Hrvatskim čitateljskim društvom, koje prepoznaje važnost ovakvih inovativnih projekata u kojima je, prije svega, naglasak na različitim vrstama pismenosti.

Temi će se pristupiti iz perspektive knjižničarstva (zastupljenost teme u knjižnicama, bibliografske obrade, knjižnica kao resurs), provest će se antropološko istraživanje teme te istraživanje djevojačke popularne kulture.

Novoosnovane čitateljske grupe okupljaju i koordiniraju Lana Pukanić i Zvezdana Balić (Zagreb), Snježana Berak i Biljana Barišić Mudri (Bjelovar), dok su u razgovorima s djevojkama koje sudjeluju u čitateljskim grupama povezani antropolog Dorijan Vahtara i vizualna umjetnica Sanja Bistričić. Susreti imaju za cilj rad s mladima, širenje čitateljske kulture mladih, osvještavanje važnosti specifičnosti djevojačke kulture kao konstitutivnog segmenta društva, inoviranje i unapređivanje metoda razvoja publike kroz njihovo aktivno sudjelovanje u čitateljskim klubovima, međuinstitucionalna i međusektorska suradnja, širenje granica djelovanja institucija knjižnice i galerije, suradnja različitih kulturnih subjekata, aktiviranje knjižnice kao prostora kritičke refleksije i stvaranja novog znanja i resursa zajedničkih dobara, osnaživanje povezanosti zajednice kroz suradnju galerije, knjižnice i škole, što pridonosi kvaliteti života i osvještava značaj javnog prostora kao zajedničkog dobra, i stvara zajednički kreativni okoliš.

Specifičnost je projekta i ta što prije same produkcije umjetničkog rada surađuju svi sudionici uključeni u projekt, te se kroz preplitanje znanstvenog, umjetničkog, književnog i knjižničarskog konteksta, otvaraju nove vizure, sagledavajući temu projekta s više aspekata.

Projektom „Djevojaštvo“, u kojem se isprepliću metode i alati suvremenih umjetničkih praksi s praksama koje spadaju u knjižničnu djelatnost, širi se doseg i vidljivost suvremene umjetnosti, stvara nova angažirana mlada publika,

a kroz prateći edukativni program umjetnički rad širi svoju protežnost i nakon završetka samog radioničkog procesa i izložbe, jer pokrenuti čitateljski klubovi mogu dugoročno opstati. Također, translokalmim umrežavanjem jača se kulturna čitateljska mreža u Hrvatskoj.

Projekt će trajati dvije godine, vezan je nužno za školsku, a ne kalendarsku godinu. Odvijat će se kroz niz radionica (5-6) nakon kojih će uslijediti rezultati istraživanja i izložba u Galeriji Prozori. Izložba će biti izložena i u Bjelovaru.

Projekt „Djevojaštvo“ kroz svoje različite sadržaje – čitateljske klubove, antropološko istraživanje, umjetničke radionice za mlade i produkciju njihovih radova, kao i završni umjetnički rad Sanje Bistričić – stavlja naglasak na važnost procesa te na učenje/korištenje dugoročno korisnih inovativnih formi umjetničkog jezika. Na ovaj način ostvaruje se uključivanje javnosti u umjetničke i kulturne procese te se kroz neposredan i direktan rad s umjetnicom i suradnicima na projektu, sudionicama otvara kanal pomoću kojeg su potaknute da promatraju, propituju i aktivno sudjeluju u oblikovanju vlastitog vizualnog okruženja. Projekt ukazuje na nužnost misaonosti i stalnog preispitivanja, kako bi dobiveni rezultati umjesto jedinstvene ili jednolične kategorije djevojaštva, samo djevojaštvo obuhvatili kroz njegovu slojevitost, kao i proturječnosti kojima je ono obilježeno.

Ova inovativna vrsta suradnje koja uključuje antropološku, kustosku, knjižničarsku i umjetničku perspektivu, uključivanje mladih djevojaka u program kao autorica, pa i njihovo osnaživanje unutar šireg društveno-kulturnog konteksta, mogućnost da same artikuliraju specifičnosti i probleme unutar vlastitih življenih iskustava, jedinstven je doprinos polju pismenosti, kako u književnost, tako i u umjetnosti. Sve navedeno je bilo više nego dovoljno da zadovolji visoke kriterije prijave na *22nd European Conference on Literacy*. Početkom srpnja ove godine će u Dublinu o projektu slušati sudionici *Europske konferencije o pismenosti* u izlaganju pod nazivom *Djevojaštvo: osnaživanje djevojačke čitateljske kulture i pismenosti* koje su zajednički pripremile Irena Bekić, Petra Dolanjski i Snježana Berak. Valja reći kako je upravo Berak dobila priliku da bude predstavica na Konferenciji uz još jedno izlaganje *Čitateljski izazovi u Godini čitanja Hrvatskog čitateljskog društva*, a koje je također prihvaćeno.

Projekt Djevojaštvo podržava Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske u Godini čitanja.

Snježana Berak, Petra Dolanjski, Biljana Barišić Mudri, Irena Bekić, Lana Pukanić

Ženska čitaonica

U čitateljskim grupama tijekom dvije godine čitat će se knjige koje se, svaka na svoj način, bave time što u ovom svijetu znači biti djevojka. Djevojke više nisu djevojčice, a još nisu žene. Od njih se svašta očekuje, a malo ih se toga pita. Svijet ih stalno podcjenjuje, ali svejedno traži da budu savršene. Češće im se govori da su previše ili premalo, nego da su taman i dovoljno. Biti djevojka teško je, ali i lijepo. Djevojke su sudjelujući u organiziranom prvom susretu sa stručnjacima iz spomenutih područja, a pod vodstvom Lane Pukanić, upoznate s projektom „Djevojaštvo“ i pozvane na sudjelovanje. Poziv na čitanje i preporuka zanimljivih i dobrih knjiga, koje vjerojatno ne bi samostalno poželjele čitati, jer prije svega nisu izdvojene kao npr. lektira, uključivao je i poziv na razgovor o tome kako je to biti djevojka, zašto je svijet prema curama drugačiji nego prema dečkima te kakve sve živote možemo zamisliti za sebe i druge djevojke.

Projekt u središte proučavanja stavlja specifične aspekte djevojačkog odrastanja, koji su vrlo često obilježeni kao frivolni i nametnuti snažnom sponom patrijarhata i komercijalne kulture koja okružuje mlade djevojke, a vrlo se rijetko percipiraju kao njihovi izbori unutar prostora užitka i prinude. Na tom tragu projekt pažnju usmjerava i na različite djevojačke kulturne, medijske i aktivističke prakse kao alat borbe za društvenu pravednost, uključujući učenice srednjih škola kroz čitateljsku grupu.

Vlada Republike Hrvatske 2021. godinu proglasila je Godinom čitanja, i ponuđena prilika za uključivanje u projekt „Djevojaštvo“ zapravo je bio dobar poticaj pokretanja dugo priželjkivane čitateljske grupe u Gimnaziji Bjelovar.

Čitanje unosi čitatelja u svijet mašte, ono je osobno iskustvo svakog pojedinca, a grupno čitanje omogućuje čitateljima zajedničko maštanje o tuđim svjetovima. Prava snaga čitateljske grupe krije se u međusobnom prožimanju i dijeljenju različitih osobnih doživljaja čitateljima. Osim potrebe za druženjem, čitateljske grupe zadovoljavaju čitateljske interese i omogućavaju članovima stjecanje novih znanja. Cilj čitateljske grupe je poticati čitanje, razvijati vještinu čitanja, osnažiti kritičko mišljenje o pročitanoj, razvijati komunikacijske vještine te uvažavati tuđa promišljanja i stavove.

Čitateljska grupa Gimnazije Bjelovar prema želji članica prozvana je „Ženska čitaonica“, pokrenuta je školske godine 2021./22. U Gimnaziji Bjelovar projekt provode školska knjižničarka Biljana Barišić Mudri te profesorica Željka Holjević. Čitateljsku grupu vode Snježana Berak, knjižničarka Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar i potpredsjednica Hrvatskog čitateljskog društva u suradnji sa školskom knjižničarkom. „Ženska čitaonica“ namijenjena je prvenstveno djevojkama, učenicama Gimnazije Bjelovar, koje se okupljaju prema dogovoru jednom mjesečno u prostoriji gimnazijske knjižnice i broji devet članica. Sve djevojke čitaju isti naslov knjige koja je temelj rasprave za dogovoreni susret, a tematika knjiga koje djevojke trebaju pročitati usko je vezana uz djevojačku popularnu kulturu. Svaki čitateljski susret ima uvodni, glavni i završni dio. U uvodnom dijelu predstavlja se autor i najbitnije informacije o knjizi te svaka daje brojčanu ocjenu knjizi prije same rasprave. Zatim slijedi glavni dio, rasprava među djevojkama prema unaprijed pripremljenim pitanjima i natuknicama moderatora, no razgovor redovito iznjedri i nova pitanja. Svaka članica grupe ima priliku izraziti svoje mišljenje o pročitanoj sadržaju. Raspravlja se o temi

knjige te se analiziraju likovi i odnosi među njima. Cijela diskusija povezuje se sa svakodnevnim životom učenica. Na kraju se ističu važni dijelovi susreta, donosi zaključak i ponovno ocjenjuje knjiga nakon provedene rasprave, što pokazuje koliko upravo ona može promijeniti mišljenje. Među članicama čitateljske grupe vlada suradničko i prijateljsko ozračje, djevojke izlaze iz svojih literarnih okvira i čitaju knjige za kojima, možda, inače ne bi posegnule i time si otvaraju jedan posve novi svijet. Sudjelovanjem u grupi razvijaju empatiju i kreativnost, jačaju samopouzdanje, dijele različita iskustva, razvijaju sposobnost kritičkog razmišljanja i argumentiranog raspravljanja te uvažavaju tuđa promišljanja i stavove.

I Članice Čitateljske grupe „Ženska čitaonica“

Zaključak

„Ako ne možemo izgraditi ili promijeniti svijet izvan sebe, možemo ga stvoriti ili obnoviti u sebi“, mudrost je koju možemo akceptirati i u ovom slučaju. Naime prilika koja je ponuđena u obliku projekta „Djevojaštvo“ već je sada pokazala da gornja izreka vrijedi. Očekuje se da djevojke koje sudjeluju u čitateljskoj grupi, čitanjem, kritičkim promišljanjem, razgovorom i raspravom stvaraju novi pogled na odnose unutar obitelji, unutar škole, unutar društva općenito. Vrijednost je u tome što su upravo književni tekstovi polazišna točka, a uspostavljena grupa podrška koja stvara sigurnost i daje snagu u formiranju stavova. Nadalje, ono što možemo zaključiti iz evaluacije putem kratkog intervjua na kraju svakog susreta je zadovoljstvo novim spoznajama do kojih djevojke dolaze, pomalo se čudeći same sebi kako do sada o tome ili nisu razmišljale ili su imale drugačiji rakurs. Možemo biti zadovoljni, jer tek smo na pola puta, slijedi nam još umjetnički izričaj i antropološko istraživanje, no činjenica da je projekt prepoznat u europskim razmjerima, da o njemu kao inovativnoj zamisli želi svijet čuti, osobito treba istaknuti.

Ključne riječi: djevojaštvo, čitateljska grupa, inovativni projekt, osnaživanje čitateljske kulture, multidisciplinarnost, kritičko mišljenje

Literatura:

Bašić, I. O čitateljskim grupama: metodički priručnik s primjerima dobre prakse. Zagreb: Balans centar za logopedagogiju i biblioterapiju, 2014.

Driscoll, C. Djevojke, djevojačka kultura i djevojački studiji. // K. 16, 14(2019), str. 115-141.

Gregov, Barbara. Catherine Driscoll: Djevojaštvo je prostor užitka i mogućnosti jednako koliko i mjesto prinude. <https://voxfeminae.net/kultura/catherine-driscoll-djevojaštvo-je-prostor-uzitka-i-mogucnosti-jednako-koliko-i-mjesto-prinude/> (28. 3. 2022.)

U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI PRIČAMA POMAŽEMO DJECI

Tanja Nađ i Dijana Krajcar Magdić, Osnovna škola Ivanska

Sažetak

U svim odgojno-obrazovnim ustanovama provode se školski preventivni programi i dio su godišnjih planova i programa rada škola. Preventivni projekt „Pričama pomažemo djeci” školske knjižnice Osnovne škole Ivanska jedan je od financiranih projekata Ministarstva znanosti i obrazovanja u šk. g. 2021./2022., a pokrenut je u Godini čitanja. Voditeljice projekta su školska knjižničarka Tanja Nađ i defektologinja Dijana Krajcar Magdić, a suradnice učiteljica Hrvatskoga jezika Katica Šarlija i učiteljica Glazbene kulture Josipa Lučki Popović. Neposrednim odgojno-obrazovnim radom s učenicima i provedenim istraživanjem dobili smo saznanja o potrebi rada na emocionalnom opismenjanju učenika kao i razvoju socijalnih vještina kako bi se uspješnije nosili s izazovima koji ih čekaju u budućnosti i rješavali ih na proaktivan način. Prethodna iskustva pokazala su da se učenici nerijetko poistovjećuju s likovima iz književnih djela, stoga je navedeno bilo poticaj da se planiraju aktivnosti poticajnog čitanja, kao i aktivnosti nakon čitanja. Učenici su tijekom provedbe programa raspravljali o važnosti osobina i povezivali osobine likova sa svojim životom i odnosima. Kako bi aktivno sudjelovali u aktivnostima i dali svoj doprinos zajednici te uvidjeli rezultate svoga rada, na temelju spoznaja do kojih su došli, učenici su snimali radioemisije, TV emisije, sudjelovali u izradi digitalnih novina te u literarnim, dramskim, glazbenim, kreativnim i volonterskim aktivnostima.

Uvod

Iskustvo rada s djecom poučilo nas je da terapijsko čitanje pomaže u savladavanju teškoća. Ciljanom pričom dopiremo do učenika, a aktivnostima nakon čitanja dovodimo ih do rješenja.

Voditeljice projekta provele su anketu kako bi utvrdile na koje socijalne teškoće učenici nailaze i vodeći se rezultatima preventivni program su podijelile tematski u sedam cjelina. Polazište su priče koje uče djecu pozitivnim osobinama, a one najmlađe uče kako se nositi s negativnim osobinama. Različitim metodama potaknule su razumijevanje osnovnih životnih vrijednosti, stvaralaštvo, maštu, a zadacima ih potaknule na čitanje, slušanje, govorenje, pisanje, igru, pokret, rješavanje problema, volontiranje i komunikaciju s medijima.

Učenici su spoznali odgojne dimenzije priča, a spoznaje su oblikovali u poruke i širili kroz medije: radio, TV, novine, Internet.

Predstavljanje preventivnog projekta učenicima, učiteljima i roditeljima

Početak školske godine voditeljice su preventivni projekt „Pričama pomažemo djeci” predstavile učiteljima na Aktivu razredne i predmetne nastave, učenicima na Satu razrednog odjela te roditeljima na roditeljskom sastanku.

Upoznali smo ih s ciljevima projekta: steći uvid u neke od svojih pozitivnih osobina, osvijestiti jake strane i sposobnosti, dobiti pomoć pri pronalaženju načina rješavanja problema, njegovanja osjećaja povezanosti s vršnjacima i pripadnosti zajednici u kojoj učenik živi, bolje razumijevanje međuovisnosti pojedinca i društva te načina kako uspješno pridonositi zajednici, razumijevanje i prihvaćanje društvenih normi i pravila, razvijanje kritičkog odnosa prema društvenim pojavama i procesima, stvaranje suradničkog okruženja u kojem se potiče humanost i u kojoj je volonterska zajednica u školi pokretačka snaga održivog razvoja te aktivnog i odgovornog društva, ostvariti ishode međupredmetnih tema te osposobiti učenike za razumijevanje važnosti uloge vlastitih identitetskih obilježja u odgojno-obrazovnom procesu.

Učenicima su predstavljene preventivne aktivnosti.

Polazište za sve provedene aktivnosti bile su upravo priče: „Priče iz davnine” Ivane Brlić-Mažuranić, bajke, inspirativne priče o djevojčicama i dječacima koji su promijenili svijet, volonterske priče te priče o identitetu.

Voditeljice projekta ponudile su učenicima da se prema vlastitom interesu, uzrastu i sposobnostima opredijele za ponuđene preventivne aktivnosti. Na taj su način grupirale učenike i mogle su planirati daljnje provođenje projekta.

Polazište

Neposredno prije početka provođenja preventivnog projekta, voditeljice su provjerile koliko učenici poznaju popularne bajke i priče, likove, osobine i njihovo značenje te kako povezuju pojedine pojmove s navedenim likovima i nazivima priča.

Rezultati su pokazali kako većina učenika imenuje poznate bajke i priče, pa čak i likove. Vrlo teško povezuju osobine s likovima te još teže definiraju značenje zadanih pojmova. Zabrinjavajuće je bilo saznanje da o poukama pročitanih priča vrlo malo učenika promišlja, a još manje njih priče povezuje s iskustvima iz vlastitog života.

Nosimo se s negativnim osobinama

Dokazano je da je djeci važno čitati od njihove najranije dobi, stoga su voditeljice upravo iz tog razloga veliku pozornost odlučile pružiti najmlađim učenicima. Odabrale su bajke koje su učenicima razredne nastave pomogle prepoznati negativne osobine poput pohlepe, laži, zavisti, škrtosti, rugaranja, neposluha i naučile ih kako se uspješno s njima nositi.

Prilikom čitanja bajki učenici su dolazili u školsku knjižnicu. Knjižničarka je bajke čitala naglas, a zatim su uslijedile aktivnosti nakon čitanja. Aktivnosti su osmišljene s ciljem rješavanja problema koji bajka donosi, a s kojim se učenici često susreću. Tako su nakon čitanja i analize bajke „Ružno pače” učenici sudjelovali na radionici pisanja recepta protiv rugaranja i izrade plakata. Zadatak je bio pomoći ružnom pačetu napisati njegove pozitivne osobine te nekoliko rečenica o tome kakve zabavne aktivnosti novi prijatelji mogu očekivati

provodeći s njim vrijeme. Uslijedila je radionica „Kako se nositi s ruganjem” koju je provela školska defektologinja. O neposluhu i posljedicama neposluha učili su kroz bajku „Crvenkapa”. Snjeguljica i sedam njezinih patuljaka pomogli su učenicima prepoznati njihove vlastite osobine. Saznali su i koji je lik u bajci pohlepan te naučili značenje tog pojma. Kroz igru zagonetki učenici su odgonetavali imena patuljaka i pogađali po čemu je koji od njih dobio ime. Nakon toga svatko je odabrao lik s kojim se poistovjetio i izradio lutku za ruku. Zajedno s knjižničarkom pripremili su lutkarski igrokaz „Ivanački patuljci”. Svaki učenik zapravo je glumio samoga sebe opisujući svoje osobine i postupke prema drugima. Počastili su se i voćnom salatama za patuljke koju su sami pripravili. Zavist kao negativnu osobinu prepoznali su u bajci „Pepeljuga”, a radionicu pod nazivom „Kad stanem u tuđe cipele” provela je školska defektologinja. Na njoj su učenici igrajući uloge i uživljavajući se u situacije iz različite perspektive vježbali toleranciju i uvažavanje različitih mišljenja u problemskim situacijama. Čitajući „Pinokija” učenici su došli do zaključka da se lagati ne isplati. Jezičnim igrama dočarali su Pinokijeve doživljaje i nestašluke, ali i pokazali kako bi se oni uspješno nosili s preprekama.

I Šivanje lutkica

I Lutke za igrokaz „Ivanački patuljci”

Usvajamo pozitivne osobine

Pozitivne osobine kao što su dobrota, poštivost, istinoljubivost, strpljenje i empatija učenici su usvajali kroz bajke „Ivica i Marica” te „Djevojčica sa šibicama” i priče „Šuma Striborova” te „Čudnovate zgone šegrt Hlapića”.

Likovi Ivica i Marica pokazali su učenicima što znači biti poštivan, ali i poučili ih da su bratska ljubav i odanost jače od svih prepreka.

Najbolji primjer dobrote je lik šegrt Hlapića. Djeca ga vole i lako se s njim poistovjete. Nakon čitanja i analize razgovarali su o dobroti i zašto je važno biti dobar. Učenici su iznosili svoje zaključke koji su im kasnije poslužili za film o poukama djela Ivane Brlić-Mažuranić. Dobrota je učenicima pomogla i savladati prepreke u čitanju obveznoga lektirnoga djela jer su se odlično zabavili i puno toga naučili. Da bi ostalima približili knjigu i čitanje, zajedno s knjižničarkom napisali su scenarij i snimili videonajavu za knjigu „Čudnovate zgone šegrt Hlapića”. Pri izradi su poštovali autorska prava i kreirali u duhu tolerancije. Na literarnoj radionici u školskoj knjižnici nastale su i pjesme o Hlapiću koje su učenici na glazbenoj igraonici s učiteljicom Glazbene kulture uglazbili i naučili pjevati.

O razumijevanju emocija drugih osoba učenici su promišljali kroz bajku „Djevojčica sa šibicama”, ali i kroz kamišibaj priču o malom Andersenu koju im je pripremila knjižničarka. Učenici su pogledali i videonajavu za bajku „Djevojčica sa šibicama” koja ne otkriva fabulu i detalje, već ih je samo zaintrigirala i ponudila najzanimljivije elemente. Zadatak učenika bio je zamisliti da su sreli na ulici djevojčicu koja prodaje šibice i odlumiti kako bi oni postupili da se nalaze u ulozi prolaznika.

Naša najpoznatija spisateljica Ivana Brlić-Mažuranić mnogočemu je poučila djecu, pa tako i istinoljubivosti. No, ne uče nas samo nečije priče već i priče o životu i djelu osoba koje su ih pisale. Tako su učenici 4. razreda pogledali i poslušali priču o hrvatskom Andersenu. Nakon toga uslijedilo je čitanje „Šume Striborove”. Učenici su zaključili da istina uvijek izađe na vidjelo i da joj treba težiti. Na radionici u školskoj knjižnici izradili su kamišibaj priču „Šuma Striborova” i pripovijedali ostalima prenoseći poruku djela.

I Kamišibaj priča Šuma Striborova

Izgrađujemo osjećaj vlastite vrijednosti u zajednici

U svrhu poticanja boljeg povezivanja sa zajednicom, njegovanja solidarnosti i humanosti, učenike se educiralo o važnosti empatije, suradnje i tolerancije. Upoznati su s pojmom volontiranja, sa zakonskim odrednicama i dobrobitima volontiranja kao i o mogućnostima uključivanja u školske volonterske aktivnosti.

Kako bi im se osvijestilo da uključivanje u volonterske aktivnosti utječe na psihološku dobrobit pojedinca koji u njima sudjeluje, čitali su razne volonterske priče i gledali videouratke s primjerima dobre prakse. Učenike se poticalo na sudjelovanje u humanitarnim i dobrotvornim akcijama u školi (Božićni sajam, humanitarna šetnja Sigurna kuća, Božićni mjuzikl Djevojčica sa šibicama), na uključivanje u uređenje školskog prostora (izrada sjedećih garnitura od drvenih paleta), ali i na aktivnosti za čist i zdrav okoliš (plogging).

Izrada sjedećih garnitura od paleta

Da bi osigurali potreban materijal za realizaciju planiranih volonterskih aktivnosti, učenici su pisali zamolbe za donaciju (donacija paleta, boja, lakova, pribora za bojanje i obradu paleta). Po završetku projekta, učenici su donatorima uručili zahvalnice koje su sami izradili.

Mentalno zdravlje

Učenike se na satu razrednog odjela upoznao s terminom mentalnog zdravlja i značaju njegove zaštite. U razgovoru su se dotaknuli izazova s kojima se najčešće susreću, na koji način ih nastoje riješiti i tko im je pritom podrška.

Naveli su vrste emocija koje poznaju i koje najčešće doživljavaju. Razgovarali su o načinima na koje se nose s negativnim emocijama te što mogu poduzeti kako bi ih lakše prebrodili. Dotaknuli su se opuštajućih tehnika koje djeluju umirujuće i olakšavaju nošenje s najčešćim emocijama kao što su tuga i ljutnja. Osobitu pažnju voditeljice su posvetile iscjeljujućem utjecaju priča i načinima kako im one mogu pomoći da riješe neku problemsku situaciju te se lakše nose s osjećajima u frustracijskim situacijama.

Konkretnim primjerima priča Ivane Brlić-Mažuranić, koje

su učenici pročitali, i porukama koje one odašilju nastojalo se potaknuti učenike da osjete osnažujuće djelovanje priča u svrhu zaštite mentalnog zdravlja. Na temu „Hrvatski Andersen u zaštiti mentalnoga zdravlja“ učenici 4. razreda snimili su radioigru koja je predložena za državnu smotru LiDraNo 2022.

Kako je projekt dobio financijsku podršku, kupljeno je pojačalo sa zvučnicima za hol škole te su za vrijeme velikog odmora učenici emitirali radijske priloge koje su snimili.

Pričama pomažemo djeci

Tijekom rada na preventivnom projektu „Pričama pomažemo djeci“ nastao je istoimeni priručnik s prijedlozima aktivnosti za rad s učenicima. Tiskanjem priručnika i opremanjem knjižnica omogućili smo dostupnost i širu primjenu, ali i pomoć učiteljima i stručnim suradnicima u uspješnom vođenju ovakvog projekta u razrednom odjelu/skupini/školi i rješavanju problemskih situacija na inovativan način.

Svi imamo pravo na obitelj

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana obitelji, organizirana je čajanka za roditelje prilikom koje su prezentirane aktivnosti koje su provedene s učenicima tijekom realizacije projekta, kao i rezultati rada.

Provedeno je edukativno predavanje za roditelje o poticanju čitanja u obitelji i važnosti priča u zaštiti mentalnog zdravlja djece i mladih.

Zaključak

Potreba svakog djeteta je da mu se čita od najranije dobi. U odabiru naslova veliku ulogu ima knjižničar. Njegova je zadaća poznavati dijete koje dolazi u knjižnicu. Ako je riječ o školskoj knjižnici, treba poznavati učenika, razred iz kojeg dolazi, ozračje u razredu i školi, potencijalne socijalne teškoće na koje dijete nailazi itd. Čitanje samo po sebi djetetu predstavlja sve veću odbojnost, ali kada ono donosi pregršt aktivnosti u kojima učenik uči i uz to se zabavlja, postaje privlačno.

Kreativnim aktivnostima potaknutim pročitanim pričama potiče se kod učenika entuzijizam, osjećaj zadovoljstva zbog osobnog angažmana u predviđenim aktivnostima. Počinje shvaćati da ga knjiga privlači i da u njoj može pronaći odgovore na sva pitanja.

Poruka svih pročitanih djela je da trebamo prihvatiti i svoje nedostatke, ali usredotočiti se na pozitivne strane, na znanja i vještine čiji se razvoj zapravo i poticao svim aktivnostima provedenima nakon čitanja priča.

Iako je ovaj projekt pokrenut u Godini čitanja te financijski podržan od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, nastavit će se provoditi u narednim godinama. Da bismo potpuno ostvarili postavljene ciljeve te čitanjem doprijeli do djece, potrebne su nam godine.

Ključni pojmovi: čitanje, prevencija, mentalno zdravlje, poučne priče, individualni i grupni identitet

AMBASADORI ČITANJA

Maja Krulić Gačan, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Sažetak

Uz niz kvalitetnih i zapaženih programa usmjerenih poticanju čitanja, i to od najranije dobi pa do kraja života, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica u 2021. godini, Godini čitanja, pokrenula je novi projekt kojim su obuhvaćene različite generacije čitatelja i u čijoj je osnovi, uz promociju čitanja kao jedne od najvažnijih životnih vještina, i razvoj suradnje s publikom.

Uvod

Pod sloganom *Čitajmo da ne ostanemo bez riječi* u Hrvatskoj se 2021. godine provodilo niz programa, projekata i aktivnosti s ciljem podizanja svijesti o važnosti čitanja. Knjižnice kao ustanove oduvijek su vrlo aktivne u promociji čitanja, to je njihova zadaća i misija. Uz brojne programe poticanja čitanja koji se sustavno provode u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica već dugi niz godina, u Godini čitanja odlučili smo promijeniti pristup i pokrenuti projekt u čijem će fokusu biti upravo čitatelji. Pokrenut je projekt „Ambasadori čitanja“ koji je zamišljen kao projekt s dvostrukom svrhom.

Ambasadori čitanja - knjižnični „influenceri“

U marketinškom smislu mnogo je učinkovitije kada o knjižnicama, knjižničnim uslugama i programima govore drugi umjesto nas. Nezanemariv je utjecaj osobne preporuke zadovoljnih korisnika naših programa i usluga, ali i preporuke osoba koje imaju određeni utjecaj u svojoj zajednici.

Odlučili smo promovirati čitanje uključivanjem članova zajednice u promotivne aktivnosti te njihov pozitivan primjer koristiti za širenje kruga čitatelja i poticanje čitanja. Upravo oni svojim iskustvom i primjerom pokazuju da je sve ono za što se mi zalažemo ostavilo dubok trag u njihovim životima i izgradilo ih na različite načine.

Ambasadori čitanja - knjižnični partneri u razvoju publike

Razvoj publike općenito podrazumijeva proces kojim se unaprjeđuju i produbljuju odnosi s postojećom publikom te razvijaju pristupi prema novoj publici. Umjesto ustaljenog pristupa u kojem knjižnice kreiraju programe za publiku, novi trendovi upućuju na drugačiji pristup koji podrazumijeva kreiranje programa i usluga u suradnji s publikom. Osim što kroz projekt predstavljamo dvadesetak čitatelja članova zajednice i njihove čitateljske navike, oni su nam i partneri u kreiranju knjižničnih programa i usluga, nude nam drugačiji pogled na ono što radimo i važna su poveznica s novim suradnicima i partnerima u zajednici. Uključivanjem članova zajednice u donošenje odluka i prijedloga tijekom promišljanja o novim programima i uslugama nastojimo doprinijeti boljoj kvaliteti tih programa i usluga kako bismo ih oblikovali po mjeri čitatelja/korisnika.

Tko su ambasadori čitanja

S ciljem da obuhvatimo različite korisničke skupine i tako dopremo do novih korisnika, odabrali smo dvadeset ambasadora čitanja različitih profila. Oni se razlikuju po dobi, spolu, stupnju obrazovanja, zanimanju te drugim društvenim i socijalnim karakteristikama, ali i čitateljskim preferencijama i navikama. Važno je istaknuti da tijekom selekcije nisu birani najčitatelji, nego korisnici koji će predstavljati određenu skupinu do koje smo željeli doprijeti, a za koje znamo da čitaju i da im je čitanje važno.

Među ambasadorima čitanja zastupljeni su primjerice osnovnoškolci, srednjoškolci, osobe sa srednjoškolskim obrazovanjem, visokoobrazovani, zaposleni, roditelji male djece, umirovljenici, mlade osobe aktivne u udrugama civilnog društva, osobe zaposlene u javnim službama, osobe koje se profesionalno bave književnošću, srednjoškolski i sveučilišni profesori i sportaši.

Tijek projekta

Nakon što su odabrani ambasadori i nakon što su pristali na to da sudjeluju u projektu, intenzivirane su aktivnosti vezane uz promotivnu kampanju. Projekt je pokrenut tijekom pandemije bolesti COVID-19 što je uvelike utjecalo na mogućnosti provedbe pa je veći dio komunikacije i aktivnosti organiziran u *online* okruženju.

Službenom predstavljanju projekta prethodilo je fotografiranje ambasadora za promotivne materijale i intervjuiranje provedeno u suradnji sa studenticama Sveučilišta Sjever, Sveučilišnog centra Koprivnica. Studentica novinarstva Elena Sovar oblikovala je tekstove o ambasadorima čitanja, dok je studentica medijskog dizajna Marija Novak autorica fotografija.

I Fotografiranje ambasadora čitanja

Posebnu je pažnju privukla „tajanstvena kampanja“ provedena u tjednu prije Noći knjige. Plakati s fotografijama ambasadora s njihovim citatima o knjigama, čitanju i knjižnicama,

ali bez naziva, logotipova i drugih oznaka koje bi upućivale na projekt, postavljeni su u središtu grada Koprivnice. S obzirom na to da se ova kampanja vremenski podudarala s kampanjom za lokalne izbore, privukla je veliku pažnju zato što su mnogi građani prepoznali prijatelje na plakatima i pretpostavili da su kandidati na izborima.

I Tajanstvena kampanja

U Noći knjige 2021. projekt je službeno predstavljen javnosti. Na internetskoj stranici Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica objavljene su osobne čitateljske priče svakog ambasadora čitanja i njihove fotografije (dostupno na: <https://www.knjiznica-koprivnica.hr/vodic/ambasadori-citanja/>), a plakati s fotografijama ambasadora te njihovim, ovoga puta potpunim citatima vezanima uz knjigu, čitanje i knjižnice izloženi su u knjižničnim izlozima.

I Ambasadori čitanja na plakatima

O uspješnosti kampanje svjedoči porast broja posjeta internetskoj stranici Knjižnice u Noći knjige za 87 %, a lokacija na kojoj su priče objavljene do kraja je godine ostala na 4. mjestu po posjećenosti na internetskoj stranici. Osim toga, kampanja je i medijski dobro popraćena.

Nakon što je kampanja završila, nastavljen je suradnja s ambasadorima. Angažirani su u drugim promotivnim aktivnostima (npr. dijeljenje knjižničnih objava na privatnim profilima društvenih mreža) i stvaranju sadržaja vezanih uz čitanje. Svi ambasadori pišu preporuke i predlažu knjige za čitanje koje se u knjižnici označavaju posebnim naljepnicama kako bi bile vidljivije korisnicima, a neki pišu i tekstove (priloge za blog i internetsku stranicu) vezane uz čitanje. Neki ambasadori sudjeluju u provedbi događanja u knjižnici (pričaonice za djecu, olimpijada čitanja, radionice i sl.).

Ispunjavanjem različitih anketa koje kreiraju knjižničari, ambasadori imaju mogućnost sudjelovati u donošenju odluka i prijedloga o novim knjižničnim programima i uslugama te takvom suradnjom knjižnica unaprjeđuje svoje programe i usluge.

Zaključak

Od ideje do realizacije nekog projekta obično je dug put, a ishodi, kao i smjer u kojem će se projekt razvijati ponekad su neizvjesni. Projekti poput ovog financijski ne opterećuju knjižnični proračun, no zahtijevaju veliki angažman knjižničara. Rezultati, prije svega zadovoljstvo reakcijom sudionika projekta i publike, ne izostaju. Nastavak ovog projekta je pokretanje novog knjižničnog internetskog kanala za promociju knjige i čitanja – Premalo čitam audiopodcasta - čiji će prvi gosti biti upravo ambasadori čitanja. Za projekt „Knjižnica Koprivnica podcast“ koji će biti realiziran u 2022. godini koprivnička je knjižnica dobila i financijsku potporu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

I Najava za Premalo čitam podcast

Ključne riječi: Ambasadori čitanja, Godina čitanja, promocija čitanja, suradnja, zajednica, čitatelji, podcast

PROJEKT POTICANJA ČITANJA „BILO KUDA, KNJIGE SVUDA“

Marta Sabolić, Vesna Zvečić, OŠ Ivane Brlić-Mažuranić Virovitica

Sažetak

Čitanje nije prirodno, već se vještina čitanja i čitateljske navike razvijaju tijekom života. Na njih utječu različiti čimbenici. Veliku ulogu u poticanju čitanja ima školska knjižnica koja mora surađivati s predmetnim učiteljima kako bi se postigao što bolji rezultat kod učenika. Tijekom Godine čitanja u Osnovnoj je školi Ivane Brlić-Mažuranić Virovitica proveden školski projekt poticanja čitanja „Bilo kuda, knjige svuda“. Organizirane su raznovrsne aktivnosti kojima se učenike ne potiče samo na čitanje, već i na vlastito kreativno izražavanje o pročitanoj.

Uvod

Čitanje je vrlo kompleksan kognitivan proces i nije prirodno ljudskom mozgu. Ne postoji režanj u mozgu za čitanje, već se više dijelova mozga mora ujediniti kako bi mozak mogao naučiti čitati. Čitanje je izumljeno prije nekoliko tisuća godina, a taj izum preoblikovao je mozak te proširio način mišljenja i spoznaje i doveo do intelektualne evolucije ljudi. Mnogi su čimbenici koji utječu na čitanje i poticanje čitanja, posebice kod djece i mladih, čiji mozak tek treba oblikovati i naučiti čitati kako bi mogao razumjeti pročitano, izuzeti što je važno iz pročitanoj, a naposljetku i uživati u pročitanoj. Vrlo je važno sustavno raditi na svim tim čimbenicima kako bi se u konačnici dobili dobri rezultati.

Stvaranje čitatelja od najranije dobi

Raditi na čitanju iznimno je važno u okruženjima gdje djeca najčešće borave, a to su vlastiti dom i prostor u kojem borave tijekom obrazovnog procesa. Nitko ne može naučiti čitati bez tuđeg podučavanja, čak niti elementarno čitanje. Profesorica Anita Peti-Stantić u svojoj knjizi „Čitanjem do (spo)razumijevanja“ razlikuje čitača i čitatelja. Čitač je onaj tko je usvojio elementarno čitanje, odnosno povezivanje slova u riječi i rečenice, dok je čitatelj onaj tko uživa u čitanju, onaj koji čitanjem spoznaje i intelektualno razvija sebe. Čitača je danas mnogo, dok su čitatelji u manjini, posebice u digitalnom svijetu u kojem mladi žive i čitaju drugačije. Važno je napomenuti kako nije isto čitati s ekrana i s papira te da se mozak, iako se neprestano razvija, ne može tako brzo prilagoditi čitanju u digitalnom obliku. Slovenski profesor Miha Kovač u knjizi „Čitam da se pročitam“ navodi kako je za „preživljavanje“ čitanja u digitalnom okruženju ključno dubinsko čitanje i prelijetanje. U vremenu kada su informacije dostupne na dlanu, a njihov broj neograničen, teško je razaznati dezinformacije, lažne vijesti i manipulacije. Dubinsko čitanje važno je upravo zato jer omogućuje raspoznavanje relevantnih, točnih i istinitih informacija. Preljetanje, pak, omogućava brzo pretraživanje informacija, što je neophodno u užurbanom svijetu u kojem živimo. Preljetanje je dobar način čitanja, ali samo onda kada ne nadmašuje dubinsko čitanje.

U kojem god obliku i na kojem god mediju čitanje bilo,

nužno ga je poticati. Djeca koja odrastaju u domu u kojem se čita, posebice gdje je zastupljeno zajedničko čitanje, često budu oni koji (p)ostaju čitatelji za cijeli život. Roditeljima današnjice čitanje nije prioritetno na popisu aktivnosti te ih stoga djeca niti ne mogu „uhvatiti“ s knjigom u ruci i posljedično nemaju uzor čitatelja u vlastitom domu, a neki nemaju niti mogućnosti kontakta s knjigom prije nego što krenu u školu. Potrebno je osvjestiti roditelje o važnosti čitanja prije polaska u školu kao jedne od aktivnosti kojom roditelji i djeca provode (zajedničko) kvalitetno slobodno vrijeme. Predškolski odgoj i obrazovanje također igra veliku ulogu u poticanju čitanja jer se u vrtićima svakodnevno provode zajednička čitanja djece i odgajatelja te popratne kreativne aktivnosti vezane uz pročitano.

Uloga škole i školske knjižnice u poticanju čitanja

Poticanje čitanja nastavlja se u školi, u razredima, ali i u školskoj knjižnici, koja je prostor u kojoj se njeguje čitalačka kultura i koja je mjesto susreta učenika s knjigom. Ovdje je vrlo važna suradnja školskog knjižničara i ravnatelja škole koji može odobriti sredstva za nabavu nove, učenicima zanimljive i prikladne građe, koja dalje služi kao izvorište mnogih aktivnosti kojima školska knjižnica, često u suradnji s učiteljima razredne i predmetne nastave, nastoji pridobiti učenike da postanu aktivni čitači, a kasnije i čitatelji. Poticanje čitanja dugotrajan je proces koji iziskuje mnogo truda, rada i strpljenja. Važno je promijeniti pristup čitanju koje ne smije biti dosadno i zamorno, već zanimljivo i zabavno. Kreativni pristup čitanju i lektiri (koja je djeci najčešće prva asocijacija na čitanje) pomaže djeci i mladima čitanje i priče učiniti zabavnima, razvija im kreativnost, čini ih znatiželjnim i aktivnim sudionicima procesa čitanja. Mnoge ideje moguće je pronaći u knjizi „Kreativni pristup lektiri“ Dubravke Težak i Marine Gabelice te u Facebook grupi istoimenog naziva, gdje knjižničari i učitelji dijele svoja iskustva i kreativne ideje poticanja čitanja, bilo da su nadahnuti idejama iz spomenute knjige ili su pak u pitanju ideje samih učitelja i knjižničara. Ideje su zaista raznovrsne, od igranja uloga, kazališta sjena, lutkarskih predstava do izrade prizora u kutiji, izrade igara, plakata i straničnika te mnoge druge.

Istraživanja pokazuju kako dobri čitatelji sve bolje čitaju, produbljuju znanje te bolje razumiju i spoznaju, dok lošiji čitači loše čitaju, manje razumiju, manje ih toga zanima te nakon toga prestaju čitati i to već nakon četvrtog razreda osnovne škole. Čitanje je važna komponenta u procesu stvaranja obrazovnih kompetencija i za razvoj cjeloživotnog obrazovanja. Svrha aktivnosti za poticanje čitanja jest odgojiti samostalnog čitatelja, ali i spriječiti da loši čitači prestanu

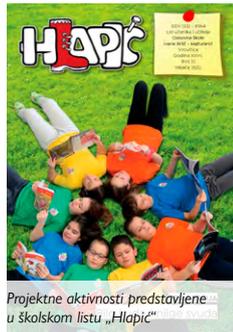

Slaganje slagalice nakon čitanja slikovnice

čitati uopće. Upravo zbog toga važno je neumorno raditi na poticanju čitanja te stvarati veći broj čitatelja od čitača, odnosno ne stati na elementarnoj razini čitanja već čitanje dovesti na višu razinu, razinu spoznaje, razumijevanja i znanja, razinu na kojoj djeca i mladi ne posežu za knjigom zato jer moraju već zato jer to zaista žele.

Školskim projektom obilježena Godina čitanja

U Osnovnoj se školi Ivane Brlić-Mažuranić Virovitica tijekom prvog polugodišta školske godine 2021./2022. provodio projekt poticanja čitanja „Bilo kuda, knjige svuda“. Cilj projekta bilo je obilježavanje Godine čitanja te poticanje čitanja i ljubavi prema knjizi kroz različite kreativne aktivnosti. Projekt su osmislile i koordinirale Renata Sudar, učiteljica hrvatskoga jezika i Vesna Zvečić, stručna suradnica knjižničarka. U projekt je bila uključena većina učenika, učitelja razredne nastave i hrvatskog jezika te stručnih suradnika. Sve provedene aktivnosti predstavljene su u 32. broju školskog lista „Hlapić“ čija je tema broja bila upravo čitanje.

Projektne aktivnosti predstavljene u školskom listu „Hlapić“

U projektnu aktivnost „Spasi knjigu,

Knjižničarke tijekom akcije „Spasi knjigu, daruj joj dom!“

daruj joj dom“ bila je uključena većina učenika matične škole. Knjižničarke su u školskome holu organizirale podjelu otpisanih knjiga iz školske knjižnice. Tijekom jednog radnog dana udomljeno je preko petsto starih knjiga koje su novu priliku za čitanje dobile u domovima mnogih učenika i učitelja.

Aktivnost „Čitamo s učenicima razredne nastave“ provođena je u prostoru školske knjižnice te svih pet područnih škola gdje su stručne suradnice knjižničarke održavale pričaonice za učenike razredne nastave. Nakon čitanja slikovnica učenici su sudjelovali u različitim zanimljivim aktivnostima i igrama. „Čitamo s roditeljima“ je aktivnost u kojoj je ostvarena izvrsna suradnja s roditeljima 2.b razreda. Nekoliko njih je na susretu u školskoj knjižnici učenicima govorilo o svojim najdražim knjigama i čitalo zanimljive slikovnice.

Na satima Hrvatskog jezika lektira je bila (ne)obična, odnosno, djela za cjelovito čitanje obrađivana su na malo drukčiji način. Učitelji su si stvarno dali truda i učenike pripremili za ovu aktivnost. Učenici su izrađivali prizore u kutijama, dramatizirali književna djela, predstavljali svoju lektiru iz vrećice, imali piknik i pizza lektiru, izrađivali naslovnice, stripove i na još mnogo zanimljivih načina predstavljali književna djela. Učenici viših razreda izrađivali su i prezentacije i plakate na temu čitanja ističući dobrobiti istog.

Svi sedmaši imali su priliku čitati tri romana Vlaste Golub, kazališne glumice i spisateljice za mlade. Sredinom studenog, na samom kraju Mjeseca hrvatske knjige, u školskoj je knjižnici održan zanimljiv književni susret tijekom kojeg su učenici uistinu i upoznali ovu svestranu Virovitičanku. Tijekom susreta upriličen je i međurazredni kviz u poznavanju njezinih romana.

Tijekom cijelog polugodišta učenici su na papiriće na panou marljivo zapisivali naslove knjiga koje su pročitali i koje su im se jako sviđele. Zabilježeno je ukupno 276 preporuka

zanimljivih naslova koje učenici preporučuju svojim prijateljima da ih pročitaju. Najviše glasova dobili su neki lektirni naslovi te popularni romani za djecu i mlade.

Za učenike petih i šestih razreda u školskoj je knjižnici organiziran čitateljski izazov u kojemu su, prema zadanim kriterijima, učenici

Pisanje preporuka za čitanje

za čitanje sami birali knjige primjerene svojoj dobi. Neki od kriterija odabira bili su: knjiga koja u naslovu ima više od četiri riječi, knjiga koja u naslovu ima osobno ime, knjiga crvenih korica, knjiga koju ti je preporučio prijatelj, pustolovna knjiga, knjiga hrvatskog pisca ili hrvatske spisateljice... Nakon što bi pročitali knjigu, morali su odabrati i izraditi jedan kreativan zadatak kako bi na neki način dokazali da su knjigu pročitali. Tijekom skoro tri mjeseca pročitano je čak 46 knjiga i nastalo mnoštvo kreativnih uradaka. Učenici su pisali pisma

preporuke, izrađivali straničnike, stripove i umne mape na temu knjige, ilustrirali alternativne naslovne stranice i mjesta radnje knjiga, opisivali sebe kao lik iz priče, prepričavali snove likova iz priče ili ih prikazivali kao super junake, a izrađen je čak i jedan plakat za film koji će jednom biti snimljen po knjizi. Dvanaestero učenika petih i šestih razreda izvršilo je čitateljski izazov pročitavši najmanje tri knjige. Najviše knjiga, njih

Dio učeničkih radova nastalih tijekom čitateljskog izazova

čak devet, pročitala je učenica šestog razreda. Na završnici projekta održanoj u školskoj knjižnici učenica je nagrađena knjigom prema vlastitom izboru. Ostale sudionike čitateljskog izazova prigodnim malim paketima darivala je Školska knjiga koja je bila pokrovitelj izazova.

Zaključak

Nakon završetka projekta „Bilo kuda, knjige svuda“ koji se sastojao od mnoštva uistinu različitih aktivnosti za poticanje čitanja školske su knjižničarke uočile povećan interes učenika za knjigu. Knjige se posuđuju više nego inače, a pojavila se i potreba za rezervacijom pojedinih naslova. Učitelji potvrđuju da su učenici izrazito motivirani tijekom nastavnih sati ne/obične lektire i vesele se čitanju. Ovaj projekt dobar je primjer koji dokazuje da je samo zajedničkim naporima obrazovnih stručnjaka različitih profila i osmišljavanjem zanimljivih aktivnosti u kojima učenici aktivno sudjeluju moguće učiniti pozitivne pomake u poticanju ljubavi prema knjizi kod učenika te stvaranju budućih naraštaja aktivnih čitatelja.

Ključne riječi: čitanje, poticanje čitanja, školski projekt

Literatura:

Gabelica, M. Težak, D. *Kreativni pristup lektiri*. Zagreb: Ljevak, 2019.

Kovač, M. *Čitam da se pročitam: deset razloga za čitanje knjiga u digitalno doba*. Zagreb: Ljevak, 2021.

Peti-Stantić, A. *Čitanjem do (spo)razumijevanja: od čitalačke pismenosti do čitateljske sposobnosti*. Zagreb: Ljevak, 2019.

Wolf, M. *Čitatelju, vrati se kući: čitateljski mozak u digitalnom svijetu*. Zagreb: Ljevak, 2019.

GODINE ČITANJA KROZ PROJEKT „NAŠA MALA KNJIŽNICA“

Jasminka Kurt i Marija Juranko Ladavac, KGZ - Knjižnica Voltino

Sažetak

Godina čitanja posvećena je širenju poruke *Čitajmo da ne ostanemo bez riječi u namjeri da tijekom 2021. godine cijela Hrvatska čita zajedno.*¹ U KGZ-u - Knjižnici Voltino poticanjem čitanja djece i mladih bavimo se dugi niz godina, a realizaciju osmišljenih programa omogućuje odlična suradnja s OŠ Voltino, posebno učiteljicama razredne nastave. U radu su prikazane aktivnosti u sklopu međunarodnog projekta poticanja čitanja „Naša mala knjižnica“, provedene na Odjelu za djecu i mladež u suradnji s učiteljicom OŠ Voltino Romanom Kutlača.

Uvod

Knjižnica Voltino je ogranak mreže Knjižnice Tina Ujevića u sastavu Knjižnica grada Zagreba. Kao jedina kulturna ustanova u naselju, već 41 godinu knjižnica organizira kulturne i edukativne aktivnosti, kao i raznovrsne programe zahvaljujući kojima je prepoznata kao dnevni boravak kvarta. Vrlo je važna i bogata višegodišnja suradnja s vrtićima i osnovnim i srednjim školama. Istakli bismo suradnju s OŠ Voltino te detaljnije prikazali zajedničko sudjelovanje u projektu poticanja čitanja za djecu vrtićkog i školskog uzrasta „Naša mala knjižnica“.

Projekt „Naša mala knjižnica“ u Godini čitanja

Poticanje čitanja prepoznato je kao važan cilj na razini Europske unije, te je u sklopu programa *Kreativna Europa 2014.* god. pokrenut međunarodni projekt „Naša mala knjižnica“ u kojem sudjeluje šest nakladnika iz šest zemalja: Slovenije, Litve, Poljske, Latvije, Estonije i Hrvatske. U Hrvatskoj projekt od 2017. provodi nakladnička kuća Ibis grafika iz Zagreba u suradnji s vrtićima, školama i knjižnicama. Cilj projekta je popularizacija čitanja među djecom i stalno povećanje i razvoj dječje publike zanimljivim i poticajnim aktivnostima prilagođenim njihovu uzrastu.² Suradnjom učitelja i knjižničara, roditelja i djece postiže se promoviranje djela hrvatskih i stranih autora i razvoj vještine kritičkog čitanja od rane dobi. Svako dijete dobiva na poklon kreativnu knjižicu s prijedlogom zadataka i aktivnosti za obradu predloženih djela. Zadaci su zabavni i osmišljeni da potiču kreativnost i maštu, povezani su s nastavnim predmetima i potiču kritičko čitanje i samostalno promišljanje o pročitanom sadržaju.

Učenici rješavaju zanimljive zadatke iz kreativnih knjižica

¹ Godina čitanja 2021. Dostupno na <https://citaj.hr/o-projektu/>

² Naša mala knjižnica. Dostupno na: <https://nasamalaknjiznica.hr/>

Uz svaki naslov predložen je i nagradni zadatak, a neke od aktivnosti su: pismo iznenađenja autora knjige, uređenje čitateljskog kutka, literarno-likovni natječaj, razmjena knjižnog junaka i čitateljski vlakci.

Odjel za djecu i mladež Knjižnice Voltino uključuje se u projekt u školskoj godini 2019./2020. u suradnji s učiteljicom razredne nastave OŠ Voltino Romanom Kutlača. U tri godine sudjelovanja u projektu održano je 15 radionica u suradnji s OŠ Voltino i 2 radionice u suradnji s vrtićima. U prvoj godini provođenja projekta susreti su se održavali jednom mjesečno u Knjižnici Voltino, a na prvom susretu autorica Davorka Semenić Premec predstavila je slikovnicu „Vera među knjigama“. U 2020. god., zbog pandemije COVID-19 i nemogućnosti dolaska skupine djece u knjižnicu, četiri radionice održane su online kao video pričaonice. Djeca su preko videozida u učionici pratila čitanje slikovnica iz Knjižnice Voltino, a zatim se održavao kreativni dio radionice u OŠ Voltino. Iskustvo je pokazalo da takav oblik rada ne može zamijeniti iskustvo dolaska u knjižnicu i čitanje slikovnice uživo. Prilikom svake online radionice sudionici su iskazivali želju za dolaskom u knjižnicu i druženjem s knjigom i knjižničarkama u njima poticajnom prostoru za čitanje i posudbu knjiga. Zahvaljujući uređenju vanjskog prostora knjižnice, u proljetnim i jesenskim mjesecima četiri radionice održane su na terasi Knjižnice Voltino na veliko zadovoljstvo svih uključenih, iako vremenske prilike nisu uvijek bile idealne.

Kroz projekt „Naša mala knjižnica“ pročitano je i s djecom obrađeno 12 zadanih naslova, primljena su pisma iznenađenja autorica Silvije Šesto iz Hrvatske i Anete Melece iz Latvije, uređen je čitateljski kutić u kojem su predstavljeni odabrani naslovi i kreativni radovi sudionika. U osmišljavanju i realizaciji kreativnih aktivnosti sudjelovale su knjižničarke, učiteljica Romana Kutlača i likovna umjetnica Ivana Rod. Prijavljeno je devet nagradnih zadataka, a natjecali smo se za najljepše uređeni čitateljski kutak koji je zbog pandemije uređen na terasi knjižnice, kao i za najbolju videorecenziju slikovnice.

Čitateljski kutak na terasi knjižnice

Kreativna rješenja nagradnih zadataka objavljena su na web stranici projekta uključujući i dvije virtualne izložbe dječjih radova.

Aktivnostima u sklopu projekta „Naša mala knjižnica“ Knjižnica Voltino se u 2021.god. uključuje u provođenje nacionalnog programa Godina čitanja. Na susretima se s djecom razgovaralo o važnosti i prednostima čitanja te su podijeljeni i promotivni straničnici. Obilježavajući manifestaciju Noć knjige 2021. s glumicom i dramskom pedagoginjom Svetlanom Patafta pročitana je i obrađena slikovnica Silvije Šesto „Pe pita o nebu...“ a snimljena videorecenzija proglašena je najboljom na nagradnom natječaju projekta. Djeca su nagrađena zahvalnicama za sudjelovanje i poklon paketima „Naše male knjižnice“, što je izazvalo veliko oduševljenje i ponos te na najbolji način dodatno potaklo ljubav prema knjizi u Godini čitanja. Nagrađena videorecenzija može se pogledati na stranici projekta „Naša mala knjižnica“: <https://nasamalaknjiznica.hr/pe-pita-o-nebu-knjiznica-voltino/>.

I Nagradni paketići i zahvalnice za sudjelovanje za svakog učenika

Zaključak

Aktivnostima u sklopu Godine čitanja 2021. nastojalo se dodatno istaknuti sve dobrobiti usvajanja kulture čitanja od najranije dobi i potaknuti ljubav prema čitanju publike svih generacija uz poruku *Čitajmo da ne ostanemo bez riječi*.³ Poseban naglasak je stavljen na djecu i mlade jer, prema istraživanjima, čitalačka pismenost omogućuje bolji uspjeh u školovanju, pozitivno utječe na cjeloživotno obrazovanje i usavršavanje te kvalitetniji osobni i profesionalni razvitak pojedinca.⁴ Kroz projekt „Naša mala knjižnica“ u Godini čitanja djeca su upoznata s kvalitetnim slikovnicama i knjigama pri čemu se promoviraju i hrvatski suvremeni autori, analizom pročitane razvija se vještina kritičkog čitanja, a zadacima potiče mašta i kreativnost sudionika. Provođenje zabavnih i edukativnih aktivnosti u poticajnom okruženju doprinosi doživljaju knjižnice kao idealnog mjesta za usvajanje novih znanja i kvalitetno provođenje slobodnog vremena djece i mladih.

Izvori:

Godina čitanja 2021. Dostupno na: <https://citaj.hr/>

Naša mala knjižnica. Dostupno na: <https://nasamalaknjiznica.hr/>

Nacionalna strategija poticanja čitanja. Dostupno na: <https://min-kulture.gov.hr/nacionalna-strategija-poticanja-citanja/16264>

³ Godina čitanja 2021. Dostupno na: <https://citaj.hr/>

⁴ Nacionalna strategija poticanja čitanja. Dostupno na: <https://min-kulture.gov.hr/nacionalna-strategija-poticanja-citanja/16264>

ULOGA KNJIŽNICE U ZAČITAVANJU BJELOVARSKJE JAVNOSTI

Tihana Lončarić, Lucija Miškić Barunić, Slaven Pejić i Irena Rašo, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Sažetak

Među temeljnim zadacima narodne knjižnice je razvijanje interesa za knjigu i čitanje. Kada se razmatra pojam promocije čitanja, treba se, unutar knjižničnih aktivnosti, potaknuti kod korisnika ideja i navika korištenja i čitanja knjiga. Narodna knjižnica „Petar Preradović“ organizira i provodi mnoge projekte poticanja čitanja, a ovdje ćemo predstaviti neke od njih koji su provedeni u 2021. godini, a koji su bili namijenjeni mladima i odraslima.

Uvod

Središte interesa svake knjižnice je stvoriti budućeg čitatelja. Čitanje je, u današnjem suvremenom svijetu, prijeko potrebna intelektualna vještina. Opsežna je literatura koja se bavi

temom promicanja čitanja i čitateljske pismenosti. Čitateljska se pismenost definira kao sposobnost razumijevanja, promišljanja i angažmana u pisanim tekstovima radi postizanja osobnih ciljeva, razvoja vlastitog znanja i potencijala te aktivnoga sudjelovanja u društvu. Globalna povezanost nikad nije bila snažnija, a informacijska i tehnološka pismenost nikada nije bila na višoj razini. U današnjoj virtualnoj stvarnosti komunikacija se održava putem društvenih mreža. Nove generacije, ali i one starije, naviknute su imati informaciju „na dlanu“, dostupnu u bilo kojem trenutku i na bilo kojem mjestu i brzo, olakšavajući si pritom put do željenih podataka, dok sam proces čitanja podrazumijeva iznimno velike kognitivne zahtjeve: pažnju, zadržavanje pročitanih informacija i povezivanje informacija s prethodnim znanjima, što često zna odvrćati od knjige i čitanja.

Republika Hrvatska je donijela Nacionalnu strategiju poticanja čitanja¹ koja pridonosi razvoju kulture čitanja i omogućuje što većem broju pripadnika hrvatskog društva čitanje sa zadovoljstvom i razumijevanjem. Osim Nacionalnom strategijom, čitanje se pokušava aktualizirati i osuvremeniti Mjesecom knjige, točnije od 15. listopada do 15. studenoga te manifestacijom Noć knjige, koja je pokrenuta 2012. godine, kako bi se, barem na jedan dan govorilo o čaroliji stvaranja i radosti čitanja knjiga. Valja spomenuti Hrvatsku nacionalnu kampanju Čitaj mi! To je prva nacionalna kampanja za promicanje čitanja naglas djeci od rođenja. Pokrenuta je povodom Europske godine čitanja naglas (2013.), a odvija se pod pokroviteljstvom Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.

Promicanje čitanja kroz raznovrsne programe

Program „KNJIGOfore“ se nastavlja na dugu tradiciju organizacije književnih susreta, tribina i predstavljanja knjiga u bjelovarskoj knjižnici. Pri kreiranju ovog programa prvenstveno smo bili usmjereni na promoviranje čitanja u lokalnoj zajednici, a posebice čitanje suvremenih hrvatskih pisaca i spisateljica. Komunikacija samoga pisca s publikom izrazito je važna, a u ovom programu naglasak je upravo na tome. Na ovaj način omogućujemo našim sugrađanima izravan kontakt s autorima, postavljanje pitanja, ali i autoru uspostavljanje komunikacije s publikom. Razgovore su modelirali djelatnici knjižnice, a uz autore sudjelovali su i urednici te književni kritičari. Program financira Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, a tijekom 2021. godine predstavljena su četiri autora i njihovo stvaralaštvo.

Promocija knjige Nade Brčić Crnogorac „Vrijeme promatranja“, 13. rujna 2021., atrij Gradskog muzeja Bjelovar

Pored navedenog programa, u Godini čitanja organizirali smo niz susreta autora s publikom, neki od njih su predstavili cjelokupno stvaralaštvo, a neki promovirali nova djela. Održano je osam takvih susreta te jedna književna tribina koja je ostvarena u suradnji s Martinom Majcenovićem i Viborom Vukotićem. Oni su u Zagrebu pokrenuli ciklus književnih tribina pod nazivom „Učitavanje“ na kojima se publici predstavljaju mladi i neafirmirani autori. U dogovoru s njima u Bjelovaru je organizirano predstavljanje mladih bjelovarskih autorica.

U Godini čitanja Knjižnica je organizirala koncert „Notama kroz stih“ u spomen bjelovarskog pjesnika, povjesničara umjetnosti i leksikografa Željka Sabola. Tako su Ksenija Erker, Martina Đurđević, Suzana Balen, Mladen Medak Gaga, Davor Lovrić i sastav bjelovarskih glazbenika pod vodstvom

Borisa Beketića oživjeli uglazbljene pjesme Željka Sabola na pozornici. Na inicijativu bjelovarske knjižnice u 2021. godini objavljen je dvostruki CD „Željko Sabol: Gold Collection“ u izdanju Croatia Recordsa. Na ovaj način promovirana je poezija i njena poveznica s glazbenim izričajem.

U Noći knjige 2021. bavili smo se teorijom čitanja. Održano je predavanje profesorice psihologije Ljubice Uvodić Vranić pod nazivom „Čitanje knjiga je ljekovito“. Održana je i radionica „Blackout poezija“. Riječ je o spoju kolaža, likovnosti i pjesništva, čime se stvara novi uradak od postojećih materijala, poput stranica otpisanih knjiga.

Pojedini su programi i aktivnosti poticanja čitanja bili usmjereni isključivo na povećanje interesa za manje popularne dijelove knjižničkog fonda. Tako je tijekom ljeta 2021. održan drugi čitateljski izazov „(Raz)otkrivanje stripa“ s ciljem skretanja pažnje čitatelja na kvalitetnu i bogatu zbirku stripova za odrasle. Pored toga, održan je i virtualni glazbeno-pjesnički recital „Zasvirajte poeziju!“ kao akcija popularizacije pjesničkih tekstova, stvaranja dijaloga između poezije i glazbe, ali i poticanja korisnika na kreativno sudjelovanje u aktivnostima Knjižnice.

Virtualni glazbeno-pjesnički recital „Zasvirajte poeziju!“

Od programa Odjela za odrasle koji su usmjereni na specifične skupine korisnika ističu se čitateljska grupa Horizont te promotivne aktivnosti „Prvi u knjižnici“ i „Knjiška akademska četvrt“. Čitateljska grupa Horizont namijenjena je malobrojnijim, ali ustrajnim korisnicima Knjižnice koji osobito uživaju u čitanju znanstvene fantastike i *fantasy* žanrova. Knjižnične aktivnosti za tu skupinu čitatelja do sada su bile rijetke, ali pokazalo se da interes postoji jer je grupa uspješno pokrenuta krajem 2021. godine i od tada se članovi sastaju jednom mjesečno. Na taj je način članovima grupe pružena mogućnost aktivnog i konstruktivnog provođenja slobodnog vremena, ali i prilika za zadovoljenjem njihovih komunikacijskih potreba.² Akcijom „Prvi u knjižnici“, koja se provodi od 2020. godine, učenicima prvih razreda srednjih škola omogućuje se besplatan opis u Knjižnicu. U dogovoru s razrednicima organiziraju se posjeti učenika tijekom kojih im se predstavljaju usluge i programi Knjižnice koje mogu koristiti u svrhe obrazovanja i osobnog rasta. U Mjesecu hrvatske knjige 2021. Knjižnicu su posjetila 202 učenika, a mogućnost besplatnog učlanjenja iskoristilo je 29 srednjoškolaca. „Knjiška akademska četvrt“ je promotivna aktivnost koja se održava u suradnji s Veleučilištem u Bjelovaru, a koja je usmjerena na popularizaciju knjige i čitanja među studentskom populacijom. Ova je aktivnost specifična po tome što knjižničarka s Odjela za odrasle odlazi u prostor fakulteta i prije početka redovnih predavanja studentima govori o knjigama iz različitih područja, a čija je tematika aktualna i privlačna mladim odraslima. Kroz opuštene razgovore i rasprave o knjigama, studentima se predstavljaju važnosti i prednosti stvaranja navike čitanja, a istovremeno ih se potiče na posudbu knjiga u Knjižnici.

Susreti najčitatelja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji također su 2021. godine popratili proglašenu Godinu čitanja, a program je te godine prvi put podržalo i Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske. Susreti su zbog epidemiološke

¹ Nacionalna strategija poticanja čitanja od 2017. do 2022. Zagreb: Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo kulture, 2017 [citirano: 2022-08-03]. Dostupno na: https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Nacionalna%20strategija%20poticanja%20C4%8Ditanja_tekst.pdf

² Bašić, I. O čitateljskim grupama: metodički priručnik s primjerima dobre prakse. Zagreb: Balans centar, 2014. Str. 10.

situacije održani virtualno, a od sedam proglašenih odraslih najčitatelja 2020. godine, tri su korisnici našeg Odjela za odrasle.

I Sastanak čitateljske grupe Horizont

Vrednovanje provedenih programa

Kako bismo mogli unaprijediti i vrednovati kvalitetu programa 25. travnja 2021. krenuli smo s anketiranjem posjetitelja i korisnika. Jednostavnim slučajnim uzorkom, koji je prema oblikovanju bio sustavan i prigodan, biran prema dostupnosti posjetitelja, obradili smo evaluacijske listiće s 11 programa u 2021. godini: 7 predstavljanja knjiga, 1 književna tribina, 2 predavanja i 2 radionice. Anketiranje je bilo na dobrovoljnoj bazi, a korištena je metoda samostalnog ispunjavanja upitnika s valjanim, pouzdanim, jednoznačnim i jasnim pitanjima koja uključuju kritičko promišljanje ispitanika. Postavljena su 3 pitanja otvorenog i zatvorenog tipa. Na programima obuhvaćenim ovim istraživanjem zabilježeno je 258 posjetitelja od kojih je 148 ispunilo evaluacijske listiće, što je 57,36%.

Rezultati koje smo dobili su pokazali kako su posjetitelji zadovoljni sa zanimljivošću programa, tako je 91,89% ispitanika (136 posjetitelja) ocijenilo programe s 5 – izvrsno, 6,08% (9 posjetitelja) 4 – vrlo dobro i 2,02% (3 posjetitelja) 3 – dobro. Pripremljenost programa je u najvećoj mjeri s 5 – izvrsno ocijenilo 86,48% ispitanika (128 posjetitelja), 12,16% (18 posjetitelja) 4 – vrlo dobro i 1,35% (2 posjetitelja) 3 – dobro.

Bitan podatak nam je bio i kojim su putem naši posjetitelji došli do informacije o održavanju programa. Rezultati su bili zanimljivi jer se pokazalo da se informacije o programima prenose najviše usmenim putem. Tako je 63 posjetitelja za programe saznalo od prijatelja, zatim slijede društvene mreže – 38 posjetitelja, plakat – 32 posjetitelja, ostalo (e-mail, pozivnica, djelatnici knjižnice, od autora,...) – 13 posjetitelja te radio/novine – 3 posjetitelja. Ovo pitanje nije izraženo u postotcima jer su neki posjetitelji izabrali više odgovora.

Zadovoljni smo rezultatima anketiranja, iako bismo voljeli da se više posjetitelja odazvalo jer time bi dobiveni rezultati bili vjerodostojniji.

Izložbe i mrežni sadržaji u promicanju čitanja

Knjižnice oblikuju različite tematske izložbe jer su one specifičan oblik komunikacije kojim se posjetiteljima prenose različite poruke, potiče ih se na promišljanje i djelovanje, te im se osiguravaju iskustva i doživljaji.³ Povodom Godine čitanja knjižničari Narodne knjižnice „Petar Preradović“ izradili su brojne izložbe kojima je razvoj kulture čitanja u prvom planu. Izložbe „Biblioterapija“, „Ljeto miriše na knjige“, „Knjige o

³ Tica, M. Izložba u knjižnici: priručnik za predstavljanje baštine. Zagreb: Naklada Juričić, 2018. Str. 8.

knjigama“, „Zašto čitamo?“, „Ulično učitavanje“, „15 knjiga koje će vam odgovoriti na sva pitanja o čitanju“ i „Ljekovita moć knjige“ posjetitelji su mogli razgledavati u fizičkim izložbenim prostorima Knjižnice, a od virtualnih izložbi izrađene su „Književno putovanje Afrikom“, „Virtualna zelena policaj“ i „Knjige u vremenu: izložba knjiga Zaštićenog fonda Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar“. Među istaknutim mrežnim sadržajima Knjižnice nalazi se i blog „Knjigom do zdravlja“ čiji pratitelji već 10 godina zaredom prate objave i književne preporuke knjižničara Odjela za odrasle.

Virtualne izložbe

Blog „Knjigom do zdravlja“

Zaključak

Promociju čitanja možemo definirati kao „skup aktivnosti koje se sustavno provode kako bi se programi, aktivnosti, radionice i materijali koji promiču čitanje predstavili sadašnjim i potencijalnim korisnicima knjižnice i cijeloj javnosti, a sve u svrhu poziva pojedincima i skupinama na sudjelovanje u programima i aktivnostima koje promiču čitanje, zadovoljavaju njihove potrebe te stvaranju kvalitetne čitalačke navike“.⁴ Značaj čitanja nije samo dobivanje informacija iz pisanog teksta već i djelovanje na razvoj osobnosti i oblikovanje ličnosti pojedinca. U IFLA-inim smjernicama sažeto su navedeni najvažniji čimbenici vezani uz promociju čitanja i pismenosti, u čemu knjižnice imaju veliku ulogu. Kao što je već navedeno u uvodu, relativno brza i široka dostupnost informacija te jednostavna diseminacija, prvenstveno mlade korisnike, ali i ostale dobne skupine sve više odvraća od navike čitanja, pogotovo onog s razumijevanjem te, krajnje posljedično, i kritičnog promišljanja. Knjižnice, ali i cijele države, pokušavaju različitim projektima i programima za poticanje čitanja izaći u susret različitoj životnoj dobi svojih čitatelja.

Iz ovog primjera bjelovarske knjižnice, ali i hrvatskih i svjetskih primjera dobre prakse koji su detaljno opisani u znanstvenim publikacijama, vidljivo je da knjižnicama ne nedostaje ideja, aktivnosti, programa i radionica za promicanje pismenosti na različitim razinama.

Ključne riječi: Godina čitanja, poticanje čitanja, programi za mlade, programi za odrasle

Literatura:

Bašić, I. O čitateljskim grupama: metodički priručnik s primjerima dobre prakse. Zagreb: Balans centar, 2014.

Bokan, A. i Cupa, D. Promocija i promicanje čitanja u narodnim knjižnicama Republike Hrvatske. *Libellarium*, X (1), 51-76. 2017. [citirano: 2022-08-03]. Dostupno na: <https://bib.irb.hr/datoteka/916780.290-1166-1-PB.pdf>

Nacionalna strategija poticanja čitanja od 2017. do 2022. Zagreb: Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo kulture, 2017 [citirano: 2022-08-03]. Dostupno na: https://min-kulture.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Nacionalna%20strategija%20poticanja%20C4%8Ditanja_tekst.pdf

Tica, M. Izložba u knjižnici: priručnik za predstavljanje baštine. Zagreb: Naklada Juričić, 2018

⁴ Bokan, A. i Cupa, D. Promocija i promicanje čitanja u narodnim knjižnicama Republike Hrvatske. *Libellarium*, X (1), 51-76. 2017. [citirano: 2022-08-03]. Dostupno na: <https://bib.irb.hr/datoteka/916780.290-1166-1-PB.pdf>. Str. 54.

NOVI PROGRAM KOPRIVNIČKE KNJIŽNICE ZA MLADE U GODINI ČITANJA: „GODIŠNJA DOBA S HARRYJEM POTTEROM U HOGWARTSU“

Ljiljana Vugrinec
Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Sažetak

U Godini čitanja, u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica pokrenut je novi program za mlade, inspiriran čarobnim svijetom Harryja Pottera. Cilj je bio ponuditi dodatne, zanimljive i zabavne sadržaje mladima koji bi ih mogli potaknuti da (još više) čitaju te dodatno privući u knjižnicu i nove mlade korisnike, osobito one koji vole fantasy žanr. Reakcije mladih bile su pozitivne, radionice su bile izvrsno posjećene, a sam program naišao je i na veliki medijski odjek te pozitivnu reakciju javnosti. Time je pridonio i pozitivnom imidžu same knjižnice, kao institucije koja prati i uvažava interese mladih i mjesta gdje mladi mogu na zabavan način kvalitetno provoditi svoje slobodno vrijeme.

Uvod

Ciklus radionica „Godišnja doba s Harryjem Potterom u Hogwartsu“ osmislile su knjižničarke Valentina Mikec i Ljiljana Vugrinec, a u provedbi programa sudjelovalo je i nekoliko knjižničnih volonterki, srednjoškolki/studentica. Osnovna je ideja bila tijekom godine organizirati više radionica za mlade, uzrasta od 11 do 19 godina, koje će tematski, kroz godišnja doba, pratiti motive iz svijeta Harryja Pottera te mladima ponuditi kreativne i obrazovne sadržaje kroz zanimljive aktivnosti primjerene njihovoj dobi i interesima. Kvalitetan i zabavan književni sadržaj povezan je s učenjem o novim tehnologijama i vještinama pronalaženja i oblikovanja informacija, ali i s praktičnim aktivnostima i mogućnošću kreativnog izražavanja, kako bi se na kraju mlade potaklo da (još) više čitaju.

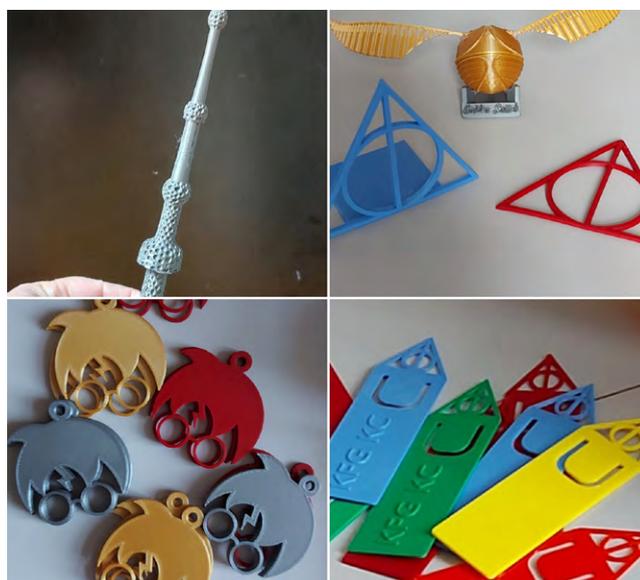
! Pokus promjene boje cvijeta

Sadržaj radionica

Na svakoj radionici sudionici su se najprije natjecali u zabavnim online kvizovima znanja, za koje su temelj bile pročitane knjige o Harryju Potteru. U tu svrhu najčešće je korišten Kahoot, ali i slični online alati. Potom su vježbali korištenje informacijskih izvora na različite teme, povezane s motivima iz svijeta Harryja Pottera. Učili su raditi s online grafičkim alatima i s 3D printerom, čije im je „čarolije“ približila knjižničarka Ana Škvarić. Uz njenu pomoć i vještine, na veliko oduševljenje polaznika, na 3D printeru tijekom radionica ispisani su različiti neobični predmeti kao što su: straničnici u

bojama domova u Hogwartsu, zlatne zvrčke, ukrasi za bor s Harry Potter motivima, pa čak i čarobni štapići.

Svaka radionica imala je i svoj vrlo važan kreativni dio, osobito omiljen polaznicima, u kojem su, uz upute voditeljica, od jednostavnih i pristupačnih materijala imali priliku izraditi različite uporabne ili ukrasne predmete s motivima iz svijeta Harryja Pottera, vezane uz temu svake pojedine radionice. Predmete koje su izradili, polaznici su mogli ponijeti kući, kao i predmete isprintane na 3D printeru.

! Predmeti isprintani na 3D printeru

Teme radionica

Kod odabira tema, cilj je bio povezati zbivanja u romanima o Harryju Potteru kroz godišnja doba i kalendarsku godinu te ih povezati s događanjima u našem stvarnom svijetu.

1. Magični (biblio)bus – uz Noć knjige, 21. s temom Ljekovita moć knjige, s posebnim ciljem senzibilizacije javnosti za ulogu i značaj bibliobusa - pokretne knjižnice; praktični dio: izrada poticajnih citata iz knjiga o Harryju Potteru, digitalnim ili klasičnim tehnikama.

2. Travarstvo – povezivanje nastavnog predmeta Herbologija iz čarobnjačke škole Hogwarts sa stvarnim ljekovitim biljkama u našoj okolini i brigom o biljkama općenito; praktični dio: čarobni pokus mijenjanja boje cvijeta, izrada male mandragore u tegli od recikliranih materijala, sijanje sjemenja trave i bundeve te sadnja cvijeća korisnog za povrtnjake.

| Travarstvo

3. Sretan rođendan, Harry Potter! – zajednička proslava rođendana Harryja Pottera uz upoznavanje s 3D tehnologijom; praktični dio: izrada „čarobnih“ štapića od suhih grana; printanje na 3D printeru zlatnih zvrčki i bookmarkera s HP motivima; izrada ukrasne kutijice origami tehnikom od papira iz otpisanih knjiga i ukrašavanje HP motivima.

4. U vlaku za Hogwarts – pretraživanje informacija u tiskanim i online izvorima na teme povezane s lokacijama radnje serijala o Harryju Potteru; citiranje literature i autorska prava; praktični dio: izrada plakata u aplikaciji Canva na temu dvorca Hogwarts i vlaka Hogwarts Express - prema motivima iz knjiga i online izvora o Škotskoj; izrada „lebdećih“ svijeća.

5. Jesen u Hogwartsu – inspiracija: fantastična bića i likovi iz HP svijeta; praktični dio: ukrašavanje bundeva i balona motivima iz svijeta Harryja Pottera - bundeve su sudionici sami donijeli, a izrasle su iz sjemenja posađenog na radionici Travarstvo; izrada svjetiljki recikliranjem staklenih bočica; izrada paukova od kestena i žice.

6. Dobrodošli na Odjel zabranjenih knjiga – u okviru obilježavanja Dana knjižnica u Hrvatskoj (11.11.) – razgled zatvorenih knjižničnih spremišta i vježba u pronalaženju knjiga prema signaturi; praktični dio: ručna izrada knjige / notesa i ukrašavanje korica HP motivima

7. Božić u Hogwartsu – blagdanski kviz, rad s 3D printerom; praktični dio: izrada ukrasa za bor s motivima iz Harryja Pottera (zlatne zvrčke, male karte za haranje, ukrasne kapice od ostataka vune i zastavice u bojama domova u Hogwartsu); printanje na 3D printeru ukrasa za bor s HP motivima.

Ostvareni rezultati

Koncept programa pokazao se vrlo uspješnim. Radionice su bile odlično posjećene, a polaznici su bili vrlo motivirani za sudjelovanje u zadanim aktivnostima. Zbog velikog broja zainteresiranih održano je čak i više programa nego što je prvobitno bilo planirano. Tako je umjesto 7 planiranih programa u 2021., ukupno održano 11 radionica na 7 tema s ukupno 127 posjeta mladih, uzrasta od 11 do 19 godina. Sudionika bi bilo još i više da nije bilo epidemioloških mjera, zbog kojih je u prostoru knjižnice mogao boraviti samo ograničen broj osoba. Iz istog razloga, dio programa održan je i u dvorištu knjižnice i kina te na trgu ispred knjižnice, kako bi što više mladih moglo sudjelovati.

Svi održani susreti bili su vrlo dinamični, a mladi su pokazali izvrsno znanje o detaljima iz knjiga i filmova o Harryju Potteru, kao i puno mašte i vještine u kreativnim aktivnostima. Što je najvažnije, cijelo su se vrijeme izvrsno zabavljali i međusobno družili, u sigurnom i ugodnom prostoru knjižnice, maštali, igrali se i veselili čitanju i knjigama koje su ih zapravo i povezale. Na taj način stekli su ugodno i poticajno iskustvo posjeta i boravka u knjižnici, prepoznali knjižnicu kao poželjno mjesto za provođenje slobodnog vremena te sklopili i nova poznanstva s vršnjacima sličnih interesa koja imaju potencijala nastaviti se i izvan knjižnice, po završetku samog programa.

Uspjehu programa u velikoj mjeri pridonijele su i tri knjižnične volonterke koje, stoga, zaslužuju da ih se ovdje i poimence spomene: srednjoškolke / studentice - Marija Vugrinec, Blanka Bunić i Ivana Kolarić. Osim u tehničke poslove oko izvedbe svih radionica, bile su uključene i u samo njihovo osmišljavanje, kreiranje kvizova i drugih aktivnosti, kao i u rad s polaznicima na samim radionicama, što je sve znatno doprinijelo kvaliteti održanih radionica. Upravo kroz uključivanje volontera u svoje aktivnosti, knjižnica se na poseban način dodatno približava zajednici, provođenjem zajedničkih projekata u kojima korisnici ne sudjeluju samo kao promatrači, već i kao sudionici u njihovom stvaranju i izvedbi. Kad se radi o programima namijenjenima mladima, tim je značajniji doprinos isto tako mladih volontera, približnih godina kao što su i sami polaznici, jer pridonosi boljem razumijevanju potreba mladih korisnika kojima su radionice namijenjene te knjižničarima olakšava neposredan kontakt sa sudionicima programa.

Zaključak

Ostvareni su svi na početku postavljeni ciljevi: okupljanje i međusobno druženje mladih koji vole čitati, osobito ljubitelja fantasyja i Harryja Pottera; poticanje čitanja kroz sudjelovanje u zabavnim i maštovitim aktivnostima za koje su temelj pročitane knjige; popularizacija knjiga, čitanja i filma te kvalitetnog provođenja slobodnog vremena uz kulturne sadržaje; poticanje korištenja knjižnice i njenih usluga. Više od 90% sudionika u evaluacijskim upitnicima ocijenilo je da su radionice bile odlično organizirane i da knjižnica treba nastaviti sa sličnim programima.

Tijekom cijele godine program je privlačio i veliku pažnju medija te javnosti općenito, što dokazuje čak 19 objava o radionicama na lokalnim, ali i nacionalnim portalima, kao i u tiskanim izdanjima novina. Pozitivnom prisutnošću u medijima, program je znatno pridonio ukupnom imidžu knjižnice i dodatno promovirao samu knjižnicu i čitanje općenito.

S obzirom na izuzetnu popularnost programa među samim korisnicima, kao i na pozitivan odjek u javnosti, u planu je nastavak ciklus radionica „Godišnja doba s Harryjem Potterom“, s novim temama i sadržajima, uz mnoštvo novih, inspirativnih, zabavnih, kreativnih i „magičnih“ aktivnosti za mlade i u 2022. godini.

Novogodišnji Lego „Harry Potter“ maraton

Kao nastavak uspješnog ciklusa radionica s temom iz svijeta Harryja Pottera, krajem 2021. godine u Knjižnici su nabavljena tri nova velika kompleta lego kockica s motivima iz serijala o Harryju Potteru. Cilj je bio djeci i mladima pružiti dodatnu mogućnost igre kvalitetnim igračkama koje potiču njihov razvoj, kao što su Lego kocke, uz koje djeca vježbaju koncentraciju, kontrolu pokreta, koordinaciju oka i ruke te prostornu orijentaciju, razvijaju maštu, logičko i kritičko razmišljanje.

Tijekom zimskih školskih praznika, od 3. do 8. siječnja 2022., s novim kompletima organiziran je Lego „Harry Potter“ maraton te su zabilježena 32 posjeta djece i mladih koji su

tako dobili još jednu priliku upoznati se, družiti i poigrati s vršnjacima te na kreativan i zabavan način provesti dio svojih zimskih praznika. Program je ponovo imao iznimno velik medijski odjek, s čak desetak objava, najava i osvrtu u digitalnim i tiskanim medijima, lokalnim, ali i nacionalnim, što je dodatno potvrdilo korist provođenja ovakvih popularnih programa za promoviranje knjižnice te njenih usluga u najširoj zajednici.

| Lego HP Maraton

DJEČJA ČAJANKA : AKTIVAN KONTINUIRAN PROGRAM ČITANJA U GRADSKOJ KNJIŽNICI „FRANJO MARKOVIĆ“ KRIŽEVCI

Maja Petračija, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

Sažetak

Ovim radom predstavlja se „Dječja čajanka“. Riječ je o pričaonicama za djecu uz čaj, kolačiće i priču, mahom edukativnog karaktera. Program je osmišljen još 2019. godine. Velikom posjećenošću čajanki, program se razvija, dobiva na svom kontinuitetu te tako 2021. postaje aktivan kontinuiran program čitanja na Dječjem odjelu. Ciljevi programa su: poticanje čitanja, razvijanje kulture slušanja i pisanja, pružanje informacija o raznim područjima ljudskog djelovanja, razvijanje mašte, kreativnosti, poticanje na iznošenje vlastitih misli, zapažanja i osjećaja pred drugima bez straha i neugode, osvješćivanje o važnosti čitanja, što duži boravak u knjižnici, lakše snalaženje s pronalaskom željenih knjiga i, na kraju krajeva, zabava uz druženje jer knjižnica ne smije biti dosadno mjesto, već ono koje privlači djecu.

Uvod

Godine 2019. prvi put se u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković“ Križevci na Dječjem odjelu održavao program pod nazivom „Ljetna dječja čajanka“. Velik dio ljetnog događanja u Knjižnici odnosio se na pedesetu obljetnicu spuštanja čovjeka na Mjesec. Slikovnica „Čajana na mjesecu“ poslužila je kao inspiracija pričaonicama koje su se u srpnju vezale uz tu temu. Bila je namijenjena djeci od četiri do deset godina. Čajanke su se održavale dva puta tjedno, svakog utorka i četvrtka. Pri svakoj čajanci ispijao se čaj, jeli su se čajni kolutići, družilo se, a uz njega je „poslužena“ i priča.

Glavni dio rada

U srpnju 2019. čitali su se sljedeći naslovi: „Čajana na mjesecu“, „Krava na mjesecu“, „Mjesečevoj zaručnici govori

car“, „Mjesec svat“ te „Dug put kući“. Dana 25. srpnja čajanka je bila posvećena pokojnom Franji Markoviću, a tijekom tog susreta se djecu podsjetilo na to tko je on bio te koje je njegovo

Iva K. „Veliki mjesec i male zvijezde“

stvaralaštvo, budući da je Knjižnica obilježila 174. obljetnicu njegova rođenja. Zadnja čajanka u srpnju bila je posebna jer su tetu u pričanju priča zamijenila djeca, točnije dvije djevojčice. Ana K. usmeno je iznijela svoju izmišljenu priču vezanu uz mjesec, a Iva K. je napisala, ilustrirala te pročitala pred svima svoju vlastitu priču naslova „Veliki mjesec i male zvijezde“.

Zbog velikog interesa te mnogobrojnih posjeta djece, „Ljetna dječja čajanka“ nastavila se i u kolovozu u istim terminima, samo što u kolovozu više nije tematiziran mjesec,

već se „putovalo“ divnim krajevima naše okolice i čitale su se priče županijskih autora. Ispijao se i čaj uz sladak okus čajnih kolutića, a slušalo se o raznim dijelovima naše županije. Svi zajedno pretvarali su se kako ih kolo u kolovozu vozi svuda naokolo.

I Dječja čajanka 2019.

Za kolovoške čajanke osmislile su se pričaonice tijekom kojih su se predstavili krajevi naše županije pričom. Djeca su na zanimljiv i zabavan način čula i naučila nešto novo o svojim susjednim krajevima, domaćim autorima, dječjim autorima, a sve u ugodnom ambijentu knjižnice. Početna postaja bio je Kalnik i Hitrecovi „Plemeniti šljivari“. Usput se objasnilo porijeklo kulturno-zabavne manifestacije *Spravišča* te križevački grb. Zatim se putovalo do Koprivnice i čitalo o Koprivku i tajni crne rupe Martine Treščec. Djeca su čula o najvažnijim gradskim ustanovama, koje su i pogledali zahvaljujući lijepim ilustracijama. Nastavilo se do Virja i viteza Martina naše knjižničarke Ivanke Ferenčić Martinčić. Shvatili su kako je on bio važna stvarna ličnost te kako i danas postoje viteški redovi, čak i u Hrvatskoj, samo drugačijih dužnosti. Kolo je potom odvezlo u Đurđevac k pješčanom dječaku, Pjesku Božice Jelušić. Djeca su znatiželjno i radozno ispitala o tom „pustinjskom“ kraju. Na kraju je kolo okrenulo kružno nazad prema Križevcima, no, prije povratka, poigralo se onako kako se nekad igralo u Svetom Ivanu Žabnu i okolici. Stare igre zapisao je pokojni Antun Toni Šramek na temelju kazivanja mještana. Na kraju kolovoza, kolo je odvezlo nazad u Križevce gdje ih je čekao pas Doki Nine Orak. Na zadnjoj čajanci čitala su se književna djela i drugih naših vrijednih spisatelja sumještana, od najmlađih, Hrvoja Pleše, Marte Katavić pa sve do starijih poput Josipa Pjera Petrića. Djeca su zaključila kako je ovo križevačko područje bogato maštom te vrlo kreativnim malim i velikim spisateljima. Prosječan broj sudionika na čajankama u 2019. godini, u kojoj je održano trinaest susreta, je dvanaest osoba.

Godine 2020. na Dječjem odjelu održavale su se proljetne i zimske pričaonice u izvedbi diplomirane knjižničarke Viktorije Šegine, pomalo drugačijega koncepta i izvedbe u usporedbi s „Dječjom čajankom“, a 2021. diplomirana knjižničarka Maja Petračija nastavlja rad na programu „Dječje čajanke“, s tim da se njezin koncept proširio i na sve ostale mjesece u godini tako da su se održale jesenske dječje čajanke te zimske dječje čajanke. Takvim kontinuiranim radom postiže se navika zajedničkog čitanja te se taj relativno nov program u 2021. godini, Godini čitanja, ali i godini pandemije, utvrđuje kao redovan program koji se izvodi na Dječjem odjelu, a dugoročno pridonosi stvaranju navike čitanja. Teme su u 2021. godini bile vezane uz čitanje jer je cijela godina bila posvećena čitanju. Prosjek dolazaka u 2021. godini je šest osoba u dvadeset susreta što je, s obzirom na cjelokupnu situaciju u zemlji, zadovoljavajući rezultat.

I Dječja čajanka 2021.

Od prve dječje čajanke do 2022. godine djeci su pročitana 34 naslova. Krajem 2021. godine program dobiva svoj vizualni identitet i postaje jedini aktivni kontinuirani program čitanja u knjižnici, naravno, uz rad Igraonice tijekom koje se također pričaju djeci priče. U 2022. godini planira se započeto još u 2021. godini, a to je da se na „Dječjim čajankama“ poprate svi važni datumi (blagdani, obljetnice i sl.) prigodnim i odgovarajućim naslovima slikovnica, kako bi se djeci pružile informacije iz raznih područja djelovanja.

I Vizualni identitet „Dječje čajanke“

Zaključak

„Dječja čajanka“ nov je program, drugačije izvedbe i tema od dosadašnjih pričaonica pa samim time luči interes u djece koja bez ikakvih prethodnih najava ili predbilježbi dolaze u knjižnicu. Nerijetko djeca posjećuju knjižnicu uz pratnju koja ponekad također nazoči čajanci te se redovito još nakon čajanke zadržavaju, igraju ili posuđuju knjige. Nakon pročitane priče i za vrijeme trajanja čajanke, djecu se neprestano motivira i potiče na samostalna zapažanja te na slobodno izražavanje bez osjećaja neugode pred drugima na javnom mjestu. Svaka čajanka na djecu djeluje opuštajuće upravo zbog čaja, keksića i ugodnog ambijenta, a odiše i rezultira edukativnim karakterom u smislu razvijanja kulture slušanja, usmenog i pisanog izražavanja, upijanja poučnih geografskih, vjerskih, povijesnih te kulturno-obrazovnih informacija. Neki od stalnih „čajopija“ potaknuti druženjima uz priču i čaj, stvorili su svoje priče, mini stripove, usmeno izlagali zamišljene priče i sl., što je jedan od glavnih ciljeva. Djeca su redovito odlazila teža kući (za nekoliko slikovnica, a ne teža kao rezultat pojedenih keksića). Usprkos svim okolnostima, posebnost održavanja čajanke je u tome što čitanje i živa riječ ponovo odnosi pobjedu nad teškim uvjetima, čak štoviše, čajanka se utvrđuje kao kontinuiran program čitanja u pandemijskoj godini. Velika nada polaže se u budućnost ovog programa kojim će se i dalje osvješćivati važne vrijednosti u djece jednom od temeljnih knjižničnih zadaća i djelatnosti – promicanjem čitanja.

Ključne riječi: pričaonica, razvijanje kulture slušanja, stvaranje čitalačkih navika, druženje

GODINA ČITANJA I VRIJEME IZAZOVA - „PERIČIN ČITATELJSKI IZAZOV“ I „100 RIJEČI“

Josip Strija, Gimnazija Petra Preradovića Virovitica

Sažetak

U školskoj knjižnici Gimnazije Petra Preradovića Virovitica su u školskoj godini 2021./2022. pokrenuta dva izazova za učenike – čitateljski za one koji radije čitaju („Peričin čitateljski izazov“) i literarni („100 riječi“) za sve one koji ipak radije pišu. Oba izazova se oslanjaju na učenikov vlastiti, slobodni odabir prilikom odabira literature te kreativnost kroz pisanje literarnih tekstova na zadanu temu, a cilj im je razvijati čitalačku pismenost i vještine pisanja teksta kao i sažimanja misli i informacija u skladnu cjelinu. Kroz provedbu jednog i drugog izazova, učenici također vježbaju služenje informacijsko-komunikacijskim alatima razvijajući i IKT vještine.

Uvod

Spojivši nesretne okolnosti u jeku pandemije bolesti koronavirusa COVID-19, udaljene nastave, česte prekide redovne nastave i prelaska s modela na model, ali i korištenje IKT-a te besplatnih alata, odnosno svakodnevne izazove s radom u školskoj knjižnici, početak školske godine 2021./2022. iznjedrio je u knjižnici Gimnazije Petra Preradovića najprije čitateljski, a onda i izazov za sve one koji vole pisati. Bombardirani svakodnevnim izazovima s najčešće negativnim predznakom, u moru negativnih vijesti i loših informacija, Hrvatska mreža školskih knjižničara je odlučila pokušati i na kraju uspješno organizirala *Dane medijske pismenosti s HMŠK-om* u sklopu kojih je Martina Plaščak održala predavanje na temu *Najbolji izazov je književni izazov*, predstavivši književne izazove brojnih knjižnica, udruga i pojedinaca.¹ Upravo je to izlaganje bilo poticaj za organizaciju slične aktivnosti u školskoj knjižnici Gimnazije Petra Preradovića Virovitica.

Glavni dio rada

Kako nas je kolegica Martina Plaščak upoznala s brojnim književnim izazovima – onima koji za glavnu ideju uzimaju popise knjiga glavnih junaka serija ili filmova, onih koje provode knjižnice svih profila, ali i onih koji provode same škole ili pojedini razredi, ideje je bilo potrebno razmotriti i odabrati onaj najbolji i najuspješniji model koji će bez problema zaživjeti u maloj sredini, u školskoj knjižnici jedne gimnazije.

„Peričin čitateljski izazov“² je zamišljen kao aktivnost poticanja čitanja nelektirnih djela kroz stvaranje osobnog, kritičkog stava, razumijevanje i poznavanje pročitanog djela, razvijanje navike čitanja kao važne komponente u procesu učenja te natjecateljskog duha s krajnjim ciljem stvaranja aktivnih čitatelja i korisnika knjižnica. Jedan književno-čitateljski izazov se objavljuje jednom mjesečno na Facebook stranici projekta, a ove je školske godine tematski vezan uz stihove Preradovićeve poezije i iz njih se oblikuje.³ Učenici

samostalno odabiru knjigu tematski vezanu uz stihove i čitaju je jedan mjesec nakon čega pišu kraći osvrt na pročitano i u *Loomenu* osvajaju digitalnu značku za taj izazov. Na taj način razvijaju svoju čitalačku pismenost jer biraju različite žanrove i teme kroz cijelu školsku godinu, vježbaju vještinu pisanja pišući kraće osvrte, ali i koriste *Loomen*, poznati sustav za učenje u kojemu vježbom svladavaju predavanje „zadaca“. Kao nagradu za uspješno svladan jedan izazov, u *Loomenu* će dobiti i digitalnu značku kao poticaj i motivaciju za svladavanje sljedećeg čitateljskog izazova, a nakon uspješno svladanih svih devet izazova, dobit će diplomu o uspješno svladanom čitateljskom izazovu. U školskoj se godini čita devet djela i nakon pročitanih djela i napisanih preporuka ili osvrta, učenici za trud dobivaju priznanje za ostvaren uspjeh, no ne moraju djela čitati svakog mjeseca ili redosljedom objave nego ih čitaju vlastitim tempom. Sve su etape projekta popraćene objavama na Facebook stranici projekta: <http://bit.ly/FB-Perica> te Facebook stranici školske knjižnice i blogu projekta <https://pericin-citateljski-izazov.blogspot.com>.

Tema knjige koju učenici čitaju i na temelju koje pišu osvrt ili kritiku ove godine proizlazi iz stihova Petra Preradovića i iako je zadana, ostavlja dovoljno prostora za odabir naslova prema vlastitom izboru.

Logičan nastavak priče o čitateljskom izazovu bila je aktivnost usmjerena prema učenicima koji pišu pa je paralelno pokrenut i projekt pod nazivom „100 riječi“ kojim se potiče jezično izražavanje kroz kraće pisane forme uobličene u

¹ Plaščak, M. (10. svibnja 2021.) *Najbolji izazov je književni izazov* [Mrežni seminar]. Hrvatska mreža školskih knjižničara. <https://connect.carnet.hr/hmsk>

² Naziv izazova proizlazi iz imena škole – Gimnazija Petra Preradovića Virovitica, točnije imena Petra Preradovića iz kojega se izvodi odmilica „Perica“ prema kojoj se sklonidbom dobije „Peričin“.

³ Kao primjer može poslužiti prvi zadatak koji je bio vezan uz stihove Preradovićeve pjesme „Ruža i ljubica“ – na temelju nekoliko stihova, prijedlog za čitanje je glasio: „Pročitajte knjigu koja u naslovu ima naziv cvijeta, koja je temom vezana uz biljke, botaniku, vrtlarstvo, agronomiju i slično.“

kratke tekstove od stotinu riječi kao sažete misli i ideje koje se temelje na jasnim zadacima, a usmjerene su jačanju jezičnih vještina i sposobnosti selektiranja informacija i njihovog uobličavanja u sažete, logički povezane tekstove kroz aktivnosti kreativnog pisanja. Na zadacima se radi s učenicima prema njihovom interesu i potrebama – svaki je zadatak drugačiji: tematski drugačiji od prethodnog i manje ili više zahtjevan, što iziskuje manje ili više poticanja na kreativnost i kreativan način razmišljanja. Učenici na temelju zadane teme pišu kraći literarni tekst do stotinu riječi – na ovaj način odgovaraju na postavljene zadatke i vježbaju sažimanje informacija i pisanje sažetaka⁴. Izazov pisanja ovdje nije primarna aktivnost jer svatko može napisati nekoliko rečenica na zadanu temu. Pravi izazov je artikulirati misli i oblikovati ih tako da zadovolje zadanu formu od samo stotinu riječi.

Kao i u „Peričinom čitateljskom izazovu“, sve su etape projekta popraćene objavama na Facebook stranici projekta <https://www.facebook.com/100rijeci/> te Facebook stranici školske knjižnice i blogu projekta <https://100-rijeci.blogspot.com>, a sudionici će biti nagrađeni zahvalnicom te objavom svojega uratka u digitalnom zborniku koji je u pripremi.

Zadaci nisu vezani uz bilo koje književno djelo, a ideja je potaknuti učenike na kreativnost kroz pravu oluju ideja koju će na kraju morati obuzdati u samo 100 riječi.

⁴ Zadaci su kreativni i izazovni jer je kroz zadanu formu potrebno reći vrlo mnogo toga – primjerice opisati voće osobi koja ga nikada nije probala, sažeti misli glavnog junaka knjige o tomu što se dogodilo nakon kraja priče, opisati događaj sa zadanim elementima ili izmisliti priču na temelju pojma ili motiva.

Zaključak

U Godini čitanja i vremenu izazova koje svakodnevno ispred nas stavlja nove prepreke, gimnazijski izazovi su se pokazali kao vrlo dobar način usmjeravanja pozornosti na knjige i čitanje – kroz aktivnosti čitanja i pisanja kroz zadane okvire unutar kojih je potrebno izraziti se poštujući smjernice zadatka.

Oba izazova kao krajnji cilj imaju razvijanje vještina – onih usmjerenih čitanju (različitih tekstova, različitih tema) i onih usmjerenih pisanju (kao razvijanju umjetničke vještine, ali i sposobnosti artikuliranja informacija u zadanim okvirima). U projektima sudjeluju učenici Gimnazije Petra Preradovića Virovitica, kao i svi zainteresirani učenici drugih srednjih škola Virovitičko-podravске županije te viših razreda osnovnih škola Virovitičko-podravске županije. Zbog upita i interesa drugih školskih knjižničara, projekti će se najprije ponuditi Hrvatskoj mreži školskih knjižničara kako bi se nakon verifikacije Agencije za odgoj i obrazovanje i Ministarstva znanosti i obrazovanja ponudili svim školama, odnosno školskim knjižničarima Republike Hrvatske koji će se moći uključiti od sljedeće, 2022./2023. školske godine.

Ključne riječi: čitanje, čitateljski izazov, literarni izazov, pisanje, projekt, razvoj vještina, školska knjižnica

Literatura i izvori

1. Plaščak, M. (10. svibnja 2021.) Najbolji izazov je književni izazov [Mrežni seminar]. Hrvatska mreža školskih knjižničara. <https://connect.carnet.hr/hmsk>

BOOKFLIX ZA MLADE VIROVITIČANE

Anja Krmpotić, Tatjana Kovač
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Sažetak

Knjižnica treba omogućiti pružanje usluga koje zadovoljavaju potrebe i interese mladih korisnika te kroz sadržaje i teme stvoriti novu čitalačku publiku. Mladima je kroz ovaj program omogućeno da se sami uključe u odabir suvremene knjižnične građe, ali i da preporučite vlastite omiljene naslove idućem čitatelju. Ova inicijativa pokazala se vrlo uspješnom jer odražava zadovoljstvo interesa mladih za informiranjem, obrazovanjem i rasonodom.

Uvod

Prema UNESCO-vom Manifestu za narodne knjižnice izražava se uvjerenje da je narodna knjižnica životna snaga u obrazovanju, kulturi i informiranju. „Tinejdžerima je potrebno posvetiti posebnu pozornost jer mnogi upravo u tom životnom razdoblju prestaju s čitanjem neobavezne

literature. Knjižničari i drugi stručnjaci kojima je poznat psihički i emocionalni razvoj mladih ljudi trebali bi mladež uvoditi u svijet raznovrsnih knjiga, u skladu s njihovim promjenjivim interesima.“¹ Jedan od značajnijih ciljeva knjižnice je pristupačnost i unapređenje knjižničnih usluga za mlade na način što bliži njima i njihovim sklonostima.

Bookflix

Upravo u tu svrhu su djelatnici Odjela za odrasle Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica prošle jeseni u studenome, nakon završetka Mjeseca hrvatske knjige 2021. osmislili i postavili „Bookflix“. Naime, riječ je o preporukama suvremenih knjiga za mlade koje su podijeljene u tri kategorije: nove knjige, najčitaniji naslovi i knjige slične tematike. Pored

¹ Smjernice za knjižnične usluge za mladež. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009. str.12

ponuđenih knjiga postavljena je magnetna ploča za pisanje, kako bi za svaki posuđeni primjerak korisnik mogao napisati vlastitu preporuku i tagirati (indeksirati) ga uz pomoću magneta u obliku hatstaga i ikona žanrova. Kada se ploča popuni, napisano se arhivira i postavlja na mrežne stranice Knjižnice i društvene mreže. Nakon toga se ploča briše, te kreće novi niz preporuka. Ova metoda pokazala se uspješnom jer se mladi zbog toga duže zadržavaju u našim prostorima, redovito posuđuju preporučene knjige i s velikim entuzijazmom dijele svoje dojmove o naslovima koji su im se posebno sviđali. Trenutno se popunjava peti „Bookflix“, što govori o popularnosti i dobrom odazivu.

Zaključak

S pravom se može reći da smo ovime udovoljili interesima mladih Virovitičana jer u sve većem broju flixaju brzo i neograničeno. Nadalje, ovakvim pristupom građa potiče se čitanje iz užitka i razonode, razvija se informacijska pismenost te kulturni i intelektualni razvoj budućih čitatelja. Naš „Bookflix“ je doprinos kojim se u današnje vrijeme s mnoštvom zavodljivih sadržaja dostupnih mladim ljudima pronalazi nov način suradnje i interakcije u kojemu korisnici postaju posrednici između knjige i čitatelja.

Ključne riječi: „Bookflix“, mladi i narodne knjižnice, građa za mlade, preporuke za mlade

Literatura:

1. Smjernice za knjižnične usluge za mladež. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009. str.12

KNJIŽNIČARI KAO ČUVARI USMENOG PRIPOVIJEDANJA

Dr. sc. Martina Hranj, predsjednica Društva hrvatskih pripovjedača
Ivanka Ferencić Martinčić, ravnateljica Narodne knjižnice Virje

Sažetak

Problem čitanja i pismenosti može se promatrati sa stajališta raznih interesnih struka – defektologije, logopedije, pedagogije, knjižničarstva. Jedna metoda rada koja je na neki način zajednička svim tim disciplinama upravo je pripovijedanje. Neuroznanost je dokazala kako su pripovijedanje i priče moćan alat, no mi ga još uvijek ne poznajemo ni ne koristimo dovoljno. Aktivnost naših mozgova različita je za vrijeme čitanja i za vrijeme slušanja, i upravo u tome leži jedan od razloga da pripovijedanje postane dio knjižničarske svakodnevnice.

Uvod

Poražavajući rezultati PISA testova 2019. godine potvrdili su ono čega se pribojavao svaki stručnjak u neposrednom radu s djecom – usprkos radu i trudu, kontinuiranim reformama, stalnom stručnom usavršavanju odgajatelja, nastavnika i stručnih suradnika, razvoju i apliciranju informacijsko-

komunikacijskih tehnoloških rješenja u radu s djecom, i svim drugim preduvjetima koji su se ostvarili – naša djeca ostvaruju sve slabije rezultate. Pismenost je jedno od kritičnih polja. Čak i bez provođenja velikih istraživanja, svaki odgajatelj i učitelj koji radi s djecom potvrdit će vam rapidnu promjenu koja je razvidna pri svakoj izmjeni generacija. U pozadini globalnih kriza događa nam se još jedna, još opasnija pandemija – pandemija teškoća u učenju i čitanju. Djeca su prvo počela sve češće manifestirati poteškoće s pažnjom, a onda i učenjem. Sve teže svladavaju čitanje, slabijih su i verbalnih i komunikacijskih sposobnosti. U isto vrijeme prosječni petogodišnjak bez problema će vam pomoći instalirati Tik tok ako to slučajno sami ne znate.

S logopedskog i defektološkog gledišta rješenje je u ranoj intervenciji, s učiteljskog u individualizaciji obrazovnog programa. Stručnjaci za predškolski odgoj fokus prebacuju na ranu pismenost, predčitalačke vještine, razvojne i senzoričke igre. No čini se da zaboravljamo i zanemarujemo najprirodniju metodu u radu s djecom koja je zajednička svim disciplinama

i pristupima, pa čak i integrativnoj dječjoj psihoterapiji, a to je pripovijedanje.

O pripovijedanju

Pripovijedanje je prirodna, društvena i sveopće ljudska kategorija koja seže u same temelje civilizacije.

Ljudi vole slušati priče. Zanimaju ih osobne priče, priče iz djetinjstva i mladosti, strašne i jezive priče, priče s optimističnom atmosferom, stvarne životne priče, duhovite anegdote... i svaki drugi oblik s tematskim sadržajem koji ima neki emotivni angažman.

Još u starim kulturama ljudi su znali: pričama se najlakše poučava. Jednom kad su povjerenje i pažnja slušatelja zadobiveni, čarolija otpočinje. Ne samo da nas priča vodi u svjetove u koje teško da bismo s lakoćom stigli fizički, ona nas vrlo moćno odvodi na putovanja koja su vrlo stvarna u našim mozgovima. To što su izvanjskom svijetu nemoguća ili previše fantastična, ne znači da nisu stvarna i da ne postoje. Ne samo da postoje, nego su nam ti svjetovi posredovani i sačuvani u pričama danas prijeko potrebni. Priča posredovana usmenim pripovijedanjem toliko je moćna da ostaje neporažena i duboko usječena u svijest svakoga pojedinca.

Neuroznanost je dokazala da je moć usmenog pripovijedanja u evociranju više osjetilnih centara u mozgu koji se na taj način nepovratno i snažnije povezuju stvarajući duboku mentalnu sliku. Ta je mentalna slika zapravo naša veza sa sadašnjosti i prošlosti, našim podrijetlom, našim precima koji su živjeli, učili i spoznavali ovaj svijet.

Čarolija je u tome, što su oni, učeći na taj način, u direktnoj vezi s prirodom, promatrajući i tumačeći, bili više upućeni jedni na druge. Kako međusobno, tako i prema stvarnom materijalnom svijetu. Gradeći postepeno svoj duhovni svijet na iskustvima materijalnoga, usmenim pripovijedanjem priča dobili su trajni alat za prenošenje znanja i vještina koji nije moguće tako lako utrnuti. I dok današnja suvremena tehnologija traje i postoji samo dokle je opskrbljena izvorom napajanja... iskustva, znanja i vještine posredovane pričom i usmenim pripovijedanjem postojat će i živjeti sve dok bude živio čovjek. Priče i usmeno pripovijedanje nestat će tek kad nestane Čovjek, kad se izgubimo u posvemašnjoj dehumanizaciji.

Danas, kad je pismenost veća nego proteklih stoljeća (no, još uvijek nedovoljno dobro razvijena i raširena), prva obimnija saznanja, ulaskom u školskih sustav, grade se čitanjem. Zbog vještine čitanja, možemo istraživati i saznavati sve što nas zanima: svijet je otvoren i čeka. No, zašto ipak postoji određeni otpor?

Čitanje je složen proces koji od mozga zahtijeva drugačiji angažman nego, primjerice, slušanje. Posebno je to izraženo u prvim godinama školskog obrazovanja kada se čitanje tek svladava. Sama aktivnost čitanja zaokuplja mozak, ometajući povezivanje sa sadržajem onoga što se čita. Već i činjenica da je učenje te vještine zahtjevno može pokrenuti instinktivni otpor prema onome što amigdala percipira kao neugodno ili čak i zastrašujuće iskustvo. A upravo u sadržaju, tj. pričama i tekstovima koji se daju djeci na čitanje nalazi se nagrada za uloženi trud.

Knjige, tj. čitanje i usmeno pripovijedanje neraskidivo su povezani. Nisu konkurencija i ne isključuju se. Mudrim odabirom i pažljivom kombinacijom, čitanje i usmeno pripovijedanje mogu lako postati moćne i svakodnevne

komplementarne metode ne samo u odgoju i obrazovanju, nego i metode koje će polučiti kvalitetnije međuljudske odnose za bolje sutra u kojemu prevladava ljepota humanosti, ljepota ljudske priče.

Uloga koju knjižnice i knjižničari mogu igrati u tom procesu

Prihvatanje pripovijedanja kao metode važne u prevladavanju teškoća učenja i čitanja, samo je jedan od razloga zašto se knjižničarska zajednica danas sve više upoznaje s praksama i scenom pripovjedača. Jer umijeće pripovijedanja kao izvedbena umjetnost počiva na tisućljetnoj tradiciji pripovjedača kao čuvara narodne predaje, usmene književnosti i samim time i nematerijalne kulturne baštine. U užurbanoj konzumaciji multimedijских sadržaja, naša kulturna baština postaje nepoznanica. Jedan od najvažnijih aspekata rada pripovjedača jest upravo čuvanje i populariziranje priča koje čine nasljeđe neke zajednice.

Kad sagledamo temeljna poslanja knjižničarske struke koja se odnose na čuvanje pisanog i materijalnog blaga, te poticanje čitanje i pismenosti, edukacije zajednice, premošćivanje kulturološkog i tehnološkog jaza, nameće se i uloga knjižničara kao čuvara usmenoga pripovijedanja.

Neke od temeljnih kompetencija pripovjedača su: istraživanje materijala i izvora, educiranje o baštini, revitalizacija i izvedba, očuvanje i popularizacija baštine, aplikativno i interpretacijsko pripovijedanje. A upravo to su i vještine koje knjižničari već posjeduju. Poznavanje izvora, rad s korisnicima, posredovanje između zajednica i zbirki, stavljaju knjižničareve kompetencije pripovjedača u prvi plan.

Zaključak

Razvojem pripovjedačke scene u Hrvatskoj i popularizacijom izvedbenog pripovijedanja kao zasebne umjetničke discipline, pripovijedanje – art of storytelling – nameće se kao moćan alat u radu s korisnicima. Ne samo u svrhu poticanja predčitalačkih vještina i čitanja, već i kao zaštita baštine i kulturni sadržaj za sve skupine korisnika. Povezivanjem s profesionalnim pripovjedačima knjižnice će dobiti vrijedne suradnike. No educiranjem knjižničara o vještinama pripovjednih praksi i same će knjižnice postati nosioci i čuvari usmene predaje, osnažujući istovremeno svoje korisničke zajednice.

Ključne riječi: knjižničari, usmeno pripovijedanje, čitanje, priče

Literatura:

- Otero, Herminio. Povratak narativnoga: kako i zašto razvijati umijeće pripovijedanja, 24.6.2005. URL: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=168290 (1.3.2022)
- Damjanić, Aleksandra. Pripovijedanje – važna životna vještina, 9.1.2022. URL: <https://artofstorytelling.kreativnistudio-logos.hr/2022/01/09/pripovijedanje-vazna-zivotna-vjestina/> (1.3.2022)
- Gerard, Veva. Competences for the storytelling field – overview. URL: <https://fest-network.eu/research/a-competence-model-for-oral-storytelling/> (1.3.2022)
- Anita Peti–Stantić (2019) Čitanjem do (spo)razumijevanja. Od čitalačke pismenosti do čitateljske sposobnosti. Zagreb: Ljevak, 2019.
- ALA's Core Competences of Librarianship (2009.) URL: <https://www.ala.org/educationcareers/sites/ala.org.educationcareers/files/content/careers/corecomp/corecompetences/finalcorecompstat09.pdf> (1.3.2022.)

PROJEKT „MOJA PUTUJUĆA KNJIŽNICA” NARODNE KNJIŽNICE „PETAR PRERADOVIĆ” BJELOVAR UP.02.1.1.15.0072 U OKVIRU JAVNOG POZIVA „ČITANJEM DO UKLJUČIVOG DRUŠTVA”

Vjeruška Štivić

Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

Početak 2021. godine Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske otvorilo je poziv „Čitanjem do uključivog društva” koji je usmjeren na povećanje socijalne uključenosti ranjivih skupina, djece i mladih do 25 godina, osoba starijih od 54 godine, nezaposlenih, osoba s invaliditetom te pripadnika romske i drugih nacionalnih manjina, putem razvoja čitateljske pismenosti. Pozivom se financiraju aktivnosti pripreme i provedbe participativnih aktivnosti poticanja čitanja i razvoja čitateljskih kompetencija za pripadnike ciljanih skupina te aktivnosti podizanja javne svijesti o važnosti čitanja za osobni razvoj i društvenu integraciju. Bespovratna sredstva osigurana su iz Europskog socijalnog fonda i Ministarstva kulture i medija. Narodna knjižnica „Petar Preradović” javila se na poziv u „Skupinu aktivnosti A” koja dozvoljava nabavu bibliobusa, a što je Knjižnici bio prioritet radi osiguravanja kontinuiteta rada bibliobusne službe. Prema propozicijama poziva, prijavljeni su projekti trebali uključivati i aktivnosti koje će se provoditi tijekom dvije godine što je predviđeno vremensko trajanje projekta. Nakon višemjesečnog rada knjižničara uključenih u pripremu dokumentacije i vanjske konzultantice, nastao je projekt „Moja putujuća knjižnica” koji se našao na listi 12 prihvaćenih projektnih prijedloga iz cijele Hrvatske. Na svečanosti u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 16. rujna 2022. potpisan je ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava čime je službeno započela provedba dvogodišnjeg projekta. Partner Knjižnice na projektu je Grad Bjelovar koji sudjeluje u pripremi i provedbi postupka javne nabave za kupnju bibliobusa, a sustavnu podršku u provedbi svih elemenata projekta pruža Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva koja ujedno i nadzire tijek njegove provedbe.

Koliko je za Knjižnicu važan ovaj projekt i nabava novog bibliobusa govori činjenica da bibliobusna služba u bjelovarskoj knjižnici neprekidno djeluje punih 50 godina. Godine 1972. nabavljen je namjenski kombi i od tada započinje njezin rad. Kombi 1980. godine zamjenjuje bibliobus, a 2004. godine je nabavljeno novo, za ono vrijeme moderno opremljeno vozilo, koje i danas vozi. Od samih početaka u bibliobusnoj službi su zaposleni vozač, koji je ujedno i knjižničarski tehničar, te diplomirani knjižničar kao voditelj Službe. Pored stručno-knjižničarskih poslova osmišljavaju i provode čitav niz aktivnosti i programa za svoje korisnike. Bibliobusna služba ima ukupno 46 stajališta, od kojih je manji dio u samom gradu, a veći dio su općine udaljene više desetaka kilometara od središta Bjelovara. Bjelovarski bibliobus dostavlja knjižničnu građu i u dječje vrtiće na području grada i okolice, te u osnovne škole u prigradskim naseljima. Najbrojniji korisnici bibliobusa su djeca predškolske i osnovnoškolske dobi koja pravo na korištenje knjižničnih usluga i programa stječu putem kolektivne

članarine koja je znatno niža od uobičajene članarine. Iz toga se može prepoznati politika socijalne i kulturne uključenosti koju vodi Knjižnica.

Projekt „Moja putujuća knjižnica” vrijedan je **1.884.940,00 kuna** i pored nabave novog bibliobusnog vozila uključuje namjenska sredstva za njegovu opremu, od polica i ostalog namjenskog namještaja za ove tipove vozila, preko društvenih igračaka kao nove vrste građe u ponudi pokretne knjižnice, do nove i moderne informatičke opreme kojom će se i korisnicima ruralnih sredina omogućiti razvoj informatičke i digitalne pismenosti. U okviru projekta zaposlene su i dvije osobe – stručni suradnik administrator zaposlen na puno radno vrijeme koji brine da projekt teče neometano, priprema materijale, pomaže koordinatore terenskih aktivnosti vezanih za provedbu usluga i programa, te prikuplja i pohranjuje podatke potrebne za izvještavanje. Druga osoba je zaposlena na pola radnog vremena na mjestu financijskog suradnika, a koja usko surađuje s računovotkinjom Knjižnice i sustavno brine o protoku novca, priprema financijska izvješća i svu ostalu potrebnu dokumentaciju vezanu uz financije.

Elementi ovog dvogodišnjeg projekta su priprema i provedba aktivnosti poticanja čitanja i razvoja čitateljskih kompetencija za pripadnike ciljanih skupina u ruralnom području kojima je otežan pristup stacionarnoj knjižnici („Teta, pročitaj i moju!”, „Otputujmo u pričul!”, „Učimo zajedno od 3 do 103”), te promicanje javne svijesti o važnosti čitanja za osobni razvoj i društvenu integraciju s naglaskom na stanovništvo koje živi u ruralnim sredinama. Važni elementi su i promidžba i vidljivost projekta te upravljanje i administriranje projektom. Jedan od važnih uvjeta poziva je bilo dokazivanje održivosti projekta i službe, a što smo mi mogli učiniti zahvaljujući entuzijazmu knjižničara koji rade na terenu u zahtjevnim uvjetima, upravi Knjižnice, te osnivaču Knjižnice – Gradu Bjelovaru koji jamči nastavak kontinuiranog financiranja Bibliobusne službe. Najveća i značajna stavka projekta je kupnja bibliobusnog vozila za što je potrebno provesti postupak javne nabave. Prije svega je bilo potrebno napisati DON (dokumentaciju o nabavi) u kojemu su, između ostalog, vrlo detaljno raspisani zahtjevi Knjižnice o tome što sve novo vozilo treba imati prema „Standardu za pokretne knjižnice” i specifičnim uvjetima terena, te potrebama i interesu korisnika.

Projekt je trenutno u fazi „ex-ante”, provjere DON-a od strane PT2 (NZRCD), te će se nakon povratnog pozitivnog mišljenja otvoriti postupak javne nabave za kupnju bibliobusa. U pripremi su i predviđene aktivnosti, razrađuje se „Plan

provedbe aktivnosti”, a na terenu se dogovaraju termini početaka radionica. U svakom slučaju, Knjižnicu čeka dug i zahtjevan postupak, od javne nabave do preuzimanja novog vozila i stavljanja u pogon na našim cestama kako bi neometano mogli nastaviti sa svojom misijom – pružanjem kvalitetnih usluga i programa s ciljem zadovoljavanja informacijskih, obrazovnih, kulturnih, društvenih i rekreacijskih potreba svih naših korisnika, pa tako i onih u ruralnim krajevima, kojima je dolazak bibliobusa u njihovo mjesto ponekad i jedini susret s knjigom i kulturom.

ISTRAŽIVAČKI PROJEKT ČITAM I U ČITANJU RASTEM

Snježana Berak

Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

Poticanje i razvijanje vještine čitanja jedan je od osnovnih alata neophodnih za uspješno školovanje i cjeloživotno učenje. Proces čitanja složena je aktivnost primanja informacija u pisanom obliku koja ovisi o nekoliko sposobnosti i vještina koje se postupno razvijaju. Vještina čitanja spada u fiziološki proces koji se odvija zahvaljujući brojnim procesima u kori velikoga mozga i svlada ga većina djece. Proces učenja čitanja započinje puno prije tzv. početnog čitanja u 1. razredu osnovne škole. Najvišom pak razinom čitanja smatramo čitanje s razumijevanjem koje nazivamo funkcionalno čitanje. Ta se razina čitanja postiže primjenom primjerenih strategija čitanja za koje su, shodno svojim kompetencijama, zaduženi učitelji u školi, provođenjem sustavnih vježbi čitanja, ponajprije glasno, ali i ne samo oni. Vještina čitanja razvija se čitanjem, baš kao i druge vještine – vožnja bicikla, sviranje instrumenta itd. Opravdana je briga kada je riječ o čitanju. Učenici sve manje čitaju. To je pokazala nastavna praksa, kada je tekst pretežak, odustaju, prođu kroz djelo ne pročitavši ga, jer nastavnik često zaokruži rad na djelu, nerijetko i uz pomoć knjižničara u programima lektire na drugačiji način i sl., a sve u namjeri poticanja na čitanje. Tada se događa da oni uče tuđe interpretacije, a kako djelo nije proživljeno vrlo brzo pada u zaborav. Slobodno možemo reći da tu nitko ne dobiva.

Dugo se već nameće pitanje – što činiti? Nažalost, nema brzoga rješenja. Problem je složen i zahtijeva širu stručnu akciju, a ne prepuštanje problema pojedincima. Očito treba stvar staviti na početak. Nije potrebno posebno naglašavati kako učenici koji puno čitaju tijekom osnovne i srednje škole imaju bolji uspjeh na fakultetu. Dakle, učenici trebaju čitati. Za podizanje čitalačke pismenosti potrebna je cijela lepeza ili kombinacija strategija.

Brojna su istraživanja pokazala da je čitanje izravno povezano s rastom vokabulara. Primjerice, u članku „Response: Literature Can Be a Gateway for Understanding Everything” (objavljen na portalu <http://blogs.edweek.org>) tvrdi se da deset minuta čitanja dnevno tijekom jedne godine podiže razinu vokabulara u tinejdžera za 217 posto. I ne samo ovo istraživanje, već i posjeta 4.b razreda II. OŠ Bjelovar Narodnoj knjižnici „Petar Preradović” Bjelovar i

programu u sklopu MHK 2021. na kojoj se, uz promociju slikovnice Gabby Dawnay „Čarolija knjižnice” u izdanju Školske knjige, razgovaralo i o važnosti čitanja, koliko oni sami čitaju, što čitaju, gdje i kako, potaknulo je na nove ideje. Odmah se dalo naslutiti da je razred spreman za jedan mali istraživački projekt. I baš tada na prijedlog knjižničarke, koja je moderirala događaj, da se dnevno uvede petnaest minuta samostalnoga čitanja, uz razradu mjerenja koja će pojedinac bilježiti, a učiteljica povezati čitanje s ostalim predmetima, učenici su pokazali veliki interes. Znatiželja o rezultatima koje ćemo dobiti ovim istraživačkim projektom pokrenula je volju. Važno je u takvim poticajnim situacijama vratiti vjeru u učenike i osvijestiti uvjerenje u njihovu snagu i mogućnosti. Trebali bismo uvijek znati da u njima čuči ta snaga koju bi valjalo pokrenuti i iskoristiti.

Osnovni podaci o projektu

Zadani ciljevi projekta kojeg smo nazvali „Čitam i u čitanju rastem” bili su: osvijestiti kod djece važnost čitanja, razvoj čitateljskih sposobnosti, zatim pokazati na primjeru što se čitanjem sve postiže i dobiva, uključiti učenike u cijeli proces istraživanja, i na koncu osnažiti ih za daljnje napredovanje u lakšem svladavanju gradiva.

Glavne aktivnosti uključivale su prije svega dobru pripremu, izradu tiskanih materijala o samom projektu, zatim da svaki učenik jednom dnevno provodi čitanje 15 minuta + 1 minuta i bilježi rezultate u svoju tablicu, a nakon završene prve faze koja se provodi samostalno, u razredu u sklopu nastave matematike, zajednički izvrše obradu dobivenih rezultata. Planirano je da objava dobivenih rezultata bude 1. travnja 2022., dan uoči Međunarodnog dana dječje knjige.

Kao mjesto provedbe projekta navode se: svako dijete u svom domu, II. OŠ Bjelovar, Dječji odjel Narodne knjižnice „Petar Preradović” (Šetalište Ivše Lebovića 9, Bjelovar). Broj sudionika je ujedno i broj korisnika projekta, 27 učenika 4.b razreda II. OŠ Bjelovar. Vrijeme provedbe planirano je od 1. veljače do 1. travnja 2022. godine, mjesec dana za čitanje i mjesec dana za obradu, pripremu i prezentaciju rezultata.

Suradnja i partnerstvo u provedbi ovog istraživačkog projekta Narodne knjižnice „Petar Preradović“ i II. OŠ Bjelovar provedeno je uz koordinatoricu projekta: mag. bibl. i više knjižničarke Snježane Berak, te učiteljice razredne nastave Andree Žarec.

Valja napomenuti kako je uključena i školska knjižnica II.OŠ Bjelovar koja je osigurala knjige, no dio knjiga koje su nedostajale, za djecu članove osigurala je Narodna Knjižnica „Petar Preradović“ čije primjerke mogu zadužiti s produženim rokom posudbe.

Prilika je to da se potakne djecu na korištenje knjižnica – kako školskih, tako i narodnih – i skrene pozornost na mnogobrojne uloge koje knjižnica ima, ali i na provođenje ovakvih zajedničkih istraživačkih projekata.

Evaluacija projekta, praćenje i ocjena uspješnosti provedenih aktivnosti i rezultata odvijalo se putem intervjua na samom kraju programa, koji su statistički obrađeni i korišteni za izvješće, ali i kao revizija i sugestije koristit će u budućim projektima.

Provedba projekta uz čitanje lektirnog djela

Na početku mjeseca svaki učenik je dobio svoj primjerak lektirnog djela, tablicu u koju je bilježio podatke i pisane upute. Učenici su pokazali izuzetnu motivaciju i zanimanje za ovakav oblik čitanja te su jedva čekali započeti zadatak. Na dogovoreni sat učenici su donijeli svoje tablice i primjerak lektirnog djela. Prije obrade podataka razgovaralo se o zadatku, a većina učenika potvrdila je da im se takva aktivnost čitanja se jako sviđala. Neki su rekli da bi i dalje lektirna djela čitali s tablicom. Jedan učenik je rekao da je na taj način ovaj mjesec proveo mnogo vremena s roditeljima pošto su mu upravo oni mjerili vrijeme.

- „Zadovoljan sam. Projekt mi je dao ideju da tako mogu nastaviti svaki dan s čitanjem.“ (Lucas)

Obrada podataka obuhvatila je i odgojno-obrazovni ishod u predmetu Matematika i razradi istoga:

MAT OŠ E.4.1. - Provodi jednostavna istraživanja i analizira dobivene podatke.

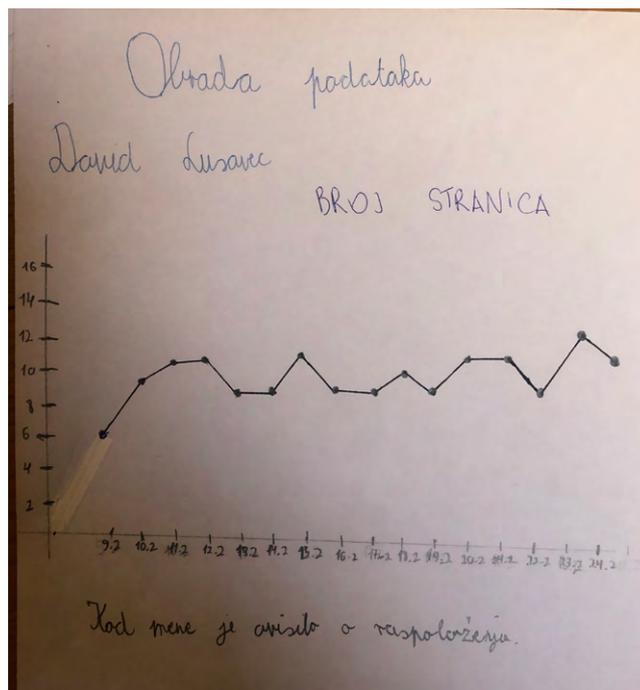
RAZRADA ISHODA - Osmišljava i provodi jednostavna istraživanja u svojoj neposrednoj okolini.

Prikuplja podatke, razvrstava ih i prikazuje neformalno i formalno. Čita podatke iz tablica i jednostavnih dijagrama. Korelacija s Prirodom i društvom i međupredmetnim temama Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije, Učiti kako učiti, Poduzetništvo, Zdravlje, Održivi razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.

SADRŽAJ – Prikupljanje, razvrstavanje i prikazivanje podataka (tablice, dijagrami).

Zadatak učenika je bio da prikažu podatke koje su bilježili (broj pročitanih stranica i broj pročitanih riječi u minuti) linijskim dijagramom. S obzirom na to da su se već susreli s takvim oblikom dijagrama, učenici su bez većih problema izvršili taj početni dio.

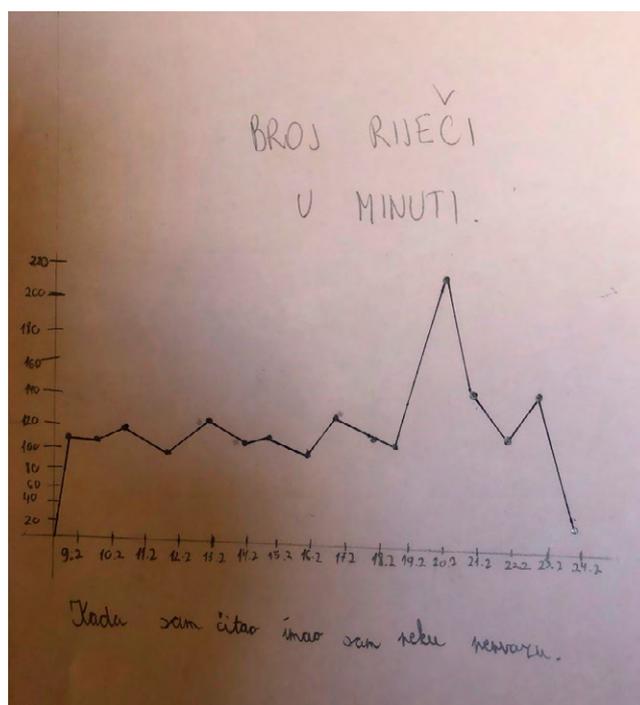
Učenici su sami iščitali svoj linijski dijagram o broju pročitanih stranica po danu.

! Grafički prikaz, obrada podataka - broj stranica

- „Čitao sam u prosjeku isti broj stranica.“ (Matej)
- „Broj pročitanih stranica je bio vrlo dobar na početku, ali sam bila sve umornija, pa se broj stranica smanjio.“ (Tara)
- „Dobro sam krenuo, ali sam imao često distrakcije.“ (Filip)
- „Kod mene je sve ovisilo o raspoloženju, ali se vidi napredak.“ (David)

Učenici su prosječno čitali od 8 do 10 stranica tijekom 15 minuta. Najlošiji rezultat je bio 4 stranice, a najbolji 18 stranica u 15 minuta čitanja. Učenica koja ima poteškoća s čitanjem tijekom vremena čitanja ostala je na istoj razini (5 do 6 stranica).

! Broj riječi u minuti

Učenici su sami išitali svoj linijski dijagram o broju pročitanih riječi u minuti.

- „Mislim da mi je kod riječi išlo jako dobro, čak sve bolje i bolje.“ (Filip)

- „Ja sam na početku čitala više riječi u minuti, ali pri kraju sam bila lijena, nisam se baš trudila i imala sam mali stres da pročitam dovoljno u minuti.“ (Leona)

- „Ja sam zadovoljan sa svojom krivuljom.“ (Ivan)

- „Kod mene se vidi napredak.“ (Franka)

- „Kad sam čitao, imao sam neku nervozu.“ (David)

- „Broj riječi ovisio je o duljini, ali mislim da sam napredovao.“ (Filip)

Kod čitanja riječi u minuti najlošiji rezultat je bio 22 riječi u minuti, dok najbolji rezultati variraju od 200 do 220 riječi. Kod ovog čitanja učenici su uvidjeli veći pomak bez obzira na stres kojemu su neki bili izloženi.

Zaključak

Planirani ishodi ovog projekta uglavnom su ostvareni. Zadaće projekta, kao što je stvaranje motivacije za čitanje lektirnog djela različitim strategijama i aktivnostima, provođenje jednostavnijeg istraživanja, korelacija među predmetima, stvaranje ugodnog razrednog okruženja, razvijanje samopouzdanja, uviđanje učeničkog napretka, u potpunosti su izvršene. Prikupljanje podataka o broju stranica i riječi za učenike je tek sporedno sredstvo koje možemo iskoristiti kao poticaj za usavršavanje tehnike čitanja. Svaki takav projekt poticanja čitanja vrijedan je alat za napredovanje, dok suradnja škole i narodne knjižnice donosi nove ideje i sadržaje koji pobuđuju interes, nadograđuju znanje, šire vidike o nama samima, ali i drugima.

DINOSAURI U KNJIŽNICI: SURADNJA DJEČJEG VRTIĆA „CICIBAN” I NARODNE KNJIŽNICE „PETAR PRERADOVIĆ” BJELOVAR

Branka Biketa Caktaš, Dječji vrtić „Ciciban” Bjelovar

Ivana Blažeković, Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

U nizu jezičnih djelatnosti, počevši od slušanja i govorenja, pa do čitanja i pisanja, čitanje je zasigurno jedna od najproširenijih, ali istovremeno i najsloženijih djelatnosti.¹ Da bi dijete naučilo čitati, odnosno da bi moglo primijeniti abecedno načelo, trebalo bi prvo ovladati predčitačkim vještinama: razvijanje govora, razvoj glasovne osjetljivosti, raščlamba riječi na glasove, usvajanje pisanih znakova te šifriranje i dešifriranje.

U suradnji Narodne knjižnice „Petar Preradović” Bjelovar i Dječjeg vrtića „Ciciban” proveden je projekt „Dinosauri” u sklopu „Čituljčica” – programa čitanja razvojnih priča. Cilj nam je bio istražiti što sve djeca znaju o dinosaurima i što bi željeli saznati iz različitih izvora znanja iz bogatog knjižničnog fonda. Interes djece za ove pretpovijesne životinje nikada ne jenjava pa smo istraživanje započeli čitanjem priče „Za minutu, mama!” (autori A. H. Benjamin i N. East) u parku pored Knjižnice. Čitanje priče na svježem zraku obogaćeno je i malim kvizom za djecu koji je pratio njihove jezične kompetencije.

Likovne radove izložili smo na Dječjem odjelu Knjižnice. Osim toga, željeli smo potaknuti i roditelje na razgovor s djecom o dinosaurima. Pripremljena je online anketa u kojoj se traži roditelje da bilježe dječje izjave. Ovakvim pristupom roditelji su vježbali vještine slušanja djece te jačali komunikaciju

Čitanje priče u parku pored Knjižnice

s djetetom. Dječje izjave o dinosaurima pružaju uvid u teorije koje djeca imaju. Isto tako, raspoložu i misaonim konstruktima o različitim teorijama zašto su dinosauri nestali. Roditelji su zamoljeni da potaknu dijete na stvaranje kratke priče o dinosaurima te da je zapišu. Djeca mudro zaključuju da su „dinosauri živjeli prije puno godina, kada se nitko još tada nije rodio i nekada davno dok nisu živjeli ljudi”. Isto tako, lako pamte i govorno reproduciraju vrlo složene nazive dinosaura, znaju prehrabne navike ovih životinja te znaju i gdje se mogu vidjeti dinosauri: u muzeju, na televiziji, u knjigama, ali uživo – nigdje. Raspoložu i misaonim konstruktima o tome zašto su dinosauri nestali – „izumrli su kad je meteor udario u Zemlju i zamračilo se Sunce od prašine”.

Detaljnijom praradom doživljaja nastali su kreativni likovni radovi

Dječje izjave o dinosaurima pružaju uvid u teorije koje djeca imaju o gotovo svakoj temi o kojoj se s njima razgovara. Rezultati ankete pokazali su da gotovo 85% djece pokazuje interes za temu dinosaura. Dvadesetak posto ispitanih

¹ Peti-Stantić, A. Užitek čitanja – intelektualna razbibriga i/ili intelektualna potreba. // Čitanje – obaveza ili užitek / Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2009. Str. 5.

roditelja izjavljuje da u Knjižnici redovito posuđuju građu iz tog područja. Također, proveden je i upitnik namijenjen odgajateljicama Dječjeg vrtića „Ciciban” o načinima na koje potiču razvoj jezičnih kompetencija djece. Rezultati su pokazali da odgajateljice redovito dolaze u Knjižnicu, posuđuju literaturu za rad s djecom, a u odgojno-obrazovnom radu organizirane su aktivnosti kojima je obilježena Godina čitanja. Također, odgajateljice su se izjasnile da i same vole čitati u slobodno vrijeme.

Ovu suradnju upotpunili smo i izlaganjem na Stručnom skupu za odgajatelje i stručne suradnike u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje s temom „Razvoj jezičnih kompetencija djece i odraslih u dječjem vrtiću”.

Dječji odjel Narodne knjižnice „Petar Preradović” Bjelovar osluškujе potrebe svojih korisnika na temelju čega kreira nove programe i usluge te nadograđuje već postojeće. Suradnja i partnerstvo Knjižnice i Dječjeg vrtića „Ciciban” svakako je dodana vrijednost za obje ustanove.

GODINA ČITANJA U PODRUČNOJ KNJIŽNICI NOVA RAČA

Mirjana Štelcer

Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

Mnoge okolnosti protekle godine nisu išle u korist aktivnostima u knjižnicama, no usprkos tome, a zahvaljujući izuzetno dobroj suradnji s učiteljima i školskom knjižničarkom iz Osnovne škole Ivana viteza Trnskog u Novoj Rači, uspjeli smo ostvariti niz radionica i izložbi s ciljem poticanja čitanja. U suradnji s učiteljicom razredne nastave Anitom Malek, postavljene su dvije izložbe plošnih lutaka. U prvoj, posvećenoj bajkama, predstavljene su zanimljivosti o šest Grimmovih i Andersenovih bajki, poput one da u njemačkom gradu Lohru na Maini postoji muzej u kojem je izloženo veliko ogledalo za koje povjesničari vjeruju da je poslužilo kao inspiracija za slavnu Snjeguljicu. Izložbom plošnih lutaka „I to je Ivana” predstavili smo djeci manje poznati književni opus Ivane Brlić-Mažuranić – basne, te ih potaknuli na to da ih čitaju. U Mjesecu hrvatske knjige postavljena je izložba „Lektirni pisci na drugačiji način” kroz koju je šest pisaca s obaveznog popisa lektire za osnovnu školu, a koji su u prethodnim godinama bili gosti knjižnice, predstavljeno kroz niz zanimljivosti koje inače ne nalazimo u kratkim biografijama. Saznali smo da Hrvoje Kovačević rado odlazi u berbu gljiva, iako ih gotovo nikada ne ubere puno, te da je Jasminku Tihi Stepanić tata zvao Jacika. Svi razredi koji su posjetili izložbu sudjelovali su i u radionicama „Ajmo hrvati se s knjigom” u kojima smo se poigrali s imenima knjiga i pisaca te dijelili preporuke za dobru knjigu. Dvanaest mjesečnih izložbi „Pisci koji su stvorili vječne likove” prezentiralo je autore čiji su likovi sveopće poznati i to opet kroz brojne zanimljivosti – koji je autor ili njegov lik dobio spomenik ili muzej, kome su obožavatelji pisali pisma kao stvarnoj osobi i tome slično. Sve ove izložbe imale su cilj mlađim članovima knjižnice približiti knjigu i predstaviti im čitanje kao važnu, a istovremeno i zanimljivu aktivnost, te potaknuti ih da se, osim čitanja romana, možda upuste i u čitateljske pustolovine s biografijama i drugim oblicima književnosti. Aktivnosti povodom Noći knjige bile su usmjerene na učenike nižih razreda pa smo u knjigama tražili plišanice koje volimo, čitali viceve iz knjiga, ilustrirali ih i stvarali razredne zbirke smijeha. Tijekom Dječjeg tjedna održana je radionica „Moja prava i dužnosti” u kojoj je organizirana potraga za knjigama te tematike, dok smo inspiraciju za božićne želje potražili u bajkama i pričama blagdanskoeg ozračja. Otpisane knjige iskoristili smo za niz radionica u kojima smo radili origami knjige, a kako ne bismo

zaboravili da knjige nisu samo ukras na policama, izrađivali smo plakate s porukama o čitanju i knjigama.

Radionicom „Kad bih bio lik iz bajke” upustili smo se u maštanje, oživljavali likove iz bajki i vodili ih u nove, izmaštane pustolovine. Djeca su sve to ilustrirala i dobili smo veselu izložbu bajkovitih likova u novom ruhu. Za najmlađe članove knjižnice, predškolce i polaznike Igraonice, organizirana su čitanja priča na otvorenom, a tijekom vremena u kojem zbog epidemije nije mogla biti održavana Igraonica, družili smo se preko grupe na jednoj društvenoj mreži. Roditelji, koji su iznimno aktivno sudjelovali u ovome, dobili bi zadatak čitati djeci, potom su djeca to ilustrirala, roditelji fotografirali i poslali u knjižnicu. Iz toga su nastale izložbe Mede Winnieja, čokoladnih kolača i slično. S nadom da ćemo ove godine imati više prilika i vremena za druženja, nastavljamo s naglaskom na važnost čitanja. U ovoj 2022. godini odrađujemo radionice „S knjigom po svijetu” u kojima u knjigama istražujemo najljepše građevine i prirodne znamenitosti Zemlje. Ovoj aktivnosti cilj je potaknuti dječju znatiželju, malo pustolovnog duha i istraživačkog čitanja, odnosno dokazati da, ukoliko nam životne prilike ne dozvoljavaju stvarna putovanja, uz knjigu možemo uistinu s kraja na kraj svijeta. Povežemo li u ovoj prigodi knjigu s Internetom i fotografijama koje nam on pruža, mogućnosti za putovanja su beskrajne.

! Origami radionica s učenicima sedmog razreda

25. OBLJETNICA RADA PODRUČNE KNJIŽNICE NOVA RAČA

Marija Ježek, Ana Kraljić, Mirjana Štelcer
Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Područna knjižnica Narodne knjižnice „Petar Preradović“ u Novoj Rači otvorena je 19. listopada 1996. godine u Mjesecu hrvatske knjige. U zgradi Općine otvoren je suvremen prostor namijenjen za mjesnu kulturnu ponudu koja se provodi održavanjem književnih susreta za djecu i odrasle, izložbama, kreativnim radionicama i sličnim kulturnim sadržajima. Rad Područne knjižnice kroz godine se posebno isticao kvalitetom ponuđenog sadržaja i radom s korisnicima. U listopadu, Mjesecu hrvatske knjige 2021. godine, raznim je aktivnostima i događanjima proslavljena 25. obljetnica rada Područne knjižnice.

Jedna od aktivnosti je virtualna izložba dostupna na platformi Prezi na poveznici: <https://prezi.com/view/TIYhKM YsaotSqNEHeMle/?fbclid=IwAR0qBteYigMBi6QKiZvjQuY2USOmKLC2O5FxibeLU-G4TaRRwvrKZtltxtQA>. Cilj izložbe je približiti korisnicima bogat program rada Područne knjižnice s obzirom na to da mnogi korisnici ne mogu sudjelovati u njima zbog dislociranosti knjižnice. Izložba je izrađena u obliku vremenske crte u kojoj su opisana najvažnija događanja u 25 godina postojanja, od otvorenja do sadašnjosti. Na samom početku virtualne izložbe istaknut je novinski članak o otvorenju Područne knjižnice. Posebna pažnja usmjerena je na najzanimljivija gostovanja autora, glumaca i slikara, primjerice na gostovanje književnika Zlatka Krilića koji se prvi upisao u „Knjigu utisaka“ ili, kako je on sam napisao, u „Knjigu upisaka“. Istaknuti su zapisi iz „Knjige utisaka“ u kojima su gosti Područne knjižnice svoje dojmove oblikovali u pjesmice ili crteže, ali i oni koji spominju mjesto Nova Rača u kojem se knjižnica nalazi. Uz razna gostovanja i priredbe, navedene su i aktivnosti koje zaposlenica Područne knjižnice provodi od samog otvorenja. Održavaju se igraonice za djecu predškolske dobi u kojima se promiču čitateljska kultura, čitanje i razvijanje znanja, lektirne radionice koje su nastale suradnjom knjižničarke i nastavnika Osnovne škole „Ivan vitez Trnski“ i pripadajućih područnih osnovnih škola, tematsko-edukativne radionice koje obilježavaju određene prigodne dane i obljetnice te radionice poticanja čitanja. Posebno mjesto u virtualnoj izložbi zaslužile su igraonice od kuće, tj. virtualne radionice koje su se održavale tijekom 2020. godine zbog epidemiološke situacije. Knjižničarka je osmislila zadatke za djecu koja inače dolaze u Igraonicu, prosljedila ih roditeljima putem društvenih mreža, a roditelji su riješene zadatke vraćali knjižničarki. Od izvršenih zadataka napravljene su izložbe postavljene u prostoru Područne knjižnice. Virtualna izložba završava prikazom izložbe plošnih lutaka pod nazivom „I to je Ivana“ koja je nastala kao rezultat suradnje Područne knjižnice i lutkarske skupine Osnovne škole „Ivan vitez Trnski“.

Osim virtualne izložbe, osmišljene su i one fizičke, a jedna od njih je „To su naši Račanci“ - izložba o poznatim osobama i osobama istaknutima u raznim područjima djelovanja, a koje su rođene na području Općine Nova Rača. Također, prikazani su i popularni dječji književnici kroz anegdote, ulomke iz intervjua, biografija i slično. Održane su i radionice poticanja

čitanja poput „Čitamo jedni drugima“ na kojima su nekadašnji polaznici Igraonice i korisnici Knjižnice čitali priče djeci koje su i sami slušali u Igraonici. Uz to, održana je i akcija besplatnog učlanjenja učenika prvih razreda osnovne škole, ali i grupni posjeti ostalih osnovnoškolaca.

Najava virtualne izložbe

Obljetnica je obilježena i koncertima bjelovarskog HORKUD-a „Golub“ i Mladena Medaka Gage. HORKUD „Golub“ održao je šaljivi kuplet „Gospojica Karolina u Novoj Rači“ izvedbom starogradske pjesama sa solistima i tamburaškim orkestrom. Kuplet prati bjelovarsku obitelj s početka 20. stoljeća, gospodina Otta, gospođu Karlu i njihovu kćer, gospojicu Karolinu i njihove dogodovštine. Inspiracija za kuplet su dokumenti o aktivnostima Društva s početka prošlog stoljeća pronađeni na tavanu HORKUD-a „Golub“, a za scenu ih je pripremio i prilagodio Dubravko Kovačević. Mladen Medak Gage publici se predstavio predstavom „Kajbare – zaglazbancije i politikancije“ koja je zapravo kabaret s elementima stand up komedije. Prikazuje stajališta običnog čovjeka – kajkavca koji na sebi svojstven način, kroz igru i pjesmu progovara o svakodnevnim dilemama „malog čovjeka“. Na oba koncerta posjetitelji su dobili letak s informacijama i QR-kôdom za pristup virtualnoj izložbi.

50 GODINA BJELOVARSKOG BIBLIOBUSA

Dražena Rajsž

Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

U svojem dugogodišnjem poslovanju i želji da primijeni temeljna IFLA-ina i UNESCO-ova načela opće dostupnosti informacija za sve stanovnike, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar dalekih je šezdesetih godina prošlog stoljeća dostavljala knjige u drvenim koferima pomoću drvenih kolica bjelovarskoj bolnici, školama i poduzećima.¹ Postupnim gašenjem seoskih knjižničnih stacionara, koji su bili smješteni po zadružnim domovima, ostajao je knjižnični fond koji se uvodio u posebne knjige inventara te je tako počeo nastajati fond Pokretne knjižnice.

Prvo vozilo Pokretne knjižnice

Na svečanosti povodom Mjeseca knjige 1972. godine pušten je u rad prvi bibliokombi i obilježena je 140. obljetnica Knjižnice te 100. godišnjica smrti Petra Preradovića, čije ime Knjižnica nosi od 1968. godine.² Pedagoško-metodički rad Bibliobusne službe nadopunjavala je pokretna igraonica od 1979. do 1982. godine. Bila je organizirana u mjesnim zajednicama i društvenim domovima za djecu koja nisu pohađala dječje vrtiće. Tih godina Bibliobusnu službu obilježavaju usluge i programi koji su približavali kulturu radnicima i stanovništvu u ruralnim krajevima. Godine 1972. bila su 24 stajališta u naseljima i 2 u poduzećima te 260 članova koji su posudili 2.000 knjiga. Prvi knjižničar u pokretnoj knjižnici bio je Mato Debač sve do 1975. godine kada dolazi Željko Prohaska i ostaje na tom radnom mjestu do umirovljenja 2015. godine. Tada je na njegovo radno mjesto došla sadašnja voditeljica Bibliobusne službe – Dražena Rajsž. Kratko vrijeme u Pokretnoj knjižnici radio je i knjižničar Vojslav Tomašević (1976.-1977.).³

Drugo vozilo Pokretne knjižnice

Drugo vozilo, tvorničke oznake TAM T-5, Bibliobusna služba nabavlja 1980. godine, a u njemu se moglo povesti 2.000 knjiga. Tada je u sveukupnom fondu bilo oko 7.000 knjiga. Iste godine uposlen je još jedan djelatnik, knjižničar i vozač Ivan Karakaš koji je taj posao obavljao do 1997. godine kada dolazi Igor Iveković koji i danas radi kao knjižničar i vozač. Tih godina na stajalištima bibliobusa gostuju hrvatski književnici: Marino Zurl, Dragutin Horkić, Sunčana Škrinjarić, Joža Horvat, Mladen Kušec, Anto Gardaš... Ratnih razaranja za vrijeme Domovinskog rata nisu bile pošteđene niti knjižnice. Uz pomoć Hrvatske vojske i policije, 31. siječnja 1992. godine djelatnici Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar uspjeli su pomoću bibliobusa spasiti 21.000 svezaka knjiga iz Pakračke knjižnice.

Treće vozilo Pokretne knjižnice

Zbog dotrajalosti većine hrvatskih bibliobusa zaključak 3. okruglog stola hrvatskih pokretnih knjižnica (Čakovac, 9. svibnja 2001. godine) bio je da se pronade način za obnovu voznog parka putem izgradnje novih vozila. Tadašnja pomoćnica ministra kulture, mr. sc. Branka Šulc, 27. lipnja 2001. godine saziva sastanak u Ministarstvu kulture s ravnateljima knjižnica iz Bjelovara, Čakovca, Karlovca i Koprivnice iz razloga što su njihova vozila bila najstarija. Odluka da se nabave nova vozila uz pomoć Ministarstva i županija urodila je plodom te je novi bjelovarski bibliobus stigao u travnju 2004. godine. Moderno opremljen bibliobus na kamionskom podvozju IVECO Eurocargo snage 150 KS, dužine 6,90 m, širine 2,38 m, visine 3,56 m, kapaciteta 2.700 svezaka, opremljen je hladnjakom, klimom, mobitelom, DVD-playerom, videorekorderom, radijem, prijenosnim računalom, čitačem crtičnog kôda i knjižničnim programom MetelWin koji omogućava računalnu posudbu i pretraživanje građe. Povodom Međunarodnog dana pismenosti 8. rujna 2004. godine, svečana predaja današnjeg vozila održana je na otvorenju novog stajališta bibliobusa za Općinu Ivanska i tamošnji Dječji vrtić Ivančica. Tada je u Pokretnu knjižnicu učlanjeno 17 predškolaca. Za proteklu, 2021. godinu taj broj iznosi 560! U Pokretnu je knjižnicu 2021. godine učlanjeno ukupno 1.556 korisnika. U današnje vrijeme bjelovarski bibliobus više ne posjećuje radne organizacije (osamdesetih godina prošlog stoljeća bibliobus je

¹ Zlata Veček. Zapis o jednom iskustvu pokretne knjižnice u bjelovarskoj bolnici. //Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 1-4(1961), str.100.

² Život knjige – trajno čuvanje stvaralaštva i ljudskosti: republičko otvorenje „Mjeseca Knjige 72...“ //Bjelovarski list, 26.10.1972., str.2.

³ Ilija Pejić. Željko Prohaska. Priča o knjizi na kotačima: Povijest Bibliobusne službe Narodne knjižnice „Petar Preradović“, Bjelovar (1972.-2012.) //Narodna knjižnica „Petar Preradović“, Bjelovar, 2012.

imao stajalište u njih 13). Od ukupno 46 stajališta većina ih je uz škole i vrtiće, a bibliobus posjećuje i Zatvor u Bjelovaru. Po ovom zadnjem smo, čini se, jedini bibliobus u Europi koji ulazi u zatvorsko dvorište i pruža svoje usluge zatvorenicima jednako kao i djelatnicima Zatvora. Starost današnjeg vozila i novonastala epidemiološka situacija stvaraju poteškoće u radu bibliobusne službe. Tako smo u 2020. godini proveli samo 100 dana na terenu. Lijepo je reći da unatoč tomu nismo ostali bez svojih korisnika, broj se čak malo i povećao iako smo rjeđe dolazili. A posudba je imala jedan dobar čimbenik, a što nam je osobito drago: u školama i vrtićima djeca su međusobno razmjenjivala knjige i na taj način ih pročitala puno više do sljedećeg posjeta bibliobusa.

Projekt *Moja putujuća knjižnica*

Dana 16. rujna 2021. godine ravnateljica Knjižnice, Vjerruška Štivić potpisala je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za provedbu projekta *Čitanjem do uključivog društva – Moja putujuća knjižnica* (rujan 2022. godine - rujan 2023. godine). Bespovratna sredstva u iznosu od 1.869.940,00 kn osiguravaju Europski socijalni fond i Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske. Partner Knjižnice je Grad Bjelovar. Dobivena sredstva utrošit će se za nabavu i opremanje bibliobusa te provedbu programa za poticanje čitanja i razvoj rane pismenosti s ciljem podizanja javne svijesti o važnosti čitanja za osobni rast i razvoj te socijalno uključivanje marginaliziranih osoba koje nisu u mogućnosti dolaziti u Knjižnicu. Projekt *Moja putujuća*

knjižnica predstavljen je na konferenciji za medije održanoj 21. rujna 2021. godine. Osim nabave i opremanja novog vozila za Pokretnu knjižnicu provodit će se i tri programa koja će se nastaviti i nakon isteka projekta *Moja putujuća knjižnica*: „Teta, pročitaj i moju!“, „Otputujmo u priču!“ i „Učimo zajedno od 3 do 103!“. Program „Teta, pročitaj i moju!“ namijenjen je djeci predškolske dobi kako bi se što više djece upoznalo s dobrobitima čitanja priča jer, nažalost, u ovo užurbano doba često nitko od ukućana ne stigne djetetu pročitati ili barem prepričati posuđenu slikovnicu. Često se djeci slikovnica toliko sviđa da imaju potrebu priču odslušati ponovno nakon čega je doživljavaju na drugačiji način, imaju komentare i aktivno sudjeluju u interpretaciji i izražavaju potaknute emocije. Program „Otputujmo u priču!“ namijenjen je učenicima 1. i 2. razreda osnovnih škola, a poticati će osnaživanje govorničtva čitanjem naglas, prepričavanjem priča i igranjem lutkarskih igrokaza. „Učimo zajedno od 3 do 103!“ je dvojni program u kojem će se u isto vrijeme odvijati radionice poticanja čitanja i razvoja rane pismenosti za djecu u igraonicama, te informacijsko komunikacijske radionice za starije osobe s ciljem osnaživanja njihovih vještina u novom informacijskom okruženju. Na taj način omogućit će se povećanje socijalne uključenosti marginaliziranih skupina korisnika koji se cjeloživotno obrazuju te povećanje njihove vidljivosti na tržištu rada. Novo vozilo omogućit će nam i odgovoriti na potrebu otvaranja novih stajališta u novoizgrađenim vrtićima jer Pokretnu knjižnicu predškolske ustanove prepoznaju kao bitnog čimbenika u poticanju razvoja rane pismenosti, a isto tako donijet će i bogatiji kulturni život u ruralnim sredinama.

„GLEDAM, SLUŠAM I OSJEĆAM BJELOVAR” – TAKTILNA SLIKOVNICA O GRADU BJELOVARU

Branka Mikačević, Ivana Blažeković
Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

Povodom Dana grada Bjelovara, u Gradskom muzeju Bjelovar 24. rujna 2021. održano je predstavljanje taktilne slikovnice „Gledam, slušam i osjećam Bjelovar” u organizaciji Narodne knjižnice „Petar Preradović”. Na Dječjem odjelu svake godine obilježava se Dan grada i upravo je to razlog nastanka taktilne slikovnice. Taktilna slikovnica namijenjena je djeci predškolskog i školskog uzrasta, djeci s teškoćama u razvoju, slijepoj, slabovidnoj, gluhoj i nagluhoj djeci te djeci s disleksijom i poremećajima govorno-jezičnog razvoja. Knjižnica pruža niz programa i usluga kojima zadovoljava potrebe svih svojih korisnika, uključujući i one koji imaju teškoća u korištenju tih službi i usluga zbog fizičkog ili nekog drugog oblika invaliditeta. Sve usluge trebaju biti dostupne u različitim oblicima i na različitim nositeljima. Kako bi uspješno ostvarila svoje ciljeve, narodna knjižnica mora biti potpuno pristupačna svim svojim korisnicima.¹ Osobe s posebnim potrebama često nisu prihvaćene u društvu i zato im treba dati priliku da sa svojom iskrenošću, veseljem i bezgraničnom ljubavlju osvijeste drugim ljudima osnovne vrijednosti

života. Ne bismo trebali zaboraviti na jedno od temeljnih ljudskih prava – pravo različitosti. Prihvatanje različitosti i razumijevanje ljudskih prava temelj je kvalitetnijeg života cijele društvene zajednice. U knjižnici se nastoji djecu s posebnim potrebama uključiti u inkluziju s drugom djecom radi njihove zajedničke igre, druženja i učenja.

1 Promocija slikovnice „Gledam, slušam i osjećam Bjelovar” u Godini čitanja

¹ IFLA- ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb, Hrvatsko čitateljsko društvo, 2011. str 41.

Na predstavljanju slikovnice u Gradskom muzeju Bjelovar, osim posjetitelja i autorica slikovnice, sudjelovali su i gosti: Dražen Kokotić – predsjednik Udruge slijepih Bjelovar, i Kristina Košćak-Čale – doktorica medicine, specijalistica oftalmologije i subspecijalistica prednjeg segmenta oka. Predsjednik Udruge slijepih Bjelovar ukazao nam je na glavne probleme s kojima se susreću članovi udruge, a doktorica Košćak-Čale govorila je o „Nacionalnom preventivnom programu ranog otkrivanja slabovidnosti kod djece” te zašto je ono bitno. Druženje je proteklo izuzetno ugodno i edukativno. Nadamo se da smo ovim malim doprinosom, taktilnom slikovnicom „Gledam, slušam i osjećam Bjelovar”, uspjeli ukazati na problem nedostataka takve građe za naše korisnike i probleme s kojima se osobe oštećena vida svakodnevno susreću. Slijepi i slabovidne osobe, kao dio društvene zajednice, moraju imati osiguran pristup knjižničnim uslugama u svojoj okolini. Djeca, kao skupina od posebnog interesa unutar određenog društva, zahtijevaju našu posebnu pažnju i brigu.² Kad su u pitanju djeca s oštećenjem vida, naša briga treba biti usmjerena na pružanje usluge primjerene njihovoj dobi i potrebama u odnosu na specifičnosti koje uvjetuje oštećenje vida. Konkretno, u našoj se zajednici Udruga slijepih Bjelovar redovito odaziva na poziv Knjižnice za neki oblik suradnje. Spomenuto je da je slikovnica namijenjena i osobama oštećenog sluha jer se nalazi na našim mrežnim stranicama. Naravno, zanimljiva je i djeci koja dolaze u Knjižnicu organizirano ili s roditeljima. Kao što je važno

² Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djeteta- UNICEF Hrvatske. https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2017/05/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta_full.pdf

od najranije dobi kod djece razvijati ljubav prema knjigama i čitanju, tako je isto bitno od najranije dobi razvijati ljubav prema kulturnoj baštini i zavičaju.

Gosti: predsjednik Udruge slijepih Bjelovar Dražen Kokotić, doktorica medicine i specijalistica oftalmologije Kristina Košćak-Čale, te autorice slikovnice Ivana Blažeković i Branka Mikačević

Ovom slikovnicom nastojalo se ojačati suradnju s ustanovama koje se bave djecom koja imaju neku vrstu teškoće u razvoju i naglasiti važnost inkluzivnih programa i usluga namijenjenih djeci predškolske i školske dobi. Dječji odjel već dugi niz godina surađuje s V. OŠ Bjelovar – školom za djecu s većim intelektualnim teškoćama te Udrugom slijepih Bjelovar, Udrugom osoba s intelektualnim teškoćama OSIT, Udrugom osoba oštećenog sluha Bjelovarsko-bilogorske županije, Udrugom za autizam, Dječjim odjelom bolnice, Udrugom Iris.

IZLOŽBA: STRIP - O POVIJESTI HRVATSKOG STRIPA ZA DJECU

Tatjana Petrec

Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

Na Dječjem odjelu Narodne knjižnice „Petar Preradović” u Mjesecu hrvatske knjige 2021. godine postavljena je izložba „Strip – o povijesti hrvatskog stripa za djecu”. Izložba se mogla pogledati od 19. listopada do 17. studenoga 2021. godine, a autorica postava bila je knjižničarka Tatjana Petrec. Izložba je nastala kao jedna od aktivnosti na Dječjem odjelu u okviru obilježavanja Mjeseca hrvatske knjige, ali i Godine čitanja. Strip smatramo devetom umjetnošću i definiramo ga kao umjetnički oblik koji povezuje tekst i sliku stvarajući određenu priču. Za strip postoji uvriježeno mišljenje kako je to lako štivo, međutim danas se on koristi u obrazovne svrhe u nastavnom radu hrvatskog jezika, ali i ostalih predmeta. Osim u tiskanom obliku, strip je dostupan na internetu i sve se više čita u digitalnim formatima. Na svjetskoj razini, prateći određene trendove, strip je popularniji nego ikad te interesira čitatelje svih dobnih skupina. Cilj izložbe bio je popularizirati strip i čitanje stripa te ga približiti krugu čitatelja koji ne iskazuju interes za ovu vrstu medija.

U suradnji s I. osnovnom školom Bjelovar dogovoren je posjet izložbi. Učenici petih, sedmih i osmih razreda sa svojim nastavnicama hrvatskog jezika, Sanjom Sabljak i Jasnom

Kalem, posjetili su knjižnicu i izložbu. Kroz kratko izlaganje i pregled postava, učenici su saznali ponešto o povijesti stripa, obilježjima stripa, tradicijama stripa, poznatim domaćim i stranim crtačima, lektiri u stripu, zanimljivostima iz svijeta stripa, upoznati su s mrežnim alatima za izradu stripa te, ono najvažnije, mogli su pogledati, prolistati ili posuditi stripove koji su ih zanimali.

Posjet izložbi, učenici I. osnovne škole Bjelovar

I Učenici listaju i pregledavaju stripove

Dječji odjel u fondu posjeduje raznovrsnu zbirku stripova za viši i niži osnovnoškolski uzrast. Općenito je njihova posudba slabija u odnosu na drugu građu. Za vrijeme trajanja postava ove izložbe došlo je do određenog povećanja posudbe dječjeg stripa i njegove popularizacije kod korisnika, čak i predškolaca. Nekoliko korisnika pokazalo je veliki interes za čitanje stripa. Tomu je svakako pomoglo izdvajanje stripova s polica i smještaja na izložbeni prostor jer su oni bili uočljiviji s vidljivim naslovnicaма što je privuklo pažnju korisnika. Također, nabava novih i popularnih naslova („Čovpas“, „Hilda“,

„Priručnik za superjunake“, „Višnjin dnevnik“, „Sestre“ i ostali naslovi) kod korisnika su potaknuli zanimanje za strip te se oni vraćaju po nastavke ili nove preporuke stripovske literature. Na Dječjem odjelu i u budućnosti će se raditi na popularizaciji stripa i stripovske kulture putem izložbi, radionica, susreta s hrvatskim strip autorima te ostalim aktivnostima u cilju popularizacije i promocije stripa.

I Toma (7 godina) sa svojim omiljenim stripom

GODINA ČITANJA 2021. – KNJIŽNICA IZVAN KNJIŽNICE

Vinka Jelić-Balta
Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

Prošla 2021. godina u čazmanskoj knjižnici protekla je u znaku obilježavanja 130. godine rođenja Slavka Kolara, kao i u znaku čitanja, odnosno Godine čitanja. S obzirom na ograničene uvjete rada, odnosno okupljanja i rada škola, prilagodili smo naše programe te organizirali niz manifestacija i događanja pod nazivom „Knjižnica izvan knjižnice“ prilikom kojih smo prostor knjižnice izmjestili na parkiralište ili ispred knjižnice.

Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma je organizirala u sklopu Noći knjige predstavu za naše najmlađe i u goste nam je došlo Kazalište Prijatelj s predstavom „Hrvatske vile i vještice“. Ta predstava je šaljivo „znanstveno“ predavanje obogaćeno uprizorenjima hrvatskih usmenih narodnih priča i legendi u kojima se pojavljuju najpopularniji ženski likovi iz mitova i bajki.

I Hrvatske vile i vještice - Kazalište Prijatelj

Od književnih susreta i promocija možemo izdvojiti gostovanje Marka Gregura i njegovog nagrađivanog romana „Vošicki“ te gostovanje Mire Gavrana u sklopu programa „Godina čitanja“.

I Gostovanje Mire Gavrana

Koncert i čitanje na ljetnoj sceni knjižnice je prepoznatljiv program pod nazivom „Kućni pARTy“, a prošle godine čitali su Zlatko Krilić, Božica Brkan, Irena Skopljak Barić, Hrvoje Kovačević, Radovan Dožudić, dok su škotsku, irsku i englesku folk glazbu svirali i pjevali Hrvoje Sudar i Patrick Walker.

I Kućni pARTy 2021.

„Poljoprivredna i zelena knjižnica” je program koji potiče naše građane na razvijanje ekološke svijesti, educiranje i djelovanje u svrhu održivog razvoja. Od aktivnosti „Poljoprivredne i zelene knjižnice” izdvajamo sudjelovanje na Eko sajmu u Čazmi predavanjima „Klima i vremenski ekstremi: Nekada, danas i uskoro!” te „Agroekologija – ekologija prehrambenog sustava”.

I Eko sajam predavanje Damjana Jelića

Od ostalih zanimljivih programa i događanja u protekloj godini izdvajamo gostovanje Jasena Boke i predstavljanje njegove knjige „Život i smrt uz svetu rijeku – Gangesom od Himalaje do Bengalskog zaljeva” te sudjelovanje u programu Festivala „Pazi knjiga” za djecu na kojem su gostovale književnice Sanja Pribić i Danijela Pavlek.

Poticanje čitanja jedan je od najvažnijih zadataka u svakoj knjižnici pa zato svake godine organiziramo natjecanje u čitanju naglas za učenike Osnovne škole Čazma. Ove godine gošća je bila Nives Madunić-Barišić, autorica poznatih dječjih likova Hane i Janka, te detektiva Melkiora.

Svakako u našem radu i promicanju čitanja veliku ulogu ima naš Klub čitatelja/ica Gradske knjižnice Čazma, koji se jedanput mjesečno sastaje i promovira čitanje i druženje uz knjigu i prijatelje.

Treba također napomenuti da je knjižnica u ovim kriznim, pandemijskim vremenima ponudila svojim korisnicima i građanima Čazme digitalne usluge putem društvenih mreža, mobilne aplikacije, kao i mogućnost posudbe e-knjiga.

DANI SLAVKA KOLARA 2021.

Vinka Jelić-Balta

Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

Prošlogodišnji Dani Slavka Kolara protekli su u znaku dviju obljetnica. Prva je 130. godišnjica rođenja Slavka Kolara (1. prosinca 1891.) povodom koje je Gradska knjižnica Slavka Kolara izdala knjigu „Divan užas – izabrani radovi o Slavku Kolaru (1917.-2021.)”. Glavni urednik je Mario Kolar – književni povjesničar i kritičar, te docent na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

Na Danima Slavka Kolara 2021., održana je 26. studenog promocija knjige na kojoj su sudjelovali Mario Kolar – glavni urednik, Velimir Visković – književni kritičar koji se najsustavnije bavio književnim radom Slavka Kolara, Jadranka Kruljac Sever iz Gradskog muzeja Čazma koja je govorila o Memorijalnoj zbirci književnika i agronoma Slavka Kolara, a u ime nakladnika sudjelovala je Vinka Jelić-Balta – ravnateljica Gradske knjižnice.

I Promocija knjige Divan užas

I Dani Slavka Kolara 2021.

Na otvorenju Dana Slavka Kolara 2021. javnosti je predstavljena i spomen bista poznatoga književnika, rad akademskog kipara Stipe Sikirice, čiju je izradu omogućio Grad Čazma.

Kao sastavni dio kulturno-književne manifestacije Dani Slavka Kolara, koji se održavaju od 2002. godine, održan je i deseti, odnosno jubilarni „Natječaj za kratku priču – satiru Slavko Kolar“. Natječaj je prvi put raspisan 2012. godine, a od tada je na natječaj stiglo oko 800 priča, a sudjelovalo je

jednako toliko autora. Na zadnji su natječaj prijavljene 92 priče iz svih dijelova Hrvatske i regije, ali i iz drugih zemalja u kojima žive i rade autori koji pišu na hrvatskom jeziku.

U subotu 27. studenog 2021. godine održana je svečanost proglašenja pobjednika natječaja. Prvo mjesto osvojio je Dalibor Šimpraga za priču „Sretan čovjek“, drugo mjesto pripalo je Mirku Božiću za priču „Prajd“, a treće mjesto Nikici Baniću i priči „Dvije babe“.

PRIČA KOJA JE ISPALA IZ KNJIGE

Danijela Marić

Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar

Svaka godina je godina čitanja. Raznim aktivnostima, programima, radionicama i igraonicama potičemo čitanje i ljubav prema knjizi. Svi dobro znamo koje su prednosti čitanja od najranije dobi i zato dječji knjižničari imaju važnu ulogu. Tijekom godina rada, knjižničari sudjeluju u raznim predavanjima i programima koje pripremaju za svoje korisnike te tako i sami saznaju i nauče nove stvari, a to je velika prednost i privilegija ovoga posla. Gledajući i slušajući razne pripovjedače i *storytelling* programe te osluškujući osjećaj koji priča budi u djeci i odraslima, odlučila sam se i sama upustiti u avanturu pripovijedanja. Željela sam imati priču koju ću moći uvijek izvući iz rukava, koja odgovara u svakom trenutku kada se priča, koja je zabavna i potiče maštu. Najvažnije je da djecu potakne na čitanje, da djeca vide i osjete kako je čitanje zabavno i korisno, da čitaju jer žele, a ne zato što moraju.

I Pripovijedanje učenicima

Ako želimo dobro ispričati priču, moramo ju i sami voljeti. Priču Thierryja Robberechta „Vuk koji je ispao iz knjige“ zavoljela sam čim sam ju prvi put pročitala. Priča je imala sve. Na duhovit i zabavan način djeci je otkrivala kako nam čitanje knjiga nudi razne pustolovine, doživljaje i znanja, a meni kao dječjem knjižničaru omogućuje da ju pripovijedam djeci kada dođu s vrtićem ili školom u posjet knjižnici. To su trenuci kada djeci pokazujemo što se može dogoditi ako čitamo. I

uspjelo je. Nakon što se djeci predstave sve čari koje nudi knjižnica, slijedi priča. Puno sam vježbala i trudila se koristiti sve tehnike pripovijedanja koje sam naučila s godinama. Uključivala sam aktivno djecu u priču, glumila, pjevala, plesala i pokazala kako vuk koji skače iz priče u priču doživljava razne pustolovine i uči, a to mogu i oni i svi mi, čitajući knjige. Dječja suradnja tijekom pripovijedanja, izrazi lica i želja za posudbom knjiga je dovoljna potvrda da je cilj ostvaren. S vremenom, pripovijedajući tu priču ona je postala dio mene. Ta ljubav traje već godinama. Malo je mirovala tijekom 2020. godine zbog pandemije, no polako se vraća i osvaja svoju publiku.

I Učenici sudjeluju u pripovijedanju

Godina čitanja nastavlja se i dalje. Moj vuk nestrpljivo čeka da ispadne iz knjige i uskoči u novu priču jer sada može zajedno s djevojčicom Verom i zekom krenuti u knjižnicu. No, to je sad jedna sasvim nova priča. Imate li i vi takvu priču?

PUTEM PROMJENA...

Ljiljana Budja
Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar

Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar krajem 2020. godine krenula je putem usavršavanja našeg knjižničarskog sustava uvođenjem informacijskog sustava Knjižnica grada Zagreba – Zaki. Bilo je to u jeku epidemije COVID-19 i bila je to odlična prilika da se upustimo u avanturu koja se pokazala više nego odličnom.

Migracija podataka iz dosadašnjeg programa u kojem smo radili protekla je uredno. Krajem godine ravnateljica Romana Horvat i pomoćna knjižničarka Ljiljana Budja bile su na kratkoj prezentaciji samog sustava Zaki i uvodnom upoznavanju s radom samog programa. Zatim je uslijedilo obučavanje djelatnika za rad u programu. U našu knjižnicu došli su predstavnici iz Zagreba zaduženi za obučavanje i prezentaciju programa. U jednodnevnom dolasku pripremljena je sva infrastruktura potrebna za rad u programu. Sljedeći dan knjižnica je započela s radom u novom programu koji smo postupno predstavljali i našim korisnicima polako ih upoznavajući s katalogom knjižnice jer je on za samog korisnika polazište u traženju knjige i informacije koja mu je potrebna. Svaki dan smo otkrivali nove mogućnosti programa i bilo je vrlo uzbudljivo i intenzivno, a zahtijevalo je predani rad svih djelatnica knjižnice. Kao i svi knjižničari, i mi smo željeli svoj rad obogatiti novim iskustvima, saznanjima i usavršavanjem kako bismo bili konkurentni na tržištu koje je preplavljeno najnovijim informatičkim dostignućima koja su u drugi plan postavili knjigu. Sam program pruža mnoštvo različitih načina na koje možete doći do informacija o određenoj temi ili bilo čemu što korisnici traže od nas knjižničara.

Posebno nas se dojmio katalog knjižnice u kojemu se nalazi i katalog mrežnih izvora (beta). Katalog mrežnih izvora nudi uslugu pronalaženja sadržaja na internetu razvrstanih po kategorijama i potkategorijama. Prednost takvog kataloga je da je on prva postaja s koje se možemo upoznati sa sadržajem mreže i interneta. Klik na pojedini naslov dovodi nas do konkretnog sadržaja koji nam je potreban. Izuzetno je važno bilo korisnicima pokazati kako vrlo brzo mogu doći do rezultata pretrage. Njihove povratne reakcije su odlične jer su vrlo brzo dobili traženi rezultat, a preglednost i količina informacija beta kataloga osobito su opravdali njihova očekivanja. Sami knjižničari trebaju biti promotori promjena u društvu i na taj način pokazati da su promjene na bolje uvijek dobrodošle.

I Edukacija u Zakiju

GODINA(E) ČITANJA U GRADSKOJ KNJIŽNICI ĐURĐEVAC

Bernarda Ferderber
Gradska knjižnica Đurđevac

Sažetak

Gradska knjižnica Đurđevac kulturno je i informacijsko središte za stanovnike područja na kojem djeluje, a jedna od njenih temeljnih zadaća je poticanje i promicanje čitanja te razvoj i izgradnja demokratskog društva. Čitanje kao spoznajno-doživljajni proces obuhvaća jezičnu, komunikacijsku i stvaralačku djelatnost, a razvoj stavova, interesa i navika vezanih uz čitanje dugotrajan je i cjeloživotni proces koji ne ovisi samo o pojedincu, nego i o nizu okolinskih čimbenika koji utječu na čitalačku kulturu pojedinca i društva.

Razmišljajući o temi ovogodišnjeg broja Sveska – „Godina(e) čitanja”, pitam se jesmo li u našoj Knjižnici dovoljno radili na promociji važnosti čitanja u javnosti i jesu li naši programi

i aktivnosti doprinijeli razvoju čitalačke pismenosti i poticanje čitatelja na aktivno i kritičko čitanje?

Uvod

Čitalačka pismenost sposobnost je razumijevanja, korištenja i vrednovanja tekstova te promišljanja i angažiranosti prilikom čitanja radi postizanja osobnih ciljeva, razvoja vlastita znanja i potencijala te aktivnog sudjelovanja u društvu. Osim što predstavlja temelj uspjeha u svim drugim predmetnim područjima, čitalačka pismenost smatra se predujetom za aktivno sudjelovanje u većini područja života, a povezana je i sa sklonošću prema cjeloživotnom učenju te aktivnom sudjelovanju u društvenim i političkim događajima.

Svjesni svoje uloge u poticanju čitanja i u razvoju svakog pojedinca i društva, te specifičnosti čitanja u određenoj životnoj dobi, a vodeći se strateškim ciljevima navedenima u „Nacionalnoj strategiji poticanja čitanja” (uspostavljanje učinkovitog društvenog okvira za podršku čitanju, razvoj čitalačke pismenosti i poticanje čitatelja na aktivno i kritičko čitanje, te povećanje dostupnosti knjiga i drugih čitalačkih materijala), u nastavku donosim sažetak aktivnosti koje svakodnevno, već dugi niz godina, provodimo ne bismo li upravo ostvarili navedene ciljeve.

Razvoj čitalačke pismenosti – programi poticanja čitanja:

1. Programi poticanja čitanja djece rane i predškolske dobi

- a) Bebe u knjižnici
- b) Kreativne pričaonice za djecu od 3 do 6 godina

I Kreativne pričaonice za djecu od 3 do 6 godina

- c) Kreativne pričaonice za vrtičke skupine

I Pričaonice za vrtičke skupine DV Maslačak

- d) Igramo se s Palčićima!
- e) Igramo se i učimo engleski jezik!
- f) Ruka prijateljstva – pričaonice za polaznike Udruge za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Mali Princ Đurđevac

I Pričaonice u Udruzi Mali princ Đurđevac

- g) Vrećice pričalice – vrećice s literaturom za cijelu obitelj koje se posuđuju, a koje su namijenjene i prilagođene za sve članove obitelji

2. Programi poticanja čitanja u školskoj dobi (osnovna i srednja škola)

- a) Lektira na kreativan način – obrada lektire na drugačiji način s učenicima od 1. do 8. razreda osnovne škole
- b) Informacijska pismenost u osnovnoj školi – obrada tema informacijske pismenosti s učenicima od 1. do 8. razreda osnovne škole
- c) Ljetna čitateljska putovnica – čitanje lektire u slobodno vrijeme, pod ljetnim praznicima

I Završnica programa Ljetna čitateljska putovnica

- d) Kreativne pričaonice za učenike Odjela s teškoćama u razvoju OŠ Đurđevac

I Pričaonice u suradnji s učenicima Odjela s teškoćama u razvoju OŠ Đurđevac

e) Ovo nije još jedan čitateljski klub! – neformalan klub čitatelja učenika srednjih škola

3. Programi poticanja čitanja za odrasle

a) Aktivno s klubom „Aktiv“ – kreativne radionice s Gradskim društvom osoba s invaliditetom Đurđevac

I Kreativne radionice s Gradskim društvom osoba s invaliditetom Đurđevac

b) Knjiga vam kuca na vrata! – dostava knjiga starim i nemoćnim osobama električnim biciklom na kućnu adresu

c) Klub ljubitelja knjige – KLJUK

d) Književni susreti i znanstvene tribine

I Promocija knjiga i znanstveni kolokvij o Božici Jelušić

e) Promocije knjiga, organizacija putopisnih predavanja, izložbi itd.

4. Suradnja sudionika uključenih u čitalačke programe

Programi suradnje između kulturnih, znanstvenih i odgojno-obrazovnih institucija i organizacija te organizacija civilnog društva – promicanje razmjena dobrih praksi: Udruga Mali princ Đurđevac, Gradsko društvo osoba s invaliditetom Đurđevac, Udruga umirovljenika Grada Đurđevca, Udruga Peski art Đurđevac, Matica hrvatska Ogranak Đurđevac, Udruga žena Grada Đurđevca, Udruga slijepih Koprivničko-križevačke županije, Udruga udomitelja „Osmijeh“ Đurđevac...

Zaključak

Razvoj čitalačke pismenosti i osposobljavanje čitatelja za aktivno i kritičko čitanje ostvaruje se osmišljavanjem i provedbom programa poticanja čitanja djeci u ranoj i predškolskoj dobi, programa poticanja čitanja u školskoj dobi (osnovna i srednja škola), programa poticanja čitanja odraslih te poticanjem suradnje svih sudionika uključenih u programe poticanja čitanja. Razmišljajući o pitanju postavljenom u uvodnom dijelu – radimo li dovoljno na promociji važnosti čitanja u javnosti i jesu li naši programi i aktivnosti doprinijeli razvoju čitalačke pismenosti i poticanje čitatelja na aktivno i kritičko čitanje, a uzimajući u obzir broj zaposlenih koji ostvaruju sve navedene mnogobrojne programe (5 djelatnica), ali i velik broj korisnika koji sudjeluju u njima, dolazim do obećavajućeg i pozitivnog odgovora koji nas obvezuje da nastavimo u istom smjeru i svoje djelovanje proširujemo na još širi krug potencijalnih korisnika.

Izvori:

1. <https://pisa.ncvvo.hr/citalacka-pismenost/>
2. <https://mzo.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Obrazovanje/Nacionalna%20strategija%20poticanja%20C4%8Ditanja%20od%202017.%20do%202022.%20godine.pdf>

KOPRIVNIČKE PRIČE 2021. - KREATIVNI NATJEČAJ ZA NAJBOLJE KRATKE PRIČE NA TEMU „STRAH U KOPRIVNICI“

Dijana Sabolović-Krajina
Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica treću je godinu zaredom organizirala natječaj za najbolju kratku priču čija je radnja smještena u grad Koprivnicu, na koprivničke ulice i u koprivničke kvartove. Primarni cilj je potaknuti kreativnost u području literarnog stvaralaštva i umijeća pisanja, ali i promovirati Koprivnicu na inovativan način. To uključuje mogućnost da se po motivima najboljih priča organiziraju

književne šetnje kao novi vid upoznavanja autora, sadržaja priča i Koprivnice kao mjesta njihovih radnji, a što može biti ponuđeno i kao novi oblik kulturnog turizma u Koprivnici. Nakon teme „Koprivnički krimić“ u 2019. godini i „Ljubav u Koprivnici u doba korone“ u 2020. godini, tema u 2021. godini bila je „Strah u Koprivnici“. Natječaj je bio anoniman, a na njega je pristiglo devetnaest priča različitih žanrova iz

Koprivnice, Zadra, Zagreba, Vukovara, Ludbrega, Glogovca, Virja, Kašine i Selne. Uz uvjet da radnja priča treba biti smještena u Koprivnicu, posebnost je ovog natječaja i u tome što nagrada nije novčana kao što je to uobičajeno na sličnim natjecanjima, nego je u knjigama. Nagrade za autore najboljih priča donirale su nakladničke kuće Meandar Media, Znanje i Šareni dućan.

Povjerenstvo u sastavu profesorice Nine Tadić, dr. sc. Lidije Dujić i dr. sc. Dijane Sabolović-Krajina (predsjednica) odabralo je tri najbolje kratke priče. Prvonagrađena je „**Koprivnička horor priča**“ **Zorana Odžića** iz Koprivnice, drugonagrađena je priča „**Počivalište mira**“ **Mile Božičevića** iz Zagreba, a trećenagrađena priča „**Drugi put**“ **Ljiljane Štajduhar** iz Kašine. Nagradene priče dostupne su na poveznici: <https://www.knjiznica-koprivnica.hr/vodic/programi-za-vas/koprivnicke-price/>
Nagrađeni autori i njihove priče predstavljeni su koprivničkoj

publici 6. listopada 2021. godine u okviru književnog događanja „Umijeće pisanja“. Predstavila ih je **dr. sc. Lidija Dujić**, docentica na Odjelu za komunikologiju, medije i novinarstvo Sveučilišta Sjever. Ona je vodila i tribinu koja je potom uslijedila pod nazivom „Od biografije do bibliografije“ na kojoj je gost bio književnik **Ludwig Bauer** povodom 80. rođendana i 30. godišnjice nagrade Svjetlosti za roman godine „Kratka kronika porodice Weber“. On je govorio o neodvojivosti umijeća pisanja od čitanja, o zanatu i vještinama pisanja, književnim natjecanjima i nagradama, njihovom utjecaju na recepciju djela kod čitateljske publike, o razlikama pisanja za djecu i odrasle te o utjecaju (auto)biografskih elemenata u pisanju. Ludwig Bauer je na kraju poentirao ideju cijele književne večeri o umijeću pisanja – sposobnost „laganja“ ili izmišljanja novih svjetova pretpostavka je pisanja, a stvaranje privida stvarnosti kod čitatelja, uz užitak čitanja, u srži su umijeća pisanja.

I Autori nagrađenih priča s Lidijom Dujić i Ludwigom Bauerom

NOVA POMAGALA ZA ČITANJE ZA OSOBE S OŠTEĆENJEM VIDA I TEŠKOĆAMA ČITANJA U KNJIŽNICI I ČITAONICI „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA

Dijana Sabolović-Krajina
Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Zahvaljujući sredstvima Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i Grada Koprivnice te vlastitim sredstvima, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica je u 2021. godini nabavila najsuvremenija pomagala za čitanje za osobe koje imaju oštećenja vida ili teškoće u čitanju – dva reproduktora zvučnih zapisa i jedno prijenosno džepno povećalo.

Reproduktor zvuka je uređaj manjeg formata, poput mobitela, a može reproducirati zvučne knjige s memorijske kartice te ima diktafon i radio. Omogućuje slušanje zvučnih sadržaja poput knjiga, časopisa, digitalnih dokumenata, glazbe i osobno snimljenih zapisa. Reproducira zvučne knjige na CD-ima koje su još uvijek najbrojnije u postojećoj ponudi Koprivničke knjižnice i to u MP3-formatu i DAISY-formatu, kao i na USB-memoriji. Može se koristiti samostalno, a po potrebi i u suradnji s knjižničnim osobljem koje će zvučnu građu Hrvatske knjižnice za slijepe skinuti s e-knjižnice i pohraniti na memorijsku karticu te je tako posuditi korisniku s uređajem. Iako je praktičniji za učenike i mlađu populaciju,

također će poslužiti za popularizaciju i edukaciju informatički slabije educiranih i potrebitih osoba s teškoćama čitanja.

Džepno (prijenosno) elektroničko povećalo je specijalni uređaj koji za povećanje, umjesto leća, koristi videokameru i zatim taj sadržaj prikazuje na ekranu. Veličina je mobitela i omogućuje jednostavno rukovanje. Ima ugrađenu kameru s donje strane i ekran s gornje strane. Omogućava precizno podešavanje kvalitete prikaza sadržaja, razine osvjetljenja te boje podloge i slova. Može se koristiti za čitanje i povećavanje građe na standardnom tisku, naročito novina. Osim za čitanje, može se koristiti i kod potpisivanja i pisanja. Namijenjeno je za korištenje na radnom mjestu, u školi te u svakodnevnim situacijama. Namijenjeno je slabovidnim osobama, među kojima je ponajviše starijih i starih osoba.

Pomagala za čitanje u koprivničkoj knjižnici namijenjena su djeci i odraslima. U fokusu su kao korisničke skupine

osobe koje nemaju mogućnost dobiti ih preko Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, kao što ih dobivaju slijepe i visoko slabovidne osobe. To su osobe koje su izgubile sposobnost čitanja na konvencionalni način koji su koristili tijekom života, a među kojima najviše ima osoba treće životne dobi. Također su namijenjene osobama s teškoćama u čitanju – onima s disleksijom, autizmom, motoričkim smetnjama, demencijom, intelektualnim, razvojnim i socijalnim teškoćama itd.

U koprivničkoj se knjižnici ova pomagala mogu isprobati i posuditi uz prethodnu poduku knjižničara. Poduka je individualna i besplatna uz najavu i prethodni dogovor o terminu susreta u Knjižnici ili, za one koji ne mogu do Knjižnice zbog teškoća u kretanju, u vlastitom domu, u domovima za starije i u udomiteljskim domovima.

Jedan od prvih korisnika novog povećala za čitanje bio je Ivica Molnar iz Virja koji je za ovu prigodu rado podijelio svoja iskustva. Tijekom života bio je aktivan sportaš, košarkaš, košarkaški trener i sudac te poduzetnik, da bi mu prije dvije godine, nakon operacije mreene, ostalo svega 5% vida. U koprivničkoj knjižnici je isprva posuđivao DAISY-player za slušanje zvučnih knjiga (posebno voli detektivske, kriminalističke romane), sve do nedavno kada je preko HZZO-a

dobio vlastiti reproduktor zvučne građe. Novonabavljeno knjižnično povećalo isprobao je nakon naše kratke poduke, a koristio ga je kod kuće za sređivanje svoje stare liječničke dokumentacije, kolekcije poštanskih maraka i kolekcije kemijskih olovaka. Preporučuje isprobavanje i korištenje mobilnog povećala za čitanje svima onima koji imaju ostatak vida, a super je i u trgovini za provjeru cijena jer su deklaracije pisane vrlo sitnim slovima, čak i za osobe zdravog vida.

I Ivica Molnar isprobava novonabavljeno povećalo

KOPRIVNIČKI BIBLIOBUS JEDINI U HRVATSKOJ SA 100% ŽENSKOM POSADOM!

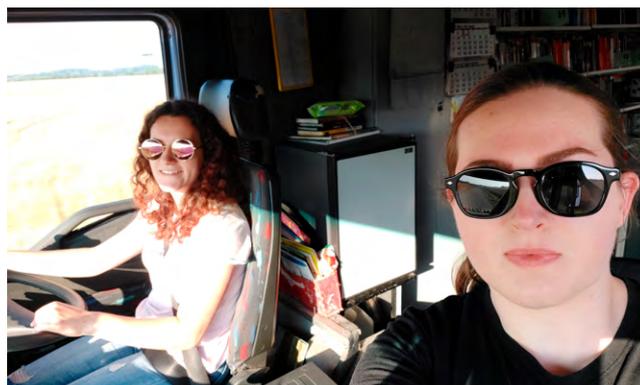
Ljiljana Vugrinec

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U svibnju 2021. godine dogodila se velika promjena u posadi bibliobusa Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica – dotadašnjeg vozača Sinišu Lukača, koji je vozio bibliobus od 2014. do 2021. godine, zamijenila je nova, mlada članica posade, Anastazija Vedriš, dvadesetogodišnja profesionalna vozačica iz Koprivnice. Tako je uz voditeljicu Bibliobusne službe, diplomiranu knjižničarku Valentinu Mikec koja u bibliobusu radi od 2020. godine, Anastazija postala druga ženska članica bibliobusnog tima. Time je koprivnička Bibliobusna služba ušla u povijest pokretnih knjižnica u Hrvatskoj, a vjerojatno i šire, u cijeloj regiji – od Slovenije, preko Mađarske pa sve do Makedonije – jer je među svima njima jedina ikada koja ima 100% žensku posadu u svom bibliobusu. Što je najvažnije, obje članice bibliobusne posade izvrsno surađuju, a i korisnici na terenu odlično su prihvatili novu vozačicu koja se već priprema i za polaganje stručnog knjižničarskog ispita.

Mlada koprivnička ženska bibliobusna ekipa, s prosjekom od samo 24 godine starosti, hrabro se nosi sa svim izazovima rada u pokretnoj knjižnici i s puno entuzijazma i profesionalnosti svakoga dana svojim korisnicima donosi ne samo knjige i slikovnice za čitanje, već i radost susreta, osmijeh i lijepu riječ, suradnju i podršku u različitim oblicima. Time Valentina i Anastazija uspješno nastavljaju nadaleko poznatu uspješnu koprivničku bibliobusnu tradiciju dugu 43 godine. Objema članicama bibliobusne posade ništa u njihovom poslu

nije teško i vole svoj rad na terenu, a najveća im je želja novi bibliobus – i to što prije, to bolje. Postojeći je navršio već 18 godina i pitanje je trenutka kada neki sljedeći kvar na vozilu više uopće neće biti moguće popraviti. Zbog toga su u koprivničkoj knjižnici trenutno svi naponi usmjereni na pronalaženje izvora za financiranje novog bibliobusa koji će dugoročno omogućiti nastavak pružanja pokretnih knjižničnih usluga na velikom području koprivničke i đurđevačke Podravine, gdje bibliobus pruža usluge u 17 općina, a u 2021. je imao gotovo 2.000 upisanih članova. U tome im želimo puno sreće, i neka novi bibliobus u Koprivnicu dođe što prije.

Anastazija Vedriš i Valentina Mikec koprivničkim bibliobusom obilaze 53 stajališta širom Koprivničko-križevačke županije

PROGRAM „BIBLIOBUS VAM DOVODI U GOSTE...” POPRIPIO NOVU DIMENZIJU

Valentina Mikec

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

„Bibliobus vam dovodi u goste...” program je koji Bibliobusna služba Knjižnice i čitaonice „Fran Galović” Koprivnica provodi već više od desetljeća, preciznije od 2009. godine. Program je namijenjen svim kategorijama korisnika bibliobusa na preko 50 stajališta u 17 općina na širem koprivničkom i đurđevačkom području, kao i u gradu Koprivnici. U sklopu programa, Bibliobusna služba za svoje korisnike organizira otprilike četiri događanja godišnje, a radi se o književnim susretima, igrokazima, predstavama i gostujućim predavanjima raznovrsne tematike. Organizacijom opisanih događanja omogućuje se da kvalitetni kulturni i edukativni sadržaji dođu i u manje ruralne sredine u kojima su takvi sadržaji nedostupniji, a samim time i rjeđi nego u većim urbanijim sredinama. Osim rada na izjednačavanju prilika stanovnika ruralnih sredina s prilikama stanovnika gradova, ovakvim se programima stvaraju i grade navike uživanja kvalitetnih sadržaja među svim društvenim i dobnim skupinama korisnika, a to je od osobito velikog značaja za djecu od najmlađe dobi nadalje.

Program za 2021. godinu planiran je u okviru Mjeseca hrvatske knjige (15. listopada – 15. studenoga) i kao način obilježavanja Svjetskog dana zaštite životinja (4. listopada) u suradnji s udrugom „Šinterice dobra srca”. Radi se o udruzi za zaštitu životinja koja djeluje na području Koprivničko-križevačke županije s osnovnim ciljevima hranjenja, veterinarske skrbi, pružanja privremenog smještaja napuštenim i ozlijeđenim životinjama u svrhu njihovog udomljavanja, podizanja opće svijesti građana o brizi za napuštene životinje i kućne ljubimce te sprječavanja zlostavljanja i nehumanog ponašanja prema životinjama. Ideja za suradnju sa „Šintericama dobra srca” došla je sama od sebe s obzirom na to da je s iskustvom rada na terenu primijećeno da bi u područjima koja obilazi bibliobus trebalo podići svijest o pravilnom ponašanju prema životinjama i pravilnoj brizi za životinje.

U ponedjeljak 11. listopada 2021. godine održana su četiri gostovanja u okviru programa „Bibliobus vam dovodi u goste...” u područnim školama u Sigecu i Peterancu te u osnovnim školama u Legradu i Rasinji koje, kao dio svojega rasporeda obilaska stajališta, bibliobus redovito posjećuje. Na početku svakog od susreta knjižničarka iz bibliobusa, Valentina Mikec, okupljenima je kao uvod pročitala slikovnicu „Mi (ni) smo sami” autorice Alme Pongrašić i Hane Vrca u izdanju udruge „Kreativna mreža” u kojoj napušteni psi čitatelja mole za pomoć, a kroz razgovor je također promovirala relevantnu građu dostupnu u bibliobusu i najavila gostujuću predavačicu. Gošća je bila Melani Krog, članica udruge „Šinterice dobra srca”, a u svakoj je od navedenih škola za učenike nižeg osnovnoškolskog uzrasta održala predavanja tijekom kojih je djeci prikazala djelokrug rada udruge, objasnila što znači volontirati u udruzi za zaštitu životinja i udomiti napuštenu životinju, te opisala kako treba brinuti o kućnim ljubimcima i

napuštenim životinjama na ispravan način.

„Šinterica” Melani je za djecu pripremila i kviz u kojemu su mogla provjeriti svoja nova i postojeća znanja o brizi o životinjama. Djeca su s velikim interesom pratila predavanja i isticala svoja iskustva s napuštenim životinjama i kućnim ljubimcima, a nakon razgovora s gošćom istaknula su kako bi voljela udomljavati napuštene životinje i pomagati im. Također, potrebno je posebno naglasiti kako su i učenici i njihove učiteljice izrazili želju da udruzi „Šinterice dobra srca” doniraju hranu za životinje te tako pomognu njihovom radu.

I Gostovanje „Šinterice” Melani u OŠ Legrad

Sve navedeno pokazalo je kako je suradnja sa „Šintericama dobra srca” u ovakvom zanimljivom i djeci prilagođenom obliku logični korak prema ostvarenju cilja približavanja problematike pravilne njege i brige o životinjama djeci u područjima koja obilazi bibliobus. Iz tog razloga planira se nastavak suradnje sa „Šintericama” koji će, nadamo se, donijeti još pozitivnih promjena.

CIKLUS RADIONICA „NEOBIČNO PUTOVANJE JEDNE ČAROBNE KNJIGE”

Ranka Janus

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

U knjižnici i čitaonici „Fran Galović” Koprivnica u 2021. godini, koja je ujedno proglašena i Godinom čitanja, osmišljen je i održan Ciklus radionica „Neobično putovanje jedne čarobne knjige” za djecu u dobi od 7 do 10 godina. Dječje su se radionice temeljile na ideji da se kroz ciklus radionica prikaže cjelokupni put knjige od trenutka nastanka do njezinog dolaska i boravka u knjižnici te da se uz igru, zabavu, čitanje i slikanje malim korisnicima dočara što se sve događa s knjigom na tom putu. Knjiga je u ovom slučaju dobila pridjev čarobna upravo stoga što knjiga zaista i jest čarobna – jer je puna raznovrsnih priča, bajki, pripovijesti, slika, fotografija, poznatog i nepoznatog znanja i svatko u njoj može pronaći nešto što će mu koristiti ili nešto što će ga učiniti ispunjenijim i bogatijim. Bez obzira na to kojim se životnim razdobljem prolazi, je li tko dijete, mlada ili odrasla osoba, čarobna knjiga postoji za svakog te je samo valja pronaći. Ako je trenutno i nema, traganje za njom prava je avantura koja može donijeti mnoga nova iskustva, a može se odvijati i u prostoru knjižnice.

Ciklus radionica sastojao se od 5 radionica od kojih se svaka bavila određenom temom bliskoj knjizi, knjižničarstvu ili knjižničarskim vještinama. U prvoj su radionici igre i zabave „Kako nastaje čarobna knjiga?” sudionici izvlačili iz kutijice dijelove priče napisane na papirićima, svatko je na glas pročitao svoj dio priče, te je tada zajedničkim snagama priča sastavljena pravim redoslijedom. Nakon toga je slijedilo oslikavanje priče prema izvučenom predlošku i tako je stvorena slikovnica naslova „Neispričana priča” s dječjim ilustracijama. Priča je preuzeta iz zbirke priča „Ljubičasta kruna” i prilagođena za rad i ilustriranje u radionici. Sve oslikane ilustracije s tekstem uvezane su u format slikovnice, izrađeni su dizajn korica i naslovnica, popisani su svi mali ilustratori koji su zaista prekrasno ilustrirali priču, upisane su zavičajne autorice priče – Anica Gjerek i Maja Kušenić Gjerek, te autor koji je priču preradio za potrebu nastajanja slikovnice. I tako je stvorena slikovnica! Na taj su način sudionici dobili približno stvarnu sliku kako nastaje slikovnica na temelju jedne priče i ilustracija. O nadahnuću za pisanje priče bilo je govora na samom početku radionice. A danas se slikovnica „Neispričana priča” može pronaći i pročitati na mrežnoj stranici Knjižnice i čitaonice „Fran Galović” Koprivnica.

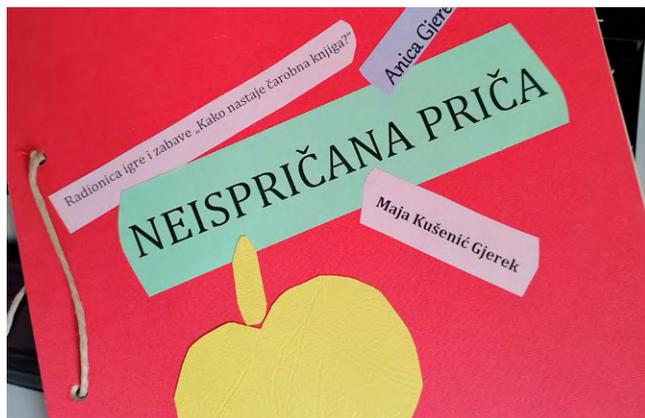
I Sudionici radionice

Druga radionica naslova „Kako čarobna knjiga ulazi u računalo?” bavila se temom kataloga i pretraživanjem *online* kataloga. Sudionici radionice susretali su se s pojmom kataloga u svakodnevnom životu uglavnom kroz trgovačke kataloge proizvoda. I zanimljivo je bilo čuti razmišljanja da knjižničari sigurno znaju napamet naslove knjiga koje čuvaju u knjižnici pa makar knjižnica posjedovala i sto pedeset tisuća svezaka knjiga. No, knjižničarska stvarnost je ipak malo drugačija od ovih dječjih razmišljanja. Svaki od dječjih sudionika kroz igru je napravio jednostavan kataložni listić tako da je uz pomoć mašte zamislio da je on pisac jedne knjige, izmislio joj naslov i ime izdavača – tako su nastali kataložni listići svih sudionika kao autora izmišljenih knjiga. Dakako, to nije bilo sve, svatko je još izabrao jednu slikovnicu ili dječju knjigu i istražio najvažnije podatke o knjizi. Na temelju podatka o autoru, naslovu i nakladniku sastavio je jednostavan kataložni listić. Kataložne listiće složili su po abecedi prezimena autora. Kao krajnji rezultat ove radionice dobiven je katalog stvarnih i izmišljenih knjiga na listovima formata A4, a nakon toga je napravljeno i pretraživanje *online* kataloga knjižnice po naslovu i autoru.

Treća se radionica bavila temom klasifikacije ili razvrstavanja knjiga po određenom ključu, a naziv radionice glasio je „Gdje se sad nalazi čarobna knjiga?”, upućujući na to da se sve knjige i slikovnice koje dođu u knjižnicu trebaju razvrstati i smjestiti na police po određenoj formuli kako bi ih knjižničari i korisnici kasnije mogli pronaći, koristiti i posuditi. U igri je svatko dobio jednu klasifikacijsku oznaku oslikanu zanimljivom ilustracijom koju je prethodno nacrtao svaki sudionik po vlastitom doživljaju određene vrste znanja koje se nalazi u toj klasifikacijskoj skupini. Zatim se birala jedna knjiga, proučila signatura na poleđini knjige te se tražilo pravo mjesto kojem ta knjiga pripada. Zabavno je bilo birati slikovnice i knjige i udomljavati knjige s istim sadržajem na isto mjesto te su dječji korisnici došli do zaključka da prilikom dolaska u dječji odjel do sada nisu primjećivali bročane oznake na policama. No, sada su osvijestili u sebi da su brojevi od 0 do 9 povezani s određenom vrstom znanja i da se nalaze na policama dječjih knjižnica.

Četvrta radionica iz ciklusa „Kako pronaći čarobnu knjigu o vilama i bijelim konjima?” bavila se predmetnim ili tematskim katalogom. Korisnici često dolaze u knjižnicu želeći knjigu o nekom predmetu ili temi kako bi uživali u nekim svojim hobijima i interesima. Tako su dječji korisnici izvlačili iz kutije ove teme: vile i vilenjaci, konji, dinosauri, mačke, godišnja doba, planete, ljudsko tijelo, Egipćani, Božić i oslikali su svaku temu. Kroz igru su potražili još knjiga s istim temama koje su prethodno bile pripremljene i izložene u prostoru radionice i pridružili ih knjigama s istovjetnim predmetom ili temom. Pretražujući *online* katalog knjižnice također su se upoznali s drugim knjigama koje knjižnica posjeduje o istim temama.

Sudionici radionice bili su vrlo inspirirani te su željeli odmah i otići na dječji odjel i posuditi knjige o temama koje su njima privlačne, što smo na kraju i učinili svi zajedno kao grupa.

I Čarobna knjiga

Zadnja se radionica igre i zabave pod naslovom „Čarobna knjiga i ja” bavila odnosom čitatelja i knjige. U tu je svrhu poslužila knjiga „Dobro stablo” dječjeg američkog pisca Shela Silversteina. Nakon pročitane knjige u radionici, razgovor se kretao u smjeru dječjeg doživljaja Stabla i Dječaka. Stablo, kao lik u priči, primjer je osobe koja uvijek daje i sretna je zbog

toga, a djecu je najviše podsjećala na majku, oca, baku, djedu, braću i prijatelje. Dječak, kao lik koji prolazi kroz različite životne faze – djetinjstvo i odraslu dob, doživljen je kao netko tko daje, ali u kasnijoj dobi jako puno uzima. U ovoj se radionici igrala igra prepoznavanja osjećaja. Igra se sastojala u tome da se različite vrste osjećaja prepoznaju kod Dječaka ili Stabla i dodijele im se na tabli gdje su se nalazile ilustracije ta dva lika. Iako su djeca bila rane osnovnoškolske dobi, vrlo su uspješno prepoznavala osjećaje. Radionica je završila crtanjem Stabla i Dječaka koje je svatko od njih doživio na drugačiji način u skladu sa svojim osjećajima i karakterom.

Cijeli se ciklus radionica odvijao od lipnja do prosinca 2021. godine u prostoru Makerspace na prvom katu knjižnice i uz pridržavanje mjera koje su bile nametnute u cijeloj prošloj godini. Unatoč otežanim uvjetima, svi su se sudionici družili s knjigom, maštali, crtali, razmišljali i otkrivali što se sve događa s knjigom od trenutka njenog postanka do dolaska i boravka u knjižnici, a neki su čak i razmišljali da postanu i knjižničari dok odrastu. Kroz igru, crtanje, razgovor i druženje sudionici radionice otkrili su neke nove vrste znanja i saznali nešto o knjižničarskim vještinama o kojima do tada nisu ništa znali. A kad jednog dana odrastu, puno će se lakše snaći u ulogi odraslog čitatelja i korisnika knjižnice.

RAZGLEDNICA DJEČJEG ODJELA KOPRIVNIČKE KNJIŽNICE

Danijela Petrić, Ida Gašpar, Jasminka Vajzović
Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Aplikacija „Mitska bića – digitalna priča“

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica kreirala je novu aplikaciju za djecu „Mitska bića – digitalna priča”. Projekt je u sklopu programa „Godina čitanja 2021.” ostvarila Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Koprivničko-križevačke županije i Grada Koprivnice. Medijski pokrovitelj je Radio Drava, a aplikacija je besplatna i dostupna za preuzimanje putem *Google Playja* i *App Storea*. Ovaj projekt bio je pionirskog karaktera, temeljen na primjerima iz stranih zemalja koji uključuju korištenje novih tehnologija za poticanje čitanja kod djece. Cilj je bio razviti model digitalne interaktivne slikovnice, ali i potaknuti čitanje kod djece koja ne vole čitati kroz interaktivni doživljaj teksta koji potiče znatiželju, stvara želju za učenjem nečeg novog, potiče želju za upoznavanjem kulturne baštine, legenda i mitologije.

U prvoj fazi projekta, koji se provodio 2018. godine, nastale su digitalne slikovnice koje su napisala i ilustrirala djeca pod vodstvom književnice Ivane Kranželić te uz knjižničarke Valentinu Mikec i Danijelu Petrić. Iako je od samog početka ideja bila izraditi interaktivnu digitalnu slikovnicu, to je realizirano tek u drugoj fazi projekta 2021. godine. Suradnik Knjižnice u ovom dijelu bio je arhitekt Ivan Ivanović koji se bavi ilustracijom i digitalnom animacijom te koji je postojeće digitalne slikovnice proširio animacijom i interaktivnim sadržajima. Na projektu su sudjelovale knjižničarke koje su pripremale sadržaje, Ivan Ivanović koji je radio animacije i programiranje aplikacije te vanjski suradnik povjesničar

Hrvoje Petrić koji je dodao slikovnicama informativne tekstove o Podravini, povijesti grada, osobama iz povijesti, o kulturnim znamenitostima i pojedinim mitološkim bićima. Angažirani su i mladi glumci amateri koji su svoj entuzijazam i razigranost prenijeli u digitalne slikovnice. Na zabavan način snimili su naraciju teksta i mnoštvo ambijentalnih zvukova poput borbe vitezova, trčanja konja, žuborenja rijeke Drave, ali su i fantastično osmislili neke nove zvukove, osobito one kojima predstavljaju mitološka bića, primjerice zvuk Vülimana ili Grabara. Aplikacija sadrži 8 epizoda. Djeca su oduševljena ovim pričama, drugačijim doživljajem književnosti, atmosferom koju pružaju kroz animaciju, zvuk i interaktivne elemente. Ovo je za njih potpuno drugačiji doživljaj čitanja. Promocija aplikacije održana je u listopadu 2021. godine u *online* okruženju, a takav format događaja omogućio je da u njemu sudjeluje čak 382 sudionika, djece različitih uzrasta i odraslih.

I Aplikacija Mitska bića - digitalna priča

„Olimpijada čitanja” 2021.

U 2021. godini – Godini čitanja, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica provela je program „Olimpijada čitanja” od 18. lipnja do 10. rujna 2021. godine. Cilj je na inovativan i poticajan način potaknuti djecu da čitaju knjige, da čitaju iz užitka te da prepoznaju knjižnice kao zanimljivo mjesto za stjecanje znanja i novih spoznaja. Program je pokrenut 2016. godine, a u 2021. godini, zahvaljujući sredstvima Ministarstva kulture i medija, napravljen je logotip programa, ilustracije i promidžbeni materijali te je izrađena mrežna stranica projekta namijenjena djeci (www.olimpijadacitanja.org) kojom je omogućeno širenje projekta i u online okruženje. Ova stranica omogućuje djeci da na njima prilagođen način prate književnost, pišu o njoj i pritom osvajaju bodove. Ilustracije za cijeli projekt izradio je hrvatski renomirani ilustrator Tomislav Zlatić, a dizajn stranice izradila je tvrtka Pikant. Stranica se sastoji od informativnog dijela (novosti, kalendar događanja, upute i pravila sudjelovanja i dnevnika čitanja), zatim od sustava za pretraživanje knjiga koji je također prilagođen djeci i napravljen kao animirana tražilica s mogućnošću upisa ocjena knjiga i recenzija. Nadalje, tu je i sustav za rangiranje knjiga i bodovanje. Ova mrežna stranica jedinstveni je online sadržaj za djecu u Republici Hrvatskoj putem kojeg ona mogu upoznavati književnost, komentirati je i međusobno si preporučiti knjige. Ujedno, ovo je dobar pokazatelj i piscima da vide kako djeca doživljavaju njihove priče. U Olimpijadu čitanja 2021. uključilo se 215 učenika s područja grada Koprivnice i okolice dok su kao neizravni korisnici bili uključeni knjižničari, roditelji, učitelji – otprilike 500 neizravnih korisnika.

I Nagradeni učenici Olimpijade čitanja

I Završnica Olimpijade čitanja

U nešto više od dva mjeseca, sudionici su pročitali ukupno 2.447 knjiga, najviše od kada se program provodi – u prosjeku 12 knjiga po sudioniku. U proteklih pet godina provođenja „Olimpijade čitanja” pročitano je ukupno 3.876 knjiga. Prve godine provođenja pročitate su 3,2 knjige po sudioniku. Prosjek pročitanih knjiga po sudioniku je u 6 godina porastao za 4 puta! Na mrežnoj stranici upisalo se 110 djece,

a knjižničarke su predložile za čitanje 121 knjigu. Kod odabira knjiga djeci su ponuđene knjige atraktivnog sadržaja i forme koje će im se svidjeti, zadržati njihovu pažnju i interes te na neki način biti konkurencija vizualno atraktivnim sadržajima koje nudi moderna tehnologija. Cilj je da djeca u određenom trenutku od svih sadržaja koji im se nude odaberu baš čitanje kao zabavnu i zanimljivu aktivnost i da čitanje postane aktivan dio njihova života. Za djecu s poteškoćama u čitanju ponuđene su knjige za lagano čitanje. Tražilica knjiga posebno prilagođena djeci korištena je 873 puta, a sudionici su ocijenili i recenzirali 196 knjiga. Svoje dojmove o pročitanim knjigama pisali su i u „Dnevnik čitanja”. Kako je čitanje jedan od najboljih i najlakših načina da djeca razviju i vještinu pisanja, bilo je veliko zadovoljstvo čitati njihove dnevnike čitanja u kojima, uz bogat vokabular, iznose vlastite stavove i kritičko mišljenje. Svi sudionici primili su diplome, a najuspješniji sudionici osvojili su medalje na završnoj svečanosti koja je bila organizirana 10. rujna 2021. u koprivničkom gradskom parku. Djeca i roditelji iskazali su veliko zadovoljstvo programom. Ono što je također važno naglasiti je da se sudjelovanjem učenika u „Olimpijadi čitanja” potiče čitanje u obitelji te se stvaraju pozitivne navike čitanja. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica izradila je model programa za poticanje čitanja koji će se u budućnosti moći preslikati i u druge sredine u Republici Hrvatskoj.

„Knjižnica u vrtiću”

U dogovoru s odgajateljima i stručnim osobljem dječjih vrtića, knjižničari u okviru programa „Knjižnica u vrtiću” odlaze u odgojno-obrazovne skupine kako bi djecu od najranije dobi upoznali s kvalitetnim slikovnicama, knjižnicom, predstavili usluge i potaknuli ih na dolazak u knjižnicu s roditeljima. Slikovnice su neophodan čimbenik djetetovog odrastanja, a samo neki od mnogo pozitivnih ishoda korištenja su: obogaćivanje vokabulara, poticanje govorno-jezičnog razvoja i sposobnosti slušanja, kreativno izražavanje, učvršćivanje emocionalne veze s odraslim osobama itd. Program se prilagođava svim dobnim skupinama, a s nekim skupinama posjete se provode kontinuirano. Takav je primjer sa skupinom „Jabučice” Dječjeg vrtića Tratinčica. Na inicijativu odgajateljica Sandre Oreški i Maje Radmilović, knjižničarke kontinuirano sad već dvije godine dolaze u skupinu djece od navršanih 18 mjeseci. Druženje se odvija uz prigodne datume ili se povezuje s tematikom koju djeca obrađuju u okviru odgojno-obrazovnog programa. Knjižničarke odaberu kvalitetne i razvojno primjerene slikovnice, a često se uz slikovnice koristi scenski prikaz, pjevaju pjesmice, provodi kreativna aktivnost (u starijoj dobi). Uz čitanje priča i samostalno listanje slikovnica, razgovara se o tome što se u slikovnicama nalazi, kako moramo postupati s njima, o tome kako nastaju priče, a kad malo porastu, potiče ih se na izradu vlastite slikovnice i posjetu knjižnici. U vrijeme kad je bio ograničen kontakt zbog epidemioloških mjera uzrokovanih virusom COVID-19, program je održan na otvorenom u blizini dječjeg vrtića, a održane su i pričaonice putem Zoom aplikacije.

Čitanje u vrtiću

NOVI VIZUALNI IDENTITET KNJIŽNICE I ČITAONICE „FRAN GALOVIĆ” KOPRIVNICA

Ana Škvarić

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica u veljači 2022. predstavila je korisnicima i široj javnosti novi vizualni identitet. Dizajn novog vizuala potpisuju grafičke dizajnerice, ilustratorice i umjetnice Klasja Habjan i Zita Nakić, kreativan dvojac koji stoji iza studija Klasja&Zita. Novi vizualni identitet dio je procesa modernizacije i rebrandiranja programa i usluga knjižnice, jačanja naglasaka na raznovrsnosti programa i tehnologija dostupnih u knjižnici, kao i isticanja inkluzivnosti kao već prepoznatljive misije ove kulturne ustanove.

Višemjesečni proces kreiranja novog vizualnog identiteta u kojem je sudjelovao tim knjižničara započeo je krajem 2021. godine, a uključio je promišljanje vizije budućnosti koprivničke knjižnice te uloge novoga identiteta u toj viziji. Zajednička vizija bila je suvremena knjižnica, otvorena čitavoj zajednici, inkluzivna i moderna, uz želju da novi vizual koji slijedi tu viziju bude jednostavan, efektan i lako prilagodljiv postojećem prostoru i uslugama, ali i novom prostoru, tehnologijama i uslugama koje se knjižnica nada realizirati u budućnosti. Vizualni identitet implementiran je u nekoliko koraka. Krenulo se s novim natpisima i oznakama u prostoru nakon čega je novi dizajn implementiran u sav promotivni materijal. Za sve potrebne materijale izrađeni su predlošci, a zaposlenici su educirani za njihovo korištenje. Novom dizajnu prilagođena je i postojeća mrežna stranica.

Novi vizualni identitet obuhvatio je sljedeće elemente: logotip, paletu boja, tipografiju, ikone, dizajn plakata, brošura, članskih iskaznica, posjetnica, memorandum, svih potrebnih natpisa i obavijesti za korisnike, dizajn vizuala za digitalne medije, prezentacije, pozivnice, e-mail potpise, natpise na ulazu u zgradu, oznake odjela i službi te dizajn signalizacije u prostoru i na policama.

Temelj novog vizualnog identiteta je znak i logotip koji se sastoji od stiliziranog slova K čija je okomita linija izvedena u obliku olovke, a krakovi u obliku tanke linije koja izvire iz vrha olovke i grana se u dva dijela. Logotip se sastoji od spomenutog znaka i natpisa Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica pri čemu je ime i prezime Fran Galović izvedeno u kurzivu.

Kvalitete novoga dizajna su njegova prilagodljivost i primjenjivost u različite svrhe koje odražavaju viziju knjižnice budućnosti. Osim slova K koje se referira na knjižnicu kao ustanovu i grad Koprivnicu u kojem ona djeluje, važan element su olovka i linija koje simboliziraju pisanje (posredno i tekst, čitanje, ideju stvaranja), podcrtavanje/bilješke (kao referenca na učenje, podučavanje, znanje), kreativnost (crtanje i bilo koji oblik likovnog izražavanja – olovkom, bojom, kistom na papiru, platnu ili računalu/tabletu). Naposljetku, linija koja čini krakove slova K element je inkluzivnosti – ona u svojim različitim oblicima povezuje teme, ideje, programe i mogućnosti koje knjižnica nudi, koje se u knjižnici stvaraju i koje će koprivnička knjižnica i zajednica nastavljati kreirati u budućnosti.

Novi vizual - primjer plakata

PROSTOR KNJIŽNICE INFORMIRA I PRIVLAČI POSJETITELJE KAO DOM MNOGIM RAZLIČITIM IZLOŽBAMA

Martina Majdak, Maja Petračija i Marjana Janeš-Žulj
Gradska knjižnica „Franjo Marković” Križevci

Gradska knjižnica „Franjo Marković” Križevci u protekloj je godini, baš kao i u godinama ispred, bila domaćin ili usputna stanica mnogim izlagačima iz različitih područja djelovanja, a kao narodna knjižnica, temeljna djelatnost joj je pripremati kulturne, informacijske i obrazovne sadržaje u svom prostoru. U prilog tomu ide iznimno prostran ulazni hol te Informacijsko-

posudbeni odjel u koji se svaka izložba uklapa baš kao da je prostor uređen upravo za tu potrebu, bilo da se radi o likovnim izložbama ili drugim vrstama izložbi. Želi se naglasiti i proširiti činjenica kako se do informacija ne dolazi isključivo posudbom knjižnične građe ili organiziranjem susreta, tribina i sl., već da se postavljanjem tematskih i prigodnih obrazovnih

izložbi javnost može itekako informirati, čak štoviše, na vrlo zanimljiv način. Posjetiteljima se može predstaviti knjižnična građa raznih knjižničnih zbirki te pokazati različitost i vrijednost knjižničnog fonda, stoga sav izložbeni materijal, u bilo kojem materijalnom obliku, obogaćuje prostor i podiže ga na višu stepenicu na ponos djelatnicima, izlagačima, ali i građanima. Glavnina izložbi u 2021. godini izložena je u prostoru Informacijsko-posudbenog odjela, no i drugi odjeli koriste se u te svrhe. S velikom se radošću uvijek postavljaju dječji radovi kojih nije manjkalo u 2021. godini, a čiji radovi uvijek imaju istu važnost, ako ne i veću.

Godinu 2021. otvorila je „Izložba radova o sigurnosti na internetu” učenika OŠ Sveti Petar Orehovec u čitaonici stručnog tiska. Učenici su izložili plakate, priče i stripove na temu sigurnosti na internetu. Pripremali su ih u sklopu svojih Erasmus+ projekata: „S.O.S” i „Mali novinari danas, odgovorni građani sutra”. Za izložbu su izdvojili po 3 najbolja rada, a na filmove o sigurnosti na internetu školske filmske grupe upozorili su pomoću QR-kôdova i fotografija iz filma. Pomogla im je knjižničarka Stojanka Lesički.

Nakon toga, u veljači, ponovo su izlagači bili djeca, ovaj put u spomen Marcelu pl. Kiepachu. Na Informativno-posudbenom odjelu bila je postavljena izložba dječjih radova „Marcel pl. Kiepach očima djece” čiji su autori bili učenici Centra za edukaciju i rehabilitaciju Križevci i OŠ „Vladimir Nazor” Križevci, učenici dječjih vrtića „Čarobna šuma”, „Zraka sunca” i „Sv. Josipa” te učenici Igraonice Gradske knjižnice „Franjo Marković” Križevci.

Od 3. ožujka do 31. ožujka na Informativno-posudbenom odjelu postavljena je izložba glagoljičkih radova učenika OŠ Ljudevita Modeca nastalih na radionicama za Dan hrvatske glagoljice i glagoljaštva (22. veljače).

U povodu Međunarodnog dana žena na Informativno-posudbenom odjelu Knjižnice postavljena je izložba „Čarobna hekljica” – izložba heklanih igrački Križevčanke Mihaele Kalamize što je bila prava posebnost jer nije tipična izložba (likovna ili knjižna), a tim više što su neke Mihaeline igračke „oživjele” likove raznih dječjih djela i slikovnica, npr. Crvenkapicu, Štrumfove, Harryja Pottera i druge, što je dodatno potaknulo i motiviralo djecu na čitanje i igru.

I Izložba heklanih radova, Mihaela Kalamiza: „Čarobna hekljica”

Diplomirana knjižničarka Martina Majdak je u čitaonici stručnog tiska Knjižnice u isto vrijeme postavila tematsku izložbu „Strašne žene” koju je bilo moguće razgledati mjesec dana. Malala Yousafzai, aktivistica za prava djece, Greta Thunberg, okolišna aktivistica i druge ženske ličnosti samo su neke od aktivistica čiji je život i borbu prikazala tom tematskom izložbom. Izlaganje društvene igre „Fierce women/Strašne žene”, koja se sastoji od 60 karata na kojima

su „strašne žene” koje su promicale doprinos žena u društvu, dodatna je posveta svima koje to zaslužuju. Te karte su u slobodnoj posudbi svima koji se na taj način žele informirati o društvenom angažmanu žena u povijesti.

U povodu Dana hrvatske knjige, u čitaonici stručnog tiska, Martina Majdak postavlja još jednu izložbu u spomen 500 godina od objave „Judite” Marka Marulića, a u sklopu koje predstavlja pretisak 2. izdanja iz 1522. godine (JAZU, 1950), koji je za izložbu knjižnici ustupila školska knjižnica Gimnazije Ivana Zakmardija Dijankovečkoga, te izdanje Matice hrvatske iz 1901. godine koje se čuva u Zbirci starih i rijetkih knjiga Gradske knjižnice „Franjo Marković” Križevci. Stvorila je i virtualnu inačicu izložbe koja se može pogledati na poveznici: Dan hrvatske knjige <https://sites.google.com/view/izlozba-dan-hrvatske-knjige/po%C4%8Detna-stranica>.

U sklopu obilježavanja Noći knjige 2021. godine, nacionalnog programa kojim se obilježavaju Svjetski dan knjige i autorskih prava (23. travnja) i Dan hrvatske knjige (22. travnja), postavljena je tematska izložba „Ljekovita moć knjige” na Informativno-posudbenom odjelu. Predstavila ju je na YouTube kanalu Knjižnice autorica izložbe Maja Petračija, a poseban naglasak stavio se na pojam biblioterapije i na sve ono što taj termin podrazumijeva. Između ostalog, za tu izložbu je izrađen istoimeni katalog izložbe u obliku velike improvizirane knjige.

Tematska izložba u sklopu obilježavanja Noći knjige 2021. „Ljekovita moć knjige”

Od 8. lipnja do 11. srpnja zidovi knjižnice ponovo su oživjeli ukrašeni novim radovima. Izložena je „Godišnja izložba Križevačkog likovnog kruga” u sklopu koje se moglo vidjeti preko 30 različitih umjetničkih djela članova KLK-a, a čije je otvorenje službeno održano u atriju knjižnice.

Franjo Marković znameniti je Križevčanin rođen 6. srpnja 1845. godine. U povodu 176. obljetnice njegova rođenja, djeca su na kreativnoj radionici izradila dječje radove koji su se također mogli razgledati u holu knjižnice.

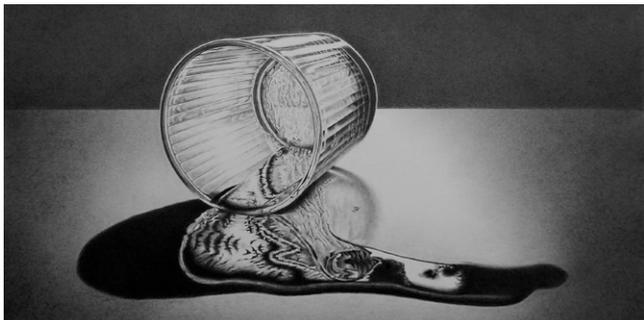
20. srpnja 2021. godine u našoj se Knjižnici posebno obilježio Međunarodni dan šaha. Križevci su prepoznatljiv grad po šahu na međunarodnoj razini čemu svakako pridonosi YouTube kanal preko kojeg Antonio Radić postiže nebrojene milijune pogleda prenoseći šahovske partije. Toga je dana u atriju upriličen susret za sve šaholjupce s gospodinom Goranom Martićem, članom Križevačkog šahovskog kluba, a postavljenu izložbu vezanu uz šah, koju je pripremila Martina Majdak u čitaonici stručnog tiska, taj dan se prenijelo i u atrij tako da je za potrebe susreta izložba bila i „putujuća”, a mnogo nazočnih pokazalo je interes za nju. Goran Martić dopunio ju je donacijama nekoliko knjiga o šahu, priručnicima te časopisima. U povodu Križevačkog velikog Spravišča, koje je 2021. godine

iznimno održano u rujnu, otvorena je izložba crteža i stihova „Zvonimir Balog: Tko se čega boji” u petak 3. rujna u atriju Gradske knjižnice „Franjo Marković” Križevci. Zidovi su takoreći „sami pričali priču”. Zvonimir Balog, najnagrađivaniji hrvatski dječji pisac rodom iz Sv. Petra Čvrsteca pored Križevaca, smatra se utemeljiteljem suvremene hrvatske dječje poezije. Slikovnica „Tko se čega boji” objavljena je posthumno, 2017. godine, a upravo ilustracije i stihovi iz te posljednje njegove knjige bile su predstavljene na izložbi. Velik trud oko nastanka te izložbe uložio je umirovljeni profesor i knjižničar, gospodin Jerko Barišić, a Tomislav Hrebak, profesor hrvatskog jezika i književnosti, govorio je o izložbi, trećoj Balogijadi koju organizira nekadašnja Balogova matična škola – Osnovna škola „Grigor Vitez” Sveti Ivan Žabno, te pročitao nekoliko stihova iz Balogove slikovnice. U program su bila uključena i djeca, polaznici Igraonice Knjižnice pod vodstvom Marine Srblijinović.

Međunarodni dan pismenosti 8. rujna Knjižnica također nije zaobišla. U čitaonici stručnog tiska Martina Majdak postavila je informativnu izložbu uz obilježavanje tog dana izdvojivši podatke sa službene UNESCO-ve stranice o pismenosti za oporavak usmjeren na čovjeka: smanjivanje digitalne podjele. Pritom je iznijela i nekoliko statističkih podataka preuzetih s *International Telecommunication Union 2020.*, a koji pokazuju koliko učenika na svjetskoj razini nema osobno računalo, kućni pristup internetu ili se ne može služiti mobilnim telefonima kao pristupom informacijama jer su mobilne mreže nepostojeće. Podaci su zapanjujući. Potrebno je širu javnost, posebice mladež, upoznati i s tim poražavajućim podacima.

Kontrast knjižničnim narančastim zidovima od 20. rujna do 15. listopada na Informativno-posudbenom odjelu knjižnice izazvala je izložba „Plavi horizont” autorice koja izlaže pod pseudonimom Agnes O. Likovnošću se bavi od djetinjstva. Eksperimentira s kolažem i akrilom koristeći pritom različite vrste materijala kojima daje novi oblik i značenje te na taj način sudjeluje u očuvanju okoliša. Tkanje, jedrilice od kartona, ogrlice od konopa i recikliranog pamuka samo su neki od modusa njezina izražavanja. Izlagala je na više samostalnih izložbi. Radovi su joj izloženi na *ART digital library – The Sketchbooku* u Brooklynu.

Program Mjeseca hrvatske knjige započeo je otvorenjem izložbe Sanje Benko „Most preko svega”. Poslije srednje škole, uz pisanje, počinje se baviti i crtanjem, u početku olovkom te kasnije i drvenom bojom. Od tada pa sve do danas, pisanje i crtanje postaju njezin „Most preko svega”, izmjenjujući se u intenzitetu. Posljednjih godina, sve važniji dio toga „mosta” postaje i fotografija. Godine 2011. slika „Kapi” nagrađena je prvom nagradom na natjecanju Sabora kulture. Godine 2017. Sabor kulture dodjeljuje joj plaketu M. P. Miškina za pjesništvo na književnom standardu.

I Likovna izložba: Sanja Benko, „Most preko svega”

Franjo Matešin, književnik i akademski slikar, 8. studenoga predstavio je znanstveno-fantastičnu trilogiju „Izgubljeni snovi” koju je dovršio 2021. godine, a ilustracije i karte iz trilogije bile su izložene na Informativno-posudbenom odjelu. Ljubitelji drugačijega i neobičnoga mogli su uživati razgledajući njegove radove. Do sada je sudjelovao na 146 skupnih izložaba i radio na 70 javnih projekata. Imao je 75 samostalnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Napisao je 7 knjiga i o njemu su snimljena 4 dokumentarna filma. Na promociji je o knjizi govorio autor Franjo Matešin i Josip Petrić Pjer, a o ilustracijama iz knjiga Zoran Homen. Pjesme iz knjiga na klaviru je izvela skladateljica i sopranistica Tatjana Vorel.

Martina Majdak je u čitaonici stručnog tiska postavila 15. listopada 2021. godine tematsku izložbu „Dante Alighieri – 700 godina” u povodu sedamstote obljetnice od smrti velikog pjesnika. Dante je utjecao na one koji su došli poslije njega. Mnoge je nadahnuo, a mnoštvo se poziva na njega i njegov rad, stoga je, prema riječima Martine Majdak, nemoguće sve te podatke i informacije smjestiti u knjižnicu. Zato je napravila izbor zanimljivosti iz umjetnosti i popularne kulture te ih pružila korisnicima na uvid. Potrudila se istražiti i izložiti građu koja se čuva u zaštićenoj zbirci „Crisiensia” te zbirci starih i rijetkih knjiga. Posebno je istaknula „Božanstvenu komediju” u izdanju Matice Hrvatske u tri sveska, „Pakao” (1948.), „Čistilište” i „Raj” (1962.), drugo izdanje „Pakla” u nakladi Grafičko-umjetničkog i nakladnog zavoda „Jugoslavija” iz 1919. godine i treće izdanje istog nakladnika – oba u prijevodu Isidora Kršnjavoga s ilustracijama Mirka Račkoga. Poveznicom na QR-kôd omogućila je pogled na digitalizirano izdanje „Božanstvene komedije” iz 1841. godine koje se nalazi u Digitalnoj knjižnici Državne knjižnice Bavarske i kojemu se može slobodno pristupiti. Posjetiteljima je također omogućila uživanje u prvom dugometražnom talijanskom nijemom filmu iz 1911. godine naziva „Dante's Inferno” čiju je projekciju pokretala svaki dan u čitaonici stručnog tiska za vrijeme trajanja izložbe.

I Tematska izložba: „Dante Alighieri – 700 godina”

Sredinom studenog, gospođa Katica Augustinović svojom „Paletom u plavom” osvježava tmurnije dane za sve posjetitelje knjižnice. Slika u tehnici akvarela i izlaže na skupnim i samostalnim izložbama u Križevcima, Koprivnici,

Betini, Murteru, Đurđevcu, Kutini, Bjelovaru, Varaždinskim Toplicama, Popovači, Vrbovcu i Zagrebu. Bavi se grafičkim dizajnom, aranžiranjem te scenografijom i dobiva nekoliko nagrada za likovna idejna rješenja. Od 1976. godine kao članica Likovnog ateljea Križevci izlaže radove u različitim tehnikama: ulje, jajna tempera, suhi pastel i sitotisak. Članica je Križevačkog likovnog kluba i Likovne sekcije KUD-a Podravka iz Koprivnice – „Podravka 72”.

Tatjana Kreštan 3. prosinca otvara svoju likovnu izložbu za vrijeme održavanja Bibliokona u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković” Križevci, a ujedno zatvara sezonu izložbi u knjižnici za 2021. godinu. Predstavlja svoje recentno likovno stvaralaštvo. Samostalno izlaže od 1990. godine i dosad je ostvarila tridesetak samostalnih izložaba i brojne skupne nastupe. Sudjelovala je u sazivima humanitarnih likovnih kolonija u zemlji i inozemstvu. Članica je likovne udruge HDLU Zagreb: <https://likumzg.wordpress.com/tatjana-krestan/atjana>. Glavna preokupacija i dalje je pejzaž. Radovi se stilski kreću od figurativnih i impresionističkih prikaza pa sve do apstrakcije. Izložila je 41 rad u tehnici akrilika na papiru i platnu te ulja na platnu i lesionitu. Posebnost ove izložbe su minijature koje dosad nije izlagala, a koje korespondiraju s ostatkom izložbe i predstavljaju detalje i razradu pojedinih motiva. Više njezinih radova možete pogledati i na stranici udruge Zagrebački likovni umjetnici.

Zaključak je kako iza svake izložbe, pa i one najmanje, stoji velik trud i vrijeme, stoga bi im se trebala posvećivati još veća pozornost, nikako ih ne svrstavati u sekundarne izvore informacija. Izložbe su vrlo poželjne u prostoru knjižnice, ne samo zato da budu oku vidljive ili da popunjavaju prostor, nego zato što su one također *ogroman* izvor informacija. Izložbama se može istaknuti vrijednost fonda, očuvanje i

važnost hrvatske kulture, jezika (npr. gore navedena izložba glagoljaških radova) i općenito nematerijalne baštine (npr. gore navedena izložba uz obilježavanje petstote godišnjice od prvog objavljivanja „Judite”), upozoriti (kao što su učenici OŠ Sveti Petar Orehovec upozorili kako se treba koristiti internetom ili, obilježavanjem Međunarodnog dana pismenosti, upozorenje na podatak koliko je djece još uvijek u svijetu nepismeno) ukazati na nešto važno, iskazati podršku nekomu ili nečemu (npr. prethodno navedena izložba „Strašne žene”) kojima se ujedno zagovara pravo na jednakost. Osvještavaju se na ključne stavke čovječanstva kao što je briga o okolišu. Izložbama se podsjeca na preminule osobe i odaje im se zahvalnost i važnost jer su ostavili vrijedan trag u različitim područjima djelovanja (npr. Marcel pl. Kiepack, Franjo Marković). Posebno je važno da se takva tradicija prenosi na djecu. Ne mora se podsjećati isključivo na mrtve, već i na žive, djelujuće. Nadalje, izložbama se javnosti predstavljaju i objašnjavaju neki novi termini (npr. biblioterapija). Svaka izložba ima svoju svrhu, važnost i težinu. Isheklane igračke uobličene u likove iz književnosti, a koje su bile izložene u našoj Knjižnici, motivacija su svakom djetetu za čitanje, a ujedno i sredstvo za igru i učenje, a vrlo moguće i motivacija za izradu istih, odnosno motivacija na razvijanje kreativnog rada. Likovne izložbe otvaraju pogled u razne likovne tehnike i izvedbe koje ne može postići svatko, a dodatno uljepšavaju prostor. O učincima i snažnim porukama, koje se mogu odaslati van raznim izlaganjem, moglo bi se pisati još puno. Nabrojani su samo neki pozitivni primjeri prakse. Dakle, nijedna izložba nije važnija od druge. Proizlazi kako je svaka izložba zapravo jedan program knjižnice sam po sebi, i to vrlo velik i širok jer pokriva različita područja ljudskog djelovanja i dopire do širokih masa, ne obvezuje na čitanje, a pruža mnogo. Neka ih u 2022. godini bude još više.

NAJČITATELJI/CE U GODINI ČITANJA

Maja Petračija

Gradska knjižnica „Franjo Marković” Križevci

Dana 14. veljače, kada se ujedno obilježava Međunarodni dan darivanja knjigom, u multimedijskoj dvorani Gradske knjižnice „Franjo Marković” Križevci, četvrtu godinu zaredom članovima knjižnice i bibliobusa, koji su u 2021. godini pročitali najviše knjiga, uručena su priznanja i prigodni pokloni – knjige, naravno, ali i poklon-bonovi za godišnju članarinu koju su definitivno zaslužili. Sve nazočne pozdravili su i najčitateljima čestitke uputili ravnateljica Marjana Janeš-Žulj, Sandro Novosel – gradski pročelnik Upravnog odjela za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, socijalnu skrb, nacionalne manjine i turizam, koji je i uručivao poklon vrećice najčitačima, zatim voditeljica programa i diplomirana knjižničarka

Larissa Kalas,
ambasadorica čitanja

Maja Petračija, te Larissa Kalas – ambasadorica čitanja, križevačka brončana rukometašica i magistrica psihologije, koja je također upriličila dodjelu priznanja porukama o ljepoti čitanja i važnosti uloge koja joj je dodijeljena.

Ravnateljica Marjana Janeš-Žulj
i pročelnik Sandro Novosel

Priznanja su dodjeljivana po kategorijama: u kategoriji igraonice priznanje je primila Tia Medimorec, u kategoriji predškolaca Andreas Vukalović, u kategoriji učenika nižih razreda Ana Kušec, u kategoriji viših razreda Luka Novosel Glavočević, u kategoriji srednjoškolaca Bruno Matej Ljutić, u kategoriji studenata Veronika Poljak, u kategoriji odraslih Sanja Sušan, u kategoriji umirovljenika Mirjana Đilas, a u kategoriji obiteljske članarine obitelj Hegedić. Nagrađeni su i korisnici bibliobusa u istim kategorijama, izuzev kategorije srednjoškolaca u kojoj nije zabilježena posudba. Bruna Hrg primila je priznanje kao predškolka, Mateo Martinek nagrađen je kao učenik nižih razreda, njegova sestra Ines Martinek u kategoriji viših razreda, od studenata je nagrađena Karla Miklečić, u kategoriji odraslih Martina Martak, a među umirovljenicima priznanje pripada Katici Gočin. Neki najčitatelji vjerno brane svoju titulu opetovano, a neki su novopečeni.

S obzirom na epidemiološku situaciju te zbog privatnih razloga, neki najčitatelji nisu bili u mogućnosti doći i preuzeti nagrade, ali su telefonski poručili otkad i zbog čega čitaju. Neke su izjave nazočnih i nenazočnih zabilježene jer su vrlo interesantne, inspirativne i motivirajuće.

Tia Međimorec ja najmlađa najčitateljica u kategoriji igraonice. Unatoč sramu, ponosno je stala i preuzela svoju nagradu, a poručuje kako će i dalje puno čitati.

Predškolač Andreas Vukalović s pročitanih 366 slikovnica u 2021. godini „debelo daleko“ ostavlja iza sebe ostalu ekipu, a poručuje kako obožava slušati. Mama čita njemu, a tata bratu. Često im pet slikovnica tjedno nije dovoljno jer u jednoj večeri pročitaju dvije ili tri.

Ana Kušec je najčitateljica drugu godinu zaredom i to u kategoriji učenika nižih razreda. Drugo mjesto drži čitateljica sa 160 pročitanih knjiga manje u odnosu na Anu što ukazuje da zaista čvrsto drži prvo mjesto. Osim posudbe, u knjižnici se koristi i drugim uslugama, a „Medo Paddington“ joj je omiljena slikovnica. Često dolazi na razne radionice na dječjem odjelu, a posjećuje i Dječju čajanku i odnedavno igra PlayStation. Ima nekoliko hobija, a jedan od njih je vrlo zanimljiv. Naime, Ana govori ruski jezik. Samouka je. Tko ne zna, vidjevši je stasom i glasom, vrlo lako bi mogao zaključiti da je prava Ruskinja što je dokazala obrativši se na dodjeli priznanja i na ruskom, a uz to trenutno svira frulicu i pohađa Glazbenu školu Albera Štrige u Križevcima. Njezini prijatelji iz razreda također vole čitati, a Ana im često preporuča slikovnice.

I Najčitateljica u kategoriji nižih razreda, Ana Kušec

Luka Novosel Glavočević, dobitnik priznanja u kategoriji viših razreda najviše voli čitati stripove te je pročitao sve „Gregove dnevnik“. Matej Bruno Ljutić, gimnazijalac, obožava stručnu literaturu s povijesnim temama. Melkiora Tresića izdvojio je kao lika kojem se divi, a Hemingwaya kao autora koji ostavlja dojam na njega. Posebno voli knjige na engleskom jeziku, stoga ne čudi što je rekao da bi volio upisati anglistiku i povijest na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Također je dodao da i njegova generacija dosta čita što je ponovo oduševilo publiku.

Sanja Sušanjan je najčitateljica u kategoriji odraslih već nekoliko godina. Kako bi se odmorila od brojki, čita slova. Počela je čitati s pet i pol godina zato što ju je zanimalo što piše na televizijskim ekranima. Jedan žanr posebno voli, a to su krimići. Više puta čita istu knjigu. Poručuje da jedino ne voli ljubavne limunade i da će definitivno nastaviti čitati i dalje.

Jedna opetovana najčitateljica voli reći kako si mora doći u knjižnicu po gablec, često po večeru, ali i po kompletan meni jer knjige guta kao hranu, a to je gospođa Mirjana Đilas, dobitnica priznanja u kategoriji umirovljenika. Čita poslijepodne i navečer kada se iz uloge bake i tete čuvalice pretvara u najčitateljicu.

Bruna Hrg najmlađa je čitateljica u kategoriji predškolskih korisnika bibliobusa koja često posuđuje u vrtiću slikovnice

koje Igor dovozi bibliokombijem. Omiljena slikovnica joj je „Maca Papučarica“.

Mateo i Ines Martinek najčitači su u kategoriji osnovne škole nižih i viših razreda. Osim što ih veže ista titula najčitatelja, oni su brat i sestra kojima je odmalena mama usadila ljubav prema knjigama. Ines je već prava faca u razredu. Titula najčitateljice već četvrtu godinu zaredom joj iznimno godi, a omiljena štiva ipak su joj lektire poput „Vlaka u snijegu“ i „Družbe Pere Kvržice“. Mateo s nestrpljenjem očekuje svaki Igorov dolazak i ako iz nekog razloga bibliokombi preskoči koji dolazak, jako je utučen i uzrujan, poručuje njegova mama. Dodatan hobi mu je nogomet.

I Najčitatelji u kategoriji nižih i viših razreda, braća Martinek -bibliobus-

Veronika Poljak je studentica ranog predškolskog odgoja, a intenzivno je počela čitati krenuvši na fakultet. Morala je iščitavati lektiru koju je već jednom pročitala kad je bila učenica, ali ovoga puta je morala čitati detaljnije. Počela je čitati više stručne literature o odgoju, ali nije stala samo na zadanoj literaturi, već se njezin izbor knjiga polako širio i počela ju je zanimati i psihologija. Čak je za potrebe studija aktivnije počela čitati gramatike hrvatskoga jezika. Drugima preporuča puno naslova knjiga, a ono što je najzanimljivije je to da joj neke knjige na početku nisu djelovale zanimljivo, ali su joj na kraju bile i prezanimljive što ju dodatno dalje motivira u pronalasku novih naslova.

Martina Martak, najčitateljica u kategoriji odraslih korisnika bibliobusa nije čitala sve do 7. razreda osnovne škole. Učiteljica iz Hrvatskog jezika postavila joj je ultimatum. Morala je pročitati dvije lektire po njezinu odabiru kako bi imala zaključno pet. Lektire su joj do tada bile nezanimljive i nije ih voljela čitati. Činjenica da je do kraja osmog razreda pročitala sve knjige iz školske knjižnice, dovoljno govori za sebe. Dok je posao koji obavlja gotov, čita, najčešće u večernjim satima kada umjesto mobitela i televizijskih programa radije odabire „bajke“. Tako naziva povijesno-ljubavne romane koje čita, a koji su joj antistresna terapija. Voli pročitati i lagan krimić. Hobi uz čitanje joj je izrada rukotvorina.

Katica Gočin je, kako ona kaže, dijete sa sela, ali je i najčitateljica u kategoriji umirovljenih korisnika bibliobusa. Odmalena su je zanimale druge kulture, a kako ona kaže: „Čitajući, putuješ. Puno toga naučiš, maštaš.“ Posebno ju raduju povijesne sage. Voli čitati i romane Victorie Hislop, a kako je ona po struci „zdravstvenjak“, odnosno medicinska sestra, zanima ju i stručna literatura s povijesnim pregledom o tome kako se nekada pomagalo u narodu, a kako danas. Svoju ljubav prema čitanju prenosi na svoju unučad, njih četvero, i

kao baka uvijek smišlja koje će im knjige kupiti za rođendan. Knjiga je u njihovoj obitelji odmalena stanovnik doma. Poručila je da joj je zetov imendan ipak bio važniji te da bi bilo vrlo nezgodno reći mu kako mu nije došla na imendan zbog preuzimanja svoje nagrade.

Obitelj Hegedić je već drugu godinu zaredom obitelj s najviše pročitanih knjiga. Ponovo raduje što mlade snage jako vuku naprijed, a to je Leon, najmlađi član obitelji koji uz čitanje obožava nogomet te ga trenira, a roditelji poručuju kako s djecom čitaju odmalena te da je vrlo poseban osjećaj sjesti zajedno i čitati.

Obitelj Hegedić-Najčitatelji u kategoriji obiteljskih članarina

Naši najčitatelji i njihove velike brojke pročitanih knjiga u Godini čitanja dokaz su kako nas ova cjelokupna situacija ne smije obeshrabrivati i kočiti u čitanju jer ono je blagodat koju moramo iskoristiti. Veselimo se i nestrpljivo iščekujemo nove najčitatelje te njihove priče i dojmove.

LEGO-KOCKE POSUDI, SVOJU MAŠTU RAZBUDI!

Marina Srbljinović i Viktorija Šegina
Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

„Lego-kocke posudi, svoju maštu razbudi“ nova je usluga na Dječjem odjelu Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci. Iako su lego-kocke igračke za svakoga i sve generacije ih vole sastavljati, ima još mnogo razloga zašto smo ih odlučili uvesti u fond naše knjižnice. Jedan od njih je taj što igranje lego-kockama poboljšava koncentraciju, a to uvelike doprinosi smanjenju stresa kod djece. Na kreativan i zabavan način dijete je potaknuto na istraživanje te logičko i kritičko razmišljanje. Ono vježba svoju strpljivost i upornost, a kada svoju ideju provede u djelo, dolazi do osjećaja postignuća, čime raste i njegovo samopouzdanje. Igrajući se lego-kockama, susreće se s pojmovima različitih veličina, količina, simetrije i geometrije. Primarni cilj slaganja lego-kocka je razvijanje djetetove fine motorike. Tada ono vježba mišićne na prstima i šakama što mu pomaže u izvršavanju svakodnevnih zadataka (npr. korištenje pribora, zakopčavanje dugmeta, otvaranje boca, vezivanja cipela i sl.). Fina motorika usko je povezana s djetetovim govorom. Povezanost tih dviju funkcija možemo primijetiti promatranjem djece, npr. kada se dijete u određenom trenutku ne može sjetiti određene riječi, ono nam to rukama i gestama pokušava objasniti, ili dok je koncentrirano na bojenje ili crtanje, nesvjesno plazi jezik. Isto tako je dokazano da je razina razvijenosti dječjeg govora proporcionalna finim pokretima prstiju ruke. Ako zaostaje razvoj fine motorike, zaostaje i razvoj govora.

S obzirom na to da naša knjižnica ima dugu tradiciju održavanja dječjih igraonica s naglaskom na promicanje čitanja djeci od najranije dobi, odlučili smo pomoći djeci i njihovim roditeljima još jednim projektom uz koji ćemo i dalje težiti spomenutom cilju. Ciljevi posudbe lego-kocka u knjižnici su poticanje roditelja i djece na zajedničko druženje, razvoj dječje mašte i kreativnosti, ohrabivanje na istraživanje i stvaranje te pružanje prilike svakome da u svom domu postane arhitekt, graditelj ili što god poželi. Sadržaj naše lego-kutije čine lego-kocke, slikovnica ili dječja stručna literatura, te zadatak iznenađenja za one najmarljivije. Trenutno za posudbu imamo dostupnih 17 lego-kutija u kojima se nalaze lego-setovi primjereni različitim dobnim skupinama, od LEGO® Duplo setova za one najmlađe, do LEGO® Creatora za djecu školske dobi. Kao i ostalu građu s Dječjeg odjela, lego-kutiju moguće

je posuditi na 21 dan. Od 4. listopada 2021. godine, kada smo javnosti predstavili uslugu „Lego-kocke posudi, svoju maštu razbudi“, do 14. veljače 2022. posuđene su 123 lego-kutije.

4.10. Predstavljanje lego-usluge

Osim mogućnosti posudbe, na Dječjem odjelu i Odjelu za mlade postavljeni su lego-setovi namijenjeni slaganju u knjižnici. Na oba stola nalaze se liste na koje korisnici upisuju svoje ime te broj zadataka ili stranice gdje su prekinuli slaganje kako bi onaj tko poslije njih nastavlja slaganje mogao nastaviti.

Sastavljanje lego-setova na Dječjem odjelu

Sastavljanje lego-setova na Odjelu za mlade

Po završetku gradnje, postavljamo izložbe zajednički složenih radova.

Izložba zajednički složenih lego-setova na Dječjem odjelu

2021. GODINA U KNJIŽNICI I ČITAONICI PITOMAČA

Irena Gavrančić
Knjižnica i čitaonica Pitomača

Knjižnica i čitaonica Pitomača, kulturna i informacijska ustanova te izvor znanja koji osigurava uvjete za cjeloživotno obrazovanje, djeluje na području Općine Pitomača. U svom radu Knjižnica prati potrebe i želje svojih korisnika te im tako omogućuje popularnu i potrebnu knjižnu i neknjižnu građu, igraonice i radionice, edukativna i putopisna predavanja, književne večeri, kazališne predstave te prati razvoj tehnologije i u skladu s tim nabavlja adekvatnu informatičku opremu. Iz godine u godinu raste broj novih korisnika koji je posebice očigledan u „novom normalnom”, odnosno u specifičnoj situaciji izazvanoj virusom SARS-CoV-19. Knjižnica, unatoč epidemiološkoj situaciji te uz pridržavanje svih preporučenih epidemioloških mjera od strane Ministarstva zdravstva i HZJZ-a, radi na stvaranju kulturnih i umjetničkih sadržaja na području Općine Pitomača kako bi se, osim za sve ljubitelje knjiga, utjecalo i na porast zanimanja te interesa za kulturne programe. Oni se ostvaruju, osim samostalno, velikim dijelom i u suradnji s Centrom za kulturu „Drago Britvić” te Interpretacijskim centrom Kuća Petra Preradovića. Rezultat je zadovoljstvo mještana i njihov angažman što daje poticaj i motivaciju za više rada i truda te za osmišljavanje, kreiranje i naposljetku realizaciju novih aktivnosti i programa.

I Knjižnica i čitaonica Pitomača

Iako je još jedna izazovna godina prošla, Knjižnica i čitaonica Pitomača bila je kreativna i prožeta mnogobrojnim aktivnostima i radionicama. Uspješno smo promovirali kulturu čitanja od najranije dobi, a bilježimo i sjajnu suradnju s Dječjim vrtićem „Potočnica” iz Pitomače te Dječjim vrtićem „Čarobna šuma” iz Špišić Bukovice, kao i svim institucijama na području Općine Pitomača, ali i izvan nje.

Siječanj smo započeli Međunarodnim danom zagrljaja i donacijom Knjižnici slikovnice „Tonkin veliki prijatelj” autora Leonarda Baksa Čeči i Zaklade Ana Rukavina.

Veljača je nastavljena darivanjem pa je Knjižnica kao sponzor sudjelovala u nagradnoj igri lokalnog radija čime je obilježen Međunarodni dan darivanja knjige. Kako je drugi mjesec i mjesec ljubavi, u povodu Valentinova u Knjižnici se mogla pronaći „Polica ljubavi” gdje su se mogli izabrati najljepši ljubavni romani. Pored toga, održana je virtualna izložba slika Milke Novosel.

Već tradicionalno *ožujak* je započeo obilježavanjem Međunarodnog dana žena pa je osoblje Knjižnice sve korisnice darivalo ružama. Također, proširena je izložba Milke Novosel, a uz to je postavljena i izložba pisanica povodom Uskrsa.

I Promocija

U *travnju* je povodom Noći knjige održana virtualna promocija „Rizik od proljetnog mraza” autorice Aleksandre Filipović.

Svibanj je bio prepun knjižnih noviteta, a u *lipnju* je Knjižnica sudjelovala na 40. godišnjoj skupštini Društva knjižničara BPKP u Đurđevcu. Povodom obilježavanja Dana općine Pitomača – Vidova u organizaciji Centra za kulturu „Drago Britvić” sudjelovali smo kao suorganizatori predstavom „Šašava avantura”. U *lipnju* je započeo projekt „Kreativni kovčeg” Centra za kulturu koji se provodio do listopada 2021. godine, a u kojem Knjižnica također kroz suradnju sudjeluje u provođenju projekta.

U *rujnu* je provedena redovna revizija i otpis knjižne građe, te sudjelovanje na javnom predavanju i otvorenju izložbe „Žumberački uskoci i potraga Dušana Preradovića za obiteljskom prošlošću”. Također u suradnji s Dječjim vrtićem „Čarobna šuma” Špišić Bukovica organizirane su „Rujanske priče” gdje su odgajateljice posuđivale slikovnice iz Knjižnice kako bi čitale djeci, a isto tako snimljene su priče kako bi zajedno i virtualno obilježili godinu čitanja.

Listopad je obilježen kao Mjesec hrvatske knjige te je cijeli mjesec u Knjižnici bio aktivan. Tako je organiziran Nacionalni kviz te posjet predškolaca, osnovnoškolaca i srednoškolaca Knjižnici. Također je održana i promocija knjige „Žena koja je voljela kosilice” virovitičkog autora Zlatka Erjavca. Tijekom *studenog* Knjižnicu su posjetila djeca Dječjeg vrtića „Potočnica” Pitomača koja su se tako upoznala s načinom rada pitomačke Knjižnice.

Prosinac je bio obilježen u blagdanskom duhu te je tako otvorena prva samostalna izložba slika autorice Anđe Galić, a održana je i Večer poezije s Matejom Siladić.

Kraj godine je Knjižnica i čitaonica Pitomača obilježila proglašenjem Najčitatelja u 2021. godini, a titulu je ponosno odnijela Nada Dvorski.

Knjižnica i čitaonica Pitomača i u protekloj je godini pokazala da je pandemija ne može zaustaviti u sjajnom i kreativnom radu. Uz konstantan rad i trud unapređuje svoja znanja i vještine kako bi svojim korisnicima omogućila napredak jer korisnici su naše ogledalo i moramo ulagati u njih.

U 2022. godini nastavit će se tradicija svih aktivnosti s novom motivacijom i inspiracijom.

PROJEKT U GODINI ČITANJA: IZVAN GRANICA

Maja Lesinger

Knjižnica i čitaonica Grada Preloga

Grad Prelog je već 2018. godine službeno položio temelje za poticanje čitanja uvrstivši, na inicijativu ravnateljice Knjižnice, u svojoj „Strategiji razvoja 2018.–2028.“ (u strateškom cilju 2.2. Razvoj kvalitete življenja, podcilj 2.2.2. Unapređenje društveno-kulturnog života), aktivno poticanje programa svih oblika pismenosti stanovništva: financijske, informatičke, multimedijске i čitalačke. Tom odlukom Prelog se svrstava u rijetke gradove koji službeno prepoznaju stratešku važnost svojih knjižnica, pismenosti i čitanja općenito.

U Godini čitanja, gdje knjige, knjižnica i čitanje izlaze izvan svojih granica i dolaze u srce zajednice te posjećuju svako naselje i dopiru do svakog stanovnika, pokazali smo široj i užoj zajednici značenje i važnost knjižnice u 21. stoljeću te stvorili nove veze s publikom koja odrasta zajedno s knjižnicom i njenim kulturnim sadržajima. Projekt Knjižnice i čitaonice Grada Preloga IZVAN GRANICA kojeg je sufinanciralo Ministarstvo kulture i medija RH, orijentirao se na izlazak usluga knjižnice izvan samog prostora zgrade te ulazak u zajednicu. Općenito, cjelokupni projekt sadržavao je aktivnosti poticanja čitanja i razvoja čitalačkih kompetencija i aktivnosti podizanja javne svijesti o važnosti čitanja za osobni razvoj i društvenu integraciju. Program razvoja publike temeljio se na tri sadržajne cjeline:

I Male slobodne knjižnice u zajednici

Postavljeno je 8 malih slobodnih knjižnica u svako naselje koje sačinjava Grad Prelog, a koje služe kao srce svake zajednice gdje stanovnici i prolaznici mogu slobodno razmjenjivati knjige te nadopunjavati kućice donacijama. Tu su pridružene i druge aktivnosti poput organiziranih pričaonica i raznih materijala koji su korišteni za aktivnosti na daljinu: radni listići, čitateljski izazovi, čitateljski kalendari, lov na blago i slično.

Kućice s knjigama na području Grada Preloga potakle su veliki interes građana koji ih čuvaju i često koriste. Također, val postavljanja je potaknuo susjedne općine na javljanje u našu knjižnicu s upitima za postavljanje malih slobodnih knjižnica i na njihovom području. Lokalni se utjecaj projekta širi na veći broj publike nego je prvotno predviđeno te se ostvaruju suradnje sa zainteresiranim općinama i zajednicama koje omogućavaju povećanje promocije knjige i čitanja na gotovo cijelo područje Donjeg Međimurja.

Uz lokalnu inicijativu, pokrenuli smo i onu na državnoj razini – Facebook stranicu i grupu za čuvare kućica i

interaktivnu kartu s pozicijom kućice s knjigama pod imenom „Male slobodne knjižnice Hrvatske“.

Svrha aktivnosti je bila građanstvu i turistima omogućiti cjeloviti uvid u male slobodne knjižnice u turističkim i ostalim mjestima u Hrvatskoj kako bi imali besplatan pristup štivu za čitanje. Također, ovo je jedinstvena inicijativa za okupljanje podataka o slobodnim knjižnicama, njihovu promociju i podršku knjižničarima i volonterima koji kućice samostalno grade, postavljaju, održavaju i posjećuju dugi niz godina.

Stranica na Facebooku dnevno objavljuje nova otvaranja, a inbox je prepun pitanja tehničke naravi (od izrade i iskustva s održavanjem infrastrukture do vođenja fonda i aktivnosti).

Inicijativa je zaživjela i dobro je prihvaćena u knjižničarskim krugovima (na karti je postavljeno 146 kućica!) te je postala mjesto gdje početnici mogu dobiti sve servisne informacije.

Ova aktivnost odnosi se na upoznavanje lokalnih književnika kroz šetnju gradom, potpomognutu virtualnom rutom. Uz samu šetnju i upoznavanje arhitekture, šetači saznaju zanimljive činjenice o piscima poput Milivoja Slavičeka, Kalmana Mesarića, Stjepana Mlinarića i Ivana Glavine, koji su djelovali ili živjeli u Prelogu, ali su bili poznati i u širim okvirima. Šetnja je dostupna online na 3 jezika – hrvatskom, engleskom i njemačkom. Turistička zajednica Grada Preloga uvrstila je Književnu šetnju Prelogom u novu gradsku turističku ponudu.

S obzirom na vrlo kratak zadani rok trajanja, ovaj projekt je nadmašio očekivanja autora projekta, voditelja aktivnosti te svih sudionika. Svi predviđeni dosezi i učinci su postignuti, a budućnost koja se nazire je i više nego isplativa i uzbudljiva. Ovo je jedno od onih divnih iskustava koja zažive unatoč svim strahovima te jednostavno počinju evoluirati i time utjecati na veliki broj ljudi. Zajednica nas je čula i odlučila nam se priključiti u ovoj pustolovini.

Poveznice na aktivnosti opisane u članku

- Facebook stranica „Male slobodne knjižnice Hrvatske“
<https://www.facebook.com/kucicezaknjige>
- Interaktivna karta MSKH
https://padlet.com/knjiznicaprelog/97p5v8c1m4vq2jni?fbclid=IwAR1Ed_NdJEtY4h9OqTkiBirUuDgqFnSW_2B7rR1Thwr8R8EM1D-C4eWQNZ4
- Obrazac za prijavu kućice s knjigama u zajednički katalog
<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeeGeFGD7YhdFAoVnqjwIS55r9lvsawqpNiZKXZgCtqxvsqZA/viewform>
- Poveznica na Književnu šetnju Prelogom:
<https://en.actionbound.com/bound/knjizevnašetnjapoprelogu>

DVA GODIŠNJA DOBA ZA NARODNU KNJIŽNICU VIRJE

Ivanka Ferenčić Martinčić
Narodna knjižnica Virje

Nakon izazovnih godina i prilagodbi novom načinu rada, možemo slobodno reći da smo prestali godinu dijeliti na četiri i počeli dijeliti na dva godišnja doba. Ono *online*, kada zbog provođenja mjera zaštite od koronavirusa moramo smanjiti broj naših događanja i pretvoriti ih u *online evente*, te drugo, *offline* godišnje doba kada širom otvaramo vrata, selimo naše programe na otvoreno i družimo se s našim korisnicima uživo. Na ovaj ili onaj način, ne propuštamo obilježiti Noć muzeja, Svjetski dan pripovijedanja, Međunarodni dan dječje knjige, Noć knjige, Prkačijadu. Posebno nas vesele dva nova murala koja je u prostoru dječjeg odjela za nas oslikala dizajnerica Petra Kovačević.

Ljetni program započeli smo predstavljanjem slikovnice Jelene Premec „Tratinčica i čudesna vrtićka krema“, a nakon toga naši Ljetni istjerivači dosade već su bili u punom jeku.

Ovogodišnje ljetne programe obilježilo je opremanje novog *makerspacea* na dječjem odjelu, gdje smo uz pomoć Ministarstva kulture i medija RH nabavili 3D-printer, grafički tablet, *PlayStation* i VR-set te nadogradnje za postojeća računala. Želja nam je bila da ne ostane sve na računalnoj tehnologiji. Ljetni istjerivači dosade stoga su bili oblikovani prema STEM+A principu, koji nam govori da uz poučavanje o znanostima, tehnologiji i matematici, treba istovremeno poticati i umjetničko izražavanje i stvaranje. Dvadeset i jedna radionica za djecu svih uzrasta ili pak obiteljski oblikovane večeri obuhvatile su sve – od programiranja, editiranja videa, digitalnog crtanja i *stop motion* animacije do terapijskog crtanja *zentangle* i mandala te pripovijedanja. Ispunili smo si dugogodišnju želju organizacijom kina na otvorenom i u knjižnicu opet doveli originalne sadržaje kakvih dosad nije bilo u našoj knjižnici.

I Kino na otvorenom

Jesen smo dočekali baterija napunjenih dječjim smijehom i druženjem s našim korisnicima i dvostrukim planovima za svako događanje koje se u tili čas moglo pretvoriti u *offline* ili *online* događanje. U sklopu programa „Na kreativnoj liniji“, kojim smo obogatili naša ljetna događanja, održana je i prva prava večer pripovijedanja u Virju.

Umjetnost pripovijedanja – *art of storytelling* – je zasebna disciplina izvedbene umjetnosti koja se u svijetu već desetljećima razvija zasebno od dramskih i drugih vrsta izvedbi. Pripovjedači ponovno, kao u neka stara vremena, staju pred zajednicu i koristeći samo umijeće svojih riječi oživljavaju priče iz cijelog svijeta revitalizirajući tako gotovo izgublenu baštinu ljudskog roda.

Kako svjetska, tako i hrvatska *storytelling* scena uvelike ovisi o festivalima kojih u zadnje vrijeme nije bilo baš puno. Zbog toga nam je još važnija činjenica da smo ove godine uspjeli upriличiti veliki pripovjedački krug u kojem je priču izvelo čak šest pripovjedača iz cijele Hrvatske. Nastupile su iz Splita Jasmina Žiljak Ilinčić, iz Zagreba Marijana Mrvoš, iz Slavonskog Broda Elizabeta Alković, iz Varaždina Martina Hranj, iz Koprivnice Jelena Premec te uz njih i virovska knjižničarka Ivanka Ferenčić Martinčić.

I Večer pripovijedanja

Iako pripovjedači nastupaju po školama, vrtićima, malim lokalnim manifestacijama, domovima za starije, bolnicama i gdje god postoji potreba za ljekovitim riječima koje se nalaze skrivene u narodnim pričama i bajkama, pravog pripovjednog nastupa za javnost u našoj županiji još nije bilo pa smo dodatno ponosni što je on po prvi puta organiziran upravo u Virju.

PROJEKTI I PROGRAMI POTICANJA ČITANJA VIROVITIČKE GRADSKOJ KNJIŽNICE U GODINI ČITANJA

Robert Fritz

Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Osim uobičajenih aktivnosti, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica je tijekom 2021. provodila dodatne akcije usmjerene ka poticanju čitanja i razvoju čitateljske pismenosti. Promicanjem kulture čitanja osiguravali smo temeljne knjižničarske vrijednosti – pristup znanju, informacijama i djelima pisanog stvaralaštva; pružali smo usluge i osiguravali građu na različitim medijima i u virtualnom pristupu kako bi zadovoljili potrebe pojedinaca i društvene zajednice; nastojali smo imati važnu ulogu u ispunjenju informacijskih, kulturnih i obrazovnih interesa korisnika te razvoju i izgradnji demokratskog društva omogućujući pristup širokom i raznolikom spektru znanja, ideja i mišljenja. Ovdje ću spomenuti važnije projekte i programe. Važno je napomenuti da su u stvaranju, organiziranju, provedbi i vrednovanju sudjelovali svi djelatnici Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica.

- *Beletrafika* – redovite preporuke knjiga Virovitičanke u Zagrebu, književne urednice i vlasnice nakladničke kuće Beletra. Književne osvrte prof. Sandre Pocrnić Mlakar objavljujemo na mrežnoj stranici Knjižnice i društvenim mrežama.
- *Bookflix* – sadržaj za mlade koji uključuje korisničke preporuke napisane flomasterom na posebno pripremljenoj ploči. Uz preporuke korisnici mogu indeksirati knjigu tagovima i ponuđenim predmetnim odrednicama.
- *Čitajmo hrvatsko* – akcija izdvojenih preporuka knjiga iz suvremene hrvatske književnosti koja uključuje dvosmjernu aktivnu suradnju. Zadatak korisnika je bio posuditi jedan od ponuđenih naslova i njegovo mjesto popuniti svojim izborom iz hrvatske književnosti koji preporučuju drugima.
- *Čitajmo lokalno* – akcija poticanja čitanja zavičajnih književnika. Preporuke su bile izdvojene na vidljivom i korisnicima lako dostupnom mjestu te oglašavane na digitalnim komunikacijskom kanalima Knjižnice. Akcija je trajala tijekom Mjeseca hrvatske knjige 2021.
- *Čitateljski klubovi* – Čitateljski klub za odrasle „Nije bilo slučajno”, koji je dobio ime po romanu zavičajnog autora Milana Nikolića, održavao je sastanke prema mjesečnom rasporedu. Broj članova se povećao na 15-ak. Ime čitateljskog kluba za mlade „O čitanju i svemu pomalo” duguje varijaciji imena romana suvremene zavičajne autorice Vlaste Golub „O ljubavi, spletkama i svemu pomalo”. Klub s desetak mladih članova se redovito sastajao i održavao kreativne i zanimljive akcije.
- *Digitalizacija „Virovitičkog lista”* – dovršili smo drugu fazu digitalizacije ovog značajnog lokalnog tjednika. Na taj način korisnici mogu besplatno koristiti arhivu s preko 35.000 stranica novina koje izlaze od 1953. godine. Ukupno je obrađeno 62 godišta i 2.702 broja od 1953. do 2014. godine.

Samo tijekom 2021. je zabilježeno preko 50.000 pristupa ovom elektroničkom sadržaju.

- *EU projekt „Potrubi za knjigu”* – širenje knjižnične mreže u Virovitičko-podravskoj županiji ostvarit ćemo osnutkom Bibliobusne službe VPŽ. Nabavku bibliokombija planiramo putem EU projekta potpisanog s Ministarstvom kulture i medija RH na poziv „Čitanjem do uključivog društva” u okviru operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali”. Projekt je vrijednosti preko 2,5 milijuna kuna, nositelj je Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica, partneri su Virovitičko-podravska županija i Grad Virovitica, uz trajanje od 2 godine (16.9.2021.–15.9.2023.) i garantiranu održivost od 5 godina. Cilj samog projekta je povećanje socijalne uključenosti pripadnika ciljanih skupina kroz razvoj čitalačke pismenosti. Podrazumijeva i zapošljavanje dvoje novih djelatnika.
- *Igroteka* – uspostavili smo novu knjižničnu uslugu posudbe igračaka izvan Knjižnice. U sklopu dječje Igraonice osigurani su prostor i oprema, a osmišljen je i sustav posudbe, povrata, kontrole i higijenske zaštite igračaka. Za sada posuđujemo 200-tinjak igračaka.
- *Izdavačka djelatnost* – tijekom 2021. godine smo kao nakladnici izdali dvije publikacije: 2. prošireno i dopunjeno izdanje slikovnice „Miko i Virka u šetnji našim gradom” i „Učimo strane jezike kroz igru i zabavu: ljetne radionice za djecu u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica” naših kolegica Mirjane Kotromanović i Ivane Molnar. Kao sunakladnici s Ogrankom Matice hrvatske u Virovitici sudjelovali smo u izdavanju romana za djecu i mlade „Zašto sveti Lovro plače” zavičajne autorice Marine Mađarević.
- *Izrađen je „Strateški plan razvoja Knjižnice 2021.-2026.”* – kao podrška, vodilja i temeljni dokument razvoja Knjižnice i unaprjeđenja djelatnosti. Usvojenim „Strateškim planom”, osim misije, vizije, vrijednosti i analize stanja, donesene su smjernice, zadatci i akcijske mjere za postizanje očekivanih ciljeva u narednom vremenskom razdoblju.
- *Jedi zdravo, čitaj zdravo* – je hibridni sadržaj preporuka zdravih vegetarijanskih recepata iz kuharica našega fonda. Recepte rekreira kolegica Anja Krmpotić te fotografije pripremljenih jela i pisane recepte objavljujemo na mrežnoj stranici Knjižnice i društvenim mrežama.
- *Knjige kao lijek* – program dostave knjiga potrebitima u gradu Virovitici i prigradskim naseljima. Nakon kontakta s korisnicima i dobivenih informacija, djelatnici Knjižnice jednom tjedno dovoze građu direktno u njihove domove.
- *Knjige koje sele da druge uvesele* – program povremene suradnje Knjižnice i školske knjižnice OŠ Ivane Brlić-Mažuranić

Virovitica. Sastoji se od veće međuknjižnične posudbe oko 50-ak jedinica knjižne građe školskoj knjižnici na određeno vremensko razdoblje. Zastupljeni naslovi su uglavnom popularni, odnosno oni deficitarni u školskim knjižnicama.

- *Knjigovod* – je mjesečna audiopreporuka knjiga prof. Mirjane Vodopić, umirovljene novinarko Radio Virovitice s jednim od najpoznatijih glasova u lokalnoj zajednici. Snimke redovito objavljujemo na digitalnim komunikacijskim kanalima. Na ovaj način smo uključili populaciju „treće dobi” i korisnicima ponudili književne preporuke osobe i „glasa” s autoritetom.

- *Ljetne jezične radionice* – za vrijeme ljetnih školskih praznika, tijekom četiri tjedna održane su radionice učenja jezika i upoznavanja s češkom i mađarskom kulturom za osnovnoškolce.

- *Minuta za čitanje* – je akcija poticanja čitanja provedena tijekom Mjeseca hrvatske knjige 2021. u kojoj smo napravili videosnimku čitateljskog (polu)maratona trajanja 20-ak minuta. U njemu se prikazuju osobe iz društvenog, kulturnog i političkog života Virovitice kako čitaju ulomke iz knjige priča zavičajnog autora Zlatka Erjavca „Žene vole pametne muškarce”. Videosnimka je objavljena na digitalnim komunikacijskim kanalima.

- *Mjesečno žanriranje* – preporuke beletristike koju izabiru knjižničari na osnovu odabira trenutnog mjesečnog žanra.

Izbor knjiga se redovito popunjava na izdvojenom, korisnicima lako dostupnom mjestu. Tako smo do sada postavljali mjesečna razdoblja biografske, povijesne, kriminalističke, humorističke, ljubavne i ostalih vrsta proze.

- *Surfaj bookvalno!* – besplatni pristup e-knjizi iz našega fonda je promotivna usluga poticanja čitanja u digitalnom obliku. Korisnici učlanjeni kroz ovu akciju ostvaruju jedino pravo besplatnog pristupa e-knjigama. Akcija je započela kao vremenski ograničen projekt, ali je nastavljena kao trajni program i dalje se nastavlja.

- *Uspostava YouTube kanala* – određenu količinu knjižničnih aktivnosti nastojali smo održavati u virtualnom i/ili kombiniranom obliku. Upostavili smo YouTube kanal i tijekom 2021. na njega postavili 30-ak AV-snimki.

Treba napomenuti da je Knjižnica u 2021. osvježila svoj vizualni identitet izradom novog logotipa. Na javnom je natječaju izabrano rješenje grafičkog dizajnera Hrvoja Orlovića koje simbolizira knjige u rasporedu 1234 (1234. godine Virovitica je proglašena slobodnim kraljevskim trgovištem) obojane gradskim bojama (siva, zelena, narančasta, ljubičasta).

PROJEKT „POTRUBI ZA KNJIGU” VIROVITIČKE GRADSKE KNJIŽNICE

Robert Fritz

Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

U okviru operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.” usmjerenog na povećanje socijalne uključenosti ranjivih skupina kroz razvoj čitalačke pismenosti, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica potpisala je ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za provedbu poziva „Čitanjem do uključivog društva” s Ministarstvom kulture i medija RH. Poziv je etapa „Nacionalne strategije za poticanje čitanja 2017.-2022.” s ciljem uspostavljanja učinkovitog društvenog okvira za podršku čitanju, razvoja čitalačke pismenosti i poticanja čitatelja na aktivno i kritičko čitanje te povećanja dostupnosti knjiga i drugih čitalačkih materijala. Ukupna raspoloživa financijska sredstva u okviru ovog poziva iznose 41.000.000,00 kuna. Udio financiranja po pojedinom projektu iznosi 100 % prihvatljivih troškova, od čega je 85 % osigurano iz

Svečano potpisivanje ugovora

sredstava Europskog socijalnog fonda, dok će se obavezni udio nacionalnog sufinanciranja od 15 % osigurati iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Nositelj projekta „Potrubi za knjigu”, vrijednog 2.523.721,56 kuna je Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica, partneri su Virovitičko-podravska županija i Grad Virovitica, a izradili smo ga uz pomoć VIDRA-e – Agencije za regionalni razvoj Virovitičko-podravske županije i Matične razvojne službe Virovitičko-podravske županije. Trajanje projekta je dvije godine (16.9.2021. – 15.9.2023.) uz osiguranu održivost u sljedećih pet godina. Partneri projekta se za buduću Bibliobusnu službu VPŽ obvezuju osigurati prostor (spremište, ured i garažu) i financijska sredstva za djelovanje nakon isteka trajanja projekta.

Sažetak projekta

„Potrubi za knjigu” projekt je putem kojega se omogućuje integrirani pristup dostupnosti čitalačkih programa i usluga osobama kojima oni nisu na raspolaganju u mjestu boravka,

kao i osiguravanje regionalne zastupljenosti. Tijekom 24 mjeseca provedbe projektnih aktivnosti pružit će se prilika za 65-ero djece i mladih do 25 godina, 25 osoba s invaliditetom i 50 osoba starijih od 54 godine da kroz 31 radionicu unaprijede razinu svoje čitalačke pismenosti. Putem rada s korisnicima poticat će se aktivno i kritičko čitanje, upotreba novih tehnologija u svrhu učenja i prenošenja znanja te senzibiliziranje korisnika na korištenje medijskog prostora u svrhu širenja tolerancije i poticanja na zajedništvo.

Projektni tim:

- Voditelj projekta – Robert Fritz
- Administrator – Gordana Turčinović
- Voditelj radionica – Mirjana Kotromanović
- Financijski stručnjak – Alen Bjelica
- Stručnjak za javnu nabavu – Savjetodavna podrška – VIDRA – Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravške županije
- Voditelj bibliobusne službe – zapošljavanje
- Vozač bibliokombija – zapošljavanje

U sklopu projektnih aktivnosti predviđena je nabava bibliokombija – vozila prilagođenog za potrebe pokretne knjižnice i održavanje 31 radionice s ciljanim skupinama. Od toga: 13 radionica za djecu i mlade do 25 godina obuhvaćaju teme društvene inkluzije, održivog razvoja, medijske pismenosti i STEM-a; u suradnji s udrugama invalida VPŽ za osobe s invaliditetom održat će se 13 tematskih radionica čitanja priča sa sadržajem vezanim uz inkluziju i razgovor o problematici i važnosti tematike, te izrada taktilne slikovnice s temom inkluzije; program uključivanja osoba starijih od 54 godine provodit će se kroz 5 radionica pripovijedanja, a rezultat provedenih radionica je objava zbirke priča iz zavičaja čiji su autori sudionici programa. Osim toga, aktivnosti će uključivati provedbu javnih događanja u mjestima duž planirane bibliobusne rute s ciljem popularizacije knjižničnih

sadržaja, zatim održavanje početne i završne konferencije te izradu promotivnih materijala i promidžbene medijske objave.

Krajnja svrha projekta je osnutak Bibliobusne službe Virovitičko-podravške županije. Ova dugo planirana usluga, koja gotovo sve knjižnične sadržaje donosi korisnicima na kućni prag, time osigurava zakonsku obavezu pokrivanja cjelokupnog područja Županije knjižničnom mrežom. Ona je danas standard kojim osiguravamo jednakopravnost pristupa znanju, obrazovanju i kulturi za sve, kako u urbanim, tako i u ruralnim sredinama, čime doprinosimo ublažavanju socijalnog jaza. Time ćemo stanovništvu naše županije približiti knjižnične zbirke i usluge te im ponuditi znanje, informacije, kulturne i obrazovne programe poput radionica programiranja, robotike i digitalnih vještina. Veselimo se ovom projektu i onome što slijedi jer ćemo time kao Grad i Županija podići standard struke i doprinijeti ukupnoj kvaliteti života na području djelovanja.

DIGITALIZACIJA „VIROVITIČKOG LISTA”

Robert Fritz

Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Digitalizaciju „Virovitičkog lista” 2014. godine započela je ravnateljica Romaj prvom etapom s godištima od 1993. do 2013. godine. Prethodno je projekte digitalizacije u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica pokrenuo ravnatelj Zelenbrz elektroničkom obradom „Virovitičana” (1899.–1929.) i prijenosom na CD-ROM. Danas je „Virovitičan” zastupljen na portalu digitaliziranih novina „Stare hrvatske novine” Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Tijekom 2021. godine završili smo drugu veliku etapu digitalizacije „Virovitičkog lista” za godišta od 1953. do 1992.

Time je omogućeno korištenje cjelokupnog digitalnog arhiva ovog lokalnog tjednika. Projekt su financirali

Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica, Ministarstvo kulture i medija RH i Informativni centar Virovitica, a izradila varaždinska tvrtka Point d.o.o. Proces projekta je usklađen sa „Smjernicama za digitalizaciju kulturne baštine”. Većinu analogne građe posjedujemo u našem fondu, a manji dio smo posudili od nakladnika – Informativnog centra Virovitica. Sam postupak prijenosa obuhvaćao je *skeniranje* (izrada arhivskog i prezentacijskog primjerka za mrežne stranice, OCR prepoznavanje, strojno prepoznavanje, obrada metapodataka i ručna kontrola) te *publiciranje* na Internetu (omogućeno pregledavanje i pretraživanje cjelovitog teksta, izrada posebne ulazne jedinice, integracija u mrežnu stranicu, integracija unutar sustava digitalne knjižnice, trajno publiciranje). Kompletan je sadržaj prikazan u slikovnom i tekstualnom obliku. Pretraživanje je moguće po bilo kojem pojmu (*fulltext*), odnosno po broju, datumu, volumenu i godini novina. Sve jedinice sadrže tekstualnu datoteku cijele

stranice u formatiranom i neformatiranom obliku. Kakvoća digitalnih slika u originalu je 300 dpi TIFF nekomprimirano, a prezentacijske kopije 100 dpi JPEG optimizirane su na kakvoću i brzinu učitavanja.

Realizacijom projekta postigli smo sljedeće ciljeve:

- digitalno (trajno) arhiviranje „Virovitičkog lista”,
- dostupnost građe na mreži za sve,
- proširena je ponuda sadržaja Knjižnice, a time i potencijalno veći interes za ostale usluge,
- lakše i brže pretraživanje i pregledavanje određenih članaka, tekstova, fotografija,
- zaštita tiskanih primjeraka građe.

Na mrežnoj stranici Knjižnice omogućen je besplatan pristup bazi novina na oko 2 TB podataka.

Grada arhiva „Virovitičkog lista”, odnosno svih brojeva od 1953. do 2014., sadrži ukupno 62 digitalizirana godišta, 2.702 broja te 35.362 stranice. Važno je naglasiti da se radi o povijesnoj, kulturnoj, političkoj i društvenoj povijesti grada Virovitice lako dostupnoj za pretraživanje iz razonode, ali prije svega za iscrpna istraživanja zavičajnih sadržaja. „Virovitički list” nema samo zavičajnu vrijednost, nego i nacionalnu, a pristup do njegovog arhiva pridonosi širem poznavanju identiteta Virovitice kao značajnog kulturnog i povijesnog hrvatskog grada i ovog dijela Europe.

Na poveznici s mrežnih stranica Knjižnice omogućeno je slobodno pretraživanje novina u otvorenom pristupu. Samo tijekom 2021. bilježimo 51.519 pristupa. Ovaj sadržaj je jedan od budućih dijelova VIDIK-a – Virovitičke digitalne knjižnice koju ćemo ustanoviti tijekom 2022. Projekti digitalizacije starih virovitičkih novina i časopisa, kao i drugih važnih publikacija, nastavljaju se dalje u sve većem obimu.

VIROLIBER

Silvija Perić

Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

„Viroliber” je naziv kulturne i edukativne manifestacije koja ima karakteristike manjeg festivala knjiga, a promiče knjigu i književno stvaralaštvo i ujedno potiče stvaralaštvo zavičajnog karaktera. Sajam ima za cilj jednom u godini dana okupiti izlagače iz zavičaja i šire. Odvija se tijekom Rokova, manifestacije u kolovozu koja je vjerski, društveno-politički, kulturni, zabavni, ugostiteljsko- gastronomski te sportski događaj grada Virovitice. „Viroliberom” se želi senzibilizirati javnost na usluge Knjižnice, približiti sugrađanima zavičajne autore, okupiti ih oko Knjižnice te omogućiti radionice raznih lokalnih profila. „Viroliber” se održava s prekidima od 2007. godine s ciljem popularizacije prostora Knjižnice te lokalnih i zavičajnih sadržaja. Program je sufinanciran sredstvima Ministarstva kulture i medija RH. Uz sajam izlagača i nakladnika knjiga, ove godine mnoštvom sadržaja obogaćen je program „Virolibera”:

Predstavljanje slikovnice „Bibi-lutak pitalica”

1. Predstavljanje slikovnice „Bibi-lutak pitalica”. Bibi je nastao na predlošku animirano-crtanih igrano-lutkarskih serija koje su radili Virovitičani Denis Špegelj i Alen Bjelica, u suradnji s Ninom Perušić i Filipom Jurjevićem iz Zadra te ilustratoricom Anjom Brabec iz Virovitice.

2. Strip radionica „Čitamo strip”. Poznati virovitički strip crtač Roko Idžojtić malim je posjetiteljima objasnio osnovne strip pojmove te su se zajedno svi okušali u crtanju.

Strip radionica „Čitamo strip”

Foto natječaj „Čitamo virovitičke ulice”

3. Natječaj za najbolju fotografiju svog zavičaja. Na temu „Čitamo virovitičke ulice”: foto prikaz trgova i ulica koje u svojim nazivima nose ime hrvatskih književnika. Od 1. srpnja 2021. mladi Virovitičani fotografirali su ulice Virovitice po zadanim kriterijima. Nagrađeni su dobili prigodne darove virovitičke knjižnice.

4. „Vigroteka”, igranje društvenih igara na temu zavičaja. Djelatnice Knjižnice su djeci poznate društvene igre prilagodile na temu zavičaja. Cilj je da se djecu upozna s motivima i običajima Virovitice.

„Vigroteka”

Mali sajam knjiga virovitičke knjižnice postao je tijekom godina pravi mali festival pisane riječi, okupljanja zaljubljenika u zavičajne autore te bogate sadržaje koje Knjižnica nudi za vrijeme proslave dana grada Virovitice.

ČITAJMO HRVATSKO

Anja Krmpotić, Tatjana Kovač
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Na prijedlog Ministarstva kulture i medija, 2021. godina proglašena je Godinom čitanja uz slogan „Čitajmo da ne ostanemo bez riječi”. Na Odjelu za odrasle Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica, načinom dvosmjerne suradnje, pristupili smo poticanju čitanja pod motom „**Čitajmo hrvatsko**”. Cilj je bio promoviranje suvremene hrvatske književnosti i domaćih autora. Zadatak korisnika bio je izabrati jedan od ponuđenih naslova i njegovo mjesto popuniti svojim izborom jednog djela hrvatske književnosti iz našeg fonda koji preporučuju drugima. Svatko je osvojio velikodušnu i slatku nagradu s kojom se i fotografirao. U suradnji s lokalnim obrtom čokoladnih slastica „Choco Love”, pripremljeni su čokoladni bookmarkeri koji su dodijeljeni svim sudionicima na dar uz jednu otpisanu knjigu po vlastitom izboru. Našli su se tu i prikladni plastificirani bookmarkeri koje su izradili sami djelatnici Knjižnice.

Akcija je bila iznenađujuće uspješna i polučila istinsko oduševljenje nemalog broja korisnika koji su rado sudjelovali u čitanju upoznavajući hrvatske autore. Poznato je kako su kod nas već dugi niz godina popularniji naslovi prevedeni iz stranih književnosti te smo ovom akcijom željeli ukazati na važnost naših književnika čija su djela pomalo marginalizirana i zanemarena. Projekt je trajao dva mjeseca u ljetnom periodu i sudjelovalo je sedamdesetak korisnika.

Čitajući knjige nećeš usavršiti vještinu življenja. Život je neobuhvatno protjecanje: opire se svakom određenju. Čitajući knjige nećeš doprijeti do istine. Sve što je napisano, izmišljeno je – stvarnost se ne pokorava riječima. Čitajući knjige nećeš postati ni sretniji ni bolji – ali knjige moraš čitati da bi to shvatio. (Gavran, M.)

Izložba „Čitajmo hrvatsko”

KNJIŽNIČNI MAČAK BUKI

Anja Krmpotić, Tatjana Kovač
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

U Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica već nepunih godinu dana boravi nesvakidašnji stanovnik. Riječ je o umiljatom i vrlo znatizeljnom mačku okruglih očiju koji je postao prava maskota Knjižnice. Svojom razigranošću i pitomim ponašanjem s lakoćom je šarmirao djelatnike i mnogobrojne korisnike stekavši i medijsku popularnost. Novi dom izabrao je sam. Jednoga proljetnog dana pojavio se ispred ulaznih vrata i „užicao” malo hrane. Od tada je svakodnevno počeo dolaziti po svoje obroke i poslastice. Isprva je bojažljivo i plaho ulazio u Knjižnicu, ali s vremenom se sasvim udomaćio. S obzirom na mjesto gdje prebiva, odaziva se na ime Buki prema engleskoj riječi *book* (hrv. knjiga), a kao dodatna inspiracija poslužio je i američki književnik Charles

Bukowski. Od prvog dana Buki savjesno odrađuje svoj „posao” komunikacije s korisnicima te, kao rođeni model, strpljivo podnosi nebrojena fotografiranja. Prve reakcije posjetitelja bile su sjajne, varirale su od komične začuđenosti do nevjerice i čistog oduševljenja. Svojim ludorijama izaziva smijeh, a samom pojavom i bivanjem smanjuje stres stvarajući opušteno i toplo ozračje u prostoru. Znatno se povećao broj najmlađih korisnika koji dolaze u Knjižnicu kako bi vidjeli i pomazili Bukija, a usput posudili neku od knjiga što se isto pokazalo uspješnim načinom za poticanje čitanja. Osmislili smo i izradili bookmarkere s njegovim likom koji se dijele, a zauzvrat primamo simbolične donacije, kako od posjetitelja, tako i od ostalih knjižnica. Osim njegove fotografije, svaki

bookmarker krase i prigodan citat o mačkama pa tako jedan od njih glasi: „Mačke biraju nas, mi ih ne posjedujemo” (Kast, C.). Buki ima i svoju putovnicu, a veterinari iz veterinarske prakse Felix velikodušni su pokrovitelji koji ga besplatno liječe i cijepaju na čemu smo im iskreno zahvalni. Buki se potpuno naviknuo na prostor Knjižnice koji mu, između ostalog, služi kao veliko igralište iz kojeg gotovo i ne izlazi van. Navečer, kad završi popodnevna smjena, ostaje u zgradi i vjerno je čuva. Nadamo se da će Buki još dugo vremena ostati s nama. Kao što je spomenuto u navedenom citatu, on je izabrao nas, a zauzvrat je dobio titulu savršenog knjižničnog mačka.

I Mačak Buki

JEZICI NAŠIH MANJINA

Mirjana Kotromanović
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Općepoznato je da učenje stranih jezika ima izuzetan značaj za razvoj identiteta i socijalni razvoj djeteta. Kroz učenje stranih jezika djecu se potiče na razmišljanje o kulturi, senzibilizira ih se na prihvaćanje različitosti te potiče na kreativnost. S programima učenja stranih jezika tijekom ljetnih praznika za djecu od 6 do 10 godina, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica započela je još u ljeto 2017. godine. Bila je to prva godina koja se pokazala vrlo uspješnom zbog velikog broja zainteresiranih polaznika. Tada su polaznici radionice učili engleski i njemački jezik. Sljedeće tri godine radionice je sufinanciralo Ministarstvo kulture i medija kroz „Akcije i manifestacije u knjižničnoj djelatnosti”, a djeca su imala priliku upoznati osnove engleskog, njemačkog, francuskog i češkog jezika. Program učenja stranih jezika u ljeto 2021. godine bio je nešto drugačiji u odnosu na prethodna četiri. Kako na području Virovitičko-podravne županije žive stanovnici češke i mađarske narodnosti, program je dobio naziv „Jezici naših manjina”, a obuhvaćao je spomenute jezike i bio također djelomično financiran od strane Ministarstva kulture i medija. Osim što su učili osnove jezika, polaznici su tijekom radionice upoznavali i kulturni identitet Čeha i Mađara. Tako su, primjerice, imali priliku naučiti kako se pozdravlja na češkom jeziku, kako se na češkom kažu boje, imena životinja itd. U odnosu na učenje o kulturi, izrađivali su češku zastavu, vlastite

male putovnice, a saznali su nešto i o glavnom gradu Pragu te glumili u kratkoj izvedbi priče „Djed i repa”.

I Jezici naših manjina

Slično je bilo i na radionicama učenja mađarskog jezika, a na radionicama o mađarskoj kulturi dobili su informacije o mađarskim izumima od kojih je najviše zanimanja izazvala Rubikova kocka. Tijekom radionice spomenute su i knjige iz mađarske dječje književnosti te je održan virtualni susret s mađarskom autoricom za djecu. U programu „Jezici naših manjina” sudjelovalo je tridesetak polaznika te troje učitelja – učiteljica češkog jezika Iva Brabec, te učitelji mađarskog jezika Dávid Karácsony i Matea Jurković. Uključivanjem u kulturne i obrazovne sadržaje i programe Knjižnice, poput programa „Jezici naših manjina”, najmlađi korisnici kvalitetnije razvijaju vlastitu osobnost te, u konačnici, postaju aktivni sudionici izgradnje boljeg društva.

BOŽIĆNA VEČER(A) S HARRYJEM POTTEROM

Mirjana Kotromanović
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Književni i filmski junak Harry Potter vječita je inspiracija brojnim zaljubljenicima u fantastiku i čarobnjaštvo, a jednako ga obožavaju i veliki i mali. Kao inspiracija je poslužio i djelatnicama Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica u osmišljavanju čarobne božićne večere iliti večeri s istoimenim likom. U sklopu programa *Prosinac u gradu* i svečanoj atmosferi, prava mala čarolija dogodila se u subotu 18. prosinca 2021. godine u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica. Jedan od

povoda za osmišljavanje proslave ovoga tipa, osim Božića dakako, bio je i jubilarni deseti susret Kluba mladih „O čitanju i svemu pomalo”. Klub je osnovan u ožujku 2021. godine i od tada, na susretima koji se održavaju jednom mjesečno, okuplja mlade zaljubljenike u književnost. Tako je Klub mladih Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica na svom jubilarnom 10. susretu bio domaćin božićne večere i božićne večeri s Harryjem Potterom.

I Organizatori Božićne večeri s Harryjem Potterom

Atmosferu na Dječjem odjelu upotpunili su brojni motivi poput božićnog drvca s tematskim ukrasima, stabla sa sovicama, zastavica s grbovima škola i čarobne glazbe u pozadini. Stvorio se dojam kao u pravom Hogwartsu. Na večeri su se osim članova Kluba mladih „O čitanju i svemu pomalo” okupili i brojni drugi gosti, naravno obožavatelji književnog i filmskog serijala o Čarobnjaku, od kojih su se mnogi pojavili kostimirani i s rekvizitima na temu Harryja Pottera. Na meniju su se mogle pronaći metlice, kokice iz kotlića, kolačići i bomboni, pisma, čarobni narančasti napitci i prava Harry Potter torta.

U ugodnom razgovoru tijekom večere sudionici su saznali zašto je upravo Harry Potter mnogima omiljeni junak, a da to zaista jest, potvrdili su i znanjem koje su pokazali igrajući kviz o poznavanju detalja iz života istoimenog junaka u kojemu je jedna od sudionica posebno briljirala. Dio večeri je naravno bio rezerviran za gledanje prvoga dijela filmskog serijala kako bi se svi skupa prisjetili pojedinih detalja. Čarobna večer(a) trajala je do kasno u noć, a završila je idejom o nekim novim čarolijama u budućnosti.

I Harry Potter torta

RADIONICE PROGRAMIRANJA I ELEKTRONIKE U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI VIROVITICA

Dávid Karácsonyi
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

I Sudionici programiraju

Početakom 2019. godine Knjižnica se priključila projektu „Croatian Makers” Instituta za razvoj i inovativnost mladih kako bi sudjelovala u razvijanju digitalne pismenosti mladih. U sklopu projekta, Institut je knjižnici donirao *micro:bit* uređaje koji djeci pomažu u usvajanju osnova programiranja. *Micro:bit*ove prate modularna proširenja pa je tako Knjižnica dobila i *micro:Maqueen*, *AQ:bit* te *Boson-set* koji *micro:bitu* omogućuju dodatne funkcionalnosti i time donose nove izazove. Osim tih elektronskih uređaja, Institut je Knjižnici

donirao i dva 3D-printera.

Počevši s ljetom 2021. godine, u Knjižnici se na tjednoj bazi održavaju radionice tijekom kojih se djeci približavaju nove tehnologije, kako putem prethodno spomenutih doniranih uređaja, tako i one druge, poput izrade mrežnih stranica i stvaranja vlastitih 3D-modela za printanje. Radionice smo započeli uz *micro:bit* kontrolere. Prateći portal „Izradi”, s polaznicima radionica prolazili smo kroz zadatke i edukacijske materijale, krenuvši od najjednostavnijih

primjera – paljenja svjetlećih dioda na samom uređaju. Kroz nekoliko mjeseci došli smo do naprednijih zadataka poput upravljanja priključenog izvora svjetla pomoću potenciometra i upravljanja *micro:Maqueen* robotom koristeći drugi *micro:bit* kao daljinski upravljač. Nakon *micro:bita*, djeca su se upoznala s 3D-printerima, naučili osnove modeliranja 3D-objekata nakon čega su imali priliku vidjeti kako im se ti modeli printaju na 3D-printeru.

I Spajanje Arduina

Knjižnica se 2021. godine prijavila na novi IRIM-ov natječaj naziva „Generacija NOW” u sklopu kojega je početkom 2022. godine od Instituta dobila donaciju novih, naprednijih

uređaja – Arduino mikrokontrolera. Prema opisu sa stranice Instituta, cilj je ovog natječaja povezivati postojeća i nova znanja u području tehnologije pri izradi kreativnih IoT (engl. *Internet of Things*) projekata, razvijati kreativnost, inovativnost i razumijevanje modernih tehnologija.

Radionice održavane u Knjižnici namijenjene su svim osnovnoškolskim polaznicima, a svaki od polaznika uključuje se na radionice s drugačijom razinom znanja. Iz tog su razloga radionice podijeljene u dvije skupine – osnovnu i naprednu – a za svaku se skupinu održava zaseban termin radionice. Skupine za polaznike s osnovnim znanjem odvijaju se od 9 do 10 sati priepodne i od 15 do 16 sati poslijepodne. Skupine za napredne polaznike održavaju se odmah nakon osnovnih skupina i isto tako traju sat vremena. Polaznici se, u dogovoru s voditeljima, opredjeljuju za skupinu u koju će dolaziti ovisno o njihovoj razini znanja.

Glavni je cilj održavanja ovakvih radionica poticanje djece i mladih na stjecanje novih vještina, novih načina razmišljanja i priprema za svijet i tehnologiju koja se u njemu mijenja na dnevnoj bazi. Vještina programiranja i povezivanja računala i druge elektroničke opreme u današnje je vrijeme jedna od najvrjednijih vještina koje pojedinac može steći, a s obzirom na brzinu razvoja tehnologije, preporučeno je krenuti s učenjem programiranja u ranoj dobi.

IZVANŠKOLSKE AKTIVNOSTI NA DJEČJEM ODJELU GRADSKJE KNJIŽNICE I ČITAONICE VIROVITICA

*Dajana Horvat i Ivana Molnar
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica*

Uz redovnu djelatnost Dječjeg odjela Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica provode se i kontinuirane izvanškolske aktivnosti koje se održavaju jednom tjedno, uvijek u istom terminu.

Riječ je o programima dramskih i literarnih aktivnosti, robotike i programiranja te programu „Mladi knjižničari” koji okuplja djecu viših razreda osnovne škole.

Poticaj za organiziranje spomenutih oblika rada prije svega je navikavanje djece na kontinuirane dolaske u knjižnicu. Ujedno im se omogućuje kvalitetno provođenje slobodnog vremena te upoznavanje sa zanimljivim sadržajima. Kroz aktivnosti razvijaju ljubav prema knjizi te se senzibiliziraju na prostor knjižnice. Aktivnosti su osmišljene na zabavan način u skladu s kronološkom dobi mladih sudionika, a spomenuti načini doprinose formiranju kvalitetnog i trajnog korisnika.

Osim spomenutih programa, jednom tjedno održavaju se pričaonice i radionice različitog karaktera.

Najzastupljenije su kreativne radionice, dok se glazbene, debatne i likovne održavaju jednom mjesečno.

„Četvrtkom u 10” i „Četvrtkom u 4” nazivi su STEM-radionica, a održavaju se svakoga četvrtka u priepodnevnom i poslijepodnevnom terminu. STEM-radionicama djeca razvijaju

svoju digitalnu pismenost te uče osnove programiranja.

Tijekom dramskih i literarnih aktivnosti djeca razvijaju dramsku darovitost i upoznaju se s dramsko-scenskim prikazom te adaptacijom književnih djela. Potiče se razvoj govornih sposobnosti, a posebna pažnja se posvećuje pravilnom izražavanju i obogaćivanju rječnika te izražajnosti pokreta i koordinacije.

Kroz recitacije, dijaloge, monologe, pantomime, imitacije i improvizacije djeca vježbaju vlastiti glas te se oslobađaju u govoru i pokretu.

„Mladi knjižničari” novoformiran je program koji okuplja djecu viših razreda osnovne škole, a njime se djeci želi približiti rad knjižnice. Tijekom druženja imaju priliku učiti osnove tehničke i formalne obrade građe, sudjeluju u formiranju zbirke, uređuju panoe i pomažu pri postavljanju tematskih izložbi. Osnovni cilj programa je razvijanje čitalačkih navika i ljubavi prema knjizi.

OSNOVANA ZBIRKA BRANISLAVA GLUMCA U VIROVITIČKOJ GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI

Nela Krznarić
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Što može biti bolje za jednu knjižnicu od toga da se u Godini čitanja oformi nova zbirka? Krajem rujna prošle godine u virovitičkoj Gradskoj knjižnici i čitaonici gostovao je hrvatski književnik i zavičajni autor Branislav Glumac koji je tom prigodom predstavio novo uspostavljenu Zbirku Branislava Glumca.

Gošća iznenađenja bila je njegova prijateljica, pjevačica i spisateljica Danijela Martinović. Razgovaralo se o zavičaju i zavičajnosti, uspomena, prijateljima, književnom stvaralaštvu. Publika je imala priliku čuti stihove Danijele Martinović iz zbirke pjesama „Šalabahter života: neopisivo”. Na kraju večeri Glumac je sugrađane darivao primjercima svojih književnih djela.

Nekadašnji dječak iz Šenoine virovitičke ulice, ljeti je gradom hodao bos i u kratkim hlačama. U dvorištu njegovog djetinjstva osjećao se najsigurnije i najzaštićenije. Još kao srednjoškolac sjedio je za kartaškim stolom i igrao belu i preferans u hotelu „Slavonija”. Ponekad je u otporima spram zavičaja, ali rado se sjeća mirisa gimnazijskih lipa, starog kotača na drvenom bunaru i podruma natkrivenog brajdom. Za sebe kaže da je teški ovisnik o ženama, pokeru i

životinjama. Više o njemu može se saznati u intervjuu koji je objavljen mjesec dana prije predstavljanja Zbirke.

Jednostavno je rekao da voli darivati te je virovitičkoj knjižnici darovao vrijednu građu, ukupno 157 jedinica: knjige poezije i proze, gramofonske ploče, VHS-kasetu, likovne mape, slikovnice, fotografije. Građa je podijeljena u dvije cjeline: potpisana autorova djela s posvetom Knjižnici – kao osobna ostavština, te darovana građa književnih prijatelja s posvetom književniku Branislavu Glumcu.

U Knjižnici smo prionuli poslu i uspostavili zavičajnu zbirku koja nosi upravo njegovo ime. Misao napisana na ploči pokraj Zbirke Glumčeve su riječi: „Virovitica je jedan od važnih nosivih zidova i prozora sveukupne kuće mog Bitka.”

Govoreći o vrijednosti Zbirke, ravnatelj knjižnice Robert Fritz istaknuo je da je Knjižnica uistinu ponosna na ovaj projekt jer se radi o građi zavičajnog autora, znamenitog hrvatskog književnika bogatog opusa, pjesnika koji je utjecao na standardizaciju slobodnoga stiha te pripovjedača koji je utjecao na afirmaciju „proze u trapericama”.

Sve što je pisao, radio i stvarao, zainteresirani će moći razgledati u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica.

I Zbirka Branimira Glumca

VRIJEDNA DONACIJA KNJIGA DNEVNOJ BOLNICI

Nela Krznarić
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Održanom radionicom za branitelje u siječnju ove godine, u Dnevnoj bolnici započela je četvrta godina održavanja takvog tipa radionica u sklopu inkluzivnog programa Knjižnice. Na ovoj, 23. po redu radionici, ravnatelj Knjižnice Robert Fritz i voditeljica Odjela za odrasle Nela Krznarić predali su u ime Knjižnice vrijednu donaciju knjiga.

I Sudionici radionice s donatorima knjiga

Radi se o 150 dobro očuvanih naslova različitih žanrova iz našeg knjižnog fonda. Donacijom se želi omogućiti zainteresiranim korisnicima Dnevne bolnice da na jednostavan i brz način dođu do knjige.

Voditeljica Odjela Snježana Karničnik zahvalila se te istaknula vrijednost čitanja u smislu unapređenja mentalnog zdravlja.

Sigurni smo da je ovo početak dugoročne suradnje Knjižnice i Opće bolnice Virovitica koja će uključivati program za bebe i nadamo se uspostavu knjižničnog stacionara.

Gost programa bio je virovitički pisac Zlatko Erjavec Ero, također branitelj, koji je svjedočio o otkrivenoj strasti pisanja u svojim šezdesetima. Čitao je humoreske iz svoje dvije knjige: „Žene vole pametne muškarce” i „Žena koja je voljela kosilice” te doprinio tome da se, ovaj put uz dosta smijeha i vedrine, razgovaralo o problemima na koje nailazimo u našoj svakodnevici.

NAJSTARIJI ČLANOVI GRADSKJE KNJIŽNICE I ČITAONICE VIROVITICA

Nela Krznarić
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Ana Mikolić (98 godina) i Ivan Pisković (93 godine) najstariji su članovi virovitičke knjižnice. Ne sjećaju se kada su se prvi put učlanili. Iza njih su godine i puno pročitanih knjiga. Gospođa Ana bila je krojačica. Iako je veći dio dana bila zaokupljena poslom, radom u vrtu, brigom za obitelj, uvijek bi izdvojila vrijeme za čitanje. Njeni najbliži svjedoče da je imala izrazitu strast za čitanjem. Voljela je čitati knjige ljubavnog žanra, putopise, životopise različitih umjetnika i knjige o umjetnosti. Uz čitanje, gospođa Ana voli pletenje, pa je svatko od njezinih članova obitelji dobio puno finih, toplih pletenih stvari. Sretna je prabaka četvero praunučadi. Zbog zdravstvenih razloga ne dolazi više u Knjižnicu, čita manje, a za nju knjige posuđuje njezin sin. Voli čitati novine i časopise, a najdraži joj je „Zavičaj”, županijski časopis za kulturu, koji su joj jednom prigodom odnijeli u bolnicu želeći je razveseliti.

Gospodin Ivan bio je strojovođa, vozio je šinobus dvadeset i pet godina na relaciji Virovitica-Daruvar-Pakrac-Banova Jaruga, te godinama parnjaču. Volio je gledati kriminalističke i vestern filmove te čitati knjige kriminalističkog žanra, ali i djela klasične književnosti. Zadnjih nekoliko godina zanima ga literatura iz tehničkih struka, a čita bez naočala! Vozi auto i još uvijek je vješt u popravljanju bicikala i motora. U Knjižnicu vrlo rado dolazi i do nekoliko puta tjedno jer želi čitati novine. Sviđa mu se ugodan ambijent Knjižnice, tišina, ljubazno osoblje, a često nekog sretno za popričati.

Želimo svima nama da ustrajno čitamo i kada prođemo devedesete, a gospođi Ani i gospodinu Ivanu krepko zdravlje i životno zadovoljstvo.

I Najstariji članovi Knjižnice

ZA SVE SU KRIVE BAJKE

Zorka Renić
Medicinska škola Bjelovar

Književni susret s Nadom Crnogorac održan je u knjižnici Medicinske škole Bjelovar 25. listopada 2021. Povod za druženje bilo je obilježavanje Mjeseca hrvatske knjige i Godine čitanja.

Nada Crnogorac profesorica je hrvatskoga jezika u mirovini. Najveći dio svog radnog vijeka provela je u Medicinskoj školi Bjelovar i bila je omiljena profesorica koja je s učenicima postizala vrhunske rezultate, posebno na smotri LiDraNo. Velik broj učenika pamti njezine originalne nastavne sate, a kolegama nastavnicima uzor je i nadahnuće.

Uz nastavni rad, Nada Crnogorac ostvarila je vrhunske rezultate u spisateljskom radu. Objavila je dvije zbirke poezije, „Otvorena vrata“ i „Jedrenjak kapetana Kuke“ te zbirku priča „Vrijeme promatranja“, a njezini se radovi mogu pročitati i u književnim časopisima i zbornicima te slušati u radijskim emisijama. Zbirka priča „Vrijeme promatranja“ objavljena je u nakladničkoj kući Disput koja je poznata po objavljivanju vrhunskih autora. Dvadesetak objavljenih priča povezuje svojevrsna poetska nota, „oko za detalj“ i želja da se prikaže i razotkrije „običan život“.

Dio njezina bogatog stvaralaštva predstavljen je učenicima Medicinske škole kroz čitanje priča, kazivanje poezije i razgovor. Poseban je doživljaj svakog književnog susreta čitanje, a autorica je pročitala priču „Za sve su krive bajke“

Gošća Nada Crnogorac čita ulomak iz knjige

i pjesmu „Potreba“. Svojim osebnim interpretacijama književni susret obogatila je učenica drugog razreda Kristina Tomić.

Razgovor s profesoricom Crnogorac bio je iznimno zanimljiv, a učenike i goste koji su prisustvovali susretu

zanimalo je imaju li naslovi njezinih djela simboličko značenje, zašto piše poeziju i priče te koje joj je najdraže djelo. Nada Crnogorac govorila je i o tome koliko je njezin rad s mladima utjecao na odabir tema, ali i na način pisanja. Književni susret vodile su učenice drugog razreda Medicinske škole Bjelovar, Kristina Tomić i Katarina Šatović. Ako želite saznati za što su krive bajke iz naslova, pozivamo vas da pročitate priče i pjesme Nade Crnogorac.

Nada Crnogorac s voditeljicama književnog susreta

SNIVATI ZVIJEZDE

Zorka Renić
Medicinska škola Bjelovar

U izdanju Medicinske škole Bjelovar (knjižnice) izašla je brošura u kojoj su sakupljene pjesme učenice trećeg razreda, Alexandre Trojka. Alexandra je učenica koja je već pokazala svoju darovitost budući da svake godine sudjeluje na smotri LiDraNo. Brošura „Snivati zvijezde“ nastala je kao poticaj za njezino daljnje stvaralaštvo. Povod objavljivanja je i obilježavanje Mjeseca hrvatske knjige 2021. te Godine čitanja.

O Alexandrinu mladenačkom zanosu, važnosti umjetnosti u srednjoškolskim danima, temama i glavnim karakteristikama njezine poezije odličan tekst napisao je profesor Siniša Krpan. Iz njegova teksta „Pjesnikinja u nastajanju“, koji je poslužio kao uvod u brošuru, izdvojili smo nekoliko glavnih misli.

Učenica Alexandra Trojka, autorica brošure „Snivati zvijezde“

„Njena poezija funkcionira u dihotomijama svjetlo – tama, ljubav – emocije, kiša – magla, vrijeme – čekanje, navodeći čitatelja da i sam unutar sebe pokuša pronaći ove konstante kako bi u ovom krajnje nemirnom i stalnoj promjeni podložnom svijetu pronašao sidrište koje neće dozvoliti prevelike odmake i lutanja s one staze koja je usmjerena prema iskrenim i dobrim ciljevima. Sklonost i okretanje prema ljepoti u tome nam nesumnjivo može pomoći, kako bismo uz poeziju poput Alexandrine svoje intimne trenutke proveli ispunjeno i smisleno, nadajući se da će se njezin pjesnički dar i dalje razvijati i da niti njezina ozbiljna spisateljska afirmacija ne mora biti nešto nedostižno. Uostalom, jedno od temeljnih čovjekovih prava je da ima svoje snove, osobito kada se ti snovi sanjaju otvorenih očiju.“

Na kraju valja spomenuti da je velik doprinos u objavljivanju brošure svojim grafičkim oblikovanjem dao i Krešimir Ivanček.

ZAGRLI MARULIĆA

Zorka Renić, Medicinska škola Bjelovar
Alica Bačeković Pavelić, Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar

Od 22. travnja 2021. do 22. travnja 2022. obilježava se Godina Marka Marulića. Povod je 500 godina od objave „Judite“ Marka Marulića, prve autorske knjige na hrvatskome jeziku zbog koje je Marulić nazvan „ocem hrvatske književnosti“.

Knjižničarke Medicinske te Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar priključile su se obilježavanju ove značajne obljetnice i zajedničkim snagama osmislile projekt „Zagrli Marulića“. Projekt je obuhvatio niz aktivnosti, a polazište je bila izložba postavljena u školskoj knjižnici u razdoblju od svibnja do kraja rujna 2021. Izložbu je posjetio velik broj učenika (petstotinjak) i nastavnika spomenutih škola. Svi učenici su proučavali pripremljene digitalne materijale o Maruliću, rješavali različite zadatke i ponovili svoje znanje o Maruliću u online edukativnom kvizu. Učenicima je na izložbi bila najzanimljivija skulptura Marulića od kartona, u prirodnoj veličini, pokraj koje su se i fotografirali. No uz ovu „selfie“ zabavu učenici su dobili niz zadataka kojima se nastojalo povezati knjižničarske teme i teme pojedinih nastavnih predmeta: od vjeronauka i latinskog jezika pa do hrvatskog jezika i književnosti. Učenici su doznali manje poznate podatke o Maruliću, poput zabrana i spaljivanja njegovih djela, proučavali su značenje pojma *pretisak* i *bestseler*, pokušali su osuvremeniti stihove, prevoditi s latinskog, proučavali su životopise svetaca i sl. Svi pripremljeni zadatci i aktivnosti popisani su i dostupni u Wakelet kolekciji „Zagrli Marulića“ te se slobodno mogu koristiti u pripremi sličnih aktivnosti.

I Zorka Renić i Alica Bačeković Pavelić u zagrljaju s Marulićem

Svakako valja istaknuti i aktivnosti vezane uz područje likovne umjetnosti i likovnog izričaja učenika. Naime, učenicima su u zasebnom dijelu izložbe predstavljena najznačajnija likovna djela s motivima „Judite“. Učenici su prema slikama istraživali i otkrivali pojedinosti o djelima, kao što su autori, naslovi djela i dr. Osim toga, učenici su dobili opis Marka Marulića te Marulićev opis Judite i prema njima radili portrete. Radovi su sakupljeni i postavljena je još jedna izložba u prostorima škola.

Zaključno se može reći da je ovaj projekt važan zbog odlične suradnje, povezivanja različitih tema, sadržaja i nastavnih predmeta. Važan je i zbog toga što su knjižničarke pokušale pronaći pravu mjeru u korištenju digitalnih alata i aktivnosti uživo.

I Marulićeva skulptura

PRVA SLOBODNA KNJIŽNICA U BJELOVARU

Zorka Renić, Medicinska škola Bjelovar

Andrea Petrić, Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar

Svima je dobro poznato da se sve manje čita, da se vrijednost knjige sve manje prepoznaje među mlađim generacijama te da se borimo sa zadržavanjem korisnika u knjižnicama. Društvo oko nas je takvo da se knjižnice moraju istaknuti aktivnostima i projektima kako bi privukle što više korisnika. Škole i školske knjižnice nedovoljno su prisutne u zajednici u kojoj djeluju, stoga se sve više smišljaju projekti koji bi školske knjižnice otvorile javnosti. Jedan od takvih projekata zaživio je i u Bjelovaru - Mala slobodna knjižnica. Projekt kojim se približava knjiga što većem broju korisnika poznat je u cijelom svijetu. Većinom su „glavni krivci“ u realizaciji slobodnih knjižnica - knjižničari! Upravo ideja o približavanju knjiga zajednici bila je glavni motiv i poticaj knjižničarkama Medicinske škole i Turističko-ugostiteljske i prehrambene škole Bjelovar u pokretanju ovog projekta.

„Kućica za knjige“ može se prepoznati i po sloganu „Posudi-pročitaj-vrati“ koji objašnjava princip funkcioniranja kućice: bilo koja osoba iz zajednice može uzeti knjigu na čitanje i nakon toga je vratiti ili donijeti neku drugu knjigu.

Velik dio aktivnosti ovog projekta podrazumijevao je pripreme, kao što je izrada kućice, oslikavanje, prikupljanje knjiga i dr. U oslikavanju kućice okupila se ekipa učenika koje valja posebno izdvojiti: Hana Berak, Maja Deželić i Hana Kasalo. S njima je radila profesorica Sonja Belamarić. U realizaciji

slobodne knjižnice od neprocjenjive važnosti bila je podrška tehničke službe Medicinske škole i Turističko-ugostiteljske i prehrambene škole Bjelovar.

Nakon niza radionica prva bjelovarska Mala slobodna knjižnica otvorena je povodom Međunarodnog dana pismenosti (8. rujna 2021.) i obilježavanja Godine čitanja.

Otvorenje prve bjelovarske „kućice za knjige“ pratili su učenici, nastavnici i ravnatelji dviju škola suradnica u ovom projektu. Kako bi otvorenje „kućice za knjige“ bilo što svečanije, svojim radovima su nas počastile bivša profesorica Medicinske škole Bjelovar Nada Crnogorac i učenica Turističko-ugostiteljske i prehrambene škole Bjelovar.

Sve aktivnosti vezane za našu slobodnu knjižnicu šaljemo na profil Male slobodne knjižnice Hrvatske (<https://www.facebook.com/kucicezaknjige>), a možete nas pronaći i na karti malih slobodnih knjižnica <https://bit.ly/33RFZGR>.

Slobodne knjižnice mali su korak, ali svaki korak je važan. Možemo reći da je naša kućica zaživjela jer su se uključili i lokalni autori u podršku koji su poklonili svoje naslove za kućicu. Vidljivo je da se knjige čitaju pa se kućica redovito puni naslovima iz različitih područja, ali i straničnicima.

Projekt ne staje na ovome. U planu je uređenje prostora oko kućice, podjela letaka o kućici, suradnja s vrtićima i osnovnim školama na promociji kućice.

I Otvorenje Male slobodne knjižnice

I Uređenje prostora

TRENIRAJ SVOJ MOZAK

Andrea Petrić, prof. i dipl.knjiž., Vedrana Viljevac Barić, mag.psih.

Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar

Svakim danom postajemo svjesniji da generacije koje dolaze u školske klupe sve manje kritički promišljaju, sve manje vježbaju i koriste „moždane vijuge“ te su sve manje zainteresirani za zadatke u kojima trebaju uložiti napor i trud kako bi došli do rezultata. Potaknuti tim činjenicama, u sklopu Svjetskog tjedna mozga koji se obilježavao od 16. do 22. ožujka, došle smo na ideju o organiziranju vrlo

popularnog formata treniranja mozga i provjere znanja - kviza. Kako bismo kviz učinile zanimljivim učenicima, pozvale smo popularnog lovca iz HRT-ove emisije „Potjera“ Krešimira Sučevića Međerala da svojim znanjem i humorom vodi kviz. Cilj nam je bio ispitati znanje učenika iz više područja, između ostalog, i poznavanje svoje struke.

Pozvali smo sve učenike škole na sudjelovanje u kvizu tako

što smo im dali osnovne informacije o načinu provođenja kviza, ali smo osmislile i dodatnu motivaciju u obliku nagrada koje učenici mogu osvojiti ukoliko zauzmu jedno od prva tri mjesta. Nagrade su bile osmišljene tako da odgovaraju njihovim potrebama, hobijima i interesima te da su iskoristive u svakodnevnom životu.

Osim zanimljivog lovca i interesantnih nagrada, posebnost ovog kviza bila je i ideja da svaka grupa učenika ima „joker“ nastavnika kojega mogu koristiti na svakom pitanju. Stvorila se prava natjecateljska atmosfera oko formiranja grupa i odabira naziva, ali još više oko „rezervacije“ nastavnika. Ponudnim grickalicama, razmještajem stolova te transparentima s nazivima grupa koji su bili osmišljeni nadasve humoristično i inovativno planirale smo stvoriti ozračje pub kviza.

Prijavljen je neočekivano velik broj grupa učenika, a nastavnici su se borili s odlukom u kojoj grupi sudjelovati. Nakon prijava, ukupan broj grupa bio je 17 po 5 članova. Napetost se osjetila u zraku.

Zbog cijele situacije oko virusa, bile smo primorane održati

kviz online. Nažalost, kviz nije održan kako smo planirale (čak i bez lovca) i izgubila se kvaliteta aktivnosti koja je bila planirana uživo. U novim uvjetima nismo htjele učenike u potpunosti uskratiti za sudjelovanje u ovoj aktivnosti, stoga smo kviz održale povodom Noći knjige. Kviz se odvijao putem alata *Wordwall* na način da su učenici i nastavnici dobili pristupne podatke pomoću kojih su mogli pristupiti kvizu u dogovoreno vrijeme, ali i rješavati kviz samo 20 minuta. Nastavnici „jokeri“ rješavali su kviz u drugo vrijeme, a rezultati svakog člana grupe su se zbrajali kako bismo dobili ukupni rezultat.

Nastava na daljinu ima svojih prednosti, međutim, u aktivnostima koje zahtijevaju grupni rad, timsko okruženje, kreativnost, te sudjelovanje osoba iz različitih razreda (što je prema epidemiološkim preporukama zabranjeno), gubi se kvaliteta, atmosfera i suradničko učenje, a socijalni element, koji svakako izostaje, uvelike utječe na cjelokupni rezultat, radilo se tu o znanju i vještinama učenika ili samoj organizaciji i izgledu projekta kako je on u početku bio zamišljen.

IZLOŽBA MATE GERECIJA U KOMERCIJALNOJ I TRGOVAČKOJ ŠKOLI BJELOVAR

Tatjana Kreštan, Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar

U knjižnici Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar od 2008. godine priređuju se izložbe bjelovarskih autora i drugih umjetnika šireg zavičaja. Školska knjižnica tako je postala alternativni izložbeni prostor u gradu jer pruža mogućnost izlaganja i autorima koje možda ne zanima prostor Gradskog muzeja. Osim načela zavičajnosti, njeguje se stvaralaštvo nastavnika te se predstavljaju prosvjetni djelatnici koje se ozbiljno bave nekom vrstom umjetnosti.

Izložba koja je priređena u listopadu 2021. godine u povodu Svjetskog dana učitelja, Mjeseca hrvatske knjige i Godine čitanja bila je „Krajolici i portreti“ autora Mate Gercija. Mato Gercij rođen je u Garešnici 1957. i diplomirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.

Mato Gercij

Dugi niz godina radi u OŠ Garešnica kao nastavnik Likovne kulture, odgajajući mlade generacije da razvijaju svoj osjećaj za lijepo i umjetnost. Suradnja s njim započela je još 2010. godine kad je priređena njegova samostalna izložba u školskoj knjižnici, a 2018. napisao je predgovor u katalogu Mire Boroš i predstavio autoricu. Za izložbu „Krajolici i portreti“ odabrao je 20 recentnih radova u pretežito dvije teme: krajolik i portret/autoportret u tehnici ulja na kartonu i platnu. Idejni i tehnički dio postava odradila je knjižničarka Tatjana Kreštan, kao i promotivne materijale (plakat, deplijan) te komunikaciju s medijima.

Zbog epidemioloških mjera, a unatoč impozantnoj kvadraturi prostora knjižnice, na otvorenju izložbe 28. listopada 2021. bio je ograničen broj posjetitelja te su učenici 3.a razreda u pratnji profesorice Ivanke Jareb pažljivo slušali autora koji im je govorio o svom stvaralaštvu. Kao što to samo nastavnici znaju, zadobio je njihovu pozornost i zanimanje pa su uslijedila mnoga pitanja učenika na koja je autor spremno odgovarao. Razgovor s autorom vodila je knjižničarka, koja je autora zamolila da učenicima nešto više kaže o svojim čitateljskim interesima, počevši od formativnog perioda pa sve do danas te da im preporuči autore ili literaturu za čitanje. U odsutnosti ravnateljice Nataše Vibiral izložbu je otvorio ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar, g. Milan Pavlović koji je pohvalio nastojanja ove knjižnice da održi kontinuitet likovnih izložbi.

Posebnost ove izložbe ogleda se u tome što su je do njezinog zatvaranja 20. studenoga 2021. organizirano posjetili svi razredi Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar sa svojim nastavnicima, kao i nekoliko razreda iz susjednih škola.

Milan Pavlović, Tatjana Kreštan i Mato Gercij na otvorenju izložbe

OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA NAZORA DARUVAR – NAJINOVATIVNIJA ŠKOLA U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2021. GODINI

Irena Ivković
OŠ Vladimira Nazora Daruvar

Školska knjiga, Institut za inovacije te Znanstveni centar izvrsnosti za školsku efektivnost i menadžment pokrenuli su 2021. godine Digitalni učenički inkubator na platformi *Stellarplatform.com*. Riječ je o inicijativi koja učenike osnovnih i srednjih škola potiče na kreativno promišljanje i angažira oko osmišljavanja ideja i razvoja inovativnih projekata.

Podijeljena je na nekoliko faza. Prva faza uključuje edukaciju te razvoj znanja i vještina putem platforme *Stellarplatform.com* koje učenici prate putem videolekcija. Druga faza temelji se na učeničkim idejama i temama koje ih zanimaju, nakon čega se učenici pod vodstvom učitelja/mentora grupiraju u timove razvijajući svoje ideje kroz sve etape razvoja inovacijskih projekata. Nakon evaluacije projektnih prijedloga, odabrani timovi prezentiraju svoje ideje pred stručnom komisijom Digitalnog učeničkog inkubatora.

Osnovna škola Vladimira Nazora u prvom krugu Digitalnog učeničkog inkubatora sudjelovala je s ukupno 12 timova i 58 učenika od petog do osmog razreda. Učiteljica Informatike i Tehničke kulture Alenka Njegovac prijavila je sudjelovanje 6 timova učenika sa sljedećim temama: „Mali genijalci“, „Stop pretilosti“, „Poboljšavamo školu“ itd. Vjeroučiteljica Tihana Petković sudjelovala je u projektu sa svoja 2 tima učenika 6.b razreda. Ovi timovi okupili su se oko tema „Upoznajmo Daruvar kroz igru“ i „Volim prirodu“. U školskoj knjižnici, pod mentorstvom školske knjižničarke Irene Ivković, razvijala su se 4 projekta: „Sjenica u školskom dvorištu“, „Multifunkcionalni sportski teren“, „Knjižnica budućnosti“ te „Školski vrt“.

Najkreativnije škole u Hrvatskoj nagrađene su u dvije kategorije: osnovne škole i srednje škole.

U svakoj od kategorija, nagrade je dobilo pet najkreativnijih škola, kako bi uz pomoć nagradnih sredstava nastavili ulagati u razvoj kreativnosti, kulture inovacija i stvaranja vrijednosti te infrastrukturu i podršku u pokretanju projekata učenika.

Učenici i učitelji Osnovne škole Vladimira Nazora u ovome natjecanju osvojili su 1. mjesto u kategoriji Najkreativnija osnovna škola, a za animiranje velikog broja učenika i učitelja za sudjelovanje u ovoj inicijativi posebno priznanje uručeno je školskoj knjižničarki Ireni Ivković.

Novčanim sredstvima osvojenim u ovome natjecanju škola je nabavila pametnu ploču za jednu učionicu te zadovoljavajući broj društvenih igara za igrotetu školske knjižnice. Čestitamo svim učenicima i učiteljicama na ovoj vrijednoj nagradi!

I Najinovativnija osnovna škola 2021. godine – Digitalni učenički inkubator

PREPORUKE RADIONICA IZ DRNJANSKOG KUTKA ZA ČITANJE

Stjepana Kadić
OŠ „Fran Koncelak“ Drnje

Prošlogodišnja Godina čitanja u drnjanskoj školi obilježena je otvaranjem kutaka za čitanje te brojnim aktivnostima za poticanje čitanja. Kutci su otvoreni u matičnoj školi u Drnju i u područnoj školi u Hlebinama, a osmišljeni su i opremljeni zahvaljujući Erasmus+ projektu „TITLE (Teaching, Improving and Training Literacy Education)“. Osim za projektne aktivnosti, kutci se koriste i za održavanje sata razrednika, druženje uz knjige pod velikim odmorima ili za vrijeme čekanja autobusa te radionice poticanja čitanja s članovima TITLE tima.

Projekt se provodi tijekom pandemijskih godina koje su otvorile vrata online nastavi i novom načinu komuniciranja s učenicima i njihovim roditeljima preko online sastanaka. Na taj način obilježeni su različiti datumi i događanja, ali i poticano je čitanje u obitelji. Učiteljice hrvatskoga jezika Elena Belec i

I Kutak za čitanje, Drnje

Martina Hraštić Farkaš u suradnji sa školskom knjižničarkom Stjepanom Kadić održale su online druženje uz knjigu. Odabrale su kratku priču poučnog karaktera koju su čitale uz određene stanke. Nakon svake stanke učenici i roditelji trebali su dovršiti rečenicu, odnosno predvidjeti daljnja događanja u priči. Takav tijek čitanja potiče učenike i roditelje na razmišljanje i suradnju. Učenike i roditelje podijelile su u skupine, a svakoj skupini dale priču bez naslova. Nakon zajedničkog čitanja, zadatak svake skupine bio je pogoditi naslov pročitane priče. Susret su završile razgovorom o pročitanoj priči koji je odveo do aktualnih tema o vršnjačkom nasilju i svakodnevnim poteškoćama na koje učenici nailaze, kako u školi, tako i u obitelji.

Potica za radionicu bila je knjiga Susan Zimmermann i Chryse Hutchins „7 ključeva čitanja s razumijevanjem“. Učiteljica Elena Belec vodila je učenike kroz tekst uz pomoć stvaranja senzornih slika odabравši tekst „Šalica kave“ Ivana Cankara. Potaknuti na maštu, učenici su sami stvarali senzorne slike zadanih doživljaja, koji su kod nekih učenika bili slični, a kod nekih potpuno različiti. Prepoznavanje bitnog u tekstu i sintetiziranje pročitanoг uz članak „Povratak Belle i Edwarda“ iz „Modre laste“ (veljača 2021.) vodila je školska knjižničarka. Učenici su trebali odrediti što je važno, potražiti nove činjenice i izdvojiti bitno, da bi naposljetku mogli prepričati najvažnije dijelove teksta. Ključeve iz spomenute knjige je moguće rasporediti u nekoliko radionica.

I Sedam ključeva

Za kraj preporučujem radionicu koja se najviše svidjela učenicima i učiteljima iz partnerskih zemalja Estonije, Portugala i Italije. Cilj radionice bio je potaknuti učenike na prepoznavanje emocija u knjizi te razgovor o njima, a provedena je s učenicima 3. razreda. Uz knjigu „Emociometar inspektora Kroka“ Susanne Isern upoznajte učenike s deset navedenih emocija: radost, strah, iznenađenje, sram, gađenje, ljubav, ljubomora, zavist, ljutnja i tuga. Nakon toga zajednički pročitajte poučnu priču o povjerenju, prijateljstvu, toleranciji i prihvaćanju Davida Litchfielda „Djedov tajni div“. Nakon pročitane priče, učenici na emociometru trebaju označiti kako se osjećaju. Nakon razgovora o emocijama koje u njima pobuđuje pročitana priča, razgovarajte o sličnim situacijama u njihovoj okolini, a za kraj radionice od inspektora Kroka potražite nekoliko recepata za ljubav ili neku drugu emociju.

Naslove knjiga i tijek radionica možete prilagoditi potrebama svojih učenika, a u nemogućnosti opremanja posebnog kutka za poticanje čitanja, dajte mašti na volju i za radionice posebno uredite prostor svoje knjižnice. Stvorite atmosferu, primjerice uz Cankarov tekst „Šalica kave“ skuhaite učenicima kakao. Na njih će to djelovati opuštajuće, a uz prilagođen prostor, bez „pravilnog“ rasporeda sjedenja bit će zainteresiraniji za rad.

I Emocijama kroz knjigu

IZRADA PROMOTIVNIH MATERIJALA O VAŽNOSTI ČITANJA

Nataša Švaco, OŠ Đurđevac

Knjižnica predstavlja mjesto okupljanja, druženja, učenja, igre i zabave, mjesto gdje učenici i učitelji provode slobodno vrijeme čitajući i istražujući iz užitka ponuđene izvore na različitim medijima. U današnje vrijeme knjižničar korisnicima ne pruža samo informacije, ne posuđuje samo knjige, već odgaja i educira. Na tom putu korisnicima pomaže pri izboru knjiga. Knjižničar

motivira korisnike na čitanje iz užitka raznim aktivnostima i materijalima.

U Godini čitanja 2021. knjižničarka OŠ Đurđevac je s grupom Mladih knjižničara pokrenula projekt „Izrada promotivnih materijala o čitanju“. Cilj projekta bio je potaknuti učenike škole na dodatno čitanje te ih osvijestiti da je kultura čitanja važna sastavnica svačijeg života. Knjižničarka je razgovarala s članovima grupe Mladih knjižničara o statusu knjige u suvremenom društvu, ali i u njihovoj školi. Prvo je potaknula njihov interes za slobodnim čitanjem naslova i

maštanjem u knjižnici. Pod geslom *Čitajmo da ne ostanemo bez riječi i zajedno stvarajmo*, zadala im je nekoliko zadataka kako bi promovirali čitanje ostalim učenicima.

Nakon uvodnog izlaganja, knjižničarka je učenicima predstavila rad u digitalnom alatu Biteable te im je prikazala nekoliko videouradaka za promociju i čitanje knjiga. Svaki učenik izabrao je prema svom interesu neku od ponuđenih tema: „Zašto čitati?“, „Važnost i značenje čitanja“, „Čitanje i znatiželja“, „Videonajava za pročitane knjige“, „Prikaz prava čitatelja“, „Izrada recenzije kao preporuka knjige za čitanje“. Nakon toga su prema sklonostima, koristeći različite materijale, digitalne alate i programe, izrađivali promotivne materijale u formatu plakata, prezentacija ili videa.

Članovi grupe Mladih knjižničara stekli su nova znanja i vještine te sami nadogradili postojeću kreativnost. Posebno su svojim radovima u digitalnom obliku podsjetili druge učenike na njihovo pravo i potrebu za čitanjem. Nakon promocije njihovih uradaka u svim razrednim odjelima od 1. do 8. razreda, znatno je povećana zainteresiranost učenika za pretraživanje

po policama knjižnice te čitanje u knjižnici i posudbu različitih naslova izvan nje. Svi učenički radovi objavljeni su na stranici virtualne knjižnice OŠ Đurđevac (<https://bit.ly/3opSvVx>).

Istraživanje u knjižnici

LJEKOVITI RECEPTI ZA DUŠU

Nataša Švaco, OŠ Đurđevac

Knjižnica OŠ Đurđevac niz godina sudjeluje u obilježavanju Noći knjige. Tema *Ljekovita moć knjige* potaknula je već uhodani timski rad učiteljice Njemačkog jezika Maje Šalomon Nemet, učiteljice Informatike Davorke Hrženjak i knjižničarke Nataše Švaco. Svake godine u Noći knjige osmišljavaju nove ideje, a glavni im je cilj ugodno druženje i vođenje razgovora s učenicima i uvažavanje njihovih različitosti u izboru literature za čitanje. U nekoliko sati popodnevno druženja s učenicima razgovarale su o statusu knjige i časopisa u društvu. Zajednički cilj im je poticanje većeg interesa za slobodnim čitanjem i maštanjem te nadogradnja njihove kreativnosti.

U Noći knjige 2021. godine učenici su imali zadatak izraditi recept za prehraniti dušu spajajući različite naslove, motive, likove i predmete iz raznih objavljenih knjiga, a koje se nalaze na policama njihove knjižnice. Kad smo uznemireni, žalosni ili usamljeni tražimo prijatelja, jedan od njih je i vjerna knjiga. U knjigama pronalazimo likove, mjesto ili događaj kojeg se rado prisjećamo i u mislima mu se često vraćamo. Tako su učenici 7. i 8. razreda proučavali literaturu u knjižnici. Pretraživali su među policama i čitali različite priče, bajke, romane, pjesme ili stripove. Maštali su i skicirali svoje recepte te stvarali nove priče i bajke s izabranim likovima, predmetima, motivima iz raznih postojećih priča, romana i bajki koje su nekad prije čitali. Kod kuće su koristeći digitalni alat Canva nastavili uređivati recepte s uputama za pomoć na ponuđene teme. Neke teme su im bile zadane, a neke su otkrili i sami: poticanje mašte, poticanje čitanja, podizanje samopouzdanja, uspješno učenje, pravo prijateljstvo, dobar san, slavlje i dobra zabava,

Ljekoviti recepti za dušu - Izložba

daleka putovanja, bolje raspoloženje, dobar dan, druženje, opuštanje, bolji sportski nastupi, sreća, dobar provod, igra. Nastala je bogata zbirka postera koji su izloženi u knjižnici.

Ljekoviti recepti za dušu - San

Izložbu su organizirano posjećivali svi učenici od 1. do 4. razreda. Tom prigodom knjižničarka je upoznala posjetitelje s važnim obljetnicama povezanim s knjigom i čitanjem, govorila im o važnosti čitanja i uporabe knjižnice, upoznala ih s osnovnim pravilima Zakona o autorskom pravu pri uporabi online izvora i alata te s pravilima pri izradi plakata ili postera.

Poruka organizatora izložbe svim posjetiteljima je da dođu u knjižnicu, zavire na police, izaberu naslov za opuštanje ili dodatno učenje, posjete izložbe, radionice, prezentacije, susrete sa zanimljivim gostima u knjižnici tijekom nastavne godine, prate sadržaje knjižnice na web stranici škole i stranici Virtualne knjižnice OŠ Đurđevac gdje mogu pronaći korisne savjete i zanimljive informacije.

Ljekoviti recepti za dušu - Posjet

STIHOVIMA KROZ PODRAVINU

Nataša Švaco, OŠ Đurđevac

U OŠ Đurđevac provode se različiti projekti poticanja čitanja i kreativnog izražavanja. Tijekom ovog izazovnog razdoblja kad je nastava u školskim klupama povremeno preseljena „na daljinu“, Natječaj za mlade pjesnike pripremljen je u mrežnoj verziji.

Prema kurikulumu školske knjižnice planirani projekt prilagođen je uvjetima pandemije Covid-19. Uvodni sat i motivaciju učenika ostvarili su njihovi učitelji Hrvatskoga jezika u tjednu nastave na daljinu. Učenici su unaprijed posudili iz knjižnice zbirke svojih zavičajnih autora kao motivaciju za pisanje pjesama na temu „Podravina kroz stihove“ tijekom sata Hrvatskoga jezika. Pjesme su pisane hrvatskim standardnim jezikom ili kajkavskim narječjem toga kraja. U finale je prošlo 30 pjesama učenika od 5. do 8. razreda.

O izboru najboljih pjesama odlučivalo je vanjsko stručno povjerenstvo u sastavu profesora i zavičajnih spisatelja Božice Jelušić, Zdravka Seleša i Vladimira Miholeka koji uvijek školi izađu u susret volontirajući za dobrobit zajednice. Svi korisnici stranica Virtualne knjižnice OŠ Đurđevac imali su mogućnost glasati za najbolju interpretaciju krasnoslova.

Prema uputama, učenici su sami snimili audioverziju svog krasnoslova. Nakon toga knjižničarka je u digitalnom alatu svakoj audiosnimci pridružila autentične fotografije zavičajnog autora Josipa Švace koje prikazuju prirodne ljepote Podravine.

Radovi i članak o projektu postavljeni su na web stranici škole i na web stranici virtualna knjižnica OŠ Đurđevac gdje se mogu preslušati, a fotografije pregledati.

(<https://www.os-djurdjevac.hr/pero-nasih-ucenikapodravina-kroz-stihove/>; <https://bit.ly/3opSvVx>)

POZICIONIRANJE ŠKOLSKE KNJIŽNICE U MEDIJSKOM OKRUŽENJU

Nikolina Sabolić
OŠ „Đuro Ester“ Koprivnica

Učenje činjenjem francuski je pedagoški pristup poučavanju medijske pismenosti u osnovnim i srednjim školama. Slijedeći navedeni pristup, školska knjižnica OŠ „Đuro Ester“ provodi radionice i edukacije na kojima korisnici upotrebljavaju suvremenu tehnologiju za stvaranje vlastitih multimedijских sadržaja. Uz jačanje vještine medijske pismenosti u smislu kritičkog promišljanja i procjenjivanja medijskih poruka i informacija, učenici uče kako stvarati korisne i kvalitetne medijske sadržaje. Poučavanje korisnika odgovornom i svrhovitom korištenju informacija u produkciji multimedijских uradaka, knjižnica koristi i za vlastito pozicioniranje unutar školskog sustava.

U sklopu školskog pilot-projekta „Multimedija u pokretu“, u koji su uključeni učenici iz nekoliko školskih izvannastavnih aktivnosti: polaznici Multimedijске grupe, Filmske skupine „OKO“, Dramske grupe, Lutkarsko-dramske grupe, IKT grupe, Školskog zbora te Novinarske grupe koju vodi školska knjižničarka, učenici prikupljaju informacije i koriste ih za oblikovanje vlastitih informativnih i medijskih uradaka. Pišu novinarske tekstove koje objavljuju u digitalnome školskom listu „Leteći razred“ na adresi <https://letecirazred.eu/>. Učenici Novinarske grupe pripremaju i uređuju radijske emisije pod nazivom Vijesti iz škole „Đuro Ester“, koje se mjesečno

emitiraju na lokalnom Radiju Koprivnica. Učenici osmišljavaju koncept, pišu scenarij i pripremaju se za vođenje emisija kao spikeri. Osim što izvještavaju o događanjima u školi, provode intervjue s drugim učenicima, učiteljima i vanjskim gostima. Pripremaju tematske radijske emisije u kojima preispituju uvjete školovanja posebnih skupina učenika, primjerice učenika s dijabetesom, disleksijom i sl. promičući solidarnost u zajednici. Dio radijskih emisija su i dramske radioigre koje učenici snimaju u školskom studiju za snimanje.

Snimanje radijske emisije u školskom studiju

Prateći suživot učenika s tehnologijom i suvremenim medijima, članovi „Multimedije u pokretu“ pokrenuli su inovativni projekt „Đuro TV“. Koristeći se green screen tehnologijom i dostupnim aplikacijama i programima za montažu, učenici su snimili prve školske televizijske vijesti. Multimedijski uradci učenika objavljuju se na YouTube kanalu škole.

S obzirom da stvaranju novih medijskih sadržaja prethodi pretraživanje, čitanje, prikupljanje i vrednovanje informacija, učenici vježbaju vještine informacijske pismenosti, što je jedna od važnih zadaća školske knjižnice. Dodatna vrijednost ovih aktivnosti je pozitivan utjecaj na samopouzdanje i motivaciju učenika za školu općenito, ali i na njihovu percepciju školske knjižnice i njezine uloge u odgojno-obrazovnom procesu.

I Proba spikera za snimanje radijske emisije

KAKO ŠKOLSKA KNJIŽNICA PRUŽA PODRŠKU UČENICIMA S TEŠKOĆAMA U ČITANJU

Nikolina Sabolić
OŠ „Đuro Ester“ Koprivnica

Teškoće u učenju, osobito tijekom nastave na daljinu, ponajviše su posljedica teškoća u čitanju i nerazvijene vještine čitanja s razumijevanjem, koja je prisutna kod velikog broja učenika, korisnika školske knjižnice. U istraživanju o online nastavi koje je provedeno u OŠ „Đuro Ester“ mnogi su učenici izrazili potrebu za dodatnim objašnjenjem pisanih tekstova što ih primaju od učitelja. Za dešifriranje značenja teksta potrebno im je puno više vremena, što izravno utječe na pad motivacije za učenje i izvršavanje školskih obveza.

Tijekom godina školska knjižnica OŠ „Đuro Ester“ provodi međunarodne i nacionalne projekte, uključuje se u aktivnosti u lokalnoj zajednici, priređuje kulturna događanja te na školskoj razini vodi programe usmjerene na jačanje vještine čitanja i poticanje interesa za čitanje. U tim se aktivnostima najviše ističu učenici koji inače vole čitati i čitaju u slobodno vrijeme. S druge strane, učenici s teškoćama u čitanju nerado čitaju i izbjegavaju čitati. Upravo je iz tog razloga za ovogodišnji međunarodni projekt „Čitanje ne poznaje granice / Branje ne pozna meja“, koji knjižnica provodi u suradnji sa školskom knjižnicom OŠ Olge Meglič iz Ptuja, odabrana knjiga „Kako je Oskar postao detektiv“ slovenskog autora Andreja Rozmana Roze. Priče iz ove knjige u središte zbivanja stavljaju dječaka koji je krenuo u prvi razred i ima poteškoće u čitanju. Ostavlja utisak na učenike da unatoč problemima i teškoćama, kao što su

Građa lagana za čitanje i zvučne knjige iz fonda školske knjižnice

one u čitanju, mogu uspjeti i osjećati se zadovoljno vlastitim napretkom. Knjiga je također grafički opremljena po principu građe lagane za čitanje. U sklopu projekta knjižničarka i učiteljica vode aktivnosti koje su

prilagođene učenicima s teškoćama u čitanju, a osnovni je cilj zainteresirati te približiti čitanje i ovoj skupini učenika.

Kako bi učenicima s teškoćama u čitanju olakšala izvršavanje

školskih zadataka vezanih uz cjelovito čitanje književnih djela, knjižnica nabavlja zvučne knjige za lekturu na CD-u i tiskanu građu s jezičnom i grafičkom prilagodbom po principu građe lagane za čitanje. Na radionicama knjižnično-informacijske pismenosti knjižničarka upućuje učenike na portal eLektire, gdje također mogu pronaći određene naslove književnih djela u zvučnom formatu.

Na inicijativu školske knjižničarke Škola je sklopila ugovor s Hrvatskom knjižnicom za slijepe prema kojem ima dozvolu preuzimanja zvučnih knjiga iz njihovog fonda, među kojima su i djela suvremenih autora, za potrebe učenika sa specifičnim teškoćama u čitanju.

Za razvijanje pozitivnog stava prema čitanju unatoč teškoćama, veliku ulogu ima obiteljsko okruženje u kojem dijete odrasta, stoga u svaku obitelj učenika trećih razreda školska knjižnica šalje ruksak s knjigama iz različitih područja, stripovima, dječjim časopisima i društvenim igrama pod nazivom „Ruksak igre i znanja“. Svrha ovoga programa je potaknuti zajedničko obiteljsko druženje uz čitanje i igranje igara koje potiču verbalno izražavanje.

Također, knjižničarka ukazuje roditeljima na važnost čitanja djeci i s djecom stručnim prilozima u listu za roditelje „Razgovori“, godišnjaku koji izdaje Škola, a svaki roditelj dobiva besplatan primjerak časopisa.

I Školska knjižnica šalje u obitelji ruksake s knjigama i igrama

UREĐENA I OPREMLJENA ŠKOLSKA KNJIŽNICA U KOPRIVNIČKOM IVANCU

Josip Ferlindeš
OŠ Koprivnički Ivanec

Osnovna škola Koprivnički Ivanec započela je sa samostalnim radom u rujnu 2014. godine, a do tada je djelovala u sastavu Osnovne škole „Braća Radić“ Koprivnica kao područna škola. Puni pet godina čekalo se na odobrenje Ministarstva znanosti i obrazovanja da zaposli školskog knjižničara. Odobrenje je stiglo u školskoj godini 2019./2020. i od tada škola ima zaposlenog školskog knjižničara na pola radnog vremena. Odmah iduće godine krenulo se u realizaciju uređenja prostorije buduće knjižnice. Iako je sa svojih 15m² površinski vjerojatno najmanja školska knjižnica u Koprivničko - križevačkoj županiji, vrlo je funkcionalna i učenici rado u nju dolaze. Iako prema Standardu za školske knjižnice (NN 34/2000) trenutno ne ispunjava minimalne uvjete koji se odnose na prostor i fond, zahvaljujući ravnateljici Kristini Furkes i općini Koprivnički Ivanec za knjižnicu se izdvajaju poprilična sredstva te vjerujemo da će uskoro svojim fondom i opremom dosegnuti ostale školske knjižnice.

Prostor nove školske knjižnice

Kutak za čitanje i druženje

Periodika i publicistika

U POTRAZI ZA BIJELIM JELENOM JOSIPA GENERALIĆA

Andrea Katanović Babić
OŠ „Vladimir Nazor“ Križevci

Izložba U potrazi za Bijelim jelenom, koja se u suradnji OŠ „Vladimir Nazor“ Križevci i Galerije „Josip Generalić“ održala u svibnju/lipnju 2021., središnja je u nizu aktivnosti koje su se povodom Dana škole održale u školi i školskoj knjižnici.

Svečano otvorenje izložbe održano je 26. svibnja, dok su popratne aktivnosti trajale tijekom naredna tri tjedna, a zbog velikog interesa učenika neke su nastavljene i u idućoj školskoj godini. Postavljeno je 40 ilustracija iz triju Generalićevih slikovnica: „Zeko u autobusu“, „Maja i maslačak“ i „Bijeli jelen“. Izložbom smo željeli spojiti literarnu ostavštinu književnika Vladimira Nazora, čije ime nosi škola, i likovno stvaralaštvo domaćeg slikara svjetskog utjecaja Josipa Generalića.

Od navedenih triju slikovnica, središnje je mjesto zauzela bajka „Bijeli jelen“. Osim što je uvrštena u lektiru, učenicima je bliska priča o iskonskoj vezi djeteta i prirode koja odrastanjem slabi. Zbog toga je rado čitaju, a pogotovo rado posuđuju izdanje iz 1996. koje je obogaćeno Generalićevim ilustracijama i zbog svoje iznimne ljepote brižno sačuvano u našoj knjižnici.

Izložbu je obišlo svih 700-tinjak učenika škole pod vodstvom knjižničarke Andree Katanović Babić i učiteljice likovne kulture Ana-Marije Smoljanec. Motivi sela podravskog kraja, svakodnevnog radnje minulog vremena koje je našoj djeci poznato samo iz priča njihovih roditelja, baka i djedova, domaće životinje, predmeti i običaji koji su iščezli pod zubom vremena i tehnološkog napretka u jedinstvenom prikazu Generalićevog naivnog slikarstva, bez subjektivnog, poetskog pretjerivanja, oduševili su naše učenike.

I Posjet izložbi

Izložbi je prethodilo i osmišljavanje novog vizualnog identiteta škole koji se temelji na Generalićevoj ilustraciji bijelog jelena. Vođeni idejom da nije izgled ono po čemu se književnik pamti, već se pamte njegova djela – pri odabiru loga škole odabrali smo, i shodno tome riješili autorska prava s obitelji Generalić, bijelog jelena. Novi vizualni identitet škole predstavljen je na svečanom otvorenju izložbe.

Popratne aktivnosti osmišljene su s ciljem dublje interpretacije i povezivanja izloženih ilustracija i bajke „Bijeli jelen“. U školskoj knjižnici održano je dvadesetak različitih radionica: radionica oslikavanja naslovne stranice u maniri naivnog slikarstva, crtanja po opisu Generalićevih ilustracija, pisanja priče temeljene na ilustracijama slikovnice „Maja i maslačak“ čiji je tekstualni predložak izgubljen, oslikavanja ilustracija za kamishibai kazalište, izrada lutaka prema likovima iz bajke i izrada diorame. Radionice je vodila knjižničarka. Učiteljice razredne nastave dodatno su nakon vođenog obilaska izložbe s učenicima ostvarile različite likovne i literarne aktivnosti.

Pripovijedanje „Bijelog jelena“ uz kamishibai kazalište nastavilo se i iduće školske godine. Knjižničarka je obišla treće razrede i pripovijedala priču uoči obrade te lektire. Organizacijski tim koji je izložbu priredio i postavio predvodili su ravnatelj, prof. i akademski kipar Igor Brkić, Ivan Generalić, voditelj Galerije „Josip Generalić“ i učiteljica likovne

kulture Ana-Marija Smoljanec, dok je radionice i obilaske vodila i koordinirala knjižničarka Andrea Katanović Babić. Epidemiološka situacija pomrsila je planove pa izložba nije bila otvorena za javnost, no obišli su ju svi razredi s time da su svi obilasci bili popraćeni likovnim i literarnim aktivnostima, čime je doživljaj izložbe bio intenzivniji i dugotrajniji.

I Pripovijedanje Bijelog jelena uz kamishibai kazalište

PUTUJUĆA TORBICA SLIKOVNICA

Nika Smolak
OŠ Kloštar Podravski

Svjesni sve manjeg interesa za čitanje kod djece, u sklopu kampanje *Čitaj mi!* proveli smo školski projekt pod nazivom Putujuća torbica slikovnica.

Učenici 1.a razreda, koji su od početka školske godine redoviti posjetioци školske knjižnice, zajedno s učiteljicom Zrinkom Topolovčan uključili su se u projekt koji je namijenjen njima, mlađoj braći i sestrama te njihovim roditeljima. Školska knjižničarka pripremila je devet slikovnica koje je rasporedila u tri torbice. Svaki tjedan odabire se nekoliko učenika koji će taj tjedan slikovnice nositi kući. Učenici u platnenoj torbici dobivaju tri poučne slikovnice različite tematike koje zajedno s roditeljima, mlađom braćom i sestrama čitaju kroz naredni tjedan. Svaki petak tijekom Sata razredne zajednice okupljamo se u knjižnici i učenici prepričavaju najbolju slikovnicu, opisuju najdraže likove, pokazuju crteže i prenose drugim učenicima pouku slikovnice. Svaki susret bio je pun smijeha i veselja, bilo je zanimljivo čuti različite doživljaje i interpretacije djela i likova, a učenici su projekt prihvatili s velikom voljom i entuzijazmom.

I Susret u knjižnici

Poticanje i promicanje kulture čitanja jedna je od temeljnih zadaća, ne samo školske, već i cijele knjižničarske zajednice te je cilj projekta djeci od rane dobi stvoriti pozitivan odnos prema čitanju, kroz zajedničko čitanje s roditeljima oplemeniti njihovo vrijeme provedeno zajedno i omogućiti roditeljima da na zabavan i edukativan način djeci prenesu životne vrijednosti.

I Učenice koje su prve nosile slikovnice kućama

PREKO ZASLONA

Zrinka Radanović
OŠ Vijenac, Osijek

Književni mrežni susret održao se putem Zoom aplikacije 9. veljače 2022. godine s književnicom Antoanetom Klobučar povodom njezine nove knjige za djecu „Martinova šuma“ koja je objavljena u Godini čitanja 2021. Susretu su nazočili moderatorica, školska knjižničarka Ankica Karakaš Radošević i učenici 2. razreda OŠ Đakovački Selci te školska knjižničarka Zrinka Radanović i učenici 5.a razreda s razrednicom Danirom Brkić iz OŠ Vijenac iz Osijeka.

Nakon uvodnog predstavljanja književnice učenici drugog i petog razreda postavljali su pitanja. Antoaneta Klobučar autorica je deset knjiga za djecu i sudjelovala je u mnogobrojnim književnim susretima. Radi kao redovita profesorica na Ekonomskom fakultetu u Osijeku, a učenici su njezino iskustvo osjetili, uživali u spontanosti, razgovorljivosti i pozitivnim stavovima. Kroz odgovore na pitanja, književnica nam je približila svoj život, književni rad, način na koji piše, kada i koliko često. Jer to nije posao. Nije hobi. Pisanje za djecu je stil života i najveća nagrada i čarolija koju poznaju samo oni koji pišu.

Učenici su se za ovaj susret marljivo pripremali te su bili puni zanimljivih pitanja. Četrdeset minuta predviđenih za susret brzo je prošlo. I makar se činilo kao sasvim retro iskustvo, književni susret današnjim je klincima potpuno novo iskustvo.

Čita se. Negdje između nove plejke i YouTubea nalazi se trenutak za priču. Jer priča, bila ona u kamenu napisana, naslikana, fotografirana, postavljena na YouTube ili programirana u igrici, ono je što privlači i doziva.

Na samom kraju pogledali smo igrokaz „Martinova šuma“ koji su prikazali učenici 5. razreda OŠ Vijenac, a tekst je

prilagodila učiteljica Hrvatskoga jezika Danira Brkić.

Ova suradnička aktivnost i mrežni susret s učenicima iz prijateljske škole bilo je nešto novo za sve nas, iako je zbog epidemioloških mjera ovo već uvriježen način komunikacije. Učenici su se vrlo lijepo pripremili i pročitali sve autorične knjige koje imamo u knjižnici zahvaljujući velikodušnoj donaciji same književnice: „Priče ispod kreveta“, „Trio zvan grozota“, „Kraljevstvo povrtno“, „Bijela vrana“, „Smješkić Rumenko“, „Strašljiva sova“, „Čarobni zeleni kišobran“, „Žarislav od kopriva“, „Anđeo slomljena krila“, „Martinova šuma“. Ponosni smo što smo sudjelovali u hvalevrijednom projektu „Godina čitanja 2021.“ te što razmjenjujemo iskustva s učenicima i promičemo ljubav prema čitanju i tiskanoj knjizi.

Na poveznici <https://www.youtube.com/watch?v=mOdsaxaj1U> možete vidjeti isječak sa susreta.

1. Književni mrežni susret s književnicom Antoanetom Klobučar

MJESEC HRVATSKE KNJIGE 2021. OBILJEŽEN RAZNOLIKIM AKTIVNOSTIMA U OŠ EUGENA KUMIČIĆA SLATINA

Melita Schmitz
OŠ Eugena Kumičića Slatina

Mjesec hrvatske knjige 2021., koji se odvijao pod sloganom *Ajmo hrvati se s knjigom!*, učenici su s učiteljima, učiteljicama i knjižničarkom obilježili prigodnim aktivnostima.

Učenici 2.a, 2.b i 2.c razreda s učiteljicama Verom Menčik, Gordanom Maroević i Željkom Novotni posjetili su školsku knjižnicu te s knjižničarkom Melitom Schmitz odigrali igru „Čitaj kao...“. Kroz igru učenici su pokazali svoju vještinu čitanja i transformacije u različite

Učenik sudjeluje u igri „Čitaj kao...“

glumačke uloge pa su se tako u razredu izlučile mnoge potencijalne glumačke zvijezde.

Posebno zadovoljstvo bilo nam je ugostiti zagrebačkog pisca, skladatelja i tekstopisca, gospodina Roberta Međurečana. Do sada je izdao tri romana: „Prodajem odličja, prvi vlasnik“, „Kad jaganjci utihnu u Zdihovu“ i „Krlетка za glinenog goluba“. Sva tri romana nastala su nakon što je Robert bio pripadnikom dragovoljaca Domovinskoga rata te je svoja iskustva pretočio u koloplet fikcije i stvarnih događaja. Robert je učenicima govorio o svojoj posvećenosti glazbi, a svojevremeno je bio članom sastava grupe „Agrameri“ koji su posebno poznati po pjesmi „Ružo moja crvena“. Da se učenje i znanje isplati

Robert je dokazao gostujući u mnogobrojnim kvizovima, kao što je „Potjera“ u kojoj je sa svojim suigračima osvojio pozamašan novčani iznos. Uskoro ga možemo gledati u kvizu „Milijunaš“. U mjesecu ožujku izaći će njegov novi roman pod nazivom „Domovina to go“, kojega s veseljem iščekujemo. Za kraj druženja otpjevao je pjesmu „Ružo moja crvena“.

I Gostovanje Roberta Međurečana

Budući da se Mjesec hrvatske knjige 2021. odvijao pod krilaticom *Ajmo hrvati se s knjigom!*, u tom je ozračju knjižničarka Melita Schmitz osmislila aktivnost „hrvanja“ ekipe najboljih hrvaca iz Osnovne škole Eugena Kumičića i ljubitelja čitanja

Dvoboj ljubitelja čitanja i najboljih hrvaca OŠ Eugena Kumičića Slatina

koje vode nastavnice Hrvatskog jezika Elvira Vujčić, Marijana Toplak i Ivana Strupar.

Naime, učenice Petra Skrobić, Vanesa Dragić te učenici David Vilk i Toni Jagarinec aktivni su članovi Hrvackoga kluba Slatina, pod vodstvom nastavnika Borivoja Kocića, i osvajači su prvih državnih i međunarodnih mjesta na natjecanjima u hrvanju. U ovom dvoboju htjelo se saznati što je teže, trenirati ili čitati, što zahtijeva više koncentracije i truda. U razgovoru s najboljim hrvacima saznali smo da je za postizanje izuzetnih rezultata potrebno mnogo odricanja, napornog treniranja, zdrave prehrane kao i psihičke spremnosti. Ljubiteljice čitanja isto su istakle da za uspješno dubinsko čitanje treba vrijeme i koncentracija, fizička i psihološka upornost te trud. Dvoboj hrvaca i čitača započeo je demonstriranjem hrvackih poteza kao što su tuš, melnica, grčko-rimski, stil, sarma, šulter, čipe, ključ, a čitači su tada trebali pojasniti što bi pojedini potez značio prilikom čitanja te su tom prigodom tvorili svoje riječi i tako uvidjeli da težnje jezičnoga purizma zaista zahtijevaju mnogo inventivnosti i snalažljivosti. Tom su prigodom nastale nove riječi koje bi se mogle koristiti prilikom čitanja: čituš, okrenulica, štogodčit, knjigolom, brzočit, zbnunjsmjer, knjigopljus.

Svi sudionici složili su se da je svaka aktivnost, i hrvanje i čitanje, jednako teška te da se za postizanje bilo kojega cilja treba uložiti mnogo truda i ustrajnog rada jer uspjeh sigurno ne dolazi preko noći.

Ovom aktivnošću zatvorili smo manifestaciju Mjesec hrvatske knjige 2021., i to u skladu s krilaticom *Ajmo hrvati se s knjigom!*

PARAOLIMPIJADA U ČITANJU

Đurđica Krčmar Zalar i Ivana Radić
OŠ prof. Franje Viktora Šignjara Virje

Medo Knjiško, Knjiško Slavko, Čitanje u vrtu sv. Franje, Čitanja sa Sudetom, Tulum s(l)ova, Čitanjem do zvijezda, Čitamo mi u obitelji svi, Mjesec hrvatske knjige, Svjetski dan knjige, Dan hrvatske knjige (...) samo su neki od projekata i projektnih aktivnosti posljednjih dvadeset godina čitanja u školskoj knjižnici OŠ prof. Franje Viktora Šignjara, Virje. Prateći promjene koje uzročno-posljednično nastaju u protekle dvije pandemijske godine, kao stručne suradnice s različitih, no srodnih područja rada, propitkujemo i nove načine pristupa tematici čitanja.

Čitanje je vrlo važno za zdrav govorno-komunikacijski i psihofizički razvoj djeteta jer se čitalačke vještine razvijaju postupno od trenutka kad dijete počne slušati prve majčine riječi. Postupci roditelja, njihov način razgovora i igre s djetetom, primjer koji oni pružaju djetetu, zajedničko pričanje priča i čitanje slikovnica dovode do postupnog razvoja djetetove spoznaje o tekstu i do upoznavanja glasovne, pisane i smislene strukture riječi. Kad dijete dolazi u školu, ono bi trebalo biti opremljeno svim tim znanjima i vještinama te tada učenje čitanja, tj. pretvaranje slova u glasove i razumijevanje poruke može početi. Može početi uz uvjet da ne bude naprasno prekinuto kao što se to dogodilo svim prvašićima u ožujku školske godine 2019./2020. Primijetivši porast poteškoća u

ovladavanju čitalačkim vještinama koje od prvog lockdowna zajedno s nama prate učiteljice tadašnjih prvih (danas trećih) razreda postavile smo pitanje kako pomoći učenicima u postizanju razine čitanja primjerene njihovoj dobi. Želeći u Godini čitanja i učenicima s poteškoćama u čitanju omogućiti čitanje sa zadovoljstvom i razumijevanjem, osmislile smo projekt „Paraolimpijada u čitanju“. Paraolimpijske igre su elitni sportski događaj s ciljem isticanja sportskih postignuća, te smo tako projekt odlučile prikazati elitnim čitalačkim događajem s ciljem isticanja čitalačkih postignuća, a ne poteškoća. Osim učenika virovske škole projektu su se priključili i učenici OŠ Molve s knjižničarkom Anom Molnar Šadek. Knjižničarka OŠ Ferdinandovac Lidija Levačić Mesarov provodi sličan projekt pod nazivom „Poboljšajmo čitanje“.

Ciljani korisnici su nam učenici drugih i trećih razreda odnosno učenici kojima je ovladavanje početnim čitanjem i razumijevanjem pročitane teksta otežala pandemija COVID-19. Cilj projekta nam je, individualnim radom na vježbanju čitanja i radom na tekstu, omogućiti učenicima s

PARAOLIMPIJAC
U ČITANJU

GODINA ČITANJA
2021./2022.

PRIJATELJ TRENER

PARAOLIMPIJADA U
ČITANJU
2021./2022.
SPORAZUM

teškoćama u čitanju i razumijevanju pročitana dodatni rad na čitanju te priliku poboljšanja čitalačkih vještina primjerenih za njihovu dob.

Očekivani ishodi/postignuća

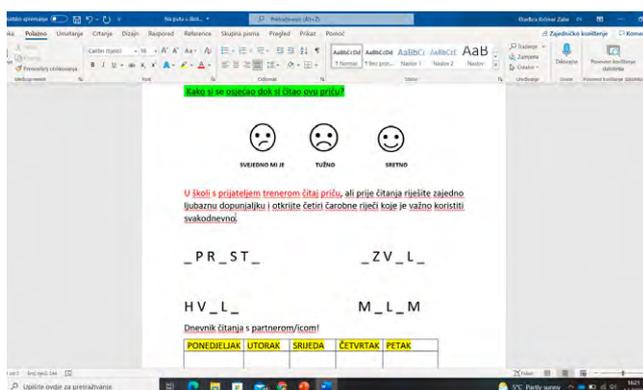
U prvom ciklusu u kojem su sudjelovali 2.a i b razred očekivalo se da će učenici pročitati 45 do 59 riječi u minuti, nakon pročitana kraćeg teksta odgovoriti na 5 pitanja objektivnog tipa, čitati s razumijevanjem, sadržajno prepričati priču pred razredom.

U prvom ciklusu u kojem su sudjelovali 3.a i b razred očekivalo se da će učenici pročitati 60 do 69 riječi u minuti, nakon pročitana teksta odgovoriti na 10 pitanja objektivnog tipa, sažeti i svojim riječima prepričati pročitani tekst.

Nakon prvog testiranja brzine i točnosti pročitanih riječi u jednoj minuti pokazalo se da većina učenika nije uspjela čitati u propisanim okvirima za određenu dob te smo vodeći brigu o vremenskom rasporedu organizirale rad u paru jednom tjedno po jedan školski sat za svaki dvojac. Na taj način uključile smo dvadeset najslabijih čitača i dvadeset njihovih prijatelja trenera u razredu kojima čitanje ide bolje, ali ne dovoljno dobro. Kod odabira tekstova za rad odlučile smo se za zbirku priča Božidara Prosenjaka „Sijač sreće“.

Što rade učenici?

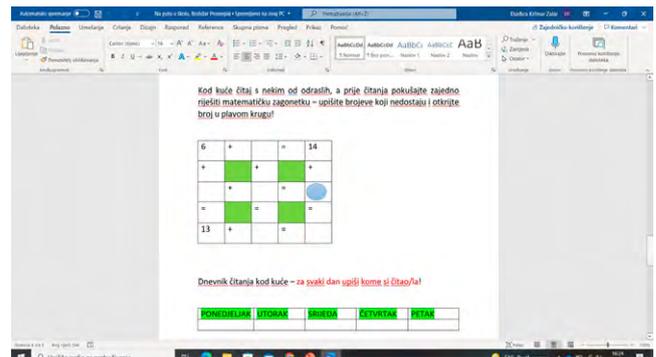
Naglas čitaju tekstove, sudjeluju u poticajnim igrama čitanja, logopedskim vježbama te dramskim vježbama opuštanja i koncentracije. U razrednom kolektivu odabiru učenika mentora te s njime vježbaju čitanje u slobodno vrijeme. Uključuju roditelje u čitanje tekstova po vlastitom izboru, zajednički vode evidenciju pročitanih tekstova, usmeno i pisano odgovaraju na pitanja objektivnog tipa, aktivno sudjeluju u analizi i sintezi te samostalno i smisleno slažu riječi i rečenice, prepričavaju pročitano, predstavljaju pročitano razrednom kolektivu.

I Rad s trenerom

Osim inicijalnog testiranja u rujnu, ponovile smo provjeru u prosincu te su već tada vidljivi određeni pomaci kod većine učenika koji su imali čvrstu podršku u razredu od prijatelja trenera, ali i kod kuće od obitelji. Prisutan je određeni broj učenika koji teže napreduju upravo zbog nedostatka osobne motivacije i podrške okoline. Od velike pomoći nam je suradnja s učiteljicama koje pojačano prate učenička čitanja na nastavi. Nakon završnog testiranja u svibnju te provedene evaluacije projekta postaviti ćemo smjernice za planiranje projekta u narednoj školskoj godini.

Projekt smo zajedno predstavile roditeljima na *Maloj školi roditeljstva* želeći kod roditelja osvijestiti činjenicu da je čitanje naglas važna vještina koja potiče cjelokupni razvoj djeteta. Utječe na razvoj kognitivnih sposobnosti, pomaže djeci da povežu ono što vide, čuju i pročitaju, upoznaju se s književnim jezikom koji je drugačiji od svakodnevnog govora ili jezika koji čuju na televiziji ili pročitaju u novinama pa bolje razumiju složene rečenične strukture. Glasno čitanje omogućuje djeci maštanje o ljudima, događajima i mjestima koja nisu upoznali, stvara vezu između djeteta i odraslog koji mu čita te im tako osigurava zajedničke teme za razgovor. Govorenje i razgovor pomažu u razvoju vještina čitanja i pisanja.

I Rad kod kuće

Logopedi mogu pomoći savjetima i terapijom ukoliko se otkriju i dijagnosticiraju teškoće kod djece. Školski knjižničari mogu pomoći planiranim opremanjem školskog fonda lektirnim i nelektirnim naslovima te ponudom čitalačkih aktivnosti. Obje smatramo kako su u tome svemu roditelji najvažnija karika u lancu bez koje sav trud, kao i kampanje za poticanje čitanja, razgovor o teškoćama koje nastaju i koje su prisutne kod velikog broja djece u školama, zapravo nemaju smisla. Dobar dio roditelja je osvijestio potrebu za svakodnevnim čitanjem djeci od najranije dobi jer se tako stvara navika i velika je vjerojatnost da će djeca sama kasnije čitati i voljeti čitanje, ali i dalje je velik broj roditelja kod kojih ta potreba nije osviještena te njihova djeca samim time nisu u ravnopravnom položaju postizanja uspjeha u učenju i kvalitetnom odrastanju. Radi njih važno je da svi mi imamo pred sobom dobro osmišljene godine čitanja i nakon što ova službena Godina čitanja završi u punom sjaju s pregršt lijepih i uspješnih projekata.

NA MREŽI SMO - DOSLOVNO: GLIDE I SNATCHBOT KAO PRODULJENA RUKA ŠKOLSKOG KNJIŽNIČARA

Josip Strija, Gimnazija Petra Preradovića Virovitica

Još od 2020. godine, od početka pandemije, školska knjižnica Gimnazije Petra Preradovića ima vlastitu aplikaciju namijenjenu svim korisnicima usluga knjižnice, a zatim i svim zainteresiranim prošlim i budućim korisnicima – učenicima i nastavnicima škole. Na putu od jednostavnih do zahtjevnijih brošura s uputama, preko tiskanog Vodiča kroz knjižnične usluge koji se na mrežne izvore spajao pomoću QR kodova, stiglo se do mrežnoga izdanja Vodiča te 2020. godine do prve aplikacije koja će pomoći u snalaženju s knjižničnim uslugama i izvorima, prostorom knjižnice i njezinim radom. Aplikacija je dostupna na poveznici <https://kgppv.glideapp.io>, a može se spremirati na mobilni telefon, ali i koristiti na računalu, što joj ipak nije primarna namjera.

Aplikacija školske knjižnice Gimnazije Petra Preradovića Virovitica nastala je u aplikaciji *Glide* koja na vrlo jednostavan način, bez potrebnih programerskih znanja, na temelju podataka koji se unose u tablicu (*Google Sheets*) izrađuje sučelje za jednostavan pristup pohranjenim podacima pa je „aplikaciju“ moguće izraditi u svega nekoliko minuta, čak i brže ako se koriste unaprijed formirani predlošci. Ideja za izradu ovakvog alata za komunikaciju s korisnicima rodila se nakon istoimenog mrežnog seminara Sandre Vuk u sklopu *Webučionice*.¹

Aplikacija ima nekoliko izbornika: Izdvojeno (najvažnije informacije i novosti), Vodič kroz usluge (popis najvažnijih usluga), Korisničke usluge (usluge za korisnike knjižnice dostupne na pritisak prsta), Mrežni izvori (mrežni izvori školske knjižnice ili vanjski dostupni mrežni izvori) te Kontakt (najvažnije kontakt informacije knjižnice i knjižničara).

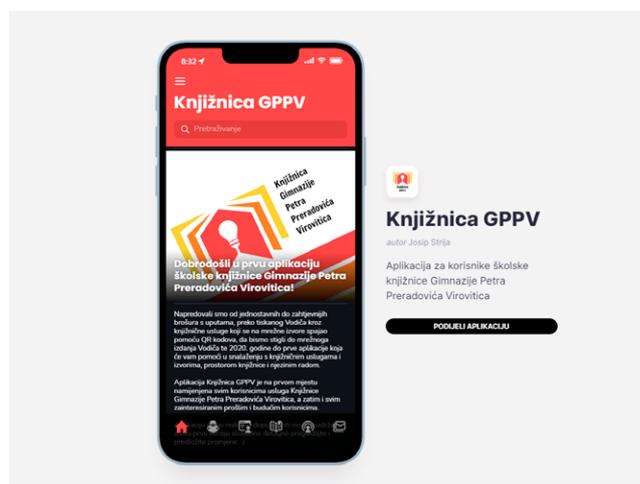
Izrada aplikacije na početku pandemije je bila pun pogodak, do sada ju je na svoj mobitel spremilo više od 450 korisnika što pokazuje da je interes velik te da je sadržaj potrebno redovno ažurirati.

Nastavkom pandemije i produljivanjem mjera, izmjenama modela održavanja nastave te povremenim izostankom učenika, a nakon CARNET-ove korisničke konferencije, popularnog CUC-a 2021. godine, pojavila se i realizirala ideja o školskom knjižničaru koji je dostupan 24 sata svih sedam dana u tjednu. Nakon zanimljive radionice koju je održala Dalia Kager², ideja se realizirala uz pomoć alata *SnatchBot* koji je poslužio kao dobar temelj za izradu *chatbota* pod nazivom Virtualni školski knjižničar.

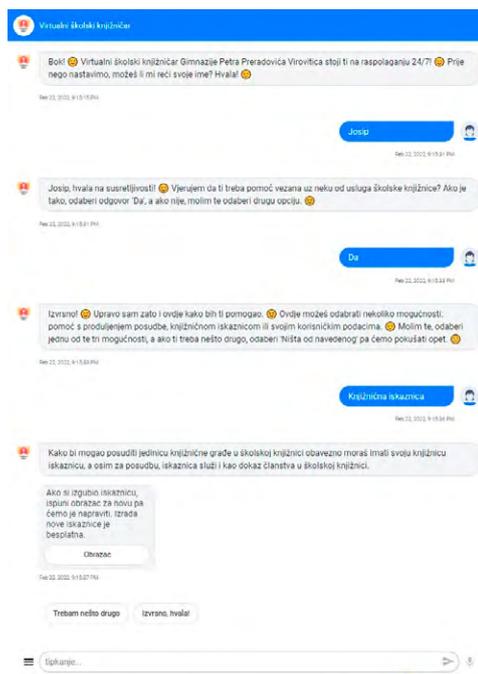
Virtualni školski knjižničar školske knjižnice Gimnazije Petra Preradovića Virovitica dostupan je u bilo kojem trenutku na poveznici https://bit.ly/virtualni_školski_knjižničar, a funkcionira kao niz pitanja koja korisnicima nude odgovore, a kroz njih i usluge koje su im dostupne na mreži – od produljenja posudbe, mrežnoga kataloga, biltena prinova, desiderate i slično. Uz malo jednostavnog programiranja i

planiranja sadržaja, pretpostavljanja pitanja i odgovora, školska je knjižnica Gimnazije Petra Preradovića dobila školskog knjižničara koji je dostupan i izvan radnoga vremena i koji može pomoći u najjednostavnijim i najčešćim upitima vezanim uz usluge knjižnice.

Novim uslugama i aktivnostima školske knjižnice, ova se usluga može vrlo lako dopuniti i proširiti kako bi dosadašnje dobro prihvaćanje ovakve novine i dalje bilo iskoristivo. Naravno, to ne znači da su fizički posjeti školskoj knjižnici zanemareni ili u padu – upravo suprotno, Virtualni školski knjižničar postaje čestom temom razgovora u samoj knjižnici u kojima se planira dorada ili nove mogućnosti.

Knjižnica GPPV – aplikacija za korisnike školske knjižnice Gimnazije Petra Preradovića dostupna je na poveznici <https://kgppv.glideapp.io>

Virtualni školski knjižničar školske knjižnice Gimnazije Petra Preradovića Virovitica prva je pomoć u svakom trenutku.

¹ Vuk, S. (19. svibnja 2020.) *Glide – mobilna aplikacija* [Mrežni seminar]. *Webučionica*. <https://drive.google.com/file/d/1zc54q9fjBjqGzdd78ESWHsB-aid5ELJa/view>

² Kager, D. (27. listopada 2021.) *Chatbot kao kreativni alat u nastavi* [Radionica]. CARNET-ova korisnička konferencija – CUC 2021. : Nove prilike! <https://medu-za.carnet.hr/index.php/media/watch/28437>

SAMO ZA VAS! – TOP PONUDA U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI

Josip Strija, Gimnazija Petra Preradovića Virovitica

Pitanje financija je najčešće ono pitanje koje je u kontekstu knjižnice najbolje ne postavljati. Konotacija je najčešće negativna i usmjerena potrošnji, novcu koji se nemilosrdno troši za nabavu, odnosno novcu kojega nikada nema (dovoljno). Ako to isto pitanje marketinški dotjeramo i usmjerimo u drugom smjeru, kao dobru reklamu za knjižnicu postoji mogućnost skretanja pažnje s problema na konstruktivno i više nego mudro rješenje problema. Knjižnice ne stvaraju trošak – upravo suprotno, knjižnice pa i one školske, svojim korisnicima štede novac!

Ako trgovački centri svojim lecima iz tjedna u tjedan mogu reklamirati sve ono što nam nude po više ili manje povoljnim cijenama i što moramo platiti kako bismo ponijeli kući, zašto tu taktiku ne bismo malo izmijenili i na sličnim lecima ponudili sve ono što naša knjižnica nudi korisnicima uz malu razliku od mnogobrojnih trgovačkih centara – bez naknade, posebnog troška, bez cijene i plaćanja.

Ta se informacija uobličena u letak koji nas mjesečno informira o izvrsnoj ponudi u knjižnici u školskoj knjižnici Gimnazije Petra Preradovića iskoristila kao pravi poticaj i sustav za „otvaranje očiju“ korisnicima koji su postali svjesni da posudbom građe u školskoj knjižnici – štede. Iz mjeseca u mjesec, na letku se servira „mjesečna top ponuda“ s cijenama koje korisnici mogu uštedjeti ako posude neku od knjiga iz ponude. Svi su do sada objavljeni leci dostupni na stranici mrežnoga kataloga gimnazijske knjižnice: <https://bit.ly/OPAC-KGPPV>, a zadovoljstvo i sreća korisnika u trenutku kada shvate koliko su uštedjeli posudbom neke od knjiga postaje prava motivacija za nastavak ove dobre prakse.

Letak s ponudom knjižnice Gimnazije Petra Preradovića Virovitica za studeni 2021. godine. Ogromne uštede i to bez poštarine!

O ČITANJU KLASIKA (NA MREŽI)

Josip Strija
Gimnazija Petra Preradovića Virovitica

Hrvatska mreža školskih knjižničara je 2020. godine pokrenula novi projekt pod nazivom „Lektira na mreži“ koji je početkom školske godine 2020./2021., a nakon verifikacije projekta pri Agenciji za odgoj i obrazovanje te Ministarstvu odgoja i obrazovanja, uspješno počeo s provedbom u 37 srednjih škola Republike Hrvatske. Glavni ciljevi su poticanje kvalitetne i smislene suradnje školskih knjižničara i nastavnika hrvatskoga jezika i književnosti u obradi lektire, cjelovitih djela za čitanje te osnaživanje uloge stručnih suradnika školskih knjižničara kao nositelja projekta u svojoj školi, kao i usmjeravanje aktivnosti školskih knjižničara na nastavu u onom dijelu koji podrazumijevaju donošenje novih metoda rada, ideja, kreativnosti i originalnosti. Projekt je kroz svoju prvu godinu provođenja potvrdio nekoliko glavnih ideja - školski knjižničar može i mora ostvariti suradnju s nastavnicima, ne miješajući svoje i ciljeve nastavnika, nego radeći svoj suradnički posao kako bi nastavnici, a pogotovo učenici stigli

do zacrtanog cilja. Knjižničar svojim znanjima i sposobnostima može pomoći i učiniti nastavni sadržaj zanimljivijim, lakše prohodnijim, posebnim, drugačijim i privlačnijim.¹

Upravo je te ciljeve u prvoj godini provođenja projekta uspješno ostvarilo 446 učenika s 40 školskih knjižničara i 59 nastavnika hrvatskoga jezika, izrađivši 297 kreativnih, originalnih, zanimljivih i maštovitih uradaka na temelju odabranih lektirnih djela. Mentorice i mentori, školski knjižničari su u školskoj godini 2020./2021. od ponuđenih djela odabrali tri djela prema kojima su s učenicima izrađivali kreativne uratke. Tako je na temelju tri klasika svjetske književnosti nastalo mnoštvo kreativnih uradaka: 111 kreativnih uradaka na temelju

¹ Više o ciljevima i glavnoj ideji projekta vidjeti u: Strija, J. (2021) „Lektira na mreži - novi projekt Hrvatske mreže školskih knjižničara“, Svezak : časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, 23, str. 65–66. <https://library.foi.hr/dbook/cas.php?B=1&item=502110&godina=2021&broj=00023&page=65> (Pristupljeno:19. veljače 2022.).

„Hamleta“ W. Shakespearea, 109 uradaka na temelju Orwellove „Životinjske farme“ te 67 uradaka utemeljenih na Sofoklovoj „Antigoni“. Učenici su sa svojim mentorima u svakoj fazi mogli mijenjati odabrano djelo (ovisno o kurikulumu hrvatskoga jezika i planu i programu rada), mogli su izraditi neograničen broj kreativnih uradaka temeljenih na općim pravilima² te neposredno na kriterijima vrednovanja, a jedino zadano u cijeloj priči je bio digitalni alat u kojemu se kreativni uradak izrađivao.

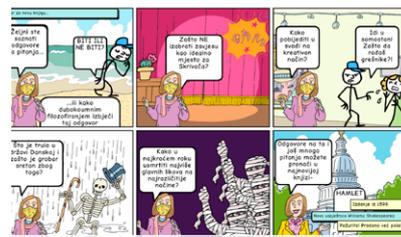
Projekt je ciklus bio podijeljen u četiri kreativne faze u kojima su se izmjenjivali periodi izrade kreativnog uratka (početna faza prije vrednovanja u trajanju od jednog mjeseca i jednog tjedna) te vrednovanja kreativnog uratka (završna faza u trajanju od tri tjedna). Svaka projektna faza započela je mrežnim seminarom na kojemu su se mentori upoznali s projektnim zadatkom u toj fazi, alatom za izradu zadatka, uputama, a u kasnijim fazama i rezultatima prethodne faze, problemima koji su se javljali i poteškoćama na koje su mentori nailazili. Treba napomenuti kako se vrednovanje provodilo u tri faze – uratke su najprije vrednovali mentori, školski knjižničari, nakon čega je uratke vrednovala javnost te na kraju vrijedne članice Prosudbenog povjerenstva, Vera Žužić, prof. hrv. jezika i književnosti, prof. savjetnica (Gimnazija Petra Preradovića Virovitica), Elda Pliško Horvat, prof. tal. jezika i komparativne književnosti, dipl. knjiž. savjetnica (Talijanska srednja škola Dante Alighieri, Pula) i mr. sc. Zorka Renić, dipl. knjiž. savjetnica (Medicinska škola Bjelovar).

Osim četiri mrežna seminara s detaljnim uputama, održana su i dva uvodna mrežna seminara, prvi za sve zainteresirane, potencijalne sudionike, drugi uvodni za prijavljene sudionike te sedmi, posljednji sa završnim izvješćem i pregledom rada cijelog projektnog ciklusa. Sedam mrežnih seminara, ukupnog trajanja 14 sati, pratila su 562 sudionika, nevezano jesu li ili nisu sudionici projekta „Lektira na mreži“, a Hrvatska mreža školskih knjižničara je sudionicima izdala potvrde o stručnom usavršavanju.

U prvoj projektnoj fazi pod nazivom „Lektira i Facebook - tradicija u ruhu društvenih mreža“ zadatak je bio uz pomoć alata Zeob izraditi Facebook objavu i smjestiti likove iz klasičnih

lektirnih djela u kontekst suvremenih društvenih mreža te nakon objave u komentarima dodatno pojašniti kontekst. U drugoj su projektnoj fazi pod nazivom „Lektira i lažne vijesti - ispričajmo priču kroz prizmu popularnog senzacionalizma“ u alatu NewspaperGenerator izrađivali lažnu vijest vezanu uz djelo koju su naslovili klikolovkom, popularnim clickbaitom kako bi privukli pažnju čitatelja. Pod nazivom „Lektira i strip - likovna dimenzija klasika u digitalnom svijetu“ u trećoj su fazi likove iz odabranog djela stavljali u kontekst stripa uz pomoć alata MakeBeliefsComix, dok su plasirani u završnu, četvrtu fazu „Lektira i Twitter - sažetak na kraju ili samo 280 znakova“ u samo 280 znakova (uključujući razmake!) pokušali uz pomoć alata Tweetgen izraditi sažeti prikaz lika, djela ili nekog motiva odabranog lektirnog djela. Svi su kreativni uradci dostupni na mrežnoj stranici projekta <http://bit.ly/LNM-2021> i moguće ih je pregledati i uživati u kreativnosti i maštovitosti.

Kroz projekt „Lektira na mreži“ učenici i mentori bili su na višestrukom dobitku – educirani su za korištenje novih digitalnih alata u svakodnevnom radu, bez obzira sudjelovali ili ne u projektu. Oni koji su pokazali interes, na kraju su dobili potvrde o volontiranju, stručni su se suradnici knjižničari kroz rad s učenicima uspjeli dotaknuti i tema knjižnično-informacijskog obrazovanja (autorsko pravo, medijska pismenost, strip, društvene mreže, netiquette...), a nastavnici hrvatskoga jezika su obradu lektirnih djela dopunili i produbili novim metodama rada i kreativnim postupcima. Treba

Kreativni uradak u trećoj fazi (strip) na temelju djela „Hamlet“

napomenuti kako su najuspješniji na kraju projektnoga ciklusa, zahvaljujući brojnim sponzorima, i bogato nagrađeni, a najvažnije je u cijeloj priči, prema riječima jedne mentorice, da su se svi zajedno izrađujući i vrednujući uratke više nego dobro zabavili.

„Lektira na mreži“, na temeljima dobrih evaluacija i komentara nastavlja se provoditi i u školskoj godini 2021./2022. s novim učenicima i mentorima, kreativnim zadacima, novim lektirnim djelima, novim edukacijama i digitalnim alatima i sadržajima knjižnično-informacijskog obrazovanja.

² Opća pravila i kriteriji vrednovanja dostupni su na mrežnoj stranici projekta. Vidjeti više: 2. Strija, J. (2019) Lektira na mreži. Dostupno na: <https://sites.google.com/view/lektira-na-mrezi> (Pristupljeno: 19. veljača 2022.). (Pristupljeno: 19. veljače 2022.).

PRONAĐIMO ČITATELJA U SEBI! - GODINA ČITANJA 2021. U OSNOVNOJ ŠKOLI ZLATAR BISTRICA

Snježana Kovačević, OŠ Zlatar Bistrica

U Osnovnoj školi Zlatar Bistrica Godina čitanja 2021. obilježena je brojnim raznovrsnim i kreativnim aktivnostima u kojima su sudjelovali svi učenici škole, ali i brojni učitelji surađujući sa školskom knjižničarkom. Osmišljene su razne čitateljske aktivnosti i projekti kojima je cilj bio poticanje čitanja, istraživačkog učenja, medijske i informacijske pismenosti te usvajanja i razvijanja vještina cjeloživotnoga učenja općenito. Školska je knjižnica tijekom toga razdoblja poticala učenike i učitelje škole da više čitaju i razvijaju ljubav

prema knjizi i čitanju raznovrsne literature, od slikovnica i stripova do romana, poezije, bajki i drugih djela.

Od siječnja 2021. do prosinca 2021. provedeno je nekoliko aktivnosti osmišljenih u svrhu razvijanja čitalačke kulture među učenicima razredne i predmetne nastave, a na platformi eTwinning školska je knjižničarka pokrenula projekt „Godina čitanja 2021.“ u kojem je sudjelovalo više od 80 školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola iz Republike Hrvatske. U OŠ Zlatar Bistrica aktivnosti su se provodile u razredu,

u školskoj knjižnici, čitalo se i izvan učionice - u školskom dvorištu i školskom vrtu, neke aktivnosti provodile su se i online jer su održani mrežni susreti sa školama u susjedstvu, ali i europskim školama. Okosnica svih aktivnosti bilo je čitanje,

razmišljanje i razgovor o pročitanoj, rasprava, uživanje u čitanju, kreativne aktivnosti nakon čitanja, izrada plakata, videa, postera, prezentacija, straničnika i drugih materijala.

Aktivnosti koje smo provodili bolje su povezale učenike sa školskom knjižnicom, a evo u čemu su učenici sudjelovali i razvijali *čitatelja u sebi*. Tijekom aktivnosti kreativne obrade lektire „Stanari u slonu“ organiziran je mrežni sastanak učenika OŠ Zlatar Bistrica i OŠ Sveti Križ Začretje u okviru eTwinning projekta školskih knjižničara Godina čitanja 2021. u kojem su sudjelovali učenici 2. razreda iz obje škole. Tema sastanka bilo je kreativno predstavljanje lektirnog djela „Stanari u slonu“ autora Dubravka Horvatića. Aktivnosti su bile: govoreći plakat, rješavanje križaljke, predstavljanje abecede slikovnice s pojmovima iz djela, predstavljanje likovnih radova s temom slonića i lutki slonića, a učenici su pripremili i igrokaz te kratki kviz o književnom djelu. Videoaktivnosti moguće je pogledati na poveznici: <https://spark.adobe.com/video/ZRHKX5qpyz6WVl>.

Čitanje na otvorenom bila je zdrava i edukativna aktivnost za učenike od 1. do 8. razreda OŠ Zlatar Bistrica u okviru Erasmus+ projekta „Learning Outside-Vivid Exploration“, a njome smo ujedno obilježili i Dan učionice na otvorenom. Učenici su čitali na otvorenom, u školskom dvorištu.

Obilježili smo i Noć knjige 2021. čija je tema bila *Ljekovita moć knjiga*, a u OŠ Zlatar Bistrica Noć knjige imala je europski prizvuk. U aktivnosti su sudjelovali učenici 4. i 5. razreda koji su čitali, izrađivali straničnike, održali mrežni sastanak s učenicima iz Turske, a više o tome može se vidjeti na sljedećim poveznicama: <https://spark.adobe.com/video/AHx5tEfl5Rgxf>, <https://bit.ly/32GWT6P>, <https://spark.adobe.com/video/NG1ISLgmGR6nT>.

Svjetski dan poezije u Godini čitanja obilježen je s učenicima 4. razreda koji su čitali poeziju, snimili video i izrađivali straničnike s motivima iz pjesama. Digitalna slikovnica nalazi se na poveznici: <https://read.bookcreator.com/g5o0YCVkyqM7M0jpYR0Tx5mxL672/pwi7C2yETZe89yg6Njua8A>.

U izradi e-knjige „Stribor's Forest: Šuma Striborova“, sudjelovali su također učenici 4. razreda u sklopu Erasmus+ projekta „Learning Outside-Vivid Exploration“. Čitali su spomenuto djelo, crtali motive, prepričali ga i saželi te snimili video na engleskom jeziku. Video se može pogledati na poveznici: <https://spark.adobe.com/video/0lysBKQk2TP3O>.

U okviru eTwinning projekta „Godina čitanja 2021.“ održan je mrežni sastanak učenika 4. razreda iz OŠ Zlatar Bistrica i OŠ Eugen Kumičić iz Velike Gorice, a tema su bile zavičajne legende. Učenici su jedni drugima čitali i prepričavali zavičajne legende, upoznali se i odigrali kviz. Mrežni sastanak organizirale su školske knjižničarke i razredne učiteljice. Učenici su u dojmovima napisali kako im se ta aktivnost sviđala i da bi voljeli sudjelovati ponovo. Poveznica na video: <https://animoto.com/play/0WXKqUL0F6wpVVQkvAEuOQ>.

Učenici su pisali pisma vršnjacima s Malte, uređivali

čitateljske kutke u školi, izradili su čitateljski adventski kalendar, sudjelovali u mrežnim sastancima kako bi predstavili svoju školsku knjižnicu projektnim partnerima, crtali sebe u školskoj knjižnici i od crteža postavili izložbu u predvorju škole povodom obilježavanja Mjeseca hrvatske knjige.

Pokrenuli smo projekt „Kućice za knjige“, za što smo dobili financijska sredstva od MZO. U projektu sudjeluju svi učenici škole kroz mjesečne aktivnosti, a predviđena je i suradnja škole s lokalnom zajednicom, čitanje i radionice ispred Doma kulture i u Dječjem vrtiću u Zlatar Bistrici te razne druge kreativne čitateljske aktivnosti.

Pokrenut je eTwinning projekt „ABC Read with me!“ koji potiče čitanje i poučava učenike kako i kojim tehnikama čitati (u sebi, naglas, u slobodno vrijeme, u školi, u krugu obitelji...). U tom projektu našoj su školi projektni partneri škole iz Litve, Španjolske i Portugala, a učenici od 1. do 4. razreda na interaktivan način razmjenjuju čitateljska iskustva i uče na kreativan način uz kontinuiranu podršku školske knjižničarke, koordinatorice projekta. Jedna od aktivnosti projekta bila je izrada videa o školskoj knjižnici pa se ovdje nalazi poveznica na video o zlatarbistričkoj knjižnici: <https://spark.adobe.com/video/USLKa4vtq11M9>.

Nadalje, krajem prosinca 2021. održana je radionica „Moje novogodišnje čitateljske odluke“. U radionici su sudjelovali učenici Projektne skupine tijekom koje su razgovarali o važnosti čitanja i na koje se sve načine čitanje može poticati bilo da čitamo u školi, u krugu obitelji ili s prijateljima. Izradili su plakat s novogodišnjim čitateljskim odlukama i odlučili da će više čitati, da će posvetiti više vremena čitanju, da će razgovarati o knjigama, da će pričati priče, prepričavati događaje iz knjiga, da će čitati barem 15 minuta dnevno...

Tijekom spomenutih aktivnosti vrlo je važna bila međupredmetna suradnja tijekom koje je školska knjižnica surađivala s brojnim nastavnim predmetima kao što je Hrvatski jezik, Engleski jezik, predmeti razredne nastave, Informatika i drugi. Učenici su se tijekom spomenutih aktivnosti upoznali s nekim digitalnim obrazovnim alatima te načinom njihova korištenja. Uz pomoć njih izradili su digitalne plakate, video uratke, postere i e-knjige. Možemo reći da se suradnjom školske knjižnice s drugim nastavnim predmetima razvijaju vještine cjeloživotnoga učenja i od malih nogu potiče učenike da postanu čitatelji i češći posjetitelji školske, ali i drugih vrsta knjižnica.

13. SAVJETOVANJE ZA NARODNE KNJIŽNICE U REPUBLICI HRVATSKOJ „NARODNE KNJIŽNICE – JAČANJE KULTURNE, OBRAZOVNE I DRUŠTVENE ULOGE U GLOBALNIM KRIZNIM SITUACIJAMA”

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 20. - 22. listopada 2021.

Silvija Perić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu zajedno s Hrvatskim knjižničarskim društvom organizira stručni skup za narodne knjižničare na nacionalnoj razini uz međunarodno sudjelovanje. Skup se održava svake dvije godine, a prvi put se organizacija 13. savjetovanja odvijala dvostruko, online i uživo, u Umagu od 20. do 22. listopada 2021. Na taj se način omogućilo sudjelovanje svim zainteresiranim knjižničarima koji nisu mogli doći radi okolnosti uzrokovanih pandemijom koronavirusa.

Tema ovogodišnjeg savjetovanja bila je „Narodne knjižnice – jačanje kulturne, obrazovne i društvene uloge u globalnim kriznim situacijama“. To nije slučajno, upravo je uloga narodne knjižnice u ova krizna vremena bila ključna u povezivanju od lokalnih zajednica do nacionalne i međunarodne razine.

Članovi Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja predstavili su svoj rad izlaganjima uživo i online, filmovima i izlaganjima na posterima.

Dijana Sabolović Krajina iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica održala je izlaganje „Prilagodba informacijsko-referalnih knjižničnih usluga pandemiji COVID-19“, a Silvija Perić iz Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica i Ljiljana Vugrinec iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica održale su izlaganje „Erasmus+, prilika za međunarodnu suradnju i podršku za vrijeme pandemije i pandemiji usprkos“.

Pecha kucha izlaganja imale su: Silvija Perić i Mirjana Kotromanović iz Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica u kojem su predstavile rad virovitičke knjižnice u izlaganju

„Novo normalno, nove usluge u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica“ te Maja Krulić Gačan iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica predstavila je projekt izlaganjem „Članovi zajednice kao partneri u promociji čitanja – projekt „Ambasadori čitanja“.

Izlaganje na posterima imale su: Ida Gašpar iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica i Vjeruška Štivić iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar – „Što se radilo kad se (ni)je radilo?“ te Vinka Jelić-Balta, Marina Junger i Irena Pavlović iz Gradske knjižnice Slavka Kolara Čazma – „Čitateljski klub Gradske knjižnice Čazma“.

Na Filmskoj večeri sudjelovala je Gradska knjižnica Čazma s filmom „Knjižnica izvan knjižnice“; Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar se predstavila filmovima: „Susreti najčitatelja Bjelovarsko-bilogorske županije u uvjetima COVID-19 krize“ i „Knjižnica kao centar zajednice“; Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar predstavila se filmom „Prilagodba usluga i programa Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar u globalnoj kriznoj situaciji“ te Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica predstavila se filmom „Knjižnice su više od posudbe knjiga – provjerite zašto!“. Zadnji dan Savjetovanja knjižničarima se priključila ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek koja je govorila o smjernicama za otkup knjižnične građe Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske. Nakon zaključaka Savjetovanja, dodijeljene su nagrade i priznanja za filmove i posterska izlaganja te je organiziran posjet Gradskoj knjižnici Umag, Motovunu, tiskari Antico i vinskom podrumu.

13. savjetovanje za narodne knjižnice

OKRUGLI STOL S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM „KNJIŽNIČNE USLUGE ZA OSOBE S TEŠKOĆAMA ČITANJA U KONTEKSTU PANDEMIJE BOLESTI COVID-19 – IZAZOVI, MOGUĆNOSTI I PERSPEKTIVE”

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica – Zoom konferencija, 5. 11. 2021.

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Organiziranjem stručnog skupa – online okruglog stola s međunarodnim sudjelovanjem, koji je održan 5. 11. 2021. pod nazivom „Knjižnične usluge za osobe s teškoćama čitanja u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 – izazovi, mogućnosti i perspektive” Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica obilježila je 15-ogodišnjicu kontinuiranog pružanja usluge za slijepu i slabovidne osobe i ostale osobe s teškoćama čitanja, posebice za djecu s disleksijom, intelektualnim teškoćama i depriviranu romsku djecu. To je bio četvrti po redu stručni skup posvećen tematici teškoća čitanja koji koprivnička Knjižnica organizira svakih pet godina uz Dan grada Koprivnice. Ove godine fokus je bio na problemima s kojima se suočavaju osobe s teškoćama čitanja u kontekstu trenutačne zdravstvene i društvene krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19. To se odnosi prije svega na dostupnost prilagođene građe za čitanje i asistivne tehnologije, pomagala koja omogućuju pristup računalu kao i uređajima za potpomognutu komunikaciju. Prema definiciji, osobe s teškoćama čitanja teško dekodiraju tekst, čitaju sporo, nerazgovijetno i ne razumiju pročitano. Osobe koje imaju ili mogu imati teškoće čitanja su: slijepi i slabovidne osobe, gluhe i nagluhe osobe, gluhoslijepi osobe, osobe s disleksijom, osobe s intelektualnim teškoćama, osobe s motoričkim teškoćama, osobe s ADD i ADHD poremećajem, osobe s autizmom, osobe s udruženim smetnjama, socijalno i pedagoški deprivirane osobe, osobe treće životne dobi.

Na okruglom stolu je dvadesetak autora i suautora održalo 11 izlaganja. U prvom dijelu skupa dobio se uvid u međunarodnu i nacionalnu perspektivu dostupnosti knjižnica osobama s teškoćama čitanja, kao i osobama s invaliditetom općenito. Uz dva strana izlaganja koja su održale predstavnice Međunarodnog saveza knjižničarskih udruga i ustanova (IFLA): Nancy Bolt iz SAD-a („It Starts at the Top: Leadership and Management in Making a Library Accessible”) i Kirsi Yläne iz Finske („The Importance of Having Digital Services”), četiri preostala izlaganja održale su predstavnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Dunja Marija Gabriel, Frida Biščan, dr. sc. Aleksandra Pikić Jugović („Knjižnice u Hrvatskoj – dostupnost osobama s teškoćama čitanja u normalnim i „novim normalnim” okolnostima), potom su predavanja održale predstavnice Hrvatske knjižnice za slijepu u Zagrebu Jelena Lešaja i Ivana Vinko („Asistivna tehnologija i digitalne usluge Hrvatske knjižnice za slijepu u kontekstu društvenih promjena i izazova”) i članice Komisije za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama Amelia Kovačević i Željka Miščin („Komisija za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama: (retro)

perspektiva”). Dr. sc. Ljiljana Sabljak svojim je izlaganjem „Primjena biblioterapije u programima narodnih knjižnica za osobe treće životne dobi s teškoćama čitanja” zaključila prvi dio skupa te učinila prijelaz u drugi dio skupa s primjerima dobre knjižnične prakse. O impresivnim rezultatima rada s osobama s teškoćama čitanja u domaćim knjižnicama izlaganja su održali dr. sc. Dijana Sabolović-Krajina iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović” Koprivnica i Nina Šešić Mežnarić iz Udruge slijepih Koprivničko-križevačke županije („Izazovi današnjeg vremena i vremena koje je pred nama – knjižnične usluge za osobe s teškoćama čitanja s posebnim osvrtom na uslugu za slijepu i slabovidne u Koprivničko-križevačkoj županiji”), Anita Malkoč Biščan, Vedrana Kovač Vrana i mr. sc. Miroslav Katić iz Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić” Karlovac („Aktivnosti karlovačke knjižnice usmjerene na ranjive skupine tijekom pandemije bolesti COVID-19”), Natalija Dragoja i Maela Rakočević Uvodić iz Knjižnica grada Zagreba („Knjižnica – vrata širom otvorena”), Dijana Hodalić iz Studija za komunikaciju, slušanje, glas i govor DiFon i Branka Mikačević iz Narodne knjižnice „Petar Preradović” Bjelovar („SLUŠAM GOVORIM ČITAM: verbotonalna radionica za poticanje slušanja, govora i čitanja u knjižnici”) i naposljetku dr. sc. Andrea Horić i dr. sc. Ksenija Švenda-Radeljak iz Knjižnice Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu („Digitalne informacijske usluge knjižnice Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu: prilagodba knjižničnih usluga ranjivoj skupini korisnika u uvjetima pandemije COVID-19”).

Stručni skup je doprinio daljnjem razvoju knjižničnih usluga za osobe s teškoćama čitanja pružajući uvid u takve usluge u svijetu i u Hrvatskoj. Istaknuti su potencijali knjižnica u socijalnoj inkluziji osoba s teškoćama čitanja, posebice potpora njihovom odgojno-obrazovnom procesu, lakšem zapošljavanju te razvijanju kreativnosti i stvaralaštva. Usto, skup je doprinio zagovaranju prava osoba s invaliditetom i osoba s teškoćama čitanja na pismenost i informacije u knjižnicama kao temeljnome ljudskom pravu. Ukazano je na doprinos knjižnica kvalitetnijem i aktivnijem životu osoba s teškoćama čitanja u lokalnoj zajednici i društvu. Stručni skup je identificirao probleme, kao i rješenja u osiguravanju dostupnosti prilagođene građe za čitanje, asistivne tehnologije, korisničkih socijalno-integracijskih programa i edukacije knjižničnog osoblja.

Suorganizatori ovog, kao i prethodnih stručnih skupova su dugogodišnji partneri koprivničke knjižnice – Udruga slijepih Koprivničko-križevačke županije, Hrvatska knjižnica za slijepu u Zagrebu i Komisija za knjižnične usluge osoba s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama Hrvatskoga knjižničarskog društva.

Financijsku potporu svim navedenim aktivnostima omogućilo je Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Grad Koprivnica te Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica.

Prezentacije i videoizlaganja predavača, kao i videozapis cijelog stručnog skupa, programska knjižica sa sažecima, izvješće sa zaključcima stručnog skupa, evaluacija stručnog skupa s grafičkim prikazom te promotivni video dostupni su na poveznici: <https://www.knjiznica-koprivnica.hr/teskoce-citanja/>.

Vizualni prikaz okruglog stola s međunarodnim sudjelovanjem „Knjižnične usluge za osobe s teškoćama čitanja u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 – izazovi, mogućnosti i perspektive“

STRUČNI SKUPOVI/WEBINARI HKD-OVE KOMISIJE ZA KNJIŽNIČNE USLUGE ZA DJECU I MLADEŽ

Vjeruška Štivić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar
Ida Gašpar, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Nakon odgađanja svih skupova u Hrvatskoj u proljeće 2020. godine, tradicionalni stručni skup, koji organiziraju Hrvatsko knjižničarsko društvo – Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež i Knjižnica grada Zagreba - Knjižnica Medveščak, morao se prilagoditi novim uvjetima. Planirani skup za ožujak 2020. odgođen je za jesen i održan je 22. 9. 2020. putem Zoom aplikacije za videokonferencije. Pola godine kasnije, 26. 3. 2021. održan je drugi skup također u virtualnom okruženju, a treći skup održan je ove godine 25. 3. 2022. u hibridnom obliku.

Inovativna dječja knjižnica: primjena novih tehnologija / 22. 9. 2020.

Stručni skup „Inovativna dječja knjižnica: primjena novih tehnologija“ tematski se bavio teorijskim i praktičnim aspektima primjene novih tehnologija u dječjoj knjižnici. Suvremeno digitalno doba u knjižnicu donosi promjene, postavlja nove izazove, ali i mogućnosti, od kojih je jedna primjena novih tehnologija. Inovativna i kreativna primjena tehnologije u knjižničnim uslugama, programima i projektima nudi nove mogućnosti za ostvarivanje tradicionalnih zadataka dječje knjižnice. Neke su od osnovnih zadataka pružanje pristupa informacijama, poticanje čitanja te pružanje potpore svim oblicima učenja. Primjena novih tehnologija u dječjim knjižnicama doprinosi poboljšanju usluga, programa i projekata te uspješnom zadovoljavanju potreba i ostvarivanju prava djece koja odrastaju u suvremenom digitalnom okruženju. U uvodnom dijelu Skupa prikazani su teorijski aspekti primjene inovativnih tehnologija u knjižnicama. U drugom su dijelu predstavljeni primjeri dobre prakse koji se provode u hrvatskim knjižnicama i koji su pokazali široku paletu primjene novih tehnologija u rad s djecom i mladima. (Cjelovit popis izlaganja i izlagača: https://zkd.hr/wp-content/uploads/2020/10/426_3_poziv_na_Skup_u_Medvescaku_2020-1.pdf)

Biblioterapijski pristup u radu s djecom i mladima u knjižnici / 26. 3. 2021.

Stručni skup „Biblioterapijski pristup u radu s djecom i mladima u knjižnici“ tematski se bavio teorijskim i praktičnim aspektima primjene razvojne biblioterapije u dječjoj knjižnici. Knjižnica je prirodno okruženje za primjenu razvojne biblioterapije, ima kvalitetan knjižni fond s odabranim

čitateljskim materijalima i knjižničare koji posjeduju kompetencije za provedbu aktivnosti koje uključuju elemente razvojne biblioterapije i vođenog čitanja. Dječje knjižnice stvaraju pozitivna okružja koja djecu čine slobodnom i opuštenom te takve aktivnosti doživljavaju pozitivno, što su preduvjeti za uspješnu provedbu razvojne biblioterapije. Čitanje izaziva promjene u kongnitivnom, emotivnom, pa i socijalnom području čovjekova života, a to je i glavni cilj razvojne biblioterapije. Dječji knjižničari provode brojne aktivnosti poticanja čitanja od rane do adolescentske dobi, kao što su pomoć pri odabiru knjiga i savjetovanje čitatelja te programi čitanja knjiga i razgovora o njima, radi stjecanja navike čitanja, a sve to također zahtijeva biblioterapijski pristup. (Snimka stručnog skupa sa svim uvodnim izlaganjima i primjerima dobre prakse može se pregledati na: <https://www.youtube.com/watch?v=icIX-JQdYHA>.)

Održani skupovi za dječje i školske knjižničare bavili su se dvjema aktualnim temama, a rasprave su pokazale koliko je važno da knjižnice idu u korak s promjenama u društvu i potrebama korisnika.

Od klasifikacije do brisanja nosa - kompetencije dječjeg knjižničara / 25. 3. 2022.

Ovaj stručni skup tematski je obuhvatio teorijske i praktične aspekte profesije knjižničara i kompetencije potrebne za rad s djecom i mladima. Djeca i mladi pripadaju posebnim korisničkim skupinama za koje treba osigurati odgovarajuće knjižnične usluge i programe. Dječje knjižnice trebaju stvoriti pozitivna i poticajna ozračja u kojima svi, pod jednakim uvjetima, mogu razvijati svoje potencijale bez obzira na moguće različitosti. Važan segment dječjih knjižnica je i rad s odraslim korisnicima s kojima knjižničari dijele zajedničke ciljeve: omogućiti djeci slobodan pristup znanju i informacijama, poticati ih na stjecanje vještina za cjeloživotno učenje i raznih vrsta pismenosti, pomoći im u osobnom razvoju te ih osnaživati za aktivno sudjelovanje u životu zajednice. Sudionici skupa od vrsnih su stručnjaka dobili uvid u aktualna teorijska polazišta te konkretne primjere iz prakse o kompetencijama koje dječji knjižničar treba imati da bi mogao ostvarivati zadatke dječje knjižnice. (Cjelovit program skupa s uvodnim predavanjima i primjerima dobre prakse nalazi se na mrežnoj stranici HKD-a: https://www.hkdrustvo.hr/clanovi/alib/datoteke/file/502_program.pdf)

VILINSKO IGRIŠĆE

4. Dan bajki, Krapina, 6. studenoga 2021.

Zorka Renić, Medicinska škola Bjelovar

U subotu 6. studenoga 2021. u Krapini je održan stručni skup Dan bajki i priča pod nazivom Baj(kaj)mo i pri(ča)jmo s ma(što)m. Nakon virtualnog trećeg izdanja, 4. Dan bajki je ponovno održan uživo i okupio je 40-ak sudionika (koliko je bilo moguće prema epidemiološkim mjerama). Dan bajki organizirali su Hrvatsko knjižničarsko društvo, Knjižničarsko društvo Krapinsko-zagorske županije i Srednja škola Krapina, a financijski podržali Ministarstvo kulture i medija RH, Krapinsko-zagorska županija i Grad Krapina.

Na skupu je predstavljen zbornik „Vilinsko igrišće: hrvatske bajke, priče, legende i vjerovanja“. Nakon virtualnog izdanja, ova vrijedna publikacija u izdanju Hrvatskog knjižničarskog društva i Knjižničarskog društva Krapinsko-zagorske županije objavljena je i u tiskanom obliku. O knjizi su govorile recenzentica dr. sc. Dijana Zalar i predsjednica Hrvatskog knjižničarskog društva, dr. sc. Dijana Machala, koje su se predstavljanju zbornika pridružile virtualno. Uživo su o zborniku govorile urednice Danica Lešek, Ines Krušelj-Vidas i Zorka Renić. Zbornik sadrži 79 radova iz 30 mjesta iz Hrvatske, a zastupljena su i tri rada iz Bača iz Vojvodine. Zbornik je bogato ilustriran i sadrži 33 učenička rada. Sakupljeni radovi odraz su nastojanja knjižničara, nastavnika, učenika, kazivača te drugih zaljubljenika u priče i vjerovanja naših predaka da se sačuva i predstavi blago baštine. Otrgnuti zaboravu, sačuvati jezično blago zavičaja glavni je cilj objavljivanja ovog zbornika.

I Predstavljanje zbornika Vilinsko igrišće

I Marina Gabelica

Nakon predstavljanja zbornika uslijedila su dva uvodna predavanja: „Pripovijedanje kao most između virtualnog i osjetilnog“ Marine Gabelice te predavanje Frیده Bišćan koja je sudionike skupa upoznala s projektom Nacionalne i sveučilišne knjižnice „TRACE“. U nastavku programa odlične radionice održali su Jasna Held, Margareta Peršić, Tomislav Keglević i Sanja Pribić.

Završni (večernji) dio događanja (skupa) pod nazivom „Pričom te zovem – pričanje bajki i priča za odrasle“ održan je u Maloj dvorani Pučkog otvorenog učilišta u Krapini. Publiku su zabavile, nasmijale i poučile životnim vrijednostima vrhunske pripovjedačice Jasna Held i Margareta Peršić, a knjižničarka Ines Krušelj-Vidas ispričala je dvije priče na kajkavskom dijalektu.

I Margareta Peršić

Dan bajki ima i svoju mrežnu stranicu na kojoj je moguće poslušati i zvučne zapise priča, legendi i bajki i pogledati virtualnu inačicu zbornika <https://danbajki.wixsite.com/pocetna>.

VIRTUALNA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA SOLIDARITY IN CULTURE: HERITAGE PROTECTION UNDER CONDITIONS OF CRISIS

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 18. – 20. ožujka 2021.

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu održana je od 18. do 20. ožujka 2021. virtualna međunarodna konferencija „Solidarity in culture: heritage protection under conditions of crisis / Solidarnost u kulturi: zaštita baštine u kriznim uvjetima“ pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva

kulture i medija RH, Europske komisije i Ureda UNESCO-a u Hrvatskoj. O važnosti teme govori podatak da je okupila 121 aktivnog predavača iz 21 zemlje i šest kontinenata te 500 virtualnih sudionika. Održano je 18 plenarnih i pozvanih izlaganja, 28 prijavljenih izlaganja, 18 prijavljenih posterskih

izlaganja, četiri radionice te jedan okrugli stol.

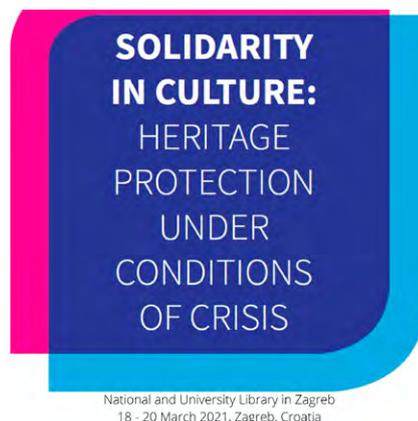
U središtu razmatranja bile su globalne ugroze kulturne baštine uslijed katastrofa kao neplaniranih događaja velikih razmjera - požara, poplava, potresa, rata, terorizma i dr., koje rezultiraju trajnim oštećenjem arhivske i knjižnične građe. Tome treba pribrojiti i izvanredno, krizno stanje izazvano pandemijom bolesti COVID-19 koja je u potpunosti izmijenila način funkcioniranja baštinskih ustanova – arhiva, knjižnica i muzeja. Predstavljeni su načini rada u području sektora kulture, rezultati istraživanja te stečena iskustva u području očuvanja kulturne baštine u kriznim situacijama.

Naglasak stručnog skupa bio je na potrebi reduciranja rizika i izgradnji kapaciteta, planiranju mjera i protokola u suočavanju s višestrukim katastrofama s temeljem na međusektorskoj suradnji s agencijama u kulturnom sektoru te na povezanost s lokalnom zajednicom. Kapaciteti koje treba kontinuirano graditi su oni za procjenu višestrukih rizika, planiranje scenarija za suočavanje s višestrukim rizicima te za smanjenje štetnog utjecaja, kao i za spremnost i odgovor na prijetnje u mogućim, planiranim scenarijima. Osim toga, kulturnu baštinu nije moguće promatrati izolirano, već u širem društveno-prirodnom kontekstu. Treba je promatrati i u okviru Poslovnog scenarija 2050. godine po kojemu bi milijarda ljudi mogla biti raseljena zbog nedostatka vode, mogućih migracija uslijed povećanja razine mora i globalnog zatopljenja, kao i u okviru gubitka lokalne ekonomije zbog klimatske neodrživosti. U okviru ovog scenarija potrebno je tražiti nove pristupe i za upravljanje kulturnom baštinom u kriznim situacijama.

Zanimljivo je bilo saznati više o primjerima uključivanja lokalnog stanovništva u upravljanje krizama i očuvanju kulturne baštine u katastrofama (vulkani, poplave, potresi, tsunamiji, požari šuma) na primjeru Nacionalne strategije Novog Zelanda s uključivanjem Maora i njihovog tradicionalnog znanja, kulture i vrijednosti. Lokalne zajednice se unaprijed osvještava o mogućim katastrofama, prevencijama i oporavku kao učinkovit put ka oporavku.

Zanimljivo izlaganje održao je Petar Stone, predsjednik Plavih štitova, UNESCO–ove organizacije koja je osnovana 1996. kao kulturni ekvivalent Crvenom križu. Bavi se zaštitom svjetske kulturne i prirodne baštine od oružanih sukoba i prirodnih katastrofa pod zaštitom UN-a i UNESCO-a. Pravni okvir joj je Haška konvencija za identifikaciju kulturnih dobara – Protokoli iz 1954. i 1999. Misija je zaštita ljudi na prvom mjestu, ali i kulturnih dobara jer ljudima daju identitet i osjećaj ukorijenjenosti. Surađuju s uniformiranim servisima, humanitarnim sektorom i baštinskim sektorom. Najveće prijetnje kulturnim dobrima u konfliktima su nedostatak planiranja, nedostatak vojne osviještenosti i kolateralne i usputne štete vojnih akcija na kulturnim dobrima.

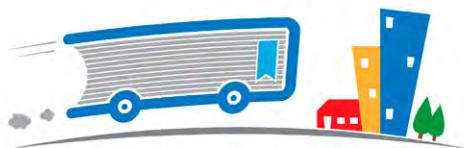
Opći zaključak ovog vrlo važnog međunarodnog stručnog skupa je da se zaštita kulturne baštine u kriznim uvjetima treba voditi kao sustav kontinuiranih, integriranih i umreženih aktivnosti, informiranja, resursa i sudionika. Jedan od najvažnijih aspekata zaštite kulturne baštine je razvoj mreže međusektorske solidarnosti i suradnje na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Javni sektor sa svojim zaposlenicima treba izaći iz zone komfora te se pripremiti za moguće katastrofe.

VIRTUALNI 15. OKRUGLI STOL O POKRETNIM KNJIŽNICAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ I 9. FESTIVAL HRVATSKIH BIBLIOBUSA

8. - 9. lipnja 2021.

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

15. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 9. festival hrvatskih bibliobusa Vinkovci, 8. i 9. lipnja 2021. godine

U organizaciji Komisije za pokretne knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva i uz virtualno domaćinstvo Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci, tijekom 8. i 9. lipnja 2021. održana

je dvodnevna međunarodna online konferencija na temu putujućih knjižnica: 15. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 9. festival hrvatskih bibliobusa. Financijsku potporu konferenciji osigurali su Ministarstvo kulture i medija RH, Vukovarsko-srijemska županija i Grad Vinkovci.

Nakon četrnaest fizičkih susreta putujućih knjižničara iz zemlje i inozemstva koji se u Hrvatskoj održavaju od 1999. godine i osam održanih hrvatskih festivala bibliobusa, ovaj put zbog pandemijskih ograničenja skup nije bilo moguće održati fizički, već je održan online. Međutim, virtualni način rada donio je i nešto dobro – na skupu se okupio veći broj izlagača i sudionika nego ikada ranije. Tijekom dva dana održano je

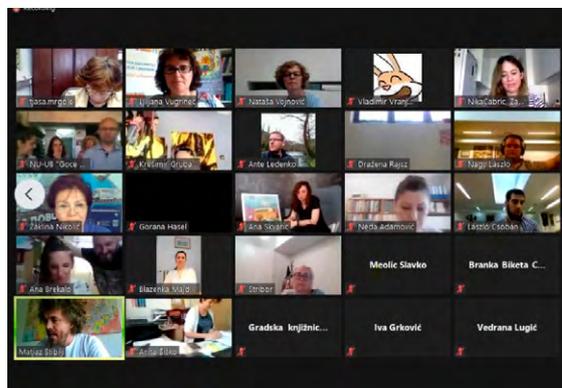
čak 24 izlaganja, a sudjelovalo je više od stotinu sudionika iz mnogih zemalja Europe, pa čak i s drugih kontinenata. Osim domaćih knjižničara, uključili su se mnogi zanimljivi predavači s primjerima dobre prakse iz Bosne i Hercegovine, Finske, Mađarske, Portugala, Republike Sjeverne Makedonije, Španjolske, Nizozemske, Slovenije, Srbije pa čak i iz Australije što je omogućilo sudionicima razmjenu znanja, iskustava, ideja i prakse te stvaranje moguće suradnje i partnerstva.

Glavna tema skupa nosila je naziv „Pokretne knjižnice – prije, za vrijeme (i poslije) pandemije koronavirusa“, s podtemama: *Rad bibliobusnih službi u „novom normalnom“ i Uloga bibliobusa prije, za vrijeme (i poslije) pandemije koronavirusa*. Putujući knjižničari podijelili su s kolegama informacije kako su prilagodili svoj rad i kako su se nosili s posljedicama *lockdowna*, koji je osobito teško pogodio upravo korisnike bibliobusa: stanovništvo koje je i inače izolirano jer živi u udaljenim, malim mjestima i s manjom mogućnosti korištenja različitih kulturnih i drugih sadržaja. Kao rezultat skupa bit će objavljen zbornik izlaganja, kao trajno svjedočanstvo kako su se putujuće knjižnice diljem svijeta reorganizirale i prilagođavale uvjetima rada za vrijeme pandemije koronavirusa, u hodu mijenjale način rada i pružanja usluga, a njihovi zaposlenici uložili sva svoja znanja i iznimne napore kako bi usprkos brojnim ograničenjima i restrikcijama usluge bibliobusa ostale što dostupnije korisnicima koji su ih u uvjetima *lockdowna* trebali više nego ikad.

Na skupu su čak kroz četiri izlaganja predstavljeni bibliobusi s područja Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Knjižničarke koprivničke Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ održale su tri izlaganja: Valentina Mikec, voditeljica Bibliobusne službe, govorila je o brojnim programima za korisnike koprivničkog bibliobusa, s naglaskom na aktivnosti i način rada za vrijeme pandemije; Ana Škvarić predstavila je slikovnicu „Magdalenina knjižnica na kotačima“, autorica

Željke Horvat Vukelje i Andreje Živko, nedavno objavljenu u nakladi Knjižnice, za koju je kao inspiracija poslužio upravo koprivnički bibliobus, njegovi knjižničari i korisnici. Ljiljana Vugrinec održala je izlaganje o međunarodnoj suradnji hrvatskih putujućih knjižničara s kolegama iz mnogih zemalja svijeta, preko Komisije za pokretne knjižnice HKD-a koja je u 2021. obilježila 20 godina postojanja. Bjelovarski bibliobus i njegovi programi predstavljeni su izlaganjem „Rana pismenost – korona – bibliobus“ Branke Biketa Caktaš, suradnice bibliobusa iz Dječjeg vrtića Ciciban u Bjelovaru.

Ovim stručnim skupom ujedno je u Hrvatskoj po treći put obilježen Dan hrvatskih bibliobusa, 9. lipnja, koji se od 2019. slavi u počast danu kad je 1969. krenuo na put prvi namjenski uređen moderni bibliobus u Hrvatskoj, ali i u ondašnjoj Jugoslaviji, bibliobus Gradske knjižnice Rijeka. Također je obilježena 110. obljetnica putujućeg knjižničarstva u Hrvatskoj uopće, kao spomen na 1911. godinu kada je u Hrvatskoj zabilježen prvi povijesno dokumentirani primjer odvoženja knjiga kočijama po obližnjim selima u okolici Karlovca.

Sudionici 15. okruglog stola o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 9. festivala hrvatskih bibliobusa

STRIP I KNJIŽNICE

Martina Majdak, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

Francuski institut u Hrvatskoj, Cité Internationale de la Bande Dessinée et de l'Image iz Angoulêmea su s Ministarstvom kulture i medija Republike Hrvatske potpisali sporazum o suradnji u području stripa. Cilj sporazuma je razvoj umjetničkih razmjena i priznavanja devete umjetnosti kroz njezin edukativni, kulturni i gospodarski potencijal.

Regionalna edukacija i opsežno usavršavanje organizirano je za knjižničare u regiji. Prvi se dio edukacije zbog specifičnih uvjeta rada u 2020. održao kao webinar i okupio je gotovo stotinu knjižničara iz Hrvatske, Srbije i Albanije. Edukaciju je popratila i suradnja s Muzejom suvremene umjetnosti u Zagrebu gdje je od 12. prosinca 2020. do 14. ožujka 2021. bila postavljena izložba „Nastavit će se... Strip i vizualna kultura u Hrvatskoj“, a tamo je i 20. i 21. svibnja 2021. proveden drugi dio edukacije uz sudjelovanje manjeg broja knjižničara uživo i većeg broja virtualno. Na drugom ciklusu edukacije uživo u Muzeju suvremene umjetnosti sudjelovale su čak tri članice našeg Društva: Neda Adamović, Marina Junger i autorica priloga.

Poveznica na Cité Internationale de la Bande Dessinée et de l'Image d'Angoulême

Glavni predavač u oba ciklusa edukacija i moderator Samuel Lévêque, ravnatelj knjižnice i voditelj kulturnih aktivnosti u Cité Internationale de la Bande Dessinée et de l'Image d'Angoulême (CIBD), hrvatskim je knjižničarima održao predavanje o glavnim razdobljima povijesti stripa počevši od 1800. te predstavio najbolje od francuskih stripova koji se preporučuju za oblikovanje jezgre knjižnične zbirke stripova (od stripova za djecu do klasika franko-belgijske škole, dokumentarnih, eksperimentalnih, *manfra* stripova¹ i grafičkih romana za odrasle). Predstavio je primjere promocije kulture čitanja stripa iz CIBD-a kao što su predstavljanje stripa mjeseca, promocija uz gostovanje autora, klasično kao književni susret

¹ Još poznati pod nazivima franga, manga français – francuski strip inspiriran japanskim manga stripom u crtežu i izlaganju priče.

za odrasle ili, bolje, radionički susret kroz likovne radionice izrade stripa (cjeloviti pristup stvaranju stripa, crtanje na računalu, razvijanje likova, progresija priče...). Pozvao je na promociju stripa kroz suradnju knjižnice, muzeja i likovnih galerija organiziranjem zajedničkih autorskih i skupnih izložbi originalnih tabli, povijesnih pregleda određenog razdoblja (npr. hrvatski strip devedesetih), retrospektivnih izložbi određenih autora ili tematskih izložbi te onih koje povezuju strip s drugim medijima (npr. strip junaci na filmu). Kao zanimljive načine promocije kulture čitanje stripa Lévêque navodi user's committee, što bi se prevelo kao korisnički odbor, u koji se „regrutira“ nekoliko korisnika, i onih koji čitaju i onih koji ne čitaju stripove (uključujući i nečlanove knjižnice), kojima bi zadatak bio pročitati određene naslove te javno prezentirati rezultate čitanja odbora uz preporuke zašto bi se određeni stripovi trebali pročitati, o čemu su i kome su namijenjeni. Odbor bi također imao utjecaja pri izradi prijedloga nabave, a može biti sastavljen od odraslih korisnika koji čitaju te javno promoviraju stripove za djecu i/ili odrasle ili dječji odbor koji promovira dječji strip. Također, prijedlog javno vidljivog načina promoviranja stripa je i dodjeljivanje nagrade za najbolji strip godine, najbolji prijevod, najbolji hrvatski strip, uz nagradu publike i nagradu knjižnice izdavaču nekog stripa. Provođa se u suradnji sa školom pri čemu jedan razred preuzima na sebe ulogu žirija, čita nove naslove, otvara javnu raspravu uživo ili na društvenim mrežama na kraju čega se ceremonijalno dodjeljuju priznanja i nagrade. Primjer dobre prakse je i posudba naslijepo. *Surprise pockets* – vrećice iznenađenja u sebi uz knjigu obavezno sadrže i strip. Sadržaj vrećice se zadužuje na pomoćnu iskaznicu te korisnik uzima vrećicu ne znajući što je unutra. Korisniku koji sam nikad ne bio posudio strip, ovako se strip nađe u ruci.

I Dvodnevna edukacija u MSU u Zagrebu - Strip i knjižnice

Kroz drugi ciklus edukacija polaznicima je predstavljena i kulturna politika CIBD-a uz aktualne oblike suradnje (bolnički centar, umjetničke rezidencije za autore stripa) i kulturna politika na digitalnim platformama (stalni izložbeni i muzejski postav, digitalizacija zbirki). Knjižničarima je predstavljeno i kako se u Francuskoj razvijaju ekonomija knjige i status autora te u kojoj mjeri u kulturnoj medijaciji pomaže agent koji zastupa umjetnike. Iako su predstavljene prakse teško primjenjive na malo tržište kakvo je Hrvatska dobro ih je znati za moguće buduće suradnje s velikim ekonomskim i kulturnim tržištima, posebice kakvo je u području stripa u Francuskoj. Održana su i dva razgovora s autorima Danijelom Žeželjom i Cyrilom Pedrosom. Iako su obojica profesionalni autori stripova, Pedrosa svoju publiku prepoznaje svugdje, kao književnik, a ne autor „niže“ umjetnosti za uski krug čitatelja, dok je Žeželj priznao da na temelju dotadašnjeg vlastitog iskustva (jer je autor ponajviše umjetničkog grafičkog romana i njegovi su čitatelji gotovo isključivo „likovnjaci“, „stripaši“ i festivalska publika) nije knjižnice uopće ni vidio ni doživljavao kao prostor kulturne medijacije za medij u kojem stvara. Pitanje je koliko je autora u Hrvatskoj sličnih Pedrosi, a koliko Žeželju, i možemo li mi kao knjižničari ipak stvoriti mjesto na kojem se susreću autori stripova i njihova nova publika?

S promocije stripa *Zlatno doba* Cyrila Pedrose u Knjižnici Marije Jurić Zagorke u Zagrebu

NEMA DIGITALNIH ČASOPISA ZA DJECU

Stojanka Lesički, dipl. bibliotekar, Osnovna škola Sveti Petar Orehovec

U Godini čitanja Osnovna škola Sveti Petar Orehovec organizirala je u suradnji s portalom *Medijska pismenost 24. veljače 2021. okrugli stol Medijske navike učenika osnovnih škola, a što je s digitalnim časopisima za djecu?* Namjera je bila upozoriti javnost na činjenicu da ne postoje digitalni časopisni platforme za djecu uzrasta od 10 do 15 godina. „Modra lasta“, jedini tiskani časopis za djecu tog uzrasta, unatoč kvalitetnom sadržaju, djeci više nije privlačan jer su oni digitalna generacija. Da tiskani časopisi djeci više nisu atraktivni, pokazalo je istraživanje u sklopu Erasmus+ projekta *Mali novinari danas*,

odgovorni digitalni građani sutra. Taj projekt OŠ Sveti Petar Orehovec provodi zajedno sa školama iz Sjeverne Makedonije, Rumunjske, Srbije i Španjolske.

Istraživanje o učeničkim medijskim navikama pokazalo je da u svim partnerskim školama djeca tog uzrasta više nemaju naviku čitati tiskane časopise. Društvene mreže su za njih način provođenja slobodnog vremena i mjesto informiranja. S obzirom na dobro poznatu činjenicu da su društvene mreže pune lažnih vijesti, sadržaja usmjerenih na

poticanje konzumerizma i stereotipa o prihvatljivom izgledu, partnerske škole odlučile su organizirati različite aktivnosti radi poboljšanja medijske pismenosti svojih učenika. Između ostalog, svaka partnerska škola oformila je digitalni časopis. Kroz dvije godine provođenja Erasmus+ projekta utvrdili smo da su učenici zainteresirani za čitanje i pisanje sadržaja za digitalne školske časopise.

Primjerice, digitalni školski časopis „Klinček“ je u 2021. imao 46 859 posjeta i 3 593 401 „hitova“, a u pisanju sadržaja za časopis sudjelovalo je tridesetak učenika. Kroz razmjene iskustava s našim Erasmus+ partnerima utvrdili smo da u našim zemljama postoji mali broj digitalnih školskih časopisa te da njih prate uglavnom učenici tih škola i publika koja slučajno putem tražilica „zaluta“ na njihove sadržaje. Uvidjeli smo i da postoji potreba da se na državnoj razini ustroje digitalni časopisi-platforme koji bi djecu, na primjeren i njima razumljiv način, informirali o zbivanjima iz različitih područja života u njihovoj sredini i svijetu. Zaključak je partnera da bi takvi digitalni časopisi, osim privikavanja djece na redovito informiranje, izborom sadržaja mogli utjecati i na medijski i građanski odgoj djece.

Razmjenjujući mišljenja partneri su se složili da bi djeca trebala na internetu doći do sadržaja i informacija koje je netko provjerio, probranih sadržaja u skladu s dobi i interesima djece i pisani na način primjeren djeci. Društvene mreže nemaju takve karakteristike, ali bi digitalna platforma koju uređuje stručno uredništvo mogla biti takvo sigurnije i primjerenije mjesto za informiranje djece. Takva bi platforma mogla uključiti i neke sadržaje koje učenici kreiraju za svoje školske digitalne časopise.

S namjerom upozoravanja stručne javnosti o problemu nedostatka digitalnih medija namijenjenih učenicima osnovnih škola, organizatori okruglog stola pripremili su zaključke kako bi ih uputili svima za koje vjeruju da mogu pridonijeti ostvarivanju ove inicijative.

Računajući na to da bi i knjižničarska zajednica mogla utjecati na daljnje razvijanje ideje o pokretanju digitalnog časopisa-platforme za djecu, u nastavku prenosimo i popis sudionika i zaključke okruglog stola.

Na okruglom stolu sudjelovali su: doc. dr. sc. Lana Ciboci - Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu, dr. sc. Srećko Listeš - Agencija za odgoj i obrazovanje, Igor Weidlich - glavni urednik studentskog časopisa „Global“, vanjski suradnik Fakulteta političkih znanosti, Maja Flego - savjetnica pravobraniteljice za djecu, Dražen Hoffmann - koordinator obrazovnih programa udruge GONG, Marin Ilej - voditelj Odjela komunikacija Ureda UNICEF-a za Hrvatsku, Sandra Maričić - urednica emisije o medijskoj pismenosti „Pet za pet“ Prvog programa Hrvatskog radija, Patricia Čretni, članica Mreže mladih savjetnika pravobraniteljice za djecu, Stela Tonner, članica Mreže mladih savjetnika pravobraniteljice za djecu, Niko Radujković, član Mreže mladih savjetnika pravobraniteljice za djecu, Petra Kušec, članica novinarske skupine OŠ Sveti Petar Orehovec te koordinatrica projekta *Mali novinari danas, odgovorni digitalni građani sutra* Stojanka Lesički.

Za ostvarivanje dječjih prava na participaciju, prema UN-ovoj Konvenciji o pravima djeteta, ključne sastavnice su informiranost djece, pravo na slobodu izražavanja i slobodu mišljenja. Bilo bi iznimno važno da postoji digitalni medij na nacionalnoj razini s multimedijalnim sadržajima kreiranim u formama primjerenim dobi djece. Takav bi medij djeci bio vidljiviji od tiskanih medija i u skladu sa suvremenim trendovima informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Trebao bi biti neka vrsta središnje točke koja će djeci pomagati da pronađu vrijedne i korisne informacije, između ostalog i one vezane uz medijsku pismenost i demokratsko građanstvo, kao i životno važne informacije koje pomažu djeci i mladima da bolje razumiju sebe, komunikaciju s drugima i probleme s kojima se susreću u odrastanju. Sudionici okruglog stola smatraju da bi takav medij djeci trebao posredovati sadržaje lišene prikrivenog oglašavanja i lažnih vijesti, s kakvima se često sreću na društvenim mrežama koje su posljednjih godina njihov najvažniji izvor informacija.

Svi sudionici okruglog stola složili su se i da bi kroz takav medij trebali postati dostupni i reprezentativni sadržaji dječjih školskih novina, koje stvaraju učenici osnovnih škola u okviru školskih novinarskih društava. Tako bi se čuo glas djece i djeca autori bili bi dodatno motivirani za stvaranje medijskih sadržaja.

S obzirom na to da bi takav projekt nudio medijske sadržaje za djecu, važne za njihovu dobrobit, i podupirao ostvarivanje niza participacijskih i drugih prava djece, smatramo da bi trebao imati osigurane izvore financiranja, odnosno potporu države, kako bi se izbjegla njegova komercijalizacija.

Zaključci su poslani na brojne adrese, između ostalog i Ministarstvu znanosti i obrazovanja.

I. DANI MEDIJSKE PISMENOSTI S HRVATSKOM MREŽOM ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA

Josip Strija, prof. i dipl. knjižničar, stručni suradnik školski knjižničar mentor, Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica

U organizaciji Agencije za elektroničke medije i Ureda UNICEF-a za Hrvatsku te brojnih drugih partnera i pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i medija i Ministarstva znanosti i obrazovanja, od 19. do 25. travnja, s različitim aktivnostima i u tjednima prije i poslije, održani su 4. Dani medijske pismenosti s ciljem osvještanja javnosti o važnosti medijske pismenosti te stvaranjem prilike za učenje o medijima. Kako su Dani medijske pismenosti koncipirani kao platforma za suradnju različitih dionika i organizaciju događanja s ciljem promicanja medijske pismenosti, i 2021. godine su se sve odgojno-obrazovne ustanove, knjižnice, udruge i drugi društveni dionici mogli uključiti organizacijom svojih predavanja, radionica, okruglih stolova, filmskih projekcija i drugih aktivnosti – uživo, uz poštivanje epidemioloških mjera, ili putem interneta.

Prvi Dani medijske pismenosti s Hrvatskom mrežom školskih knjižničara održani su od 4. do 26. svibnja 2021. godine, a teme su obuhvaćale primjere dobre prakse, prikaze alata i teorijska predavanja vezana uz medijsku pismenost. Dejana Bedeković iz IV. osnovne škole Bjelovar održala je predavanje i prikazala primjer dobre prakse na temu *Medijska pismenost u školskoj knjižnici IV. OŠ Bjelovar - iskustva i praksa*, Martina Plaščak iz Strojarske tehničke škole Osijek je održala predavanje na temu *Najbolji izazov je književni izazov*, Josip Strija iz Gimnazije Petra Preradovića Virovitica govorio je o *Medijskoj pismenosti u Centru izvrsnosti Virovitičko-podravске županije*, Bojan Lazić iz Osnovne škole Bršadin prikazao je korištenje alata Wakelet u predavanju *Kolekcija i kolaboracija - može li to skupa?*, a Nataša Mesić Muharemi iz Osnovne škole Darda i Zorka Renić iz Medicinske škole Bjelovar su održale zanimljivo predavanje na temu *Digitalni otisak i digitalna tetovaža*.

Vrlo dobro posjećena predavanja (ukupno su 903 sudionika sudjelovala na pet organiziranih edukacija), predavači nagrađeni vrlo visokim ocjenama i zadovoljni sudionici dobra su motivacija za organizaciju II. Dana medijske pismenosti s HMŠK-om na čemu se intenzivno radi, a koji će se 2022. godine održati od 1. do 29. travnja.

DANI MEDIJSKE PISMENOSTI S HRVATSKOM MREŽOM ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA

Dejana Bedeković IV. osnovna škola Bjelovar <i>Medijska pismenost u školskoj knjižnici IV. OŠ Bjelovar - iskustva i praksa</i> 4. svibnja 2021. u 16 sati	Bojan Lazić Osnovna škola Bršadin <i>Kolekcija i kolaboracija - može li to skupa?</i> 20. svibnja 2021. u 16 sati
Martina Plaščak Strojarska tehnička škola Osijek <i>Najbolji izazov je književni izazov</i> 10. svibnja 2021. u 16 sati	Nataša Mesić Muharemi Osnovna škola Darda Zorka Renić Medicinska škola Bjelovar <i>Digitalni otisak i digitalna tetovaža</i> 26. svibnja 2021. u 16 sati
Josip Strija Gimnazija Petra Preradovića Virovitica <i>Medijska pismenost u Centru izvrsnosti Virovitičko-podravске županije</i> 17. svibnja 2021. u 16 sati	Mnogi seminari se održavaju u virtualnoj sobi HMŠK-a na poveznici https://connect.carnet.hr/hmsk Kako biste dobili potvrdu o stručnom usavršavanju, za svaki se mrežni seminar posebno prijavite u sustavu EMA.

Dani medijske pismenosti s Hrvatskom mrežom školskih knjižničara održani su od 4. do 26. svibnja 2021. godine

PREGLED RADA STRUČNOG VIJEĆA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Mira Barberić, prof. i dipl. knjižničarka, ČOŠ J. A. Komenskog, Daruvar
voditeljica Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije

Županijsko stručno vijeće školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije okuplja 24 osnovnoškolska knjižničara, 13 srednjoškolskih knjižničara te jednu knjižničarku u Učeničkom domu. Unatoč ograničenjima zbog pandemije realizirana su planirana tri županijska stručna skupa za stručne suradnike knjižničare osnovnih i srednjih škola, dva webinaru te jedan međuzupanijski skup školskih knjižničara Županijskih stručnih vijeća Sisačko-moslavačke, Virovitičko-podravске i Bjelovarsko-bilogorske županije.

Na županijskim stručnim skupovima najzastupljeniji su

bili primjeri dobre prakse, što su i sami knjižničari ocijenili najkorisnijim za svoj rad.

Zbog nešto povoljnije epidemiološke situacije prvi stručni skup 2021./2022. školske godine s temom *Planiranje rada i aktivnosti u Godini čitanja* održan je u Osnovnoj školi Đulovac u Đulovcu 5. studenog. U radu skupa sudjelovala je i voditeljica Županijske matične službe Neda Adamović i održala predavanje o stanju i radu školskih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije. Predavanje *Disleksija - osobitosti, pristup učenicima prilagodba teksta* održala je Tina Varat (stručna

suradnica pedagoginja) i predstavljena je radionica prilagodbe teksta za učenike s disleksijom koju su provodili učenici u ČOŠ J. Ružičke u Končanici tijekom Tuluma s(l)ova s knjižničarkom Višnjom Veber Malina. O mogućnostima suradnje učitelja i školskih knjižničara izlagala je Vivijana Krmpotić, a Tanja Nađ je predstavila e-Twinning projekte u koje je aktivno uključena i pozvala školske knjižničare da se također uključe.

Knjižničari su na skupu upoznati i s projektom uMap te informirani o načinu podnošenju završnih izvješća o provedenim aktivnostima tijekom Godine čitanja.

Svojim zalaganjem i radom školski knjižničari Bjelovarsko-bilogorske županije aktivno doprinose kulturnom i društvenom životu svojih zajednica, redovno se usavršavaju i unaprjeđuju struku. Na stručnim skupovima održana su predavanja *Selfie kao kompleksan fenomen*, *Blago jezika zavičajnoga* (Tatjana Kreštan), *Tehnike aktivnog čitanja* (Vivijana Krmpotić), *Čitanje neknjiževnih tekstova* (Mirjana Milinović), *Stručna obrada periodike u školskoj knjižnici* (Slaven Pejić i Ana Peranić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“), *Stručna obrada društvenih igara u školskoj knjižnici* (Neda Adamović, Narodna knjižnica „Petar Preradović“); predstavljeni su projekti *Ljekarništvo u Bjelovaru* (Zorka Renić), *LORA - Čitamo održivo* (Margareta Popčević), *Čitamo zaboravljene knjige*

(Vivijana Krmpotić), *Mreža knjižničara* (Dejana Bedeković), *Lijepi okoliš za raznolikiju nastavu* (Višnja Veber Malina) i *Zagrlj Marulića* (Alica Bačeković i Zorka Renić), a školski knjižničari su izravno ili posredno zaslužni i za izdavanje knjiga: *Mato Lovrak - Bjelovarom stazama djetinjstva* (Zorka Renić) i *Mala glagoljska početnica* (Tanja Nađ).

Mnogi školski knjižničari su aktivno uključeni u rad drugih kulturnih udruga, volontiraju te aktivno sudjeluju u izdavačkoj djelatnosti u svojim sredinama te i na taj način promiču knjižničarsku profesiju.

1. Županijsko stručno vijeće putem ZOOM-a

PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG STRUČNOG VIJEĆA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Andrea Katanović Babić, prof. i diplomirana knjižničarka, Osnovna škola „Vladimir Nazor“ Križevci
voditeljica Županijskog stručnog vijeća Koprivničko-križevačke županije

Stručno usavršavanje članova Županijskog stručnog vijeća Koprivničko-križevačke županije u školskoj godini 2021./2022. započelo je stručnim skupom koji se pod nazivom *Godina čitanja II* održao 4. rujna 2021. uživo u Osnovnoj školi „Fran Koncelak“ u Drnju. Drugi je to dio tematskog skupa kojem je glavni cilj bio predstaviti primjere dobre prakse naših školskih knjižničara koji su tijekom Godine čitanja intenzivirali svoj ionako svesrdni rad na poticanju i promoviranju čitanja.

Primjere dobre prakse prikazale su Stjepana Kadić, knjižničarka mentorica, koja je upoznala sudionike s korisnim alatima za rad knjižničara, *Lino* i *SurveyMonkey*, te je predstavila novouređeni kutak za čitanje i aktivnosti za poticanje čitanja. Nikolina Sabolić predstavila je projekt *Festival slikovnica*, Nataša Švaco izlagala je o projektu *Ljekoviti recepti za prehraniti dušu*, Suzana Knežević o jednostavnim načinima za poticanje čitanja, a knjižničarka savjetnica Adrijana Hatadi održala je radionicu o digitalnim značkama u obrazovanju. Nataša Karlovčec upoznala je sudionike skupa s novostima iz Hrvatske udruge školskih knjižničara.

Sredinom rujna uslijedio je webinar *Mrežne stranice ŽSV-a* na kojem je definirana i pobliže određena organizacija izrade i održavanja stranica Županijskog stručnog vijeća. Uredništva su se prihvatile Andrea Katanović Babić, Suzana Jarnjak Ivanović i Đurđica Krčmar Zalar. Cilj mrežnih stranica je da se na jednom mjestu okupe aktualni natječaji, adresar knjižnica s poveznicama na njihove mrežne stranice, sve aktivnosti kojima su školske knjižnice naše županije obilježile Godinu

čitanja te da se nastavi s praksom javnog objavljivanja primjera dobre prakse vezanih za obilježavanje značajnih datuma ili godina te da se općenito unaprijedi vidljivost školskih knjižnica naše županije. Stranica je izrađena, objavljena i redovito ažurirana na sljedećoj adresi <https://sites.google.com/view/skolskiknjiznicarikkz/po%C4%8Detna-stranica>.

U studenom je održan drugi webinar na temu *Napredovanje stručnih suradnika knjižničara u viša zvanja* na kojem su knjižničarke mentorice i savjetnice iz našeg vijeća iscrpno prezentirale praktične teme s ciljem da potaknu druge radišne kolegice i kolege na napredovanje u struci. Lidija Levačić Mesarov, knjižničarka mentorica, detaljno je prezentirala glavne odrednice i promjene u Pravilniku o napredovanju učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u osnovnim i srednjim školama i učeničkim domovima. Knjižničarke savjetnice Adrijana Hatadi i Stojanka Lesički prezentirale su kako izgleda uvid u stručno-pedagoški rad, a knjižničarka mentorica Đurđica Krčmar Zalar podijelila je iskustvo online uvida. Stjepana Kadić, knjižničarka mentorica, održala je izlaganje na temu prikupljanja i organizacije dokumentacije koju je potrebno priložiti za napredovanje. Odaziv na ovaj webinar bio je iznimno visok, a sudjelovalo je i desetak knjižničara izvan naše županije.

Vijeće je u periodu od studenog 2021. do veljače 2022. sudjelovalo u projektu Hrvatske mreže školskih knjižničara *Knjižnice na karti* tijekom kojeg je izrađena interaktivna karta

koja sadrži lokacije, opise i fotografije školskih knjižnica u Republici Hrvatskoj. U projekt su se uključile sve knjižnice iz našeg Vijeća, a koordinatorice i suradnice na izradi karte bile su knjižničarke Adrijana Hatadi i Andrea Katanović Babić. Projekt je na Proljetnoj školi školskih knjižničara predstavio glavni koordinator projekta Josip Rihtarić.

Početak veljače članovi Vijeća sudjelovali su u online radionici *Statistika za školske knjižnice* koju je vodila voditeljica županijske matične službe Ljiljana Vugrinec. Treći webinar održan je 16. veljače u suorganizaciji s Pointom d.o.o. tijekom kojeg je Danko Tkalec prezentirao promjene i nove mogućnosti programa Metelwin.

U travnju 2022. održan je drugi stručni skup na temu *Dramske tehnike za poticanje čitanja* na kojem je Vijeće ugostilo dramsku pedagoginju Ivu Nemeč, voditeljicu udruge Kaleido i profesoricu na Učiteljskom fakultetu u Čakovcu. Profesorica Nemeč održala je predavanje i dvosatnu radionicu na kojoj

je predstavila procesnu dramu i mogućnosti njene primjene u poticanju čitanja. Stjepana Kadić predstavila je kao primjer dobre prakse Erasmus projekt usmjeren na poticanje čitanja dok je Đurđica Krčmar Zalar predstavila suradnju Caritasa i školske knjižnice u radu s djecom koja su izbjegla iz Ukrajine i smještena su u našoj županiji.

Prema predviđenom planu i programu do kraja ove školske godine održat će se još jedan stručni skup memorijalnog tipa. Krajem svibnja, uoči rođendana naše cijenjene prerano preminule kolegice Luce Matić održat će se skup njoj u čast. Na tom skupu predstavljat će se najuspješniji projekti, programi, izložbe i ostale aktivnosti knjižničara našeg vijeća i to tako da predstavljamo radove jedni drugih. Najboljima će biti dodijeljena nagrada „Lucina zvijezda“. Posveta je to Lucinoj radišnosti, kreativnosti i posebice velikoj podršci koju je pružala svojim kolegama i kolegicama u Vijeću.

PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG STRUČNOG VIJEĆA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

*Josip Strija, prof. i dipl. knjižničar, stručni suradnik školski knjižničar mentor, Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica
voditelj Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara Virovitičko-podravske županije*

Županijsko stručno vijeće školskih knjižničara Virovitičko-podravske županije u proteklom je razdoblju održalo tri županijska stručna skupa koji su se zbog poznatih epidemioloških mjera održali u virtualnom okruženju te dva mrežna seminar za članove Vijeća. Osim stručnih skupova Vijeća, 30. kolovoza 2021. godine održan je i međuzupanijski stručni skup školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske, Sisačko-moslavačke i Virovitičko-podravske županije pod nazivom *Školski knjižničar – od voditelja školskog projekta i volontera do stručnjaka za društveno umrežavanje i virtualne knjižnice*.

Prvi stručni skup Županijskog stručnog vijeća održan je 13. travnja 2021. godine pod nazivom *Školski knjižničar i projektne aktivnosti kao poticaj i potreba*, drugi skup *Knjižničar i što još?* održan je 5. srpnja 2021. godine, a treći skup *Digitalni svijet i stres - dva (ne)odvojiva pojma* održan je 10. studenoga 2021. godine.

Školski knjižničari Virovitičko-podravske županije ostvaruju svoj godišnji plan i program rada kroz izlaganja, radionice i prezentacije primjera dobre prakse različitih tema i iz različitih područja od kojih izdvajamo nekoliko s navedena tri stručna skupa: *Biti volonter - Razvoj školske volonterske zajednice* (S. Dupan), *C.A.R.E., Erasmus+ KA1* (S. Pajnić), *Knjižnica i održivi razvoj: otpad nije smeće* (S. Dupan), *Mali digitalni alati - učenje kroz zabavu* (M. Blažević), *Napravite samo jednu promjenu (QFT)* (N. Mesić Muharemi), *Naši tragovi u digitalnom svijetu* (N. Mesić Muharemi i Z. Renić), *Osnivanje, vođenje i djelovanje školskog volonterskog kluba* (S. Dupan), *Projekt poticanja čitanja „Naša mala knjižnica“* (S. Pajnić i V. Zvečić), *Računalo i lektira - strojna analiza kao budućnost analize djela* (J. Strija), *Stres* (M. Schmitz), *Stresori u školskom okruženju - razvoj psihičke otpornosti* (S. Dupan), *Škola mira i prijateljstva, Erasmus+ KA1*

(M. Schmitz), *Što knjižničar o autizmu (ne)zna?* (B. Lazić i T. Radovanović), *Trebamo li čitati priče samo sa sretnim krajem?* (M. Schmitz), *Web 1, 2, 3, 4, 5* (J. Strija).

Osim stručnih skupova, u organizaciji Županijskoga stručnog vijeća školskih knjižničara Virovitičko-podravske županije održana su i dva mrežna seminar: 26. travnja 2021. godine održan je VI. mrežni seminar *ŽSV-a pod nazivom Smijemo li napokon suditi knjige po koricama?*, s predstavljanjem primjera dobre prakse s eTwinning edukacije, te VIII. mrežni seminar, 3. rujna 2021. godine, pod nazivom *Nova školska godina - novi knjižničarski izazovi* s aktivnostima pripreme i organizacije rada Vijeća u novoj školskoj godini 2021./2022. Mrežne seminare organizirao je i održao voditelj Vijeća Josip Strija.

Do kraja školske godine 2021./2022. planirana su još dva stručna skupa pod nazivima *Psihološke i informacijske teme u novom ruhu* i *Knjige i knjižnice kao ono primarno* čime će biti ostvaren Godišnji plan i program rada Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara Virovitičko-podravske županije za školsku godinu 2021./2022.

BJELOVARSKKE KNJIŽNIČARKE U OKVIRU ERASMUS+ PROJEKTA POSJETILE KNJIŽNICE U LITVI

Lucija Miškić Barunić i Ana Peranić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Od 19. do 25. rujna 2021. knjižničarke Ana Peranić i Lucija Miškić Barunić iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar boravile su u Vilnius. U okviru Erasmus+ KA104 programa „Mobilnost osoblja koje radi u području obrazovanja odraslih“ i projekta „Knjižnica kao središte neformalnog i informalnog učenja za odrasle“, posjetile su i pratile rad knjižnice Adomas Mickevičius u Vilnius. Projekt je odobren i sufinanciran sredstvima Europske unije i trajat će do 31. prosinca 2022.

I Kolegice iz Litve i bjelovarske knjižničarke u Elektrėnai

Vilnius County Adomas Mickevičius Public Library smještena je na 6 000 m² u povijesnoj zgradi u Starom gradu Vilnius. Zgrada knjižnice ima tri etaže, podrum i potkrovlje te u potpunosti iskorištene sve prostore, kao i veliko dvorište u kojem se održavaju raznoliki programi – koncerti, festivali, sajmovi i sl. Zbog povijesnog značaja zgrade te nekih arhitektonskih elemenata iz 15. stoljeća, razgledavanje knjižnice dio je turističke ponude Vilnusa.

Knjižnici je dodijeljeno ime pjesnika i političkog aktivista Adomasa Mickevičiusa, iako s njime ne postoji nikakva dokazana povijesna poveznica. Knjižničari su ipak prigrlili dodijeljeno ime te osnovali Mickevičianu – zbirku posvećenu Mickevičiusu. Organizirali su i niz predavanja o životu i radu pjesnika, povezali se s drugim ustanovama i stvorili cijeli brand koji je danas utkan u misiju njihove knjižnice.

Veliki naglasak stavljen je na otvorenost i besplatnu dostupnost usluga i programa za sve skupine korisnika. Na usluge i programe Knjižnice uvelike je utjecala pandemija koronavirusa, a posebice mjere prema kojima se u javne prostore može ući samo s važećom COVID-propusnicom.

Cjelokupni fond organiziran je prema stručnim skupinama te se većinom nalazi u slobodnom pristupu, a knjige koje se ne posuđuju označene su crvenim naljepnicama.

Pojedine zbirke, poput medijateke s velikim brojem videokaseta, raznovrsne građe na CD-ima i gramofonskih ploča, izdvojene su. Zanimljivo je da je posudba gramofonskih ploča posljednjih mjeseci u porastu. Postoji i galerijska dvorana za gledanje filmova, slušanje glazbe, a može se iznajmiti i za privatne zabave. Pored toga, imaju dosta galerijskog prostora i često su polazišna točka za predstavljanje mladih umjetnika.

U Makerspace-u korisnici se mogu samostalno ili uz pomoć knjižničara koristiti svom opremom i materijalima –

3D-printerima, robotima, dronovima, BOSON-setovima, audiokabinom (engl. *audio booth*), uređajem za tisak na tkanine, skenerima za stare filmove, ploterom i sl. Ekološki su orijentirani pa sav otpadni materijal koji nastaje na radionicama recikliraju ili ponovno upotrebljavaju u druge svrhe.

Knjižnica u Vilniusu dugi niz godina sudjeluje u Erasmus+ projektima. Nositelji su dva KA2 projekta u kojima je sudjelovalo više zemalja. Rezultat jednog od ta dva projekta je edukacijska platforma namijenjena knjižničarima, dostupna preko poveznice: <http://go-andragogy.eu/>. Svi knjižničari, pa tako i oni iz Hrvatske, mogu koristiti besplatne edukacije prema vlastitim interesima. Po završetku tečaja pristupnik dobiva online certifikat.

Posjetili smo i Židovsku knjižnicu koja se nalazi na pomalo neobičnoj lokaciji – u stanu jedne stambene zgrade. Snažan naglasak je na otvorenosti i suradnji sa židovskom zajednicom u Vilnius i šire. Posjeduju oko 10 000 knjiga koje su darovali poznati židovski autori i znamenite osobe. Knjižnica ima oko 300 korisnika godišnje, što je malena brojka, ali knjižničarke znatno više vremena provode s pojedinim korisnikom ponaosob istražujući, pronalazeći dokumente i slušajući priče. Programi i projekti su financirani kroz natječaje Ministarstva kulture, ali postoji i Zaklada koja im olakšava prikupljanja donacija od poslovnih subjekata, ali i privatnih osoba.

I Nacionalna knjižnica Martynas Mažvydas, Vilnius

Nismo mogli otići iz Vilnusa da ne posjetimo Nacionalnu knjižnicu Martynas Mažvydas. Prema uslugama i programima bliskiji su našem poimanju narodne knjižnice te su više usmjereni prema krajnjim korisnicima – Makerspace, čitaonica, igraonica za djecu, Music Lab, tamne komore za razvijanje fotografija, kinodvorana... Članarina je simbolična i vrijedi 3 godine, a prostor je otvoren i slobodan za kretanje i onima koji nisu članovi.

I Makerspace u Nacionalnoj knjižnici Martynas Mažvydas, Vilnius

Zadnji dan boravka proveli smo u poprilično velikoj Regionalnoj narodnoj knjižnici u Elektrėnai, gradu s oko 11 000 stanovnika. Sastoji se od dječjeg odjela i odjela za mlade, posudbenog dijela, čitaonice, konferencijske sale, lokalne zbirke s čitaonicom, izložbenih prostora te posebnog odjela za umjetnost, strane jezike i periodiku. Jedan od zanimljivih projekata koji provodi ova knjižnica ciklusi su u kojima predstavljaju po dva umjetnika koji su na neki način povezani (prijatelji, kolege, mentor-učenik i sl.) te promocija malenog etno-sela kroz virtualnu šetnju.

Ovaj studijski posjet pokazao se kao vrijedno iskustvo. Litvanci kontinuirano ulažu u knjižnice u svim segmentima, pa tako i u kvalitetnu suvremenu opremu i prostore. Spoznali

smo da se susrećemo sa sličnim problemima i izazovima, poput onog kako privući i zainteresirati što više korisnika za knjižnične programe i usluge. S obzirom na to da knjižnice u Litvi nemaju vlastite izvore prihoda, za programe koje provode osiguravaju financije isključivo kroz različite natječajne Ministarstva kulture, kroz Erasmus+ i Nordplus programe itd. Na taj način država neposredno kreira njihov smjer i razvoj. Interes litvanskih kolega za naše programe pokazao je kako se i mi imamo čime pohvaliti i pružiti zajednici kvalitetne sadržaje. U fokusu ovog projekta je obrazovanje odraslih i to je ono što mu daje vrijednost. Iako knjižnica u svojoj osnovi podržava obrazovanje odraslih, sustavni i kontinuirani programi su nužni.

NASTAVAK ERASMUS+ PROJEKTA „PUTUJUĆE KNJIŽNICE BEZ GRANICA”

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica
Silvija Perić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

KA1 Erasmus+ projekt „Putujuće knjižnice bez granica” u području obrazovanja odraslih, čiji je nositelj Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, započeo je 15. prosinca 2020. i trajao je tijekom cijele 2021. godine. Podsjetimo, u projektu, osmišljenom u suradnji s knjižničarima iz Španjolske te s Ministarstvom kulture Vlade Katalonije, autonomne pokrajine u Španjolskoj, sudjeluju dvije članice Društva – Silvija Perić iz Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica te Ljiljana Vugrinec iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović” Koprivnica. Za provođenje projekta odobrena je potpora od 3.842 eura, a projekt uključuje mobilnost u Španjolsku, gdje će sudionice projekta posjetiti katalonske gradove Barcelonu i Lleidu te kroz *job shadowing* upoznati rad i programe niza knjižnica, naročito bibliobusa. Krajnji je cilj poboljšati usluge za odrasle korisnike knjižnica, posebno u ruralnim područjima i to osobito unaprjeđivanjem rada i usluga pokretnih knjižnica. S obzirom na to da u 2021. godini nije bilo moguće provesti mobilnost zbog pandemije bolesti COVID-19, krajem godine zatraženo je produljenje projekta za još godinu dana koje je odobreno 15. studenoga 2021., a to znači da se projekt nastavlja i u 2022. godini, s planiranom provedbom mobilnosti u travnju 2022. i novim datumom završetka projekta 14. prosinca 2022.

U međuvremenu, suradnja s partnerima iz Katalonije provodila se virtualno, putem *online* razmjene informacija o knjižnicama i bibliobusima iz obje zemlje te sudjelovanjem partnera u virtualnim međunarodnim konferencijama s tematikom pokretnih knjižnica. Provodila se i diseminacija te medijska promocija projekta, putem mrežne stranice <https://erasmusbibliobus.wixsite.com/home>, kao i kroz objave u medijima. Tako je u elektroničkim i tiskanim medijima u 2021. godini objavljeno desetak priloga o projektu.

Tijekom 2021., sudionice projekta Silvija Perić i Ljiljana Vugrinec, održale su 4 izlaganja o tijeku projekta i projektnim aktivnostima na stručnim konferencijama od kojih su tri bile međunarodnog karaktera. Stručni skupovi na kojima je predstavljen projekt bili su:

- 15. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i 9. festival bibliobusa u Hrvatskoj s međunarodnim sudjelovanjem (8. - 9. lipnja 2021., *online*);
- 40. skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja (11. lipnja 2021., *uživo*);
- Treći okrugli stol o ulozi stručnog knjižničarskog društva „Futur drugi” – stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem (17. rujna 2021., *online*);
- 13. savjetovanje o narodnim knjižnicama u RH s međunarodnim sudjelovanjem (Umag – 20. - 22. listopada 2021., *uživo*).

Predstavnici partnera i domaćina u projektu, iz Bibliobusne službe Tagamanent u Barceloni, sudjelovali su s izlaganjem na međunarodnom 15. okruglom stolu o pokretnim knjižnicama u RH i 9. festivalu bibliobusa koji je održan *online*, preko platforme Zoom, 8. - 9. lipnja 2021., u organizaciji Komisije za pokretne knjižnice HKD-a i Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci. U prezentaciji koju je održala Assumpta Molist, predstavljen je rad katalonskih pokretnih knjižnica za vrijeme pandemije koronavirusa. Zahvaljujući suradnji preko projekta, virtualno izlaganje ovom prigodom održao je i Roberto Soto, predsjednik ACLEBIM-a, španjolske udruge putujućih knjižničara, a kao sudionice skupa uključile su se i Natividad Moncasi iz Lleide te Rosa Poch iz Barcelone. Na istom stručnom skupu, u okviru izlaganja „Međunarodna suradnja putujućih knjižničara – krugovi koji se šire”, Ljiljana Vugrinec izvijestila je međunarodnu zajednicu pokretnih knjižničara i sudionike skupa o samom Erasmus+ projektu, ciljevima i očekivanim rezultatima.

Stručni članci na temu projekta pripremljeni su za više stručnih publikacija, od kojih je „Zbornik radova i priloga Trećeg okruglog stola o ulozi stručnog knjižničarskog društva” u izdanju Zagrebačkog knjižničarskog društva izašao u 2021.,

a druga publikacija, „Zbornik radova 15. okruglog stola o pokretnim knjižnicama u RH”, upravo je u pripremi za tisak. Dva su članka objavljena u časopisu „Svezak” (br. 23., 2021.) i jedan članak u „Školskim novinama” (br. 7-8, 2.3.2021.).

U rujnu 2021. sudionice projekta su, kao pozvane predavačice, održale izlaganje te sudjelovale u panel raspravi na virtualnom međunarodnom stručnom skupu – 3. okruglom stolu „Futur drugi” u organizaciji Zagrebačkog knjižničarskog društva. U listopadu 2021. uživo su sudjelovale na hibridnom 13. savjetovanju o narodnim knjižnicama u RH s izlaganjem o projektu pod nazivom „Erasmus+, prilika za međunarodnu suradnju i podršku za vrijeme pandemije i pandemiji usprkos”.

Krajem 2021. uspostavljen je kontakt s Delegacijom Katalonije za jugoistočnu Europu kako bi se razmislile mogućnosti suradnje u provođenju projekta koji se provodi u partnerstvu s katalonskim knjižnicama i Ministarstvom kulture Vlade Katalonije. Sudionice projekta posjetile su 15. veljače 2022. sjedište Delegacije u Zagrebu i prisustvovala radnom sastanku s predstavnicom Delegacije Anom Hadžić koju su upoznale s daljnjim aktivnostima u projektu i programom mobilnosti te joj uručile promotivne tiskane materijale. Kako je jedna od najvažnijih uloga Delegacije upravo promicanje razmjene znanja i iskustava među Katalonijom i zemljama regije, predstavnice Društva primile su pohvale za ideju te je ocijenjeno kako ovaj projekt predstavlja vrlo vrijednu razmjenu iskustava Hrvatske i Katalonije u organizaciji mreže javnih knjižnica i pružanja knjižničnih usluga, osobito putem pokretnih knjižnica. Na sastanku je također bilo riječi i o drugim zanimljivim potencijalnim zajedničkim projektima kulturne suradnje između Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja i Delegacije Katalonije do kojih bi moglo doći već u skoroj budućnosti.

Skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, Đurđevac, 11. lipnja 2021.

Međunarodna virtualna konferencija ZKD-a „Futur drugi”, 17. rujna 2021.

Posjet Delegaciji Katalonije u Zagrebu, 15. veljače 2022.

Sant Jordi – Praznik knjiga i ruža uz Noć knjige 2021.

Prva aktivnost za korisnike vezana uz Erasmus+ projekt „Putujuće knjižnice bez granica” provedena je u travnju 2021. u Koprivnici. Događanje je upriličeno povodom Noći knjige, 23. travnja 2021., kada je ispred koprivničke gradske knjižnice održan program „Magični (biblio)bus” koji je na Zrinskom trgu oko bibliobusa (uz ograničenja u skladu s epidemiološkim mjerama) okupio dvadesetak sudionika. Uz razgledanje putujuće knjižnice – bibliobusa, obilježavanje Noći knjige iskorišteno je i kao prilika da se građani Koprivnice upoznaju s praznikom Sv. Jurja (Sant Jordi) koji se posebno slavi u Kataloniji, autonomnoj pokrajini u Španjolskoj. Toga dana, koji je u Kataloniji i nacionalni praznik, obilježava se Dan knjiga i ruža, kad je uobičajeno svim dragim osobama poklanjati knjigu i ružu. Kako su i partnerske knjižnice s kojima koprivnički knjižničari surađuju u ovom Erasmus+ projektu upravo iz Katalonije, Barcelone i Lleide, ova lijepa tradicija stigla je prigodom Noći knjige i do Koprivnice te su svi posjetitelji programa „Magični (biblio)bus” primili na dar ružu i knjigu zavičajnog autora po svom izboru. Knjižničari su pritom iskoristili priliku informirati posjetitelje o ciljevima i aktivnostima projekta pomoću letaka koje su za tu svrhu pripremili i podijelili zainteresiranima.

Volonterke Ivana, Blanka i Marija u Noći knjige '21. dijelile su posjetiteljima koprivničke knjižnice knjige i ruže te informacije o Erasmus+ projektu „Putujuće knjižnice bez granica”

O RADU DRUŠTVA

Silvija Perić, predsjednica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

Posljednja 40. skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja održana je u organizaciji Gradske knjižnice Đurđevac u Domu kulture Đurđevac. Bio je to odličan razlog da se konačno vide kolege nakon dvije godine.

U razdoblju nakon Skupštine, Glavni odbor u sastavu predsjednice Silvije Perić, potpredsjednice Mirjane Kotromanović, tajnika Roberta Fritza, Vinke Jelić-Balta, Lidije Levačić Mesarov, Danijele Petrić, Višnje Veber Malina, Ivanke Ferenčić Martinčić i Tatjane Petrec sastao se jednom uživo u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković“ u Križevcima. Drugi sastanak održan je preko Zoom platforme.

Nadzorni odbor u sastavu Ivane Blažeković, Martine Makar i Tatjane Kovač sastao se do sada jednom.

U Uredništvu „Sveska“ došlo je do promjene. Dosadašnju glavnu urednicu Maju Krulić Gačan zamijenila je Tanja Nad. Ostali članovi su ostali isti: Ana Škvarić, zamjenica glavne urednice, Ida Gašpar, urednice „Teme broja“, Lucija Miškić Barunić i Martina Mlakar, urednice rubrike „Učimo bez granica“, Romana Horvat i Bernarda Ferderber, urednice rubrike „Narodne knjižnice“, Andrea Katanović i Vesna Zvečić, urednice „Školskih knjižnica“ te Slaven Pejić, urednik rubrike „Nakladništvo“. Za marketing je zadužena Ljiljana Vugrinec. Uredništvo se redovito sastajalo i preko društvenih mreža dogovaralo, te je izašao 23. broj „Sveska“ s temom „Promjene oko nas“. Mnoštvo autora sudjelovalo je u stvaranju novog broja te i ovaj put pokazalo bogatstvo naših knjižnica, našeg rada i kreativnosti.

Održan je treći „Bibliokon“ – stručni skup Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković“ u Križevcima. Održan je hibridno tako da je to bila prilika da se većina vidi uživo. Ostali kolege knjižničari prisustvovali su skupu preko Zoom platforme. Teme „Bibliokona“ prate trendove i potrebe u knjižničarstvu, ali i drugim, srodnim područjima potrebnima u knjižničarskom radu.

„Bibliokon“ je kao projekt prijavljen na „Poziv za predlaganje programa javnih potreba u kulturi Republike

Hrvatske“ za 2022. godinu Ministarstva kulture i medija te su tražena sredstva i odobrena.

Društvo broji 150 člana.

Društvo i dalje unapređuje knjižničarsku struku i knjižnične djelatnosti općenito, potiče stručni i znanstveni rad knjižničnih djelatnika te daje javna priznanja zaslužnim članovima. Zalaže se za odgovarajući društveni i ekonomski položaj djelatnika s knjižničarskim zvanjima, potiče osnivanje, razvitak i suradnju svih vrsta knjižnica i širenje zanimanja društva za knjigu i knjižnice, potiče prikupljanje i zaštitu zavičajne baštine, sudjeluje u kreiranju i provedbi politike na području knjižničarstva te aktivno surađuje s drugim knjižničarskim društvima. Članovi Društva aktivni su i sudjeluju na mnogobrojnim stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu, redovito napreduju u struci i usavršavaju se, a sve to doprinosi cjeloživotnom obrazovanju.

I za kraj, ove godine naše Društvo zauvijek je napustilo čak tri člana, jako važna za knjižničarsku struku, za promicanje knjižničarstva, koji su svoj posao prvenstveno doživljavali kao veliku ljubav i strast. To su Luca Matić, Ilija Pejić i Višnja Romaj. Počivali u miru.

I Sastanak GO u Križevcima 2021.

40. SKUPŠTINA DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA

Silvija Perić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Jubilarna 40. skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja održana je 11. lipnja 2021. u prostoru Doma kulture Đurđevac. Skupštini su prisustvovali knjižničari iz triju županija na području djelovanja Društva – Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske i Virovitičko-podravne. Jedan dio članova i gostiju predavača sudjelovao je na skupštini putem Zoom platforme. Nakon pozdrava i uvodnih govora domaćina i gostiju, ravnateljice Gradske knjižnice

Đurđevac Bernarda Ferderber, potpredsjednika Gradskog vijeća Grada Đurđevca Matije Bažulića i predsjednice Stručnog odbora Hrvatskog knjižničarskog društva Dunje Holcer, skupu se s nekoliko riječi obratila Silvija Perić – predsjednica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Učenici Glazbene škole Đurđevac glazbeno su upotpunili bogat program Skupštine.

Nakon izbora radnih tijela Skupštine, započeo je Stručni

dio s izlaganjima: Anita Peti-Stantić: „Učitajmo se u (znati) želju i čitajmo s mladima da ne ostanemo bez riječi“; Sara Bindeballe: „If all books...“; Ljiljana Vugrinec i Silvija Perić: „Putujuće knjižnice bez granica“; Ljiljana Vugrinec: „Naših prvih 40 skupština“ – film; Maja Krulić Gačan: Predstavljanje 23. broja Svezak.

U pauzi, sudionici Skupštine mogli su pogledati dva filmića Tanje Nađ, školske knjižničarke OŠ Ivanska, „Priče koje pomažu djeci“ i „Putevima glagoljice“ te razgledavati postere. Na ovogodišnjoj skupštini na posterima su izlagale kolegice Tihana Lončarić iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar s posterom „Što smo radili kad nismo radili“ te djelatnice iz Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica – Nela Krznarić s posterom „Radionice za hrvatske branitelje u sklopu dnevne bolnice“, Ivana Molnar s posterom „Interaktivni sadržaj knjižnične igraonice“ i Mirjana Kotromanović s posterom „Učimo strane jezike kroz igru i zabavu“.

Tijekom Radnog dijela podnesena su izvješća predsjednice, blagajnice i Nadzornog odbora, a zatim i izvješća članova komisija u sekcijama HKD-a. Predsjednica Silvija Perić iznijela je „Plan i program rada Društva“, a blagajnica Jelena Iveković iznijela je „Financijski plan“. Već tradicionalno je završni dio radnog dijela Skupštine rezerviran za dodjelu nagrada i

priznanja. Najknjižničarkama za 2021. godinu, za izniman rad i rezultate u struci, proglašene su dvije knjižničarke iz Koprivnice – Ranka Janus iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica i Nikolina Sabolić, školska knjižničarka iz Osnovne škole „Đuro Ester“ Koprivnica, dok su počasnim članovima proglašeni Marinko Iličić, dugogodišnji ravnatelj Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar i Ilija Pejić, dugogodišnji voditelj matične službe za Bjelovarsko-bilogorsku županiju.

40. skupština Društva je završila zajedničkim ručkom, tortom i posjetom Muzeju grada Đurđevca.

! Posjet Muzeju grada Đurđevca

BIBLIOKON

Silvija Perić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Bibliokon je naziv stručnog skupa Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja koji ima za cilj jednom u godini dana okupiti knjižničare iz zavičaja, Hrvatske i šire regije. Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci bila je domaćin 3. Bibliokona. Skup organizira svake godine Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja uz financijsku pomoć Ministarstva kulture i medija.

Nakon uvodnih riječi predsjednice Hrvatskog knjižničarskog društva Dijane Machale te predsjednice Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja Silvije Perić, sve prisutne pozdravila je ravnateljica Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci Marjana Janeš Žulj. Naime, knjižničari iz našeg Društva, ali i iz šire knjižničarske zajednice i u ovoj situaciji pokazuju domišljatost, spretnost i snalažljivost.

Stručni skup otvorile su kolegice iz Bjelovara Vjeruška Štivić i Branka Mikačević koje su predstavile svoj projekt „Čituljkov čitateljski izazov i susret najčitatelja Dječjeg odjela“. Bernarda Ferderber izložila je „Dječje jezične igre“, aktivnosti za djecu koje provodi Gradska knjižnica Đurđevac. Ida Gašpar, Jasminka Vajzović i Danijela Petrić predstavile su projekt Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica „Olimpijada čitanja - poticanje čitanja u slobodno vrijeme“. „Kamishibai u knjižnici“ Suzane Jarnjak Ivanović izlaganje je koje je oduševilo sve prisutne jer je predstavljen potpuno novi način pripovijedanja. Zorka Renić i Alica Bačeković Pavelić izložile su projekt „Zagrlj Marulića“, u suradnji dviju škola – Medicinske škole i Ekonomske i birotehničke škole iz Bjelovara.

U pauzi Skupa sudionici su mogli pogledati izložbu kolegice Tatjane Kreštan koja je izložila svoje slikarske radove u Knjižnici.

U drugom dijelu Skupa izlaganje „Tragom Bijelog jelena

Josipa Generalića“, Andrea Katanović Babić predstavila je projekt OŠ „Vladimir Nazor“ iz Križevaca. Ivanka Ferenčić Martinčić ispričala je sudionicima priču, a Mirjana Kotromanović predstavila je projekt Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica „Uz Miku i Virku kroz Zavičajnu zbirku“. Iz Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci, Marina Srblić i Viktorija Šegina izložile su program „Lego kocke posudi, svoju maštu razbudi“.

Jedna od stalnih rubrika Skupa je i rubrika „Iz drugih knjižničarskih društava“. Iz Društva knjižničara Karlovačke županije kolegica Kristina Čunović u svom izlaganju „Istraživanja o čitanju – što nam govore podaci?“, govorila je o istraživanjima koja su se provodila u Hrvatskoj i u svijetu vezano za čitanost.

Svi programi predstavljeni na Bibliokonu prava su remek djela svakog knjižničara ponaosob. Kolegice i kolege, sretni da se vide uživo, rastali su se u blagdanskom raspoloženju.

! Bibliokon u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković“ Križevci

NAPREDOVANJA U STRUCI

Tihana Lončarić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Dea Kus, magistra bibliotekarstva, zaposlena u Pučkoj knjižnici i čitaonici Daruvar, diplomirala je 12. siječnja 2022. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, smjer Izvanredni studij bibliotekarstva, s temom „Razvoj kompetencije poduzetništvo kod djece školskog uzrasta“, mentorica: prof. dr. sc. Mihaela Banek Zorica.

Maja Petračija, magistra edukacije hrvatskoga jezika i književnosti te magistra bibliotekarstva, zaposlena u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković“ Križevci, položila je stručni ispit 15. lipnja 2021. godine za diplomiranog knjižničara u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Ida Gašpar, diplomirana knjižničarka, zaposlena u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica, promaknuta je Rješenjem Ministarstva kulture i medija od 31. svibnja 2021. u zvanje više knjižničarke.

Ranka Janus, diplomirana knjižničarka i profesorica

sociologije, zaposlena u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica, promaknuta je Rješenjem Ministarstva kulture i medija od 14. srpnja 2021. u zvanje više knjižničarke.

Vinka Jelić-Balta, diplomirana knjižničarka, zaposlena u Gradskoj knjižnici Slavka Kolara Čazma, promaknuta je Rješenjem Ministarstva kulture i medija od 31. svibnja 2021. u zvanje više knjižničarke.

Slaven Pejić, magistar informacijskih znanosti, zaposlen u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ Bjelovar, promaknut je Rješenjem Ministarstva kulture i medija od 14. srpnja 2021. godine u višeg knjižničara.

Damir Balković, profesor hrvatskoga jezika i književnosti i diplomirani knjižničar, zaposlen u školskoj knjižnici Srednje škole Marka Marulića Slatina, promaknut je 26. ožujka 2021. u stručnog suradnika savjetnika u trajnom zvanju prema Odluci o napredovanju.

ČLAN NAŠEG DRUŠTVA DOBITNIK NAGRADE MINISTARSTVA ZNANOSTI I OBRAZOVANJA I JAVNOG PRIZNANJA GRADA VIROVITICE

Tihana Lončarić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Ministarstvo znanosti i obrazovanja nagradilo je 511 najuspješnijih djelatnika u području obrazovanja u školskoj godini 2020./2021. Nagrađeni su istaknuti pojedinci koji kontinuirano unapređuju odgojno-obrazovni sustav Republike Hrvatske, a njima se 5. listopada 2021. godine, povodom Svjetskog dana učitelja, virtualnom čestitkom obratio prof. dr. sc. Radovan Fuchs. Među nagrađenima je i Josip Strija – profesor, diplomirani knjižničar, stručni suradnik školski knjižničar i član našeg Društva, zaposlen u Gimnaziji Petra Preradovića Virovitica. Prema kategorijama iznimnog doprinosa u struci

iz „Pravilnika o nagrađivanju odgojno-obrazovnih radnika“, kolega Strija je nagrađen za održana predavanja, radionice i edukacije, objavljene stručne članke, nastavne materijale i obrazovne sadržaje te dijeljenje primjera dobre prakse.

Osim Nagrade Ministarstva znanosti i obrazovanja za uspješan rad u školskoj godini 2020./2021., kolega Strija je osvojio i javno priznanje Grada Virovitice za djelatnost knjižničarstva i obrazovanja dodijeljeno na svečanoj sjednici Gradskog vijeća povodom proslave Dana grada Virovitice 13. kolovoza 2021. godine.

NAJKNJIŽNIČARKE DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA ZA 2021. GODINU

*Andrea Katanović Babić, OŠ „Vladimir Nazor“ Križevci
Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica*

Na 40. skupštini Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja održanoj u Đurđevcu 11. lipnja 2021., dodijeljena su dva priznanja za osobit doprinos knjižničarstvu za 2021. godinu. Priznanja su primile **Ranka Janus** i **Nikolina Sabolić**. Čestitamo kolegicama!

Diplomirana knjižničarka **Ranka Janus** rođena je 1967. godine u Koprivnici. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu završila je studij sociologije i povijesti, a stručni ispit za diplomiranu knjižničarku položila je 1998. godine. U knjižničarstvu radi od 1997. godine, kad se zaposlila u

Gradske knjižnici „Franjo Marković“ Križevci gdje je radila u obradi knjižnične građe, ali i sudjelovala u neposrednom radu s korisnicima te u kulturno-animacijskim aktivnostima knjižnice. Od 1. travnja 1998. godine radi u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica na mjestu klasifikatora/katalogizatora u Službi obrade i nabave. Neko vrijeme obavljala je, uz obradu, i poslove nabave knjižnične građe, a od 2019. postaje voditeljica Službe obrade i nabave. Uz svoje redovne poslove u obradi građe te uz neposredni rad s korisnicima na posudbenim odjelima, redovito sudjeluje u brojnim drugim aktivnostima i projektima knjižnice. Kao član radnih timova, programskih odbora ili uredništava uključuje se u organizaciju stručnih skupova, u izdavačku djelatnost knjižnice te u programske aktivnosti za korisnike. Osobito je angažirana u projektima digitalizacije zavičajne kulturne baštine, primjerice, u „Projektu digitalizacije starih razglednica Koprivnice“. Prisustvovala je brojnim stručnim skupovima, predavanjima i radionicama te boravila u stručnim posjetima inozemnim knjižnicama u Budimpešti, Beču, Grazu, Mariboru, Ljubljani, Ptuju, Kamniku i Pečuhu.

Dugogodišnja je aktivna članica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja i HKD-a. Bila je članica Glavnog odbora regionalnog Društva u dva mandata (2012.-2016.). Aktivno i angažirano sudjeluje na brojnim stručnim skupovima gdje kolegama prenosi iskustva iz koprivničke knjižnice te time pridonosi rješavanju različitih pitanja u knjižničarskoj struci. Autorica je brojnih izlaganja na stručnim skupovima i stručnih članaka, kao i internih stručnih smjernica vezanih za obradu i zaštitu građe u vlastitoj knjižnici. Redovito surađuje kao autor stručnih priloga u časopisu „Svezak“, a stručne radove pisala je i za zbornike sa stručnih skupova, primjerice, u zbornicima „Knjižnice u procjepu“. Tijekom gotovo četvrt stoljeća rada u knjižničarskoj struci, kolegica Ranka Janus stekla je iznimno stručno iskustvo i znanje koje uvijek rado prenosi i drugim kolegama, osobito mlađima koji se tek uvode u struku i od kojih je mnogima bila mentorica u samim počecima njihovog rada u knjižnici. Svojim stručnim, odgovornim, pouzdanim i predanim dugogodišnjim radom dala je veliki doprinos stručnom oblikovanju i uređenju cjelokupnog knjižničnog fonda Knjižnice u kojoj radi. Ali, njen doprinos struci znatno prelazi okvire samo koprivničke Knjižnice, jer upravo zahvaljujući preuzimanju podataka o građi iz koprivničke baze, računalne podatke o svojim fondovima već niz godina oblikuju i mnoge druge knjižnice u sustavu Metel. Rezultate rada kolegice Ranke Janus prepoznalo je i Ministarstvo kulture i medija čijim Rješenjem je 2021. godine promaknuta u višu knjižničarku.

Najbolja knjižničarka prema izboru Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja u 2021. godini je i **Nikolina Sabolić**, zaposlena u Osnovnoj školi „Đuro Ester“ Koprivnica. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirala je kroatistiku i slavistiku te stekla zvanje profesora hrvatskoga jezika i književnosti i slavistike. Bibliotekarstvo je diplomirala na Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Članica je Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, Hrvatske udruge školskih knjižničara i Hrvatske mreže školskih knjižničara. U stručno-pedagoškom radu usmjerena je na provedbu edukativnih aktivnosti informacijskog opismenjavanja učenika i poticanja čitanja. Dugi niz godina provodi nacionalne programe poticanja čitanja „Čitanjem do zvijezda“ i „Čitanje ne poznaje granice / Branje ne pozna meja“. Dvije godine bila

je uključena u nacionalni program „Čitamo mi u obitelji svi“. Osmišljava, inicira i provodi školske projekte poticanja čitanja među kojima ističemo „Ruksak igre i znanja“, „Festival slikovnica“, „Bajkaonica“. U suradnji s koprivničkom narodnom knjižnicom provodi programe „Koprivnica čita“, „Olimpijada čitanja“, „Mladi za mlade“. Sudjelovala je u dvogodišnjem eksperimentalnom programu „Građanski odgoj i obrazovanje“ te pilot projektu „e-Škole“. Radionicama za učenike u Tjednu cjeloživotnog učenja i u sklopu Dana medijske pismenosti uvodi u nastavu suvremene društveno relevantne teme kao što su cjeloživotno učenje, mediji i medijska pismenost, kulturni identitet, uvažavanje različitosti. Održava radionice s darovitim i potencijalno darovitim učenicima Škole. Kao članica školskog Tima za rad s darovitim učenicima sudjelovala je u dvogodišnjem projektu „Znanje kao dar“ u sklopu operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. – 2020., a u okviru Otvorenog poziva Ministarstva znanosti i obrazovanja. Voditeljica je izvannastavne aktivnosti „Novinarska grupa“ i odgovorna urednica digitalnog školskog lista „Leteći razred“. Uz njezinu mentorsku pomoć i podršku učenici Škole na nacionalnim natjecanjima, smotrama i natjecanjima ostvaruju zapažene i visoke rezultate. Sudjeluje u radu povjerenstva za organizaciju i provedbu smotre LiDraNo za učenike na školskoj razini te u radu županijskog povjerenstva za provedbu natjecanja „Čitanjem do zvijezda“. Središnja je osoba za kulturnu i javnu djelatnost Škole i organizaciju kulturnih događanja. Doprinosi učinkovitosti rada Škole suradnjom u stručnim školskim tijelima, i to kao članica školskog Tima za kurikulum, Tima za kulturu, Tima za odnos s javnošću, Tima za prevenciju. Uključena je u rad Učeničke zadruge „Đurđica“ kao voditeljica zadružne Sekcije za marketing i promociju. Stručno-pedagoška znanja dijeli s kolegama u predavanjima i radionicama na Županijskim i Međužupanijskim stručnim vijećima školskih knjižničara, stručnim vijećima za izvannastavne aktivnosti, učiteljskim vijećima i aktivnima. Pruža mentorsku podršku školskim knjižničarima pripravnici u uvođenju i osposobljavanju za samostalan rad u knjižnici do polaganja stručnog ispita. Stručnim priložima i primjerima dobre prakse sudjeluje u knjižničarskom časopisu „Svezak“ i listu za roditelje „Razgovori“. Suurednica je triju stručnih publikacija „Projektne mozaik“, „Mozaik slobodnih aktivnosti“ i „Svijet oko nas: Rad s darovitim učenicima u OŠ „Đuro Ester“ Koprivnica“ u izdanju Škole. Svoje kompetencije usavršava na edukacijama Centra za stalno stručno usavršavanje, Županijskim i Međužupanijskim stručnim vijećima školskih knjižničara, državnom stručnom skupu školskih knjižničara „Proljetna škola školskih knjižničara“, u online edukacijama programa „Škola za život“ i programa „e-Škole“, tečajevima i webinarima u organizaciji knjižničarskih društava i udruga.

I Najknjižničarke Društva za 2021. godinu – Ranka Janus i Nikolina Sabolić

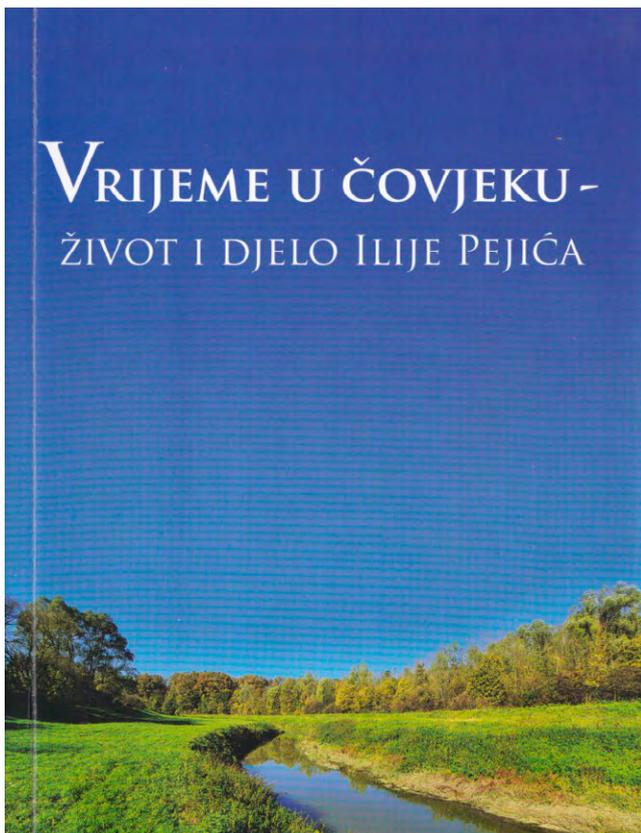
BJELOVARSKO NAKLADNIŠTVO U 2021. GODINI

Lucija Miškić Barunić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

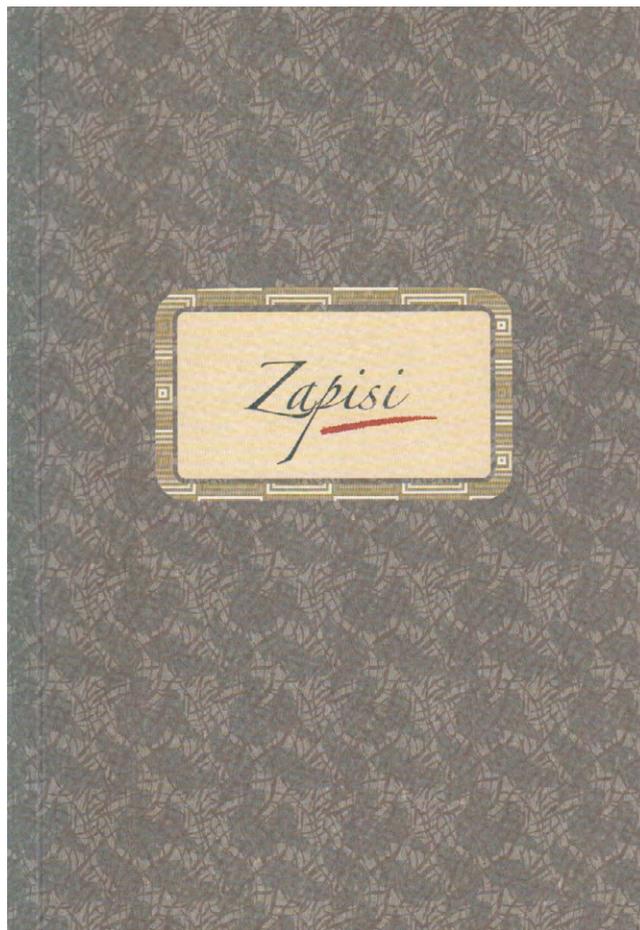
Bjelovarsko nakladništvo u 2021. godini po broju objavljenih naslova ne odstupa od ranijih godina, a od nakladnika tu su: Čvor (10 naslova), Gradski muzej Bjelovar (6 naslova), po dva naslova: Colloco, Dječji vrtić Bjelovar, Društvo umjetnika mladih alternativaca, Družba „Braća hrvatskog zmaja“, Narodna knjižnica „Petar Preradović“, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, Zmajski stol Bjelovar i po jedan naslov: Bjelovarsko kazalište, Društvo esperantista Bjelovara, Državni arhiv u Bjelovaru, Ekonomska i birotehnička škola, KB color, Medicinska škola Bjelovar, Ogranak Hrvatsko-pedagoškog književnog zbora, Šahovski klub Bjelovar, Udruga Hrvatski autorski strip, Veleučilište u Bjelovaru i Vijeće Srpske nacionalne manjine Bjelovarsko-bilogorske županije.

Po kvaliteti, važnosti i znanstvenom pristupu izdvojila bih udžbenik Veleučilišta u Bjelovaru „Akutne i kronične rane: od teorije do prakse“ koji su uredili Dubravko Huljev i Mirna Žulec, dva izdanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad „Povijest Daruvara: prapovijest – rimski temelji – naseljavanje – moderni grad“ autora Vjenceslava Herouta, Željka Karaule i suradnika te knjigu „Vjekoslav Dominković: moji doživljaji – autobiografija prinos proučavanju života i djela hrvatskih pedagoga“ Vladimira Strugara i Željka Karaule.

U izdanju Ogranka Hrvatskog pedagoško-književnog zbora i Narodne knjižnice „Petar Preradović“ objavljena je knjiga „Vrijeme u čovjeku: život i djelo Ilije Pejića : (u povodu 65. godišnjice života)“ koju su priredili Slaven Pejić i Vladimir Strugar, a koja donosi životnu priču našeg kolege Ilije Pejića koji je svojim marljivim radom unaprijedio knjižničarstvo i koji je uvelike zaslužan za razvoj kulture središnje Hrvatske.

Izdvojila bih još jednu knjigu Ilije Pejića, a radi se o knjizi koja nosi naslov „Zapisi“ i koja je objavljena u izdanju Družbe „Braća hrvatskog zmaja“. Ova je knjižica posljednje djelo Ilije Pejića pisano tijekom dugog razdoblja liječenja, nade i vjere, a za tisak su je pripremili članovi Zmajskog stola Družba „Braća hrvatskog zmaja“ i prijatelji.

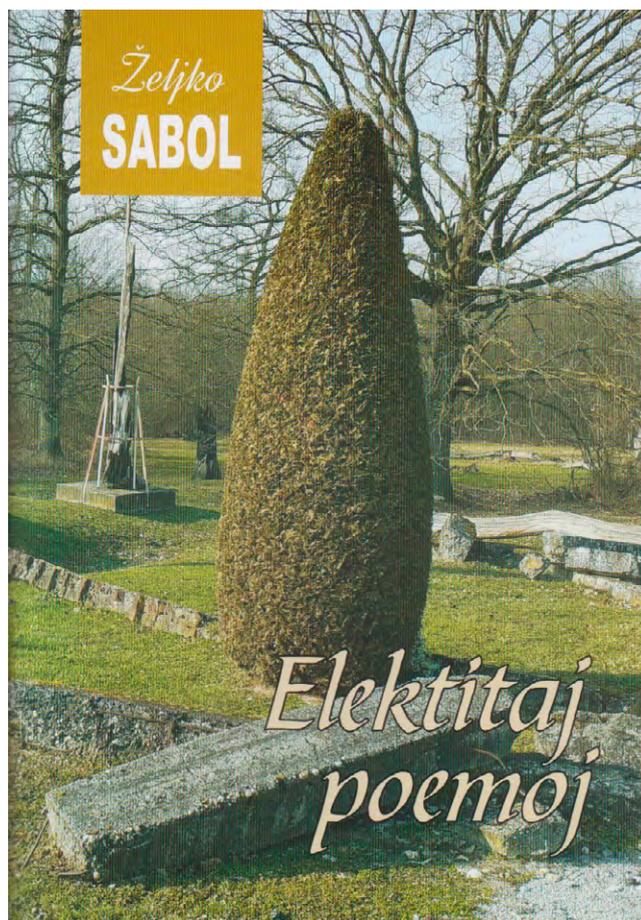
Bjelovarski Čvor je pored „Pučkog kalendara“ u 2021. godini izdao devet knjiga koje se bave temom zagonetaštva i time se potvrdio kao profilirani nakladnik zagonetačke literature.

Pokrenut je serijal pod nazivom „Bjelovar i Domovinski rat 1991.: dokumenti“ čiji je urednik Željko Karaula, a najavljeno je pet knjiga koje će pratiti zbivanja tijekom rata za neovisnost 1991. godine na području grada Bjelovara i zapadne Slavonije. Prva knjiga iz tog serijala objavljena je 2021. u izdanju Tiskare Horvat, Alce i Zmajskog stola Bjelovar.

U povodu 60. godine obilježavanja Bjelovarskog arhiva izdana je knjiga „Gdje žive važni dokumenti?: Bjelovarskom arhivu za 60. rođendan“ autorice Tatjane Ružić. Knjiga prikazuje dugogodišnji rad Državnog arhiva u Bjelovaru, ali i otkriva što je to arhiv, kakvo gradivo čuva i zašto te koju korist građani mogu imati od arhiva.

Važno je spomenuti i zbirku pjesama Željka Sabola u izdanju Društva esperantista Bjelovara pod nazivom „Elektitaj poemoj“. U ovom izdanju Josip Pleadin preveo je 25 antologijskih pjesama Željka Sabola u povodu 80. obljetnice rođenja i 30. obljetnice smrti pjesnika.

ISKORACI U NAKLADNIŠTVU KNJIŽNICE I ČITAONICE „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U 2021. godini Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica bilježi nove iskorake u svojoj nakladničkoj djelatnosti. Nakon izdavanja tiskanih publikacija u prethodnim godinama, prošle godine je objavljena prva elektronička knjiga te su snimljena dva videa.

E-knjiga „Koprivničke priče 1“ u potpunosti je pripremila i objavila Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica uz stručne konzultacije prof. dr. sc. Daniele Živković, autorice knjige „Elektronička knjiga“ (Zagreb: Multigraf, 2001.). Urednica i autorica predgovora je Dijana Sabolović-Krajina, glavni urednik Karlo Galinec, lekturu i korekturu je obavila Maja Krulić Gačan, a oblikovanje i pripremu Maja Krulić Gačan i Karlo Galinec. E-knjiga sadrži deset priča koje su nagrađene ili su ušle u uži izbor za nagradu na natjecanjima Koprivničke knjižnice za najbolju kratku kriminalističku priču u 2019. godini i najbolju kratku ljubavnu priču u vrijeme korona virusa u 2020. godini. Zajedničko im je poprište radnji – Koprivnica sa svojim ulicama, kvartovima i ostalim prepoznatljivim toponimima. Knjiga je dostupna na poveznici: <https://www.knjiznica-koprivnica.hr/wp-content/uploads/2021/04/Koprivnicke-price-1.pdf>.

Za razliku od dosadašnjih videa iz knjižnične kućne radinosti, čiji su autori bili knjižničari, u Koprivničkoj su knjižnici u 2021. godini proizvedena dva videa koje su snimili budući profesionalci, a sadašnji studenti filmske montaže i snimanja na Odjelu za umjetničke studije na Sveučilištu Sjever, Nikola Vnučec i Dominik Jembrek. Oni su u snimanju videa primijenili svoja stručna znanja iz kadriranja, rakursa, plana, zvuka, osvjetljenja, montaže i sl., a mi knjižničari smo sudjelovali pisanjem sinopsisa, produkciji i pomalo u režiji. Konkretno, video „Knjižnica je više od posuđivanja knjiga – provjerite zašto“ rađen je u suradnji sa studentima i profesorima Sveučilišta Sjever i koprivničkim srednjim školama, koji su rado podijelili svoja iskustava kako bi pokazali onima koji je još ne posjećuju da je knjižnica puno više od posuđivanja knjiga. Nastao je iz potrebe da se učenicima prvih razreda koprivničkih srednjih škola i brućošima Sveučilišta Sjever približe usluge, programi i projekti koje im knjižnica nudi kao pomoć tijekom školovanja, budući da je u pandemiji fizički posjet Knjižnici postao nemoguć ili vrlo ograničen. Video je dostupan na ovoj poveznici: <https://www.youtube.com/watch?v=LgJStGv8XPg>.

Drugi video rađen je na sličnim principima pod nazivom „Knjižnice – prijateljska mjesta za osobe s teškoćama čitanja“, ovaj put u suradnji s Čitateljskim klubom „Šišmiš“ Udruge slijepih Koprivničko-križevačke županije i Udrugom „Lattice“ za osobe s intelektualnim teškoćama koje su, također, s gledateljima podijelili svoja iskustva u korištenju knjižnice. Snimljen je povodom obilježavanja 15. obljetnice organiziranog pružanja usluga za slijepo i slabovidno osobe u koprivničkoj knjižnici s namjerom da se u javnosti promovira ponuda knjižnica općenito za osobe s teškoćama čitanja i osobama koje čitaju na drugačiji način od uobičajenoga. Video je dostupan na poveznici: <https://www.youtube.com/watch?v=Q9QROOtYd7s&t=77s>.

Ovi iskoraci u nakladništvu koprivničke knjižnice odgovor su na potrebu prilagodbe rada knjižnica zbog izvanredne, krizne situacije uzrokovane pandemijom i zbog promijenjenih

potreba korisnika, kao i potrebu izlaska knjižničara iz „zone komfora“, tj. uobičajenih načina rada.

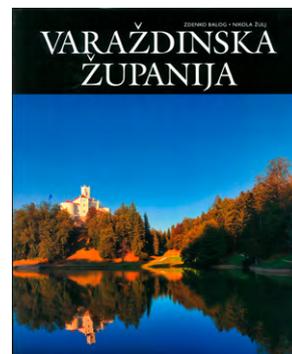
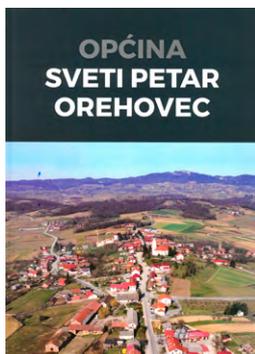
1 Snimanje videa „Knjižnica je više od posuđivanja knjiga“

KRIŽEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2021. GODINI

Marijana Janeš-Žulj, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

Zavičajna zbirka Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci u 2021. godini bogatija je za 31 novi naslov, od toga 12 monografskih publikacija, 12 kataloga izložbi, 3 periodična izdanja i 4 elektronička izdanja, što pokazuje kontinuitet s tendencijom izdavanja većeg broja kataloga izložbi i elektroničkih izdanja ispred monografskih publikacija. Na sreću, časopis „Cris“ Povijesnog društva Križevci i dalje izlazi,

iako sa zakašnjenjem, i dostupan je na portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske: „HRČAK“. Ohrabruje činjenica da izdavačke kuće Veda i Crisus nastavljaju svoju izdavačku djelatnost i da institucije Gradski muzej, HAZU: Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Koprivničko-križevačke županije i druge ustanove objavljuju vrijedna djela te da je naše nakladništvo dobilo i nekoliko kapitalnih izdanja.

VIROVITIČKO ZAVIČAJNO NAKLADNIŠTVO U 2021. GODINI

Nela Krznarić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

U prošloj godini realizirano je nekoliko važnih aktivnosti vezanih uz očuvanje lokalne i regionalne kulturne baštine. Ustrojena je nova (pod)zbirka - Zbirka Branislava Glumca koja sadrži 157 jedinica: knjige poezije i proze, gramofonske ploče, VHS kasetu, likovne mape, slikovnice, fotografije.

U potpunosti je završena digitalizacija „Virovitičkog lista“, čime je omogućeno pretraživanje 35 000 stranica na web

stranici Knjižnice. Nabavljeno je 100 jedinica građe Zavičajne zbirke. Značajno je da smo uspjeli pronaći raritetna izdanja HPD „Rodoljub“ i sakupiti stariju građu koja je nedostajala sa slatinskog područja. Održano je 27 manifestacija koje imaju kriterij zavičajnosti; bilo po temi, autoru i/ili mjestu izdanja: 9 književnih večeri, 11 tribina zavičajnih autora različite tematike i 7 izložbi. U čast virovitičkom književniku Mirku Kovačeviću u

Knjižnici je organiziran In memoriam: Zagasite sretnosti.

Knjižnica je izdavač dva naslova: „Učimo strane jezike kroz igru i zabavu: ljetne radionice za djecu u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica“, autorice Mirjane Kotromanović i drugo izdanje slikovnice „Miko i Virka u šetnji našim gradom“, tekst napisala Mirjana Kotromanović, ilustracije oslikala Ivana Molnar. Knjižnica je i suizdavač knjige za mlade „Zašto sveti Lovro plače“ autorice Marine Mađarević.

Od virovitičkog nakladništva, koje je skromno, prošle godine izdava se „Rodoljubov glasnik: 140 godina Hrvatskog pjevačkog društva Rodoljub“ s nosačem zvuka (CD 12 skladbi Mješovitog pjevačkog zbora i Tamburaškog orkestra) i monografija „Suhopoljski tigar“ autora Mirka Lukaša i Zorana Puljića.

Ipak, vrijedno je istaknuti neke od naslova zavičajnih autora koji nisu u okvirima virovitičkog nakladništva: monografije „127. virovitička brigada u Domovinskom ratu“, „Kulturno-umjetničko društvo Virovitica: 1988.-2018.“, zatim knjige „Žena koja je voljela kosilice“, autora Zlatka Erjavca, „Nasmijane suze“, Drage Vranješ, te „Slučaj Johna Lubina“, pretisak kriminalističkog romana Milana Nikolića iz 1958. koji je priredio Veljko Krulčić. Iznimno se dotičem 2020. jer je tada u potpunosti završen, a u 2021. predstavljen projekt „Bibi“ koji se sastoji od 12 epizoda igrano-animirane serije o Bibiju i Luni te kolekcije slikovnica koje su ujedno i bojanke, namijenjene za djecu od 4 do 8 godina. Idejni tvorac je Alen Bjelica, ilustracije je oslikala Anja Brabec, tekst napisao Filip Jurčević i skupina autora.

NAKLADNIŠTVO OPĆINE VIRJE U 2021. GODINI

Tomislav Embreuš, Narodna knjižnica Virje

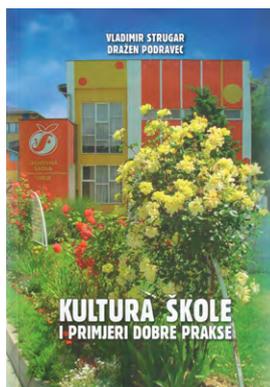
Virovsko nakladništvo u 2021. godini sadržava jednu publikaciju više od prethodne godine. Rezime prošlogodišnjeg nakladništva započeo ćemo novom slikovnicom autorice već nekoliko dječjih naslova, knjižničarke Ivanke Ferencić Martinčić.

„Što je medo vidio u muzeju“ slikovnica je koja djecu vodi kroz prostor gdje se čuvaju i žive naše uspomene i priče o našoj prošlosti. Glavni lik, plišani medo, s kustosom upoznaje odjele jednog muzeja, vrijedne zbirke i predmete te zanimljive priče i legende. Čitajući ovu priču djeca će upoznati

muzej kao prostor učenja, maštanja i ljepote u koji će rado dolaziti cijeloga života. No možda je najveća vrijednost ove slikovnice u njezinu pokušaju da potakne djecu na istraživanje i znatiželju, na putovanje u začudnu i zanimljivu prošlost koja može razigrati maštu i kreativnost u sadašnjosti. Slikovnica je također i priznanje svim muzejskim stručnjacima i radnicima koji neumorno rade da blago prošlosti sačuvaju od propasti i zaborava te potiču u djeci ljubav prema baštini, kulturi i umjetnosti. „Što je medo vidio u muzeju“ dio je serije o njegovanju ljubavi prema kulturi, umjetnosti i baštini. Godine 2020. objavljena je slikovnica „Kako je zeko zavolio knjižnicu“, godine 2021. slikovnica „Što je medo vidio u muzeju“, a sljedeće 2022. godine izlazi i zadnji dio serije o plišanoj maci zaboravljenoj u dječjem kazalištu.

Nakon knjiga za djecu „Matilda i vještiji mačak“, „Matilda i zagonetne žabe“, slikovnica „Priča o vitezu i Martinu“, „Kako je zeko zavolio knjižnicu“, „Što je medo vidio u muzeju“ i stručnog priručnika „Bilješke dječjeg knjižničara“, najnovija knjiga „Krv mojih predaka“ autoričin je prvijenac u žanru fantasy romana. „Krv mojih predaka“ roman je u kojem možete očekivati čaroliju i neljudske čarobnjake, spletke, neobičnu ljubavnu priču i napetu utrk za spas Zemlje, a ključ svega je tajna krvi predaka glavne junakinje ove priče.

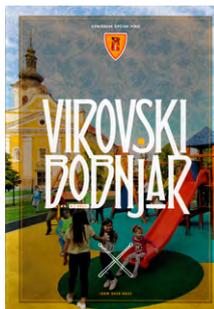

Knjiga „Kultura škole i primjeri dobre prakse“ prof. dr. sc. Vladimira Strugara i mr. sc. Dražena Podravca teorijski i kroz primjenu u praksi prikazuje nam koliko je važan i vrijedan rad škole kroz kontinuirano i dobro izabrano kulturno djelovanje.

U prvom dijelu knjige prof. dr. sc. Vladimir Strugar na temelju prvenstveno pedagoško-stručne literature teorijski razlaže

važnost kulturno-društvenog djelovanja škole, dok u drugom opširnijem dijelu knjige, mr. sc. Dražen Podravec, nekadašnji ravnatelj virovske škole, daje vrlo zanimljive te pomno odabrane primjere dobre prakse Osnovne škole „prof. Franjo Viktor Šignjar” Virje.

Na posebnim stranicama pod nazivom „Galerija u knjizi”, prikazano je četrdesetak radova slikara Zdravka Šabarića, nekadašnjeg đaka virovske škole, kao prilog obilježavanja 50. obljetnice njegova umjetničkog rada.

Na kraju valja spomenuti i novo izdanje „Virovskog bobnjara”. „Virovski bobnjar” godišnjak je Općine Virje kojemu je cilj informirati mještane o godišnjem radu Općine i općinskih udruga.

SLATINSKO NAKLADNIŠTVO U 2021. GODINI

Marija Cindrić, Gradska knjižnica i čitaonica Slatina

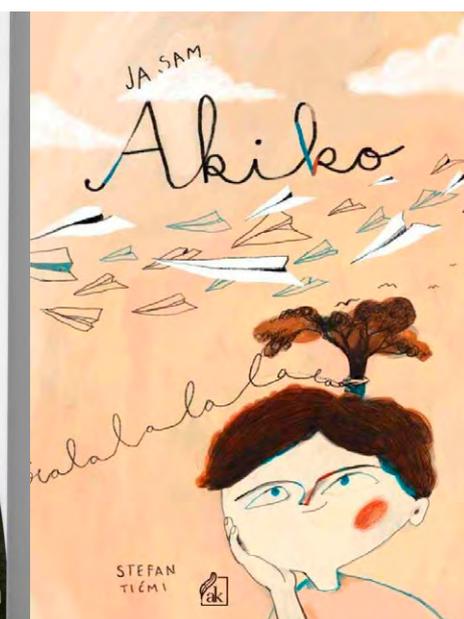
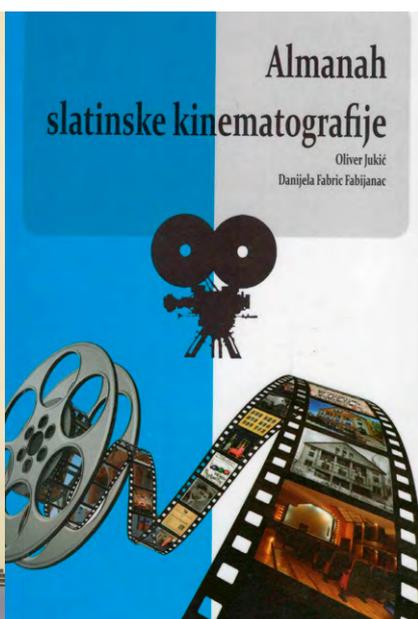
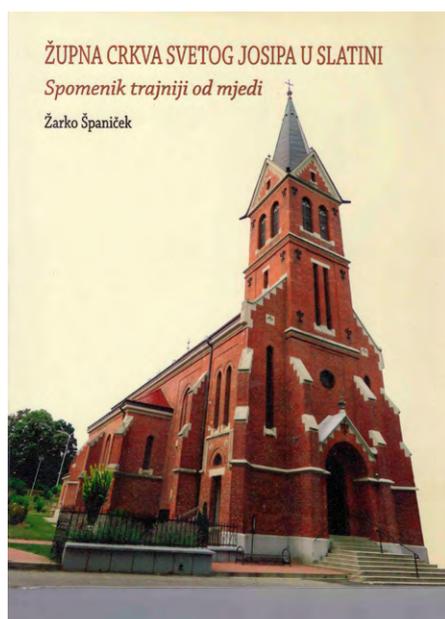
Zavičajna zbirka Gradske knjižnice i čitaonice Slatina u 2021. godini obogaćena je s 33 sveska knjiga. Većina knjiga tiskana je u drugim mjestima tako da predstavljamo samo novitete Zavičajne zbirke za 2021. godinu koji su objavljeni u Slatini, a nabavljeni su darovima i kupnjom. Ovaj broj je mali, svega tri knjige tiskane su 2021. godine, ostale su objavljeni ranijih godina i njima smo upotpunili zbirku.

Istaknuli bismo knjigu „Župna crkva svetog Josipa u Slatini: Spomenik trajniji od mjedi” autor je dr. sc. Žarko Španiček. Nakladnik knjige je Ogranak Matice hrvatske u Slatini, a izašla je u ediciji Male slatinske biblioteke, kojoj je ovo 20. knjiga po redu. Ovom knjigom Ogranak Matice hrvatske Slatina nastavlja niz knjiga obiljetničkog karaktera.

Sljedeća je vrlo zanimljiva knjiga pod naslovom „Almanah slatinske kinematografije”, autori su Oliver Jukić i Danijela

Fabric Fabijanac. Nakladnik je Pučko otvoreno učilište Slatina i pisana je u povodu stote obljetnice kinoprikazivačke djelatnosti u (Podravskoj) Slatini. Knjigom se rekonstruiraju zbivanja vezana uz kino „šetnjom kroz godine”. Zanimljiva su sjećanja kinooperatera koji su svoj radni vijek počeli i završili u kinu i koji su se rado prisjećali kako je kino dvorana nekada bila puna i kako je dolazak putujućeg kina uvijek bila atrakcija u selima. Iz knjige doznajemo da je prvo amatersko kazalište u (Podravskoj) Slatini osnovano 1954. god., a prva premijera održana je 1955. god. Bila je to Držićeva komedija „Dundo Maroje”.

Treća knjiga nabavljena 2021. godine svoju zavičajnost određuje nakladništvom. Riječ je o knjizi „Ja sam Akiko” Stefana Tićmi. Nakladnik knjige je Alegria knjiga iz Slatine. Riječ je o knjizi za mlade.

NAKLADNIŠTVO ČEŠKE NACIONALNE MANJINE U 2021. GODINI

Fanika Stehna, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar - Središnja knjižnica za češku manjinu u RH

U 2021. godini novinsko izdavačka ustanova Jednota iz Daruvara tiskala je redovita izdanja kao što je tjednik „Jednota“, 50 brojeva godišnje (naklada 1250 primjeraka), 10 brojeva časopisa za djecu „Dětský koutek“ (naklada 1200 primjeraka), zbornik „Přehled“ (naklada 1100 primjeraka), godišnjak „Český lidový kalendář“ (naklada 750 primjeraka). U sklopu tjednika izlazi dvaput godišnje književni prilog „Studnice“ (Izvor) s tekstovima i stihovima čeških manjinskih autora (naklada 1250 primjeraka). Osnovna djelatnost Novinsko izdavačke ustanove Jednota je promoviranje češkog jezika, kulture i tradicije koju su češki preci u 19. stoljeću donijeli na područje današnje Republike Hrvatske. Osim redovitih izdanja u 2021. godini,

četiri češka manjinska autora objavili su vlastite zbirke poezije na češkom jeziku. Knjigu iz područja etnografije, tradicije i običaja „České dožínky v Chorvatsku“ objavio je Václav Herout i Davor Ambroš. Za djecu izdvajamo knjigu

autorice Vlaste Sokler-Panjković „České legendy a pověsti vypráví dětem Děda Jenda“. Veliki pomak je vidljiv u izdavanju novih udžbenika za češke manjinske škole u Hrvatskoj. To su hrvatski udžbenici prevedeni na češki jezik i autorski udžbenici i vježbenice za učenje češkog jezika u osnovnim školama. Novinsko izdavačka ustanova Jednota najvećim se dijelom financira sredstvima Savjeta za nacionalne manjine, a dijelom iz Ureda za ljudska prava te iz proračuna Bjelovarsko-bilogorske županije i grada Daruvara.

Uz poštovanje tradicije naglasak je i na praćenju trendova pa se nastavlja sa započetom digitalizacijom Jednotinih izdanja. Od početka jeseni 2021. godine tjednik „Jednota“ izlazi u boji, budućnost tjednika bit će dvojezična. Novost je da će „Jednota“ u okviru digitalne knjižnice objaviti dosadašnja izdanja zbornika „Přehled“ u pdf. formatu na adresi *jednota.digital*. Treba naglasiti da je „Přehled“ prvi znanstveni i stručni zbornik koji izlazi od 1962. godine.

Poznati povjesničar i autor mnogih publikacija, Vjenceslav Herout i suautor knjige Davor Ambroš izdali su publikaciju „České dožínky v Chorvatsku“. Dožinke (žetvene svečanosti) su najveća manifestacija hrvatskih Čeha, a održavaju se svake druge godine u drugom mjestu uz sudjelovanje svih Čeških beseda u Hrvatskoj. To je proslava završetka žetve, kojom žeteoci izražavaju radost zbog spremanja ljetine. Uspješno obavljena žetva dočarava tradicionalne poslove i običaje vezane uz spremanje uroda i njeguje folklor, pjesme i plesove matične zemlje. Upravo to njegovanje i očuvanje tradicionalnog posebnost je ove manifestacije. Dožinke su omiljene i među mnogobrojnim posjetiteljima, kako u Hrvatskoj tako i Češkoj. Prvi put Dožinke su održane 1925. godine u Daruvaru, gdje su češki domoljubi nastojali među svojim zemljacima

promicati češke narodne nošnje, plesove i običaje. Dožinke su jedinstvena prilika da se na jednom mjestu vidi sva ljepota, sklad i bogatstvo raznih čeških nošnji. Najatraktivniji je nedjeljni žetveni mimohod u kojem su žitom bogato okićena alegorijska kola s prikazom postupka dobivanja kruha, za kojima slijede sve skupine u narodnim nošnjama. Program završava spektakularnim zajedničkim plesom svih sudionika. Sve ovo pronaći će čitatelj u ovoj povijesno-kronološkoj publikaciji. Autori bilježe sve specifičnosti pojedinih Čeških beseda koje su sudjelovale na Žetvenim svečanostima od 1925. do 2021. godine. Knjiga je tiskana u nakladi od 500 primjeraka i sadrži mnoštvo fotografija.

Starijoj djeci namijenjena je knjiga pod naslovom „České legendy a pověsti vypráví dětem Děda Jenda“ („Djeca priča djed Jenda“ s nadnaslovom „Češke legende i povjesnice“) autorice Vlaste Sokler-Panjković. Djed Jenda, po kojem se zove ova knjiga, bio je autoričin djed, ali uspomene vezane uz njega stvorile su ovu knjigu. Prepričane češke legende i povjesnice kako ih je pričao djed postale su prtajena ljubav same autorice. U ovim čitkim pričama nalazimo svijet dramatičnih sukoba dobra i zla. Prepričavajući ove prelijepo legende i povjesnice autorica je imala dvije želje. Jedna je pripomenuti mladima i djeci (ne samo čeških korijena) da ne zaborave svoje porijeklo, svoje bake i prabake, djedove i pradjedove od kojih su čuli poneku priču. Druga želja je podsjetiti na to da čovjek trajno može imati samo jedno bogatstvo, a to je dobro, osjećajno srce. Takvo srce otvoreno je za sve lijepo na ovome svijetu. Ako se koja od ovih legendi i povjesnica sviđa čitateljima bit će otrgnuta od zaborava.

Novinarka „Jednote“ Alena Rais je i pjesnikinja. Svoju poeziju objavljuje u češkim manjinskim glasilima. Njezina nova zbirka pjesama pod nazivom „Magický svět“ („Fantazija o svijetu“) oživljava sve što voli. Kako kaže autorica, ove su pjesme *odraz moje duše... tu su pohranjene moje misli o životu i o svemu što on donosi. Prije svega to su ljubav, priroda, životinja.*

Sva građa na češkom jeziku nalazi se u fondu Središnje knjižnice za češku nacionalnu manjinu u RH.

VRIJEME U ČOVJEKU

Slaven Pejić, Vladimir Strugar (priređivači)

Vrijeme u čovjeku – život i djelo Ilije Pejića (u povodu 65. godišnjice života)

Bjelovar, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ i Ogranak Hrvatskog pedagoško-književnoga zbora
(Biblioteka Stvaralaštvo učitelja, knjiga 28)

Zorka Renić, Medicinska škola Bjelovar

Knjiga „Vrijeme u čovjeku – život i djelo Ilije Pejića: u povodu 65. godišnjice života“ najcjelovitiji je prikaz života i rada prerano preminulog profesora Ilije Pejića. Ogroman posao napravili su priređivači, akademik prof. dr. sc. Vladimir Strugar i Slaven Pejić, mag. informacijskih znanosti.

Sadržaj knjige strukturiran je u devet temeljnih poglavlja: životopis, stručni i znanstveni skupovi, projekti, bibliografija 1978. – 2020., napisi o Iliji Pejiću, popis intervjuja, odabrani intervjui, odabrani napisi o autoru i njegovu djelu, društvene nagrade i priznanja te predavanja na skupovima. Knjiga je opremljena izvrsnim predgovorom, sažetkom na hrvatskom i engleskom jeziku, kazalima i mnogim ilustracijama.

Zadivljujući su podatci iz bibliografije, a budući da brojke naj slikovitije govore evo nekoliko izdvojenih iz predgovora knjige.

„Bibliografija prof. Ilije Pejića sadrži 10 samostalnih knjiga, 2 su nastale u suautorstvu. Objavio je 43 članka u knjigama i zbornicima, 85 članaka u časopisima, napisao je i tiskao 25 predgovora, uvodnih napomena i prigodnih riječi, prikazao i recenzirao knjige, zbornike i časopise u 97 članaka (91 tiskani i 6 na portalima) te je autor i 46 tiskanih osvrt na obljetnice, stručne skupove, prosvjetna i kulturna događanja (1 osvrt je objavljen na portalu) i 11 izložbi te 14 pjesama izvan zbirke. Uredio je 31 knjigu/zbornik, 1 elektroničku knjigu (CD-ROM), 1 mrežnu stranicu, 1 dokumentarni film i 3 časopisa. O Iliji Pejiću i njegovom djelu zabilježeno je 199 članaka te 38 intervjuja koje je dao novinarima. Bibliografija donosi i 102 predavanja održana na stručnim i znanstvenim skupovima te 105 predavanja u drugim prigodama (promocije knjiga, otvaranje izložbi, jezične tribine...) kao i 67 radionica/predavanja u okviru pet projekata.“

Bibliografija Ilije Pejića sadrži ukupno 333 bibliografske jedinice.

Znanstveni i stručni rad Ilije Pejića odvijao se u nekoliko smjerova, od kojih su dva najvažnija knjižničarstvo i književnost. Knjiga je od neprocjenjive važnosti za knjižničare i knjižničarstvo općenito, a iz nje se može iščitati niz tradicionalnih, ali i novih aktivnosti i poslova. Knjiga stoga može funkcionirati kao popis dobrih primjera, polazišta i uzora za knjižničare, a posebno za voditelje županijskih matičnih službi.

Već letimičan pogled na knjigu koja, ponovimo, sadrži ukupno 333 bibliografske jedinice ukazuje da je profesor Ilija Pejić svojim znanstvenim i stručnim djelovanjem dao iznimno značajne doprinose izučavanju mnogih tema i događanja, a posebnu pažnju je poklanjao izučavanju života i rada istaknutih pojedinaca. U istraživanjima i radovima plijeni kakvoća njegova kulturnog doprinosa i iskrena odanost zavičaju.

Veliku će važnost knjiga imati za istraživački rad te će pridonijeti sustavnom i cjelovitom proučavanju, ocjeni i evaluaciji rada Ilije Pejića. Većina će čitatelja ostati impresionirana kvalitetom i kvantitetom njegova rada. Pripremljena bibliografija svim će korisnicima nesumnjivo

olakšati snalaženje, a vjerojatno i pridonijeti zanimanju istraživača za proučavanje pojedinih područja odgoja i obrazovanja, književnosti, kulturne povijesti i kulture općenito, osobito na području nekoliko županija središnje i sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnici knjige su Hrvatski pedagoško-književni zbor, Ogranak Bjelovar (predsjednica Ornela Malogorski, prof.) i Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar (ravnateljica Vjeruška Štivić, dipl. knjiž.). Zahvale pripadaju i Družbi Braća Hrvatskog Zmaja – Zmajski stol u Bjelovaru, koji je sunakladnik. Za grafičko oblikovanje zaslužan je akad. slikar-grafičar Krešimir Ivanček. Knjiga „Vrijeme u čovjeku – život i djelo Ilije Pejića“ objavljena je kao 28. knjiga u Biblioteci Stvaralaštvo učitelja.

Knjiga je predstavljena 27. svibnja 2021. u Gradskom muzeju Bjelovar. Program je vodila Vjeruška Štivić, ravnateljica bjelovarske knjižnice. Na početku, u ime nakladnika, okupljenima se obratila Ornela Malogorski, predsjednica Ogranka Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora Bjelovar, a zatim su uslijedili govori. Slaven Pejić je istaknuo važne trenutke iz biografije svoga oca, dok je Zorka Renić, recenzentica knjige, govorila o knjižničarskom djelovanju Ilije Pejića. Akademik Vladimir Strugar govorio je o Pejićevoj kulturnoj i javnoj djelatnosti, a Mario Kolar, recenzent knjige, govorio je o važnosti književnog i kulturno povijesnog te književno-kritičarskog djelovanja Ilije Pejića. Predstavljanje su knjige pjesmama popratili Pučki pjevači HORKUD-a Golub i Izvorni posavski pjevači.

Ilija Pejić s kolegama knjižničarima na predstavljanju knjige *Vrijeme u čovjeku*, 27. svibnja 2021. (Fotografiju snimio Štefan Brajković)

ILIJA PEJIĆ

17. srpnja 1956. – 4. kolovoza 2021.

Vjeruška Štivić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Knjižničarski savjetnik Ilija Pejić napustio nas je zauvijek. Kolega Ilija se posljednje dvije godine borio s bolešću koja ga je na kraju nadjačala, unatoč optimizmu kojim je zračio te vjeri i nadi svih. Čitao je, proučavao i pisao do posljednjeg dana i daha.

Ilija je ostavio poseban trag u knjižničarstvu profesionalno obavljajući svoj posao u skladu s visokim standardima kojima je uvijek težio, te prema njima usmjeravao i svoje kolege. Kontinuirano je radio na unapređenju hrvatskog knjižničarstva, zalagao se za slobodan pristup informacijama, a posebnu pažnju je posvećivao promoviranju čitanja i osvješćivanju javnosti o važnosti knjižnica za razvoj modernog demokratskog društva i društva znanja. Brojni su projekti i izlaganja kojima je Ilija Pejić zadužio kulturnu i knjižničarsku zajednicu grada Bjelovara, Bjelovarsko-bilogorske županije i Hrvatske.

Rođen je u Pećniku (BiH) 1956. godine. Osnovnu školu završio je u Donjim Andrijevcima. Klasičnu gimnaziju je pohađao u Zagrebu i Đakovu, a 1983. godine je diplomirao kroatistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1985. je živio u Bjelovaru. Osam je godina predavao Hrvatski jezik u raznim školama (Virje, Bjelovar), a od 1992. do umirovljenja 2020. radio je u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ u Bjelovaru na mjestu voditelja Županijske matične službe. Godine 1995. je stekao zvanje diplomiranog knjižničara, 2001. višeg knjižničara, a 2010. zvanje knjižničarskog savjetnika. Bio je književni kritičar i povjesničar te kulturni djelatnik. Pokrenuo je i koordinirao brojne projekte kao što su preuređenja, opremanja i informatizacija narodnih i školskih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske i Virovitičko-podravске županije, „Informacije o EU“ u narodnim knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske, Virovitičko-podravске i Koprivničko-križevačke županije, „Susreti najčitatelja narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije“, a moderirao je i stručne skupove „Lovrakovih dana kulture“.

Napisao je četrdesetak studija o hrvatskim piscima, filozofima, pedagogima i kulturnim djelatnicima, te podjednako stručnih radova s područja knjižničarstva. Bio je urednik, priređivač i recenzent četrdesetak knjiga, član uredništva više časopisa („Bjelovarski učitelj“, „Svezak“, „Radovi HAZU“ itd.), a sudjelovao je i kao organizator, predavač i moderator na brojnim stručnim i znanstvenim skupovima. Samostalno je objavio osam tiskanih knjiga među kojima je i njegovo kapitalno djelo „Mirisi iscrpljena vala – Književni i kulturni život šireg bjelovarskog područja u 20. stoljeću“ koje jest i ostatak neizostavan izvor informacija istraživačima kulturne povijesti. Suautor je u nekoliko knjiga i jednom dokumentarnom filmu. Njegovi radovi objavljeni su u brojnim novinama i časopisima („Bjelovarac“, „Bjelovarski list“, „Večernji list“, „Školske novine“, „Radovi HAZU“, „Vjesnik bibliotekara Hrvatske“, „Bjelovarski učitelj“, „Forum“, „Kolo“, „Marulić“, „Svezak“ itd.).

Bio je aktivni član Hrvatskog knjižničarskog društva, Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja (predsjednik 2004.–2008.), Matice hrvatske, Hrvatskog

pedagoško-književnog zbora – Ogranak u Bjelovaru, Družbe Braća hrvatskog zmaja – Zmajski stol u Bjelovaru, te Znanstvenog vijeća Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru.

Za stručni i znanstveni rad te doprinose u kulturi i knjižničarstvu dobio je niz priznanja: *Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića* (1996.), *Povelju Općine Virje* (2002.), *Povelju Grada Slatine* (2003.), *Pečat grada Bjelovara* (2007.), *Kukuljevićevu povelju* (2008.), *Nagradu nacionalne i sveučilišne knjižnice za 2013. godinu* (2014.), *Priznanje Lovrakovih dana kulture* (2014.), *Plaketu Tihomir Trnski Bjelovarsko-bilogorske županije* (2015.) i *Povelju Grada Grubišno Polje* (2015.), te mnoštvo zahvalnica ustanova i udruga u kulturi i obrazovanju.

Ilija Pejić je iznimno cijenjen u knjižničarskoj zajednici, ne samo radi stručnih kompetencija i izvrsnosti u radu već i zbog ljudskih i moralnih kvaliteta, etičnosti i predanosti prema poslu, kolegama i suradnicima.

U svibnju 2021. godine, tijekom izrazito emotivne promocije knjige „Vrijeme u čovjeku – život i djelo Ilije Pejića“ autora Vladimira Strugara i Slavena Pejića, puno se govorilo o njegovim životnim i profesionalnim postignućima, na što se i sam Ilija ukratko osvrnuo rekavši da je „samo dječak koji je ostvario svoje snove“. Bilo je to posljednje događanje na kojemu je sudjelovao naš dragi kolega Ilija, a na nama je sada da nastavimo unapređivati knjižničarsku struku prema „Ilijinim standardima“.

LUCA MATIĆ (1965. - 2021.)

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Zagrlila bih večeras nebo
jer
ono mi je najbliže

(Luca Matić, iz zbirke „U mjesecu kiše“)

Knjižničarsku zajednicu i sve koji su je poznavali duboko je potresla vijest da je dugogodišnja aktivna i cijenjena članica HKD-a i regionalnog Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, školska knjižničarka i stručna suradnica savjetnica, prof. Luca Matić preminula 4. lipnja 2021. u Koprivnici, u 57. godini života nakon duge i teške bolesti.

Luca Matić rođena je 25. svibnja 1965. u Gradačcu (BiH). Diplomirala je na Pedagoškom fakultetu u Osijeku 1991. i stekla zvanje profesorice hrvatskoga jezika i književnosti.

Punih trideset godina Podravina je bila njen dom, od onog davnog dana kad je kao netom diplomirana mlada profesorica hrvatskog jezika, početkom 1991. godine, dobila svoje prvo radno mjesto učiteljice hrvatskog jezika na zamjeni u Osnovnoj školi „Fran Koncelak“ u Drnju, malom selu kod Koprivnice. Sudbina je htjela da u Podravinu dođe kako bi tu i ostala jer već te zime rat je ozbiljno prijetio Hrvatskoj, a uskoro je zahvatio i Lucinu rodnu Bosnu. Povratak kući u Tramošnicu kod Gradačca nije više bio moguć i tako je Koprivnica postala novi dom ne samo Luci, već i cijeloj njenoj obitelji, roditeljima, braći.

Svojim širokim osmijehom, toplinom i neposrednošću, Luca je osvajala sve oko sebe. Voljela je ljude i ljudi su voljeli nju, dijelila je svoje srce bez oklijevanja i uvijek je imala razumijevanja i suosjećanja za svakoga. Iako je život nije štedio, a borila se i s teškom bolešću veći dio svog odraslog života, sve to nije moglo pokolebati njenu čvrstu vjeru i pouzdanje u Boga i u ljudsku dobrotu, nije moglo uništiti njenu silnu životnu energiju kojom je zračila i koju je prenosila na sve oko sebe. Grlila je snažno, smijala se glasno, voljela život i sve nas koji smo imali sreću i čast poznavati je i družiti se ili raditi s njom.

Obitelj joj je bila sve, polazište, sidro i utočište. Bila je najpažljivija, najbrižnija i najnežnija kćer svojim roditeljima, kakva se samo može zamisliti, najbolja starija sestra svojoj mlađoj braći na koju su se uvijek mogli osloniti. Bila je onakva prijateljica kakvu se moglo nazvati i u pola noći ako je nešto hitno trebalo pomoći ili riješiti. Uvijek je imala vremena za dugačke telefonske razgovore, a bila je i uvijek spremna uživo, negdje na kavi, saslušati što nekoga muči, dati savjet ili makar pružiti podršku i uputiti toplu, prijateljsku riječ. Osobito je voljela djecu, obožavala svoje nećakinje i nećake, kao i svoje učenike.

U školskoj knjižnici Osnovne škole „Antun Nemčić Gostovinski“ u Koprivnici Luca je radila od 1994. godine. Bila

je prva zaposlenica s punim radnim vremenom i prva stručna knjižničarka u toj školi. Uspostaviti po prvi put profesionalno organiziranu knjižnicu u tako velikoj školi, s više od 1.000 učenika, za nju je predstavljalo pravi izazov kojem je prionula s puno entuzijazma. Sumornu prostoriju pretrpanu knjigama koja se nalazila na kraju školskog hodnika, svojom blistavom vizijom i neumornim radom, uspjela je u svega nekoliko godina preobraziti u jednu od uzornih, najljepših i najbolje organiziranih školskih knjižnica u Županiji.

A što je njoj bilo najvažnije, knjižnica je postala brojnim učenicima omiljeno mjesto u školi, te su rado u nju dolazili, ondje se družili i uživali uz knjige i čitanje. Mnogi od njih najljepša sjećanja na svoje osnovnoškolsko razdoblje vežu upravo za školsku knjižnicu i knjižničarku Lucu, njen blag i topao pristup svima, kao i na knjige koje su pročitali po njenim preporukama, uvijek pažljivo odabranima za svakog od njih ponaosob.

Istovremeno s dolaskom u školsku knjižnicu, Luca se uključila i u rad Hrvatskog knjižničarskog društva kroz Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja čiji je istaknuti i zaslužan član ostala sve do kraja života. Bila je jedna od prvih članica uredništva i dugogodišnja volonterska lektorica „Sveska“, kao i urednica rubrike „Iz školskih knjižnica“. Više je puta predstavljala Društvo kao njegov delegat na nacionalnim skupštinama HKD-a. Za svoj izniman doprinos radu regionalnog Društva knjižničara odlukom Glavnog odbora primila je priznanje Najknjižničar Društva za 2006. godinu, kao jedna od prvih školskih knjižničarki ikad koja je primila ovo priznanje. Osim u HKD-u, bila je aktivno uključena i u rad Hrvatske udruge školskih knjižničara i Hrvatske mreže školskih knjižničara.

U školskom knjižničarstvu ostvarila je sve što se moglo ostvariti – napredovala je u zvanje stručne suradnice mentorice, a potom i savjetnice. Kao predavačica je sudjelovala gotovo na svakom stručnom skupu Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara punih dvadeset godina, kao i na brojnim Proljetnim školama školskih knjižničara, prenoseći svoje iskustvo i znanje na mlađe kolege kojima je često bila i mentorica kod polaganja stručnih ispita.

Pod Lucinim vodstvom, njena je knjižnica djelovala kao središte zbivanja cijele škole, uključena u sve školske projekte i događanja. Provodila je brojne projekte poticanja čitanja, uređivala školski časopis „Krijesnicu“, sudjelovala u provođenju natječaja za najbolji dječji putopis – „Putositnice“, organizirala

kulturnu i javnu djelatnost škole. Svojom jedinstvenom osobnošću toliko je uspješno animirala učenike da je ekipa njene škole, primjerice, pod njenim vodstvom više puta izborila nastup na državnom natjecanju „Čitanjem do zvijezda“.

Luca Matić bila je i pjesnikinja i spisateljica. Objavila je pjesničku zbirku „U mjesecu kiše“.

Brojne generacije učenika pamtit će je kao jednu od najdražih profesorica jer se svakome od njih posvećivala kao da je jedini i najvažniji na svijetu. Poštivala ih je i pristupala im s velikom ljubavi i pažnjom. Učila ih je vrednotama književnosti, koju je obožavala, ustrajno i strpljivo razvijala kod učenika ljubav prema čitanju i literarnom izražavanju.

Naša draga i jedinstvena Luca Matić ostavila je neizbrisiv trag u hrvatskom školskom knjižničarstvu, a još više u srcima svih nas koji smo je poznavali, njenih kolega, prijatelja, suradnika i učenika. Neizbrisiva su sjećanja na njenu dobrotu i ljubav koju je nesebično dijelila, na zaraznu životnu radost kojom je zračila i na strast kojom je obavljala svoj posao školske knjižničarke, ali i živjela svaki svoj dan, pružajući primjer svima nama kako slaviti život i biti zahvalan na svemu što nam on donosi.

Mrska pandemija otela nam je Lucine posljednje mjesece, uskratila nam je mogućnost da je uživo hrabrimo u njenoj zadnjoj životnoj borbi, da joj uživo iskažemo podršku i barem

zagrljajem i stiskom ruke još jednom pokažemo koliko nam znači. Ali ona je to sigurno i znala i osjećala...

Luca Matić sahranjena je na Gradskom groblju u Koprivnici. Svima koji su je voljeli, osobito njenoj obitelji, iskrena sućut. Počivala u miru.

VIŠNJA ROMAJ

Robert Fritz, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Višnja Romaj je rođena 16. ožujka 1960. godine u Virovitici gdje je polazila osnovnu i srednju školu, a diplomirala je komparativnu književnost i filozofiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Stekla je stručno zvanje diplomirane knjižničarke 1999. godine. Bila je ponosna i brižna majka sina Thea.

Profesionalni životni put započela je na Hrvatskom radiju u Zagrebu, prvo kao inspicijentica i novinarka, potom kao urednica na Trećem programu. Polovinom osamdesetih godina vraća se u Viroviticu i radi kao voditeljica školske knjižnice u Tehničkoj školi Virovitica. Od 2007. do 2019. godine Višnja Romaj je obnašala položaj ravnateljice Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica. Bila je članica Ogranka Matice hrvatske u Virovitici, a u jednom razdoblju i predsjednica Ogranka. Također, bila je i aktivna članica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja.

Kao ravnateljica je otvorila Knjižnicu brojnim gostima iz cijele Hrvatske i inozemstva. Inicirala je raznolike aktivnosti i stručne sadržaje za korisnike i građane Virovitice. Pisala je stručne članke u filozofskim i knjižničarskim publikacijama. Za to je 2011. godine nagrađena „Nagradom Grada Virovitice“ za izniman doprinos u promicanju kulture i unapređenju knjižničarstva.

Pamtit ćemo ju kao osobu vedra duha, svojstvenog i snažnog karaktera.

RADMILA MAGIĆ ROĐ. MARKOVIĆ

(Varaždin, 15. 4. 1939. - Koprivnica, 18.12. 2021.)

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Radmila Magić, rođ. Marković, rođena je 15. travnja 1939. u Varaždinu, a preminula je 18. prosinca 2021. u Koprivnici u 83. godini života. Njezino ime vezano je za rane početke profesionalizacije rada Gradske knjižnice u Koprivnici s kraja 1950-tih godina. U službu u Gradsku knjižnicu primljena je 4. listopada 1958. sa završenom gimnazijom, odmah nakon mature, kao knjižničar treće

vrste, da bi naredne, 1959. godine bila postavljena za vršitelja dužnosti upravitelja Gradske knjižnice. U razdoblju od 1959. do 1962. godine bila je prva upraviteljica Gradske knjižnice Koprivnica te najmlađa upraviteljica jedne gradske knjižnice u poslijeratnoj Jugoslaviji. Četveromjesečni knjižničarski tečaj

pohađala je 1960. u Zagrebu, pa je tako bila i prvi koprivnički knjižničar sa stručnom naobrazbom. U rad koprivničke Knjižnice počela je uvoditi univerzalnu decimalnu klasifikaciju, a za knjižnicu je nabavila i prvi kataložni ormarić, koji i danas koprivnička knjižnica čuva na prvom katu svoje zgrade u malom knjižničnom muzeju. Usto, prva je popisala knjižni inventar Gradske knjižnice koji se također čuva u arhivi koprivničke knjižnice. Začetnica je i knjižničnih promotivnih aktivnosti tako što je preporučivala knjige zaljepivši naslovnice na kartone. U Gradskoj knjižnici prestala je raditi 3. travnja 1962. godine, udala se i odselila iz Koprivnice. Sahranjena je na Groblju „Pri Sv. Duhu“ u Koprivnici 28. prosinca 2021. S njezinim odlaskom izgubili smo dragu osobu i svjedokinju koprivničke knjižničarske tradicije i povijesti.

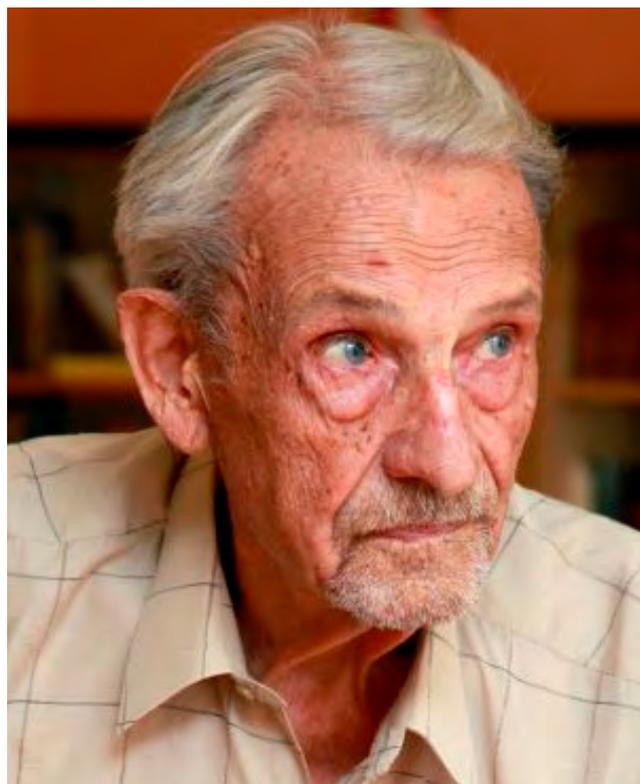
Dijana Sabolović-Krajina
dijana@knjiznica-koprivnica.hr

ZVONIMIR TOMAC

(Koprivnica, 27. 1. 1919. – Rijeka, 23. 8. 2021.)

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Zvonimir Tomac rođen je u Koprivnici 27. siječnja 1919. godine, a umro je u Rijeci 23. kolovoza 2021. u 103. godini života. Nazivali smo ga najstarijim koprivničkim knjižničarom, zato što je dalekih tridesetih godina 20. stoljeća kao student volontirao u tada jedinoj javnoj knjižnici u Koprivnici – Knjižnici Kluba akademičara koju su vodili koprivnički studenti. Svojim sjećanjima na to razdoblje svojeg mladenaštva svjedočio nam je o prvim počecima javnog knjižničarstva u Koprivnici pridonijevši boljem poznavanju koprivničke kulturne i knjižničarske povijesti i tradicije. Rođen je u obitelji poznatog trgovca, politički i društveno aktivnog Mihovila Tomca. U Koprivnici je završio pučku školu, kao i Državnu realnu gimnaziju maturiravši 1937. godine. Diplomirao je šumarstvo na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu 1941. godine. Desetljećima je radio kao inženjer šumarstva te na rukovodećim pozicijama u Rijeci, Gorskom kotaru i Istri da bi se u mirovini počeo intenzivno baviti slikanjem i pisanjem. Od 2003. do 2020. objavio je u vlastitoj nakladi petnaest knjiga poezije i proze u kojima se često javljaju motivi djetinjstva i mladosti koje je proveo u Koprivnici. Bio je veliki prijatelj Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica kojoj je redovito darovao svoje knjige te ih u tri navrata u organizaciji Knjižnice predstavljao u koprivničkom Domu za starije i nemoćne (2011., 2012., i 2014. godine). Sahranjen je na koprivničkom Gradskom groblju 26. kolovoza 2021.

MIRICA SAMBOL ROĐ. MAJHEN

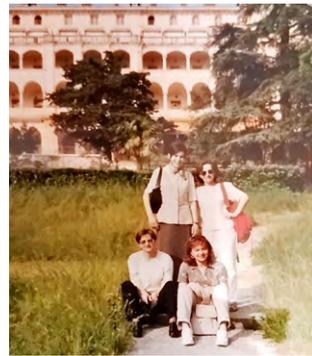
Koprivnica, 7. 6. 1946. – Koprivnica, 28. 8. 2021.

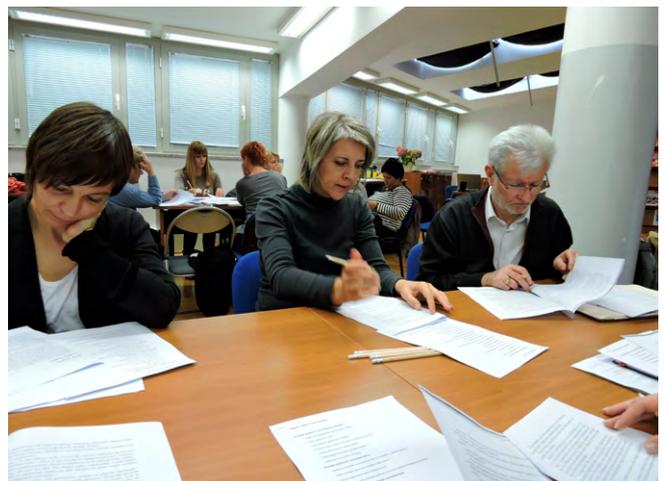
Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Mirica Sambol, rođ. Majhen, rođena je 7. lipnja 1946. u Koprivnici u kojoj je i umrla 28. kolovoza 2021. U koprivničkoj Knjižnici radila je od 3. veljače 1977. do 6. rujna 1993. na radnom mjestu spremačice-manipulanta. Tijekom tih 15 godina svjedočila je knjižničnim organizacijskim mijenama od svojeg zapošljavanja u Gradsku knjižnicu Koprivnica, kada je bila pripojena Muzeju grada Koprivnice, pa do njezinog osamostaljenja i mijenjanja naziva u Knjižnicu i čitaonicu „Fran Galović“ Koprivnica. Stariji Koprivničanci, kao i stariji knjižničari, najčešće će se sjećati Mirice za knjižničnim pultom pri zaduživanju i razduživanju knjiga te po neposrednosti kojom se svima obraćala. U svojim kasnijim godinama rado je dolazila u Knjižnicu kao štićenica Doma za starije i nemoćne u Koprivnici zajedno sa suprugom Vinkom Sambolom, također nedavno preminulim (15. siječnja 1937. – 13. svibnja 2020.), kao i ostalim domskim štićenicima na organizirane radioničke susrete s predškolskom djecom u Dječjem odjelu dijeleći s njima sjećanja na igre svojega djetinjstva.

NAKLADNIŠTVO ♦ TRGOVINA ♦ PROMOCIJA ♦ TISAK ♦ DIZAJN
JEZIČNICA J.D.O.O. USLUGE PRIPREME ZA TISAK I OBJAVLJIVANJE

◆ GRAFIČKI DIZAJN

GRAFIČKO OBLIKOVANJE, BROŠURE, LETCI, ČESTITKE,
KALENDARI, KATALOZI, POZIVNICE

◆ WEB DIZAJN

DIZAJN I IZRADA WEB STRANICE, UI/UX DIZAJN

◆ VIZUALNI IDENTITET

LOGOTIPI, POSJETNICE

◆ DIGITALNI TISAK

TISAK NA ŠALICE

✉ jezichnica@gmail.com

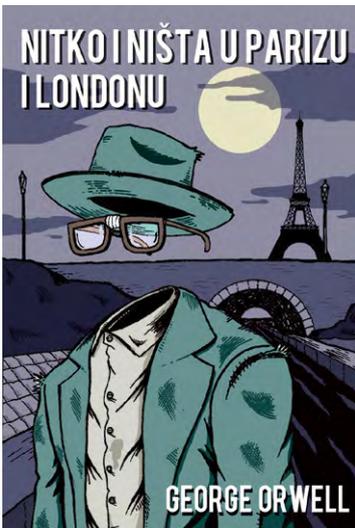
☎ 099 213 5664

f @jezichnica

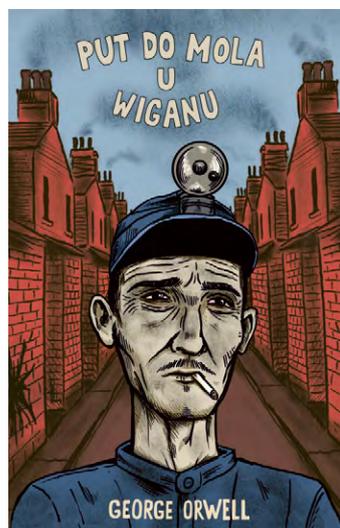

Ivana Generalića 3, 48000 Koprivnica
www.sareni-ducen.hr • e-mail: uprava@sareni-ducen.hr, knjizara@sareni-ducen.hr
tel. 048/222-828, 048/625-387 • fax. 048/210-133

ČETIRI NOVA ORWELLA IZ ŠAREN OG DUĆANA

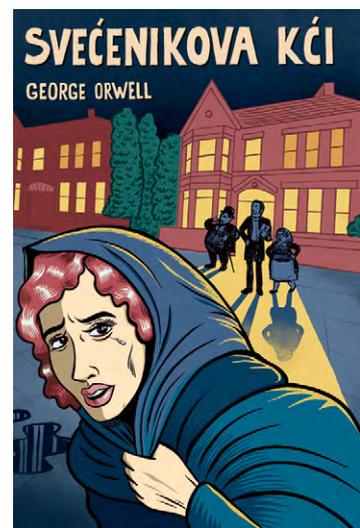
George Orwell
NITKO I NIŠTA U PARIZU I LONDONU

George Orwell
PUT DO MOLA U WIGANU

George Orwell
NE DAJ SE, ASPIDISTRO

George Orwell
SVEĆENIKOVA KĆI

Četiri neizostavna izdanja Šarenog dućana za svaku i svačiju biblioteku!
+
VELIKI IZBOR FILMOVA, LP PLOČA I GLAZBENIH CD-ova

KA1 ERASMUS+ PROJEKT

PUTUJUĆE KNJIŽNICE BEZ GRANICA MOBILE LIBRARIES WITHOUT BOUNDARIES

ERASMUS+ MOBILNOST PROVEDENA: 19.-28.4.2022.

<https://erasmusbibliobus.wixsite.com/home>

Nositelj projekta - HRVATSKA / Project Coordinator - CROATIA
Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja
Library Association of Bilogora, Podravina and Kalničko prigorje

Partner - ŠPANJOLSKA / Hosting Partner - SPAIN
Ministarstvo kulture Vlade Katalonije - Služba za knjižnice
Government of Catalonia. Ministry of Culture. Library Service.